

ВОЛИНСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

Управління екології та природних ресурсів

РЕГІОНАЛЬНА ДОПОВІДЬ
ПРО СТАН НАВКОЛИШНЬОГО
ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА
У ВОЛИНСЬКІЙ ОБЛАСТІ
ЗА 2023 РІК

Сертифікат 5E984D526F82F38F0400000002295A019F240005
Підписувач ГЕРАСИМЧУК ЛЕСЯ ВОЛОДИМИРІВНА
Дійсний з 05.04.2024 14:15:50 по 05.04.2025 23:59:59

УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

№ 1538/1.14/2-24 від 30.08.2024

Вступне слово

Волинь – край унікальної природи, лікувального мікроклімату, самобутнього народного мистецтва і великої історико-культурної спадщини. За наявності природних рекреаційних ресурсів, які зазнали відносно невеликого антропогенного впливу і добре зберегли рекреаційну здатність, область належить до перспективних регіонів України з розвитку туристично-рекреаційної галузі.

Волинь вважається регіоном, де населення і влада традиційно дбають про збереження унікальних природних ландшафтів, раціональне використання ресурсів лісу, озер, боліт, надр, піклуються збереженням чистоти атмосфери і води.

Для забезпечення більш широкого доступу громадськості до екологічної інформації щороку оприлюднюється на офіційному сайті Волинської ОДА (<http://voladm.gov.ua/>) Доповідь про стан навколишнього природного середовища у Волинській області (надалі - Доповідь). У пропонованій Доповіді приведені систематизовані дані про якісний стан довкілля області в 2023 році (атмосферного повітря, земельних та водних ресурсів, рослинного та тваринного світу), поводження з відходами, екологічну та радіаційну безпеку, контроль у галузі охорони природи та природокористування, впровадження еколого-економічних реформ, виконання регіональних екологічних програм, екологічний моніторинг навколишнього середовища, діяльність громадських екологічних організацій, наукові дослідження в сфері екології, охарактеризовано ключові екологічні проблеми області та визначено пріоритети регіональної екологічної політики на майбутнє.

Матеріали даного видання знайомлять читачів зі станом екологічної ситуації в Волинській області, а також розкривають особливості всіх складових довкілля.

Над Доповіддю працював колектив управління екології та природних ресурсів Волинської обласної державної адміністрації при активній інформаційній підтримці суб'єктів системи екологічного моніторингу: Державної екологічної інспекції у Волинській області, Регіонального офісу водних ресурсів у Волинській області, Волинської філії державної установи «Інституту охорони ґрунтів України», Волинського обласного центру з гідрометеорології, Головного управління статистики у Волинській області, Управління житлово-комунального господарства, Департаменту економічного розвитку, зовнішніх зносин та з питань туризму і курортів облдержадміністрації, Департаменту агропромислового розвитку облдержадміністрації, Волинського національного університету імені Лесі Українки та ін.

Сподіваємося, що дана Доповідь стане в нагоді та буде цікавою і корисною для діяльності наукових установ, представників ЗМІ, громадських організацій та окремих громадян, небайдужих до збереження та охорони довкілля.

Колектив управління екології та природних ресурсів Волинської облдержадміністрації

1. Загальні відомості

1.1. Географічне розташування та кліматичні особливості Волинської області

Волинська область розміщена на північному заході України. На півночі вона межує з Брестською областю Республіки Білорусь, на сході – із Рівненською областю, на півдні – із Львівською, на заході – із Хелмським і Замостським воєводствами Республіки Польща. Площа області складає 20,1 тис. кв. км. або 3,3% від загальної території України.

Фізико-географічне розміщення Волинської області доволі вигідне. Область належить до регіонів із відносно збереженими природно-територіальними комплексами (геосистемами). Хоча простежують суттєві відмінності в їх освоєності у різних частинах області. Найбільше перетворені ландшафти південної лісостепової частини Волинської області.

Основні фізико-географічні особливості ландшафтів області Волинського Полісся – це наявність крейдових порід, рівнинність, значний розвиток льодовикових форм рельєфу, карсту, високе залягання ґрунтових вод, значні показники густини річкової мережі та заозереності, перезволоженість і заболоченість, широкий розвиток долинних ландшафтів.

Протягом тривалого часу природні ландшафти Волинського Полісся змінювалися під впливом господарської діяльності людини. Інтенсивні перетворення ландшафтів Волинського Полісся почались у 60-х роках і визначались активним розвитком промисловості, транспортної мережі, осушенням поліських ґрунтів, екстенсивним веденням сільського господарства, зменшенням площ лісу. Проведення рубок головного користування, створення штучних лісонасаджень призвело до зміни мікроклімату ландшафтних систем, їх фауністичного та флористичного складу.

За природними умовами область поділяють на три зони: північнополіську, південнополіську і лісостепову. На теренах Волинської області чітко виділяють два види ландшафтів – поліський і лісостеповий. Для поліських ландшафтних районів характерні велика лісистість, заболоченість місцевостей, переважання малородючих ґрунтів, наявність значної кількості заплавних і карстових озер. Для лісостепових ландшафтних районів властивий долинно-грядовий рельєф, ускладнений яружно-балочними й карстовими формами із сірими опідзоленими ґрунтами в поєднанні з малогумусними чорноземами.

Клімат області помірно континентальний: зима м'яка, із нестійкими морозами; літо тепле, нежарке; весна та осінь – затяжні зі значними опадами.

1.2. Соціальний та економічний розвиток області

Від початку російського повномасштабного вторгнення Волинська область залишається у своїх звичних адміністративно-територіальних межах. Регіон не зазнав суттєвих змін у політичній сфері та значних пошкоджень інфраструктури, але стикнувся з неочікуваними викликами в соціально-економічній сфері.

Територія Волинської області не зазнала тимчасової окупації, тут не відбуваються і не відбувалися активні воєнні дії. Однак область зазнала соціально-економічних змін — зросли ціни на товари першої необхідності та збільшився рівень безробіття. При цьому місцеві бюджети переважно перевиконані в дохідній частині.

Разом з тим, через російське вторгнення в Україну обласний бюджет зазнав непередбачуваних витрат.

НАСЕЛЕННЯ

З перших днів війни Волинь почала приймати вимушено евакуйованих осіб з інших областей України. За даними Міністерства соціальної політики України, станом на 12 грудня 2022 року на обліку у Волинській області перебувало 60 160 ВПО, серед яких 18 028 дітей.

В області переселенцям надають оперативну допомогу в поселенні (приватний сектор, готелі, комунальні заклади тощо) й оформленні статусу ВПО (понад 60 тис. людей), виплачують матеріальну допомогу на проживання в регіоні, безкоштовно надають правову допомогу в очному режимі та онлайн. Для пошуку житла в регіоні створили інтерактивну мапу «Прихистки Волині».

СПОЖИВЧІ ЦІНИ

За даними головного управління статистики у Волинській області, споживчі ціни в регіоні у листопаді 2023р. порівняно з попереднім місяцем зросли на 0,4%, з початку року – на 4,8%, в Україні – на 0,5% та 4,4% відповідно.

На споживчому ринку області ціни на продукти харчування та безалкогольні напої зросли на 0,8%. Найбільше (на 18,1%) подорожчали овочі. Підвищилися ціни на масло, яловичину та телятину, молоко, сири, рис, сало, рибу та продукти з риби, сметану, хліб на 5,6–1,1%. Водночас знизилися ціни на свинину, фрукти, соняшникову олію, цукор, продукти переробки зернових, яйця, м'ясо птиці, макаронні вироби, безалкогольні напої, кисломолочну продукцію на 5,7–0,4%.

Ціни на алкогольні напої та тютюнові вироби знизилися на 0,4%, в т.ч. алкогольні напої – на 0,8%.

Одяг і взуття подешевшали на 4,2%, зокрема, взуття – на 5,8%, одяг – на 3,1%.

Зростання цін у сфері охорони здоров'я на 0,4% відбулося за рахунок підвищення цін на амбулаторні послуги на 0,5%, фармацевтичну продукцію, медичні товари та обладнання – на 0,4%.

Ціни на транспорт зросли на 0,9% в основному через подорожчання палива і мастил на 2,9%.

У сфері зв'язку ціни знизилися на 0,9%, що пов'язано зі здешевленням телефонного та телефаксового обладнання на 4,0%.

ПРОМИСЛОВІСТЬ

Промисловість Волині також адаптувалася до нових реалій. Територіальні громади регіону заявили про готовність приймати в себе релокований бізнес. Варто зазначити, що за перших 5 місяців війни на Волинь переїхали тільки 5 підприємств із 500 новоствореними робочими місцями. Ще 16 бізнесів на той момент перебували в процесі евакуації. За 200 днів війни в Україні, із 28 підприємств, які перебували в процесі релокації, 11 запрацювали.

Чимало волинських підприємств змінили напрямок діяльності відповідно до вимог воєнного часу. Так, наприклад, ПрАТ «Едельвіка», зване на весь світ своїми вишиванками, виготовляє військову форму. Луцький бренд взуття «Ікос» нині випускає тактичне взуття та берці для потреб ЗСУ і тероборони. А група компаній VolWest Group формує сухі пайки для військових, які перебувають у найгарячіших точках бойових дій.

У Луцьку запустили центр підтримки евакуації та адаптації бізнесу. Основним його завданням є створення комфортних умов для роботи евакуйованих підприємств на території Луцької міської територіальної громади. Зокрема, в Луцьку запрацювала ортодонтична лабораторія «Маяк» із Харкова, а в смт Турійськ переїхало підприємство «Варно» з Краматорська.

ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ

У січні–жовтні 2023р. експорт товарів становив 706,7 млн дол. США, або 79,5% порівняно із січнем–жовтнем 2022р., імпорт – 2118,9 млн дол., або 132,5%. Негативне сальдо склало 1412,2 млн дол. (у січні–жовтні 2022р. також негативне – 710,9 млн дол.).

Коефіцієнт покриття експортом імпорту склав 0,33 (у січні–жовтні 2022р. – 0,56).

Зовнішньоторговельні операції проводились з партнерами із 127 країн світу.

2. Атмосферне повітря

2.1. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря

2.1.1. Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря

За даними Головного управління статистики у Волинській області в 2023 році в атмосферне повітря від стаціонарних джерел викидів надійшло 4,4 тис.тонн шкідливих речовин. Порівняно з минулим роком, загальний обсяг шкідливих речовин, які потрапили в атмосферне повітря від роботи стаціонарних джерел викидів зменшився на 0,4 тис. тонн.

У зв'язку із збільшенням навантаження пересувних джерел на атмосферне повітря відбувається погіршення якості довкілля, санітарного стану території, фіксуються перевищення концентрацій забруднюючих речовин.

Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря за 2019 - 2023 р.р. наведені в таблиці 2.1.

Динаміка викидів в атмосферне повітря, тис. т.

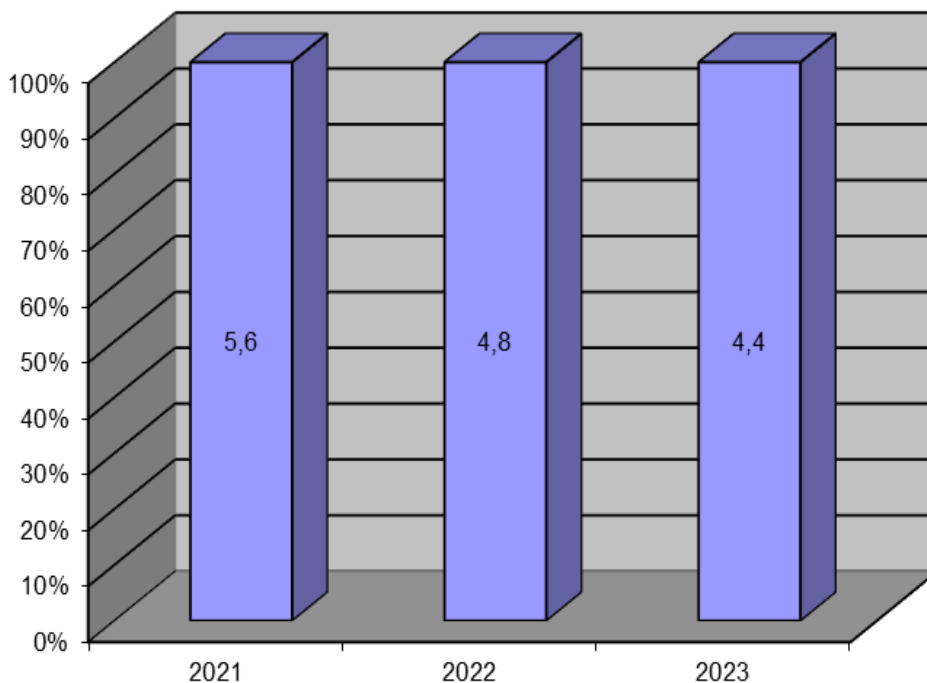
Таблиця 2.1.

Роки	Викиди в атмосферне повітря, тис.т.			Щільність викидів у розрахунку на 1 кв.км, кг	Обсяги викидів у розрахунку на 1 особу, кг	Обсяг викидів на одиницю ВРП, тис.т/млн.грн.
	Всього	у тому числі				
		стаціонарними джерелами	пересувними джерелами			
2019	*	5,3	*	300,0	5,1	0,00007
2020	*	5,0	*	200,0	4,9	0,000001
2021	*	5,6	*	200,0	4,8	0,00000005
2022	*	4,8	*	200,0	4,7	**
2023	*	4,4	*	400,0	**	**

* розрахунок викидів забруднюючих речовин та парникових газів від транспортних засобів не проводиться відповідно до наказу Державної служби статистики від 19.02.2015 № 60 про визнання таким, що втратив чинність наказ Державного комітету статистики України від 13 листопада 2008 року № 452 "Про затвердження Методики розрахунку викидів забруднюючих речовин та парникових газів у повітря від транспортних засобів".

** обсяги викидів у розрахунку на 1 особу, кг та значення ВРП за даними Головного управління статистики у Волинській області не оприлюднено.

Динаміка викидів шкідливих речовин від стаціонарних джерел за період 2020-2022 р.р.

2.1.2. Динаміка викидів найпоширеніших забруднюючих речовин в атмосферне повітря у містах Волинської області

У загальному обсязі викидів від стаціонарних джерел забруднення переважають метан (22,3 %), речовини у вигляді твердих суспендованих частинок (28,1%), оксид вуглецю (21,5%) та сполуки азоту (17,3%).

У сумарній кількості шкідливих речовин викиди метану та азоту оксиду (N₂O), які належать до парникових газів, становили відповідно 0,982 та 0,046 тис.тонн.

Крім того, від стаціонарних джерел в атмосферу потрапило 0,4 т діоксиду вуглецю, який також впливає на зміну клімату.

Динаміку викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення в районах Волинської області, подано в табл. 2.2.

Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення у регіоні по окремим населеним пунктам, тис. т

Таблиця 2.2

	2021	2022	2023
<i>Всього</i>	5,6	4,8	4,4
<i>Луцький район</i>	1,8	1,51	1,4
<i>Камінь-Каширський район</i>	0,5	0,5	0,4
<i>Ковельський район</i>	0,9	0,7	0,7
<i>Володимирський район</i>	2,4	2,18	1,8

На протязі 2023 року викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря надійшли від 172 стаціонарних джерел підприємств та організацій області, що становило 4,4 тис. тонн. В порівнянні з минулим 2022 роком викиди забруднюючих речовин від стаціонарних джерел суб'єктів господарювання зменшились на 0,4 тис. тонн.

2.1.3. Основні забруднювачі атмосферного повітря за видами економічної діяльності

Основними забруднювачами повітря були підприємства добувної та переробної промисловості, сільського, лісового та рибного господарства, а також здійснення діяльності у сфері постачання електроенергії, газу, пари та конденсованого повітря. На них припадає понад 91% загальнообласних викидів.

Серед основних забруднювачів – ТзОВ «Птахокомплекс Губин», Локачинський ЦВНТК ПАТ «Укргазвидобування», ТзОВ «Луцька аграрна компанія», ДП «Волиньторф».

Основні забруднювачі атмосферного повітря подані в табл. 2.3; 2.4.

Основні забруднювачі атмосферного повітря

Таблиця 2.3

№ п/п	Підприємство - забруднювач	Відомча приналежність	Валовий викид, т		Зменшення/- збільшення/+	Причина зменшення/ збільшення
			2022 р.	2023 р.		
1.	Локачинський ЦВНТК ГПУ «Львівгазвидобування» ПАТ «Укргазвидобування»	Міністерство палива та енергетики	394,67	215,956	-178,714	Зменшення технологічних викидів
2.	ДП «Волиньторф»	-	248,923	261,328	+ 12,405	Збільшення технологічних викидів
3.	ТЗОВ «Птахокомплекс Губин»	-	336,992	299,351	-37,641	Зменшення технологічних викидів
4.	ТЗОВ «Луцька аграрна компанія»	-	805,544	805,544	-	Без змін у виробництві
5.	ТЗОВ «Кроноспан УА»	-	182,980	200,700	+17,72	Збільшення технологічних викидів

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря за видами економічної діяльності

Таблиця 2.4

№ з/п	Види економічної діяльності	Кількість підприємств, які мали викиди, одиниць	Обсяги викидів по регіону		Викинуто в середньому одним підприємством, т.
			тис. т	у % до 2022 р.	
	Всі види економічної діяльності	172	4,4	91,7	25,6
1	Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	36	1,1	92	30,6
2	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	3	0,2	40	66,7
3	Переробна промисловість	53	2,2	95,7	41,5
4	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	20	0,4	100	2,0
5	"Водопостачання; каналізація, поводження з відходами"	2	0,03	100	15
6	Будівництво	4	0,04	200	10
7	"Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів"	2	0,05	100	25
8	Транспорт, складське господарство,	11	0,09	180	8,2

	поштова та кур'єрська діяльність				
9	Тимчасове розміщення й організація харчування	1	0,0001	100	0,1
10	Інформація та телекомунікації	1	0,001	50	1,0
11	Операції з нерухомим майном	3	0,004	200	1,3
12	Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	1	0,0003	150	0,3
13	"Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування"	6	0,1	100	16,7
14	Освіта	11	0,06	120	5,5
15	Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	17	0,064	85,3	3,8
16	Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	1	0,001	125	1,0

2.2. Транскордонне забруднення атмосферного повітря

Волинським гідрометеоцентром на протязі 28 років проводяться спостереження за програмою транскордонного переносу на метеостанції М Світязь. Середньодобові концентрації визначаються при відборі проб 5 разів на добу.

За даними спостережень, рівень забруднення на М Світязь становив:

- по діоксиду сірки - 0,02 ГДК с.д.;
- по діоксиду азоту - 0,10 ГДК с.д.

По даних спостережень на М Світязь у 2023, як і 2022 році не спостерігалися випадки перевищення ГДК с.д. по діоксиду азоту.

У звітному році по М Світязь, порівнюючи з 2022 роком, середньорічні концентрації по діоксиду сірки не змінилися, а середньорічна концентрація по діоксиду азоту трохи знизилась. По діоксиду сірки відзначено незначне підвищення середньорічних концентрацій за п'ятирічний термін, а по діоксиду азоту-зниження.

2.3. Якість атмосферного повітря в населених пунктах

Спостереження за станом атмосферного повітря та вмістом забруднюючих речовин, у тому числі радіоактивного забруднення, на території області проводять 3 суб'єкти державної системи моніторингу довкілля: Волинський обласний центр з гідрометеорології, Головне управління Держпродспоживслужби у Волинській області та ДУ «Волинський обласний лабораторний центр МОЗ України».

Державною гідрометеорологічною службою в області оцінка стану забруднення атмосферного повітря здійснюється за даними спостережень в місті Луцьку на 3-х стаціонарних постах спостереження. Програма

обов'язкового моніторингу якості атмосферного повітря включає сім забруднюючих речовин: пил, оксид азоту, діоксид азоту (NO₂), діоксид сірки (SO₂), оксид вуглецю, фенол, формальдегід (H₂CO), а також показники радіоактивного забруднення (гамма-фон, мкР/год).

Вміст основних забруднюючих речовин наведено в таблиці 2.5.

Вміст основних забруднюючих речовин в атмосферному повітрі

Таблиця 2.5

Речовина	Клас небезпеки	Кількість міст, охоплених спостереженнями	Середньорічний вміст, мг/м ³	Середньодобовий ГДК	Максимальний вміст, мг/м ³	Максимально разовий ГДК	Частка міст (%), де середньорічний вміст перевищував:			Частка міст (%), де максимальний разовий вміст перевищував:		
							1 ГДК	5 ГДК	10 ГДК	1 ГДК	5 ГДК	10 ГДК
Пил		1	0.0745	0.15	0.3	0.5				-	-	-
Діоксид сірки	3	2 1-Луцьк, 2-Світязь	0.0026 0,001	0.05	0.0123	0.5				-	-	-
Оксид вуглецю	4	1	0.3488	3	3,0	5,0				-	-	-
Діоксид азоту	3	2 1-Луцьк 2-Світязь	0.0862 0,004	0.04	0,4491	0.2	2,16 ГДК			2,25	-	-
Оксид азоту	3	1	0.039	0.06	0.1642	0.4				-	-	-
Фенол	2	1	0.0061	0.003	0,017	0.01	2,03 ГДК			1,7	-	-
Формальдегід	2	1	0.0059	0.003	0.0702	0.035	1,97 ГДК			2,01	-	-

Середньорічна концентрація за 2023 рік по області була наступна: концентрація формальдегіду в атмосферному повітрі на рівні 1,97 гранично допустимих концентрацій (ГДК), фенолу- 2,03, окису азоту – 0,65, двоокис азоту – 2,16, пилу – 0,5, двоокису сірки - 0,05, окису вуглецю - 0,12 (дані наведені в таблиці 2.6).

Найбільші середні і максимальні концентрації забруднюючих речовин (в кратності ГДК) в атмосферному повітрі міст

Таблиця 2.6.

Забруднююча речовина	Місто	Середньорічна концентрація	Максимально середньорічна концентрація
Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок	м. Луцьк	0,5	0,6
Діоксид сірки	м. Луцьк	0,05	0,02
Оксид вуглецю	м. Луцьк	0,12	0,6
Діоксид азоту	м. Луцьк	2,16	2,25

Оксид азоту	м. Луцьк	0,65	0,41
Фенол	м. Луцьк	2,03	1,7
Формальдегід	м. Луцьк	1,97	2,01

Рівень забруднення атмосферного повітря м.Луцька середній по Україні. Індекс забруднення атмосфери ІЗА м.Луцька за 2023 рік становить 8,23 у 2022 році він складав 7,97.

Рівень забруднення атмосферного повітря за значеннями ІЗА наведено в таблиці 2.7.

Рівень забруднення атмосферного повітря за значенням ІЗА

Таблиця 2.7

<i>Міста</i>	<i>значення ІЗА</i>	<i>Забруднюючі речовини, які визначають високий рівень забруднення атмосферного повітря</i>
м.Луцьк	2,41	Формальдегід
м.Луцьк	2,15	Діоксид азоту
м.Луцьк	2,52	Фенол
м.Луцьк	0,5	Пил
м.Луцьк	0,65	Оксид азоту

За даними Державної екологічної інспекції у Волинській області, протягом року на підприємствах, які забруднюють повітря міста, було проведено 1 перевірку в межах кримінального провадження. Перевірено 3 джерела викиду забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення. Відібрано 18 об'єднаних проб і проведено 171 визначень по 4 показниках. Перевищення виявлено по всіх додаткових джерелах викидів по наступних речовинах: азоту оксид, оксид вуглецю, діоксид сірки та речовини у вигляді суспендованих твердих частинок.

Головне управління Держпродспоживслужби у Волинській області здійснює спостереження за якістю атмосферного повітря у житловій та рекреаційній зонах, зокрема поблизу основних доріг, санітарно-захисних зон та в робочих зонах підприємств, в зонах житлових будинків розташованих поблизу промислових об'єктів, на території шкіл, дошкільних установ та медичних закладів. Крім того, вона проводить аналіз якості повітря у житловій зоні за скаргами мешканців.

Аналізуючи викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, можна зробити висновок, що головними причинами, що обумовлюють незадовільний стан атмосферного повітря в населених пунктах є недотримання підприємствами технологічного режиму експлуатації пилогазоочисного устаткування; низькі темпи впровадження сучасних технологій очищення викидів, зростання одиниць автомобільного транспорту, які не забезпечені приладами для нейтралізації відпрацьованих газів, і як наслідок збільшується кількість викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря.

2.4. Стан радіаційного забруднення атмосферного повітря

Спостереження за радіаційним забрудненням атмосфери є важливою та найоперативнішою ланкою в системі моніторингу радіоактивного забруднення навколишнього природного середовища. Система спостережень за радіоактивним забрудненням атмосфери є невід'ємною частиною національної радіаційної безпеки.

На території Волинської області контроль за рівнем радіаційного забруднення атмосферного повітря здійснює Волинський обласний центр з гідрометеорології на шести метеостанціях, які знаходяться в містах Володимир-Волинський, Ковель, Луцьк, смт Любешів, Маневичі та с. Світязь.

За рівнем природної радіоактивності проводяться спостереження приладами ДБГ-06Т та ДРГ-01Т та планшетні спостереження (крім М Ковель).

Протягом 2023 року перевищення радіаційного забруднення атмосферного повітря не виявлено, максимально-разовий рівень природного фону за рік на території області становив 11-16 мкР/год. Найбільший рівень потужності експозиційної дози гама-випромінювання було зафіксовано на М Світязь (16 мкР/год), мінімальний - на М Ковель (11 мкР/год).

В порівнянні з 2022 роком, середньорічні та максимальноразові значення гама-фону коливалися у межах 1-2 мкР/год, залишаючись значно нижче рівня природного фону.

2.5. Вплив забруднюючих речовин на здоров'я людини та біорізноманіття

Спільна дія багатьох чинників (соціальних, медичних, біологічних, способу життя та забруднення атмосферного повітря й питної води) значною мірою зумовлює стан здоров'я населення і захворюваність людського організму. Темпи індустріалізації та урбанізації з одночасним розвитком стресових ситуацій призвели до того, що протягом останніх років стан здоров'я населення став погіршуватись.

Забруднення атмосферного повітря впливає на здоров'я людини та біорізноманіття різними шляхами – від прямої негайної загрози до повільного поступового руйнування систем життєзабезпечення організму. Постійні атмосферні забруднення несприятливо впливають на загальну захворюваність населення. Доведено прямий зв'язок між інтенсивністю забруднення повітря і станом здоров'я, а також зростанням хронічних неспецифічних захворювань, зокрема, таких, як атеросклероз, хвороби серця, рак легенів тощо. Забруднене повітря значно знижує імунітет, впливає на органи дихання, сприяючи виникненню респіраторних захворювань, катарів верхніх дихальних шляхів, ларингіту, ларинготрахеїту, фарингіту, бронхіту, пневмонії. Забруднення спричиняє серцево-судинні та інші захворювання, зумовлює виникнення віддалених наслідків, тобто мутагенну, канцерогенну, токсичну, тератогенну, алергенну, ембріотоксичну і атеросклеротичну дію. Довготривале забруднення повітря відбивається також на генетичному апараті людини. Це призводить до зниження народжуваності, народження недоношених або ослаблених дітей, до їх розумової та фізичної відсталості, тощо. Забруднене атмосферне повітря значно підвищує захворюваність та смертність населення від хронічного

бронхіту, емфіземи легень, бронхіальної астми, раку легень та захворювань серцево-судинної системи, що різко знижує працездатність населення.

Дуже небезпечними для людини є сполуки азоту – нітрити і нітрати, що потрапляють у повітря з відпрацьованими газами автомобілів та під час внесення мінеральних добрив. Деякі з них є вихідними продуктами для синтезу канцерогенних речовин. Вдихання оксидів азоту є причиною розвитку емфіземи легень, звуження дихальних шляхів, набряку легень.

Зростаюче забруднення повітря свинцем сприяє накопиченню його в печінці, селезінці, нирках та інших органах. Свинець, що міститься у відпрацьованих газах автомобільного транспорту, прискорюючи розпад еритроцитів, діє як протоплазматична отрута. Свинцеве отруєння викликає також функціональні зміни вищої нервової діяльності. Основними скаргами внаслідок свинцевого отруєння є головний біль, запаморочення, підвищена роздратованість, швидка втомлюваність, порушення сну.

Забруднення атмосферного повітря діоксидом сірки частіше призводить до виникнення таких захворювань, як хронічний і астматичний бронхіт, бронхіальна астма, емфізема легень. Такі явища особливо характерні для дітей, хоча на їх здоров'я ніяким чином не впливають шкідливі умови праці, паління та інші чинники.

Здоров'я населення можна оцінити такими показниками, як середня тривалість життя при народженні або після досягнення певного віку, загальна смертність та смертність дітей до одного року життя, захворюваність і функціональні відхилення, поширеність хвороб.

2.6. Державна політика та заходи у сфері поліпшення та відновлення стану атмосферного повітря

В рамках виконання Регіональної екологічної програми «Екологія 2023 - 2026», затвердженої наказом голови обласної військової адміністрації від 20 лютого 2023 року № 59 (зі змінами) та місцевих програм екологічного спрямування у 2023 році за кошти обласного фонду охорони навколишнього природного середовища (ОНПС) у співфінансуванні з місцевими бюджетами проведено:

- лабораторні дослідження якості атмосферного повітря у м. Луцьку (кошти обласного фонду ОНПС - 45,832 тис. гривень, кошти міського фонду ОНПС - 44,46 тис. гривень);

- лабораторно-діагностичні дослідження у сфері навколишнього середовища за станом атмосферного повітря за адресою м. Ковель, вул.Заводська, 31 Волинської області (кошти обласного фонду ОНПС - 59,0 тис. гривень, кошти міського фонду ОНПС - 25,347 тис. гривень);

- дослідження якісного стану атмосферного повітря в житловій забудові в районі розташування ліцею № 5, 15-й мікрорайон, 35 в м. Нововолинську (кошти обласного фонду ОНПС - 48,249 тис. гривень, кошти міського фонду ОНПС - 22,0 тис. гривень).

Виконання зазначених заходів також передбачено «Програмою державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря Волинської зони на 2021–2025 роки», затвердженою наказом начальника обласної військової адміністрації від 22 серпня 2022 року № 327.

- за кошти міського бюджету в сумі 216,0 тис. гривень придбано обладнання (переносного автоматичного багатокомпонентного газоаналізатора 604EX20-П) для пересувної лабораторії у м. Ковель;

- за рахунок власних коштів підприємств проведено:

- режимно-налагоджувальні роботи на котлоагрегатах ДКП «Луцьктепло» (374,8 тис. гривень) та на котлоагрегатах ТзОВ «БАС МОТОР» (59,9 тис. гривень);

- реконструкцію системи вентиляції від деревообробного обладнання столярної майстерні ПрАТ «Теремно Хліб» (15,0 тис. гривень);

- лабораторний контроль джерел викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря на ПрАТ «СКФ Україна» (49,0 тис. гривень) та ТзОВ «БАС МОТОР» (5,2 тис. гривень).

Загалом, у 2023 році було виконано природоохоронних заходів, спрямованих на охорону атмосферного повітря, на суму 964,788 тис. гривень, що складає 100 % до запланованого на рік.

3. Зміна клімату

3.1. Тенденції зміни клімату

Волинський обласний центр з гідрометеорології, аналізуючи погодні умови 2023 року стверджує, що по Волині відслідковується тенденція до потепління.

Зима 2023 року відрізнялася дуже теплою погодою. У перші три дні січня середня добова на 10-15° перевищувала норму і відповідала температурному режиму квітня, мінімальна становила 4-9° тепла, максимальна сягала 8-15° тепла. 1, 2 та 3 січня в м. Луцьк був перевищений абсолютний температурний максимум – відповідно було 14,0°, 12,3° та 9,6° тепла. Надалі середня добова стала на 1-8° вищою за норму. Мінімальна коливалася від 4° тепла до 4° морозу і лише 7 січня місцями по області знижувалася до 6° морозу. Максимальна становила 1-9° тепла, в окремі дні знижувалась до 1-3° морозу. Середня місячна температура січня на 4,7° була вищою за багаторічні показники і становила 2,1° тепла.

Лютий також був набагато теплішим за норму. Середня добова температура повітря на 1-5°, в окремі дні на 6-8° перевищувала норму. Лише в другій половині першої декади і в останні два дні вона була близько норми та на 1-4° нижче за неї. Мінімальна температура першої декади знижувалась до 1-11° морозу, надалі коливалась від 4° морозу до 5° тепла. В останній день лютого мінімальна становила 3-8° морозу. Максимальна температура впродовж місяця змінювалась від 2° морозу до 9° тепла. Середня місячна температура лютого на 2,2° була вищою за багаторічні показники і становила 0,7° тепла.

Внаслідок переміщення по північних районах Європейського материка низки циклонів з Атлантики погода на початку січня була занадто теплою. Заключний циклон з цієї серії викликав 5-6 січня помірні дощі, посилення вітру до 15 м/с та зумовив зниження температурного режиму і утворення тимчасового снігового покриву висотою 1-6 см. З 9 січня потужний циклон з Атлантики керував погодою майже до кінця другої декади та спричинив ожеледь, налипання мокрого снігу і тумани. 19 січня по південній периферії цього циклону на холодному фронті з хвилями утворився активний циклон над Балканами, який зумовив помірні, 21 січня – місцями значні, опади у вигляді снігу, мокрого снігу та дощу. Надалі проходили малоактивні процеси зі сходу та південного-сходу.

Загалом, в січні переважала дощова погода. Опадів випало більше норми: по східній частині 111-134%, в центральних районах 158%, а по заходу області 184-227% від місячної норми. Впродовж січня декілька разів місцями по області утворювався та сходив сніговий покрив. Він зберігався лише з 7 по 9 січня. В останній день січня утворився сніговий покрив висотою 1-6 см.

Протягом лютого також переважала циклонічна діяльність, тому майже щодня йшли опади різної інтенсивності. По всій області кількість їх становила більше норми: у північних районах – 134-144%, на решті території близько норми – 106-119%. Особливо активними синоптичні процеси були в кінці другої декади, чому сприяло переміщення холодних повітряних мас з Північної Атлантики. Часта зміна погодних умов та температурного режиму спричиняли опади у вигляді снігу, мокрого снігу та дощу, посилення вітру до 16-22 м/с, налипання мокрого снігу. В першій декаді відмічався тимчасовий сніговий покрив висотою 1-4 см.

Березень вирізнявся нестійким характером погоди та значним коливанням температури повітря. В перші дві декади середня добова температура змінювалася від 2° морозу до 7° тепла. Лише 14 березня вона становила 10-11° тепла. В третій декаді переважала тепла погода і середня добова температура була 5-14° тепла, лише 28-30 березня вона знижувалась до 0-4° тепла. Тобто впродовж березня вона була або на 1-5° нижче за норму, або на 1-6°, в окремі дні на 7-11° вищою за неї. На початку третьої декади відбувся перехід через 8° в сторону підвищення. Мінімальна коливалася у великих межах: від 0-7° морозу до 1-12° тепла. Максимальна – від 1° до 16° тепла. Найвищі температурні показники були зафіксовані 23-24 березня, коли стовпчики термометрів сягали позначок 17-20°. Середня місячна температура по області становила 4,7° тепла, що на 2,3° вище за багаторічні показники.

Впродовж місяця на погоду переважав вплив циклонів та пов'язаних з ними атмосферних фронтів, які зумовлювали опади різної інтенсивності та різновидності: спостерігалися дощ, сніг та мокрий сніг. Особливою активністю відзначився циклон з Балкан, який ввечері 27 та вночі 28 березня спричинив погіршення погодних умов: дощ з переходом у сніг, налипання мокрого снігу, ожеледицю на дорогах. У Ковельському районі відмічалися значні опади. Кількість опадів за цей короткий період на всій території області перевищила

декадну норму. Переміщення атмосферних фронтів неодноразово супроводжувалось посиленням вітру до 15-18 м/с. 4 та 26 березня по області відмічалися перші грози. Внаслідок часткої зміни атмосферних процесів та температурного режиму, сніговий покрив, висота якого коливалася від 1 до 8 мм, був тимчасовим та після поновлення швидко зникав. Місячна кількість опадів перевищила норму майже вдвічі та більше: 165-228%.

Пройходження першого квітня холодного атмосферного фронту з Північної Атлантики зумовило переміщення на Волинь арктичного повітря, що спричинило холодну погоду майже впродовж всієї першої декади, опади у вигляді дощу з мокрим снігом, налипання мокрого снігу, ожеледицю та тимчасове утворення снігового покриву висотою 1-6 см. Середня добова температура різко знизилася на 2-8° від норми. Надалі вона коливалася в дуже великих межах: то на 1-5° перевищувала норму, то на 1-6° була нижчою за неї. Відповідно до нестійкості температурного режиму в квітні максимальна також змінювалася у великих межах: в першій декаді – від 0° до 17°, надалі – від 6 до 21° тепла. Мінімальна впродовж всього місяця коливалась від 4° морозу до 9° тепла. Середня місячна температура повітря по області була меншою за норму на 0,4°. Кінець місяця відмітився заморозками: 28 та 30 квітня – заморозки були на поверхні ґрунту -0,-3°, 29 квітня – сильні заморозки в повітрі до -1,-2°. Впродовж місяця часто відмічались тумани, але вони досягли критерію небезпечних тільки 9 квітня. Відмічались грози та слабкий град.

В перші дві декади на погоду впливали циклони з Атлантики та Чорного моря. Тому переважала дощова погода. В третій декаді з дощами різної інтенсивності відмічалось всього три дні. Але, загалом, кількість опадів по всій області, крім північно-західних районів, становила 118-170 %%, в Світязі – 92 % місячної норми.

В першу половину травня переважала прохолодна погода з середньою добовою температурою повітря на 1-8° нижчою за норму. Максимальна температура змінювалася в межах 12-25° тепла. 7 травня вона була дуже низькою: 5-6° тепла. Мінімальна температура варіювала від 0 до 13° тепла. З 8 по 12 травня спостерігалися заморозки: 8-10 травня – сильні в повітрі -0,1°, -0,4°, 11-12 травня – на ґрунті 0,-4°. Температура повітря 0,2° морозу вночі 9 травня виявилася найнижчою в Луцьку за період спостережень з 1947 року. З 14 травня потепліло: середня добова стала на 1-7° вищою за норму, лише в окремі дні знижувалась на 1-6° від норми. Максимальна – 19-27° тепла, вдень 18 травня було всього 10-15°. Мінімальна коливалася в межах 4-13° тепла. Середня за місяць температура повітря виявилась на 0,7° нижче норми і становила 13,6° тепла.

Погодні умови травня визначали, в основному, антициклони. В першій половині – під впливом холодних повітряних мас з півночі, в другий – Атлантичного походження. Тому загальна кількість опадів виявилася дуже низькою: від 20% до 47% і лише у Світязі склала 92% місячної норми. Якщо в першій та другій декадах зрідка проходили невеликі та помірні дощі (7 травня, з проходженням холодного фронту з хвилями, місцями і значні – 17-26 мм), то в

третій декаді в деяких районах опадів не було зовсім. Внаслідок переважно сухої погоди в першій декаді місцями по області виникла висока пожежна небезпека, надалі до кінця травня вона досягла критеріїв надзвичайної (3979-8224°).

В першій декаді червня переважала суха погода і температурний режим часто змінювався. Середня добова температура коливалася близько норми з перевагою в бік холодної: на 1-3° вище за норму та на 1-6° нижче від неї. Максимальна була 17-27°, мінімальна вночі варіювала від 6° до 17° тепла. З 3 та 4 червня вона знижувалася до 3-6° тепла, а на метеостанції Маневичі було зафіксовано 0° на висоті 2 см над поверхнею ґрунту.

В першій декаді червня переважав вплив антициклонів. Надалі почалось переміщення циклонів з Балкан та північного заходу. Друга декада відрізнялася холодною дощовою погодою. Середня добова наближалась до норми та знижувалась від неї на 1-9°. Максимальна становила 17-26° тепла, 12-13 червня вона не перевищувала 12-17°. Мінімальна була 10-17° (12-13 червня – всього 6-10°). Часто йшли дощі різної інтенсивності, відмічалися грози, шквали та град. Третя була відносно теплою зрідка з дощами, середня добова на 1-5° перевищувала норму. З 27 червня похолодало та задощило.

Переміщення циклону з Північної Атлантики в кінці червня спричинило грози, град, дощі. По північних районах – значні дощі (16-27 мм). Загальна кількість опадів по цих районах становила 187% місячної норми, на решті території – 80-96%. Середня за місяць температура повітря виявилась на 0,2° нижче норми і становила +17,6°.

Погода в липні була дуже різноманітною, як в температурному режимі так і в плані метеорологічних явищ та опадів. Перший тиждень середня добова температура на 1-4° перевищувала норму. Надалі чергувались періоди теплої та прохолодної погоди. Середня добова коливалась: на 1-6° вище за норму та на 1-4° нижче від неї. Максимальна температура була 20-29°. 16 та 17 липня вона сягала 30-33°. З 26 липня, з проходженням холодного атмосферного фронту з хвилями та подальшим переміщенням повітря з Північної Атлантики, середня добова температура на 1-6° знизилася від норми. Максимальна цього періоду в окремі дні була 17-24°. Мінімальна температура в липні становила 10-19°. Середня за місяць температура повітря виявилась на 0,6° вище норми і становила 20,2°.

Впродовж всього місяця спостерігалась циклонічна діяльність атлантичного походження з грозами, значними дощами, шквалами та градом. Якщо в перших двох декадах циклони змінювались зонами високого тиску, то в третій декаді циклони з Північної Атлантики зумовили прохолодну дощову погоду. Відповідно й кількість опадів дуже відрізняється по районах: у північно-західних випало 148%, в східних та центральних районах – відповідно 68-75%%, на решті території близько місячної норми.

Майже всю першу половину серпня, за винятком 5-го та 6-го, погода була помірно теплою. Середня добова температура на 1-5° знижувалася від норми. Максимальна становила 20-27°, в окремі дні підвищувалася до 28-33°.

Мінімальна була 9-16°, в окремі дні – 17-22°. З 13 серпня встановилася жарка погода з середньою добовою температурою на 1-7° вищою за норму. Максимальна цього періоду була 25-33°, мінімальна коливалася в межах 13-20°. 17 та 26 серпня в Луцьку був перевищений абсолютний максимум для цього дня – 32,0° та 32,7°. Особливо спекотним днем було 29 серпня: середня добова температура на 8-11° перевищувала багаторічні показники, максимальна сягала 33-36°, а нічна становила 18-22°. Саме 29 серпня в м. Луцьк був зареєстрований абсолютний максимум за весь період спостережень – **36,4°**.

В першій декаді погода зумовлювалася переважно вологим повітрям Атлантичного походження. З надходженням на центральну Європу холодних повітряних мас з Північної Атлантики, 5 серпня над Балканами утворився активний циклон, який швидко переміщувався на північний схід. 6-7 серпня він спричинив на Волині складні погодні умови з грозами, шквалами і поривами вітру до 15-17 м/с, градом в передмісті Луцька та значними дощами з кількістю 16-25 мм. З 14 серпня характер погоди змінився на жарку з рідкими дощами. З 26 серпня циклон з Атлантики та висотна улоговина над Європою, які поступово переміщувалися на схід, призвели до переміщення дуже жаркого повітря з Північної Африки. Погода стала нестійкою з грозами та шквалами. 29 серпня став найжаркішим днем за весь період спостережень з 1947 року. Проходження 30 серпня холодного фронту з хвилями, пов'язаного з цим циклоном, спричинило значні дощі 18-25 мм, грози, подекуди град, шквали та пориви вітру до 16-19 м/с і суттєве зниження температури на 12-14°.

У зв'язку з такими погодними умовами значна кількість опадів відмічалася в першій та третій декадах. Друга була переважно сухою. Загалом, у південно-західних та центральних районах випало 150-168%% від місячної кількості опадів, на решті території – 95-116%% від місячної кількості.

Вересень відрізнявся дуже теплою, переважно без опадів погодою. Середня добова температура на 1-6°, в окремі дні третьої декади – на 6-10°, була вищою за багаторічні показники. Лише на початку та в середині місяця вона наближалася до норми. Середня місячна по області становила 17,6°, а саме в Луцьку – 18,1°, що відповідно на 3,9° та 4,3° перевищувало норму. Максимальна температура була в межах 18-29°. Тричі за вересень був перевищений максимум по днях: 13 вересня –28,7°, 28 вересня – 26,0° і 29 вересня 26,6°. 22 вересня – повторений максимум з 2003 року 27,0°. Мінімальна змінювалася від 7° до 18°.

Впродовж вересня переважав вплив антициклонів: було всього 8 днів з дощами різної інтенсивності. Завдяки таким погодним умовам, часто відмічалися тумани, однак критеріїв небезпечних вони досягли лише 26 вересня. З 5 по 23 вересня по області спостерігалась висока IV та надзвичайна V класу пожежна небезпека. Атмосферні фронти, які зрідка перетинали Волинь, спричиняли лише грози та невеликі, місцями помірні дощі. 23 вересня, у потужного циклону атлантичного походження, який переміщувався у північно-східному напрямку, на холодному фронті з хвилями сформувалася друга фронтальна система, що вночі 24 вересня викликало сильні грози та значні дощі

(в Луцьку 44 мм). Внаслідок розряду блискавки в смт Локачі, Олика та с. Сокиричі виникли пожежи.

Загалом, опадів по області випало менше норми: по південних районах 75-96%%, на решті території 29-38%% від місячної норми у вересні.

За багаторічними спостереженнями в жовтні відбувається досить відчутне зниження температурного режиму, але цього року були порушені всі норми. Середньомісячна температура виявилась вищою за норму на $2,7^{\circ}$, а середня за III декаду – на $5,5^{\circ}$. Перші дві декади чергувались теплі та холодні періоди: середня добова коливалась на $1-5^{\circ}$ від норми в обидві сторони. В теплі періоди максимальна температура була $16-23^{\circ}$, мінімальна – $6-15^{\circ}$ тепла. В холодні – максимальна становила $9-15^{\circ}$ тепла, мінімальна – від 3° тепла до 3° морозу. 10-11 жовтня спостерігались сильні заморозки в повітрі $-0, -2^{\circ}$. 14 жовтня відхилення середньої добової температури від багаторічних показників було найбільшим – $9-10^{\circ}$, а максимальна сягала $24-25^{\circ}$ тепла. В третій декаді середня температура стабільно перевищувала норму на $2-10^{\circ}$. Максимальна змінювалась від 9 до 23° тепла, мінімальна – $5-14^{\circ}$ тепла.

В перших двох декадах жовтня по Півночі материка з Атлантики в широтному напрямку переміщувалися циклони, тому погоду зумовлювали або південна периферія цих циклонів, або північна периферія антициклонів атлантичного походження. Що зумовлювало вітряну, з невеликими дощами або без істотних опадів погоду. В третій декаді активізувалась циклонічна діяльність і погода стала дощовою. 25 жовтня – циклон з Атлантики спричинив помірні, місцями значні дощі. 26 жовтня спостерігались грози. З 27 на 28 жовтня – дуже активний циклон з Балкан, який швидко переміщувався, викликав значний дощ з кількістю 20-40 мм та посилення вітру до 9-16 м/с. Загалом, опадів по всій області в жовтні випало більше норми: по північних районах 168-184%, на решті території 207-236%.

Тенденція на теплу погоду збереглась і в першій половині листопада. Середня добова температура на $1-6^{\circ}$ перевищувала норму а температурний режим відповідав початку жовтня. Максимальна змінювалась в межах $7-16^{\circ}$ тепла, мінімальна – $1-10^{\circ}$ тепла, лише 14 листопада вночі знижувалась до -1° морозу. Циклони з Атлантики повільно переміщувались по північних районах Європи та впливали на погодні умови південною периферією, що сприяло надходженню теплих повітряних мас з Середземного моря. Також циклони чергувались з антициклонами, тому опадів було менше норми. З 16 листопада циклонічна діяльність активізувалась і температурний режим змінився: середня добова стала на $1-7^{\circ}$ нижче за норму. Максимальна температура змінювалась від $1-6^{\circ}$ тепла до $1-5^{\circ}$ морозу. Мінімальна становила $1-14^{\circ}$ морозу, лише 24 листопада температура була $1-3^{\circ}$ тепла. Стало надходити арктичне холодне повітря, знизився температурний режим і з 18 листопада явища спостерігались вже зимового характеру: сніг, мокрий сніг, налипання мокрого снігу, ожеледь, ожеледиця. З'явився нестійкий сніговий покрив висотою 3-10 см. 23 листопада потужний циклон з Північної Атлантики зумовив дощі та посилення вітру до 16-19 м/с. Сніговий покрив зійшов повністю. Надалі низка циклонів з Балкан в

останні дні спричинила снігопади. Вночі 29 листопада пройшов значний сніг 7-10 мм і на кінець місяця висота снігового покриву стала 4-16 см. Внаслідок таких погодних умов загальна кількість опадів, за винятком північно-східних районів, набагато перевищила місячну норму: 140-192%%. На метеостанції Любешів зареєстровано 92% місячної норми.

Перша декада грудня була досить холодною. Середня добова температура на 1-8° знижувалась від норми і становила 1-9° морозу. Максимальна – 0-5° морозу, мінімальна вночі 2-10° морозу, 5 грудня вона знижувалась до 11-18° морозу. У другий декаді грудня, з переміщенням в широтному напрямку циклонів атлантичного походження, температура підвищилась. Середня добова стала на 1-7°, в окремі дні на 8-11° вищою за норму і становила 1-8° тепла. Максимальна була 1-11° тепла, мінімальна 1-5° тепла, зрідка знижувалась до 0-2° морозу. 26 грудня в м. Луцьк було зафіксовано 10,4° тепла, що перевищило абсолютний максимум для цього дня у 2015 році.

Переміщення холодного фронту з хвилями по Південній Європі спровокувало утворення над Балканами потужного циклону, якій швидко рушив у північно-східному напрямку та зумовив погіршення погодних умов на початку грудня. Вдень 2-го та вночі 3 грудня пройшов значний сніг з кількістю 8-18 мм та спостерігалась слабка ожеледь. Максимальна висота снігового покриву збільшилась до 14-28 см. Циклон проходив центральною частиною, тому сильних вітрів та хуртовин не було. Надалі до нас надходило холодне Арктичне повітря, тому переважала морозна переважно без опадів погода.

З другої декади почалось переміщення циклонів з Атлантики. Погода стала дощовою. Опади спостерігались у вигляді мокрого снігу та дощу, що призвело 17 грудня до повного сходу снігового покриву. В третій декаді низка активних циклонів з Атлантики спричинила нестійку дощову погоду з посиленням вітру до 15-19 м/с. Проходження холодного фронту 23-24 грудня зумовило утворення тимчасового снігового покриву висотою 1-2 см. Черговий активний циклон з Атлантики 30 грудня спричинив підвищення температури до 9-10°, невеликі дощі, посилення вітру до 15-17 м/с та грозу у Свіязі. В м. Луцьк було зафіксовано 9,2° тепла, що перевищило абсолютний максимум для цього дня у 1974 році.

В цілому, середня температура повітря за місяць виявилась на 1,9° вище норми і становила 0,8° тепла. Загальна кількість опадів за грудень становила 124-177% місячної норми.

Всього протягом 2023 року по області спостерігалось 92 випадків НМЯ І та 3 випадки СМЯ ІІ:

Тумани	– 7
Вітер	– 16
Гроза	– 38
Шквал	– 6
Значний дощ	– 9
Заморозки	– 6
Значний сніг	– 4

Сильні заморозки – 3

Ожеледиця – 3

Впродовж 2023 року для Луцька було 12 випадків перевершення максимальної температури по днях, один з них – перевищення абсолютного максимума за весь період спостережень, 1 – повтор максимума та 1 випадок найнижчої температури:

1 січня – 14,0° тепла

2 січня – 12,3° тепла

3 січня – 9,6° тепла

17 серпня – 32,0°

26 серпня – 32,7°

29 серпня – 36,4° (абсолютний максимум)

13 вересня – 28,7°

22 вересня – 27,0° (повтор максимума)

28 вересня – 26,0°

29 вересня – 26,6°

26 грудня – 10,4° тепла

30 грудня – 9,2° тепла

9 травня – 0,2° морозу (мінімум)

3.2. Політика та заходи у сфері скорочення антропогенних викидів парникових газів та адаптації до зміни клімату

Зміна клімату на планеті є однією з найбільш серйозних екологічних проблем сучасності, яка все частіше стає причиною негативних наслідків для довкілля, економіки та суспільства.

Зміна клімату – це не лише зміна стану довкілля, але й питання, пов'язане з правами людини для мільйонів людей та спільнот в усьому світі. Визнанням світового значення проблеми антропогенних змін клімату є те, що 194 країни ратифікували Рамкову конвенцію ООН про зміну клімату та 187 країн - Кіотський протокол до неї. Викиди парникових газів стають частинкою атмосферного повітря, так як відповідно до Закону України «Про охорону атмосферного повітря»: атмосферне повітря – життєво важливий компонент навколишнього природного середовища, який є природною сумішшю газів, що знаходиться за межами жилих, виробничих та інших приміщень. Підписавши Кіотський протокол, Україна, як і інші держави, визнала, що державний сектор економіки і приватний бізнес можуть і повинні запобігати глобальному потеплінню. Базовими аспектами у сфері адаптації до зміни клімату є:

- визначення шляхів досягнення скорочення або обмеження викидів парникових газів;
- створення і стійке функціонування національної системи для оцінки викидів і поглинання парникових газів, національної системи реєстрації;
- розробка програми участі у гнучких механізмах Кіотського протоколу - проектах спільного впровадження та міжнародної торгівлі квотами на викиди парникових газів;

- наукова підтримка всієї діяльності, пов'язаної з питанням зміни клімату;
- участь громадськості у прийнятті рішень з національних дій в області зміни клімату, що є складовою побудови громадянського суспільства в державі.

Чинне законодавство України заклало основи для охорони, збереження та відновлення стану атмосферного повітря, як одного із основних життєво важливих елементів навколишнього природного середовища, у деяких її законах ще до часу ратифікації Україною Рамкової конвенції та Кіотського протоколу. Зважаючи, що більшість парникових газів є водночас забруднюючими речовинами, то за роз'ясненням Міндовкілля на сьогодні інвентаризація антропогенних викидів парникових газів здійснюється відповідно до виданих дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Одним із пріоритетних напрямків в зменшенні впливу викидів парникових газів на зміну клімату є зменшення викидів цих газів за рахунок енергозбереження, раціоналізації структури енергозбереження, зниження непродуктивних втрат енергоресурсів, впровадження нових малоресурсоемних технологій, а також збільшення площі лісів.

На зменшення викидів забруднюючих речовин (твердих частинок, двоокису сірки, оксидів азоту) та парникових газів в атмосферне повітря спрямована політика впровадження біоенергетичних технологій в області.

3.3. Політика та заходи у сфері охорони озонowego шару

Відносини, що виникають у сфері озоноруйнівних речовин та фторованих парникових газів, регулюються Віденською конвенцією про охорону озонowego шару, Монреальським протоколом про речовини, що руйнують озонівий шар, законами України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про регулювання господарської діяльності з озоноруйнівними речовинами та фторованими парниковими газами», постановою Кабінету Міністрів України «Деякі питання регулювання діяльності у сфері охорони озонowego шару», іншими актами законодавства, а також міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

За даними Державної екологічної інспекції у Волинській області перевірки щодо використання на підприємствах області озоноруйнівних речовин не проводились.

4. Водні ресурси та їх використання

4.1.1. Загальна характеристика

Волинська область багата на поверхневі води: ріки, озера, ставки. Гідрографічна сітка області представлена річками двох великих басейнів: р.Прип'ять і р.Західний Буг. Ріки області переважно належать до басейну р.Прип'ять. Річка Прип'ять з притоками Турія, Стохід і Стир є найбільшою річкою області. Вздовж західної межі області протікає р.Західний Буг з притокою Лугою. Вони протікають по території області в основному з півдня на північ, мають повільну течію, через незначне зниження рельєфу в північному напрямку. Більшість річок Волині через невеликі глибини не суднохідні. За

даними Регіонального офісу водних ресурсів у Волинській області на території області нараховувалося 137 річок довжиною 3447,7 км.

Серед західних областей України Волинська область має найбільшу кількість озер (266 шт). Найбільші і наймальовничіші озера області – Світязь, Пулемецьке, Турське, Люцимер, Перемут, Оріхове, Волянське, Біле, Любязь. Площа дзеркала води в озерах області становить 13097,6 га. За походженням вони різноманітні. Переважна більшість - карстові озера, менша – заплавні. Їх режим тісно пов'язаний з річками, а під час весняної повені самостійне існування озер припиняється. Заплавні озера заболочені, з низькими берегами і в'язким дном.

У Волинській області в експлуатації станом на кінець 2023 року знаходиться 11 водосховищ. Площа дзеркала води у водосховищах становить 2170,7 га. Використовуються вони для зволоження осушених земель на меліоративних системах та риборозведення. Протягом року за допомогою водосховищ проводиться перерозподіл стоку річок області з метою збільшення їх водності та подальшого використання за акумульованих об'ємів води для зволоження осушених земель в засушливі періоди.

На території області нараховується 1252 ставків загальною площею водного дзеркала 5435,52 га, основними джерелами живлення яких є талі, повеневі, дощові і підземні води.

Запаси поверхневих вод області достатні для їх використання на різні потреби.

4.1.2. Водокористування та водовідведення

За даними Регіонального офісу водних ресурсів у Волинській області у 2023 році обсяги забору води становили 43,729 млн м³, що на 2,077 млн м³ більше, ніж у 2022 році. З підземних водоносних горизонтів забрано 35,829 млн м³, з поверхневих водних об'єктів – 7,9 млн м³.

Водопостачання в області експлуатують шість спеціалізованих підприємств, які створені в містах: Луцьк, Ковель, Нововолинськ, Володимир, Ківерці, Любомль. В інших районних центрах області системи водопостачання експлуатуються районними виробничими управліннями житлово-комунального господарства.

Загальні запаси водних ресурсів Волинської області формуються здебільшого за рахунок місцевого й транзитного річкового стоку. Загалом аналіз водного балансу засвідчує, що запасів води достатньо для забезпечення в необхідній кількості водокористувачів і водоспоживачів усіх галузей господарства. Забір прогнозних запасів підземних вод становить 990 млн.м³, що становить 4% використаної води користувачами за 2023 рік, щоб забезпечити не лише побутові потреби населення, а й технічні потреби значної кількості промислових підприємств. Основними водоспоживачами в області є комунальне господарство, сільське господарство та промисловість (харчова, цукрова).

Таким чином, запаси поверхневих вод області достатні для їх використання на різні потреби. Використання водних ресурсів в області є раціональним, водний баланс бездефіцитний.

В 2023 році в області нараховувалось 466 основних водокористувачів, якими за рік було використано 30,867 млн.м³ свіжої води, що на 0,227 млн м³ менше, ніж у попередньому році. У 2023 році всього скинуто зворотних вод 28,177 млн м³, що на 1,075 млн м³ більше, ніж у 2022 році.

Обсяги водокористування та водовідведення в області, в т.ч. по водних об'єктах подано в таблицях 4.1, 4.2.

Основні показники використання і відведення води, млн. м³

Таблиця 4.1

<i>Показники</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>
Забрано води з природних водних об'єктів - всього	43,033	42,077	43,729
у тому числі для використання			
Спожито свіжої води (включаючи морську) з неї на	32,247	31,094	30,867
виробничі потреби	12,489	12,303	11,628
побутово-питні потреби	18,663	17,689	18,07
зрошення	0,744	0,777	0,887
сільськогосподарські потреби	0,105	0,064	0,283
ставково-рибне господарство	2,358	4,203	3,675
Втрати води при транспортуванні	7,011	6,443	8,624
Загальне водовідведення з нього	31,823	27,102	28,177
у поверхневі водні об'єкти	н/д	н/д	25,253
у тому числі			
забруднених зворотних вод	0,484	-	0,046
з них без очищення	0,421	-	-
нормативно очищених	20,878	17,748	19,897
нормативно чистих без очистки	6,586	5,639	5,227
Обсяг оборотної та послідовно використаної води	4,371	2,281	7,856
Частка оборотної та послідовно використаної води, %	16	15	20
Іотужність очисних споруд	78,8	76,2	76,521

Забір, використання та відведення води за 2023 рік, млн м³

Таблиця 4.2

<i>Назва водного об'єкту</i>	<i>Забрано води всього в т.ч. із поверхневих водних об'єктів</i>	<i>Використано води всього в т.ч. із поверхневих водних об'єктів</i>	<i>Водовідведення у поверхневі водні об'єкти</i>	
			<i>всього</i>	<i>з них забруднених зворотних вод</i>
Басейн р. Прип'ять	32,781/6,911	24,261/5,161	17,563	0,046
Басейн р. Західний Буг	10,948/0,988	6,606/0,782	7,69	-
Разом	43,729/7,899	30,867/5,943	25,253	0,046

4.2. Забруднення поверхневих вод

4.2.1. Скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти та очистка стічних вод

На території Волинської області експлуатуються очисні споруди різних типів (повного біологічного очищення, механічного очищення) з подальшим скидом очищеної стічної води у водні об'єкти. Переважну більшість становлять очисні споруди повного біологічного очищення.

Потужність очисних споруд в області становить 76,521 млн.м³. Забезпечують нормативне очищення зворотньої води підприємства водопровідно-каналізаційного господарства, які експлуатують каналізаційно-очисні споруди.

4.2.2. Основні забруднювачі водних об'єктів (за сферами діяльності)

У 2023 році основні забруднювачі поверхневих водних об'єктів на території області відсутні у зв'язку із проведенням КП «Луцькводоканал» реконструкції очисних споруд, що дало можливість забезпечити якісну очистку стічних вод.

Використання та відведення води підприємствами, які займаються певним видом економічної діяльності наведено в табл. 4.3.

Використання та відведення води підприємствами галузей економіки, млн м³
Таблиця 4.3

Галузь економіки	Використано води	З неї на:		Відведено зворотних вод у поверхневі водні об'єкти		
		побутово-питні потреби	виробничі потреби	всього	у тому числі забруднених	з них без очищення
Житлово-комунальне господарство	17,922	16,285	1,637	20,18	0,046	-
Сільське господарство	7,049	0,102	6,063	1,993	-	-
Рибне господарство	2,851	-	2,851	1,993	-	-
Промисловість	3,834	0,25	3,537	2,364	-	-
в т.ч. енергетика	1,382	0,011	1,371	-	-	-
Інші	2,105	1,422	0,391	0,716	-	-
Всього	30,867	18,07	11,628	25,253	0,046	-

4.2.3. Транскордонне забруднення поверхневих вод

В рамках програми Державного моніторингу поверхневих вод РОВР у Волинській області забезпечує проведення відборів проб в 9 контрольних створах в басейні річки Прип'ять та по 4 контрольних створах на транскордонних водах в басейні річки Західний Буг.

Відповідно до Порядку здійснення державного моніторингу, затвердженого наказом Держводагентства України № 5 від 12.01.2022 року,

РОВР щомісячно здійснює відбір та організацію транспортування проб води до лабораторій моніторингу вод Північного регіону (м.Вижгород) та Західного регіону (м.Івано-Франківськ). Відбір проб по басейну р.Західний Буг здійснено в повному обсязі (60 проб), відбір проб по басейну р.Прип'ять здійснено в повному обсязі (120 проб). Всього з початку року здійснено 180 відборів проб води.

За узагальненими результатами гідрохімічних аналізів встановлено, що суттєвих змін в санітарному стані річок не відбувається.

4.3. Стан поверхневих вод

4.3.1. Екологічний стан та потенціал масивів поверхневих вод

4.3.2. Хімічний стан масивів поверхневих вод

Контроль якості поверхневих вод у 2023 році проводився: Регіональним офісом водних ресурсів у Волинській області, ДУ «Волинський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України» та Волинським обласним центром з гідрометеорології.

За результатами досліджень гідрохімічних показників якості води встановлено перевищення гранично допустимої концентрації по азоту амонійному, залізу загальному, нітритах, біонічному споживанню кисню та інших показниках на річках Прип'ять, Стир, Турія, Стохід.

Випадків екстремально високого забруднення води річок Волині зафіксовано не було.

р.Прип'ять міст між селами Річиця - Піски Річицькі

Забруднення води р.Прип'ять в пункті спостереження міст між селами Річиця - Піски Річицькі обумовлюють стічні води ВУЖКГ смт Ратно та господарств стоки прилеглих населених пунктів.

Впродовж звітного року вміст кисню у воді фіксувався на рівні 5,12 – 12,2 мгО₂/дм³. Середньорічне значення становило – 8,08 мгО₂/дм³.

Біохімічне споживання кисню знаходилось в межах 2,20 – 3,85 мгО₂/дм³.

Середньорічне хімічне споживання кисню становило 36,1 мгО₂/дм³ з мінімальним значенням 30,5 мгО₂/дм³ та максимальним – 44,0 мгО₂/дм³.

В середньому за рік забруднення води нітрогеном амонійним становило 0,69 мгN/дм³, при максимальному значенні – 1,44 мгN/дм³ та мініимальному – 0,07 мгN/дм³.

Мінімальна концентрація нітрогену нітритного була рівна 0,004 мгN/дм³, максимальна – 0,039 мгN/дм³.

Протягом року забруднення води нітрогеном нітратним знаходилось в межах від 0,02 до 0,14 мгN/дм³.

Концентрації фосфору фосфатів у воді даного створу фіксувались в діапазоні 0,023 мгP/ дм³ – 0,039 мгP/ дм³. Середнє значення за рік – 0,031 мгP/ дм³.

Мінімальна концентрація фосфору загального становила 0,044 мгP/ дм³, максимальна – 0,073 мгP/ дм³, середньорічна концентрація – 0,058 мгP/ дм³.

Прип'ять с. Люб'язь

Організованих джерел забруднення на річці Прип'ять с. Люб'язь немає. На якість води можуть мати вплив змиви з сільгоспугідь та забруднення приватного сектору.

Протягом 2023 року концентрація розчиненого кисню у воді даного пункту спостереження змінювалась від 4,96 до 12,8 мгО₂/дм³. В середньому за рік цей показник становив 8,25 мгО₂/дм³.

Вміст органічних сполук по БСК₅ змінювався від 2,54 мгО₂/дм³ до 3,80 мгО₂/дм³. В середньому за рік це значення становило 2,93 мгО₂/дм³.

Хімічне споживання кисню впродовж року коливалось в межах від 31,2 до 48,0 мгО₂/дм³.

Середньорічна концентрація нітрогену амонійного дорівнювала 0,53 мгN/дм³. Максимальна концентрація становила 0,90 мгN/дм³.

Діапазон зафіксованих концентрацій нітрогену нітритного у воді знаходився в межах від 0,004 до 0,047 мгN/дм³, з середньорічною концентрацією – 0,013 мгN/дм³.

Протягом року забруднення води нітрогеном нітратним знаходилося в межах від 0,02 до 0,07 мгN/дм³.

Кількість у воді фосфору фосфатів впродовж року змінювалась від 0,019 мгP/дм³ до 0,034 мгP/дм³. Середньорічна концентрація рівна 0,028 мгP/дм³.

Середньорічний вміст у воді фосфору загального – 0,053 мгP/дм³ з діапазоном коливань від 0,038 до 0,071 мгP/дм³.

р. Турія м.Ковель (Ковельське водосховище)

На якість води р.Турія м.Ковель (Ковельське водосховище) можуть мати вплив стічні води ВУВКГ смт Турійськ.

Середньорічна концентрація розчиненого кисню у воді становила 8,91 мгО₂/дм з діапазоном значень від 4,48 до 12,0 мгО₂/дм³.

Біохімічне споживання кисню фіксувалось в межах від 1,10 до 6,40 мгО₂/дм³ з середньорічним значенням 3,32 мгО₂/дм³; хімічне споживання кисню – від 24,0 до 34,0 мгО₂/дм³ при середньому значенні 30,3 мгО₂/дм³ за рік.

Концентрація нітрогену амонійного у воді спостерігалась в інтервалі 0,30 – 0,60 мг/дм³ (середнє значення 0,46 мг/дм³); нітрогену нітритного 0,003 – 0,028 мг/дм³ (середнє значення 0,014 мг/дм³); нітрогену нітратного 0,03 – 0,09 мг/дм³ (середнє значення 0,06 мг/дм³).

Рівень забруднення води фосфором фосфатів фіксувався в межах 0,025 – 0,040 мгP/дм³, з середньою концентрацією 0,033 мгP/дм³, а загальним фосфором в межах від 0,045 до 0,079 мгP/дм³ з середньорічним значенням 0,065 мгP/дм³.

р. Турія с.Бахів

На якість води р.Турія м.Ковель впливають стічні води ВУВКГ м.Ковеля.

Середньорічний вміст розчиненого кисню у воді становив 7,78 мгО₂/дм³ з мінімальним значенням 3,84 мгО₂/дм³ та максимальним – 13,4 мгО₂/дм³.

Біохімічне споживання кисню знаходилось в межах від 2,10 до 8,32 $\text{мгO}_2/\text{дм}^3$ з середньорічним значенням 4,55 $\text{мгO}_2/\text{дм}^3$; хімічне споживання кисню – від 40,0 до 65,0 $\text{мгO}_2/\text{дм}^3$ при середньому значенні 50,0 $\text{мгO}_2/\text{дм}^3$ за рік.

Рівень забруднення води нітрогеном амонійним коливався між значеннями 0,32 та 0,77 $\text{мгN}/\text{дм}^3$, що в середньому за рік становило – 0,50 $\text{мгN}/\text{дм}^3$.

Діапазон коливань концентрацій нітрогену нітритного становив 0,012–0,071 $\text{мгN}/\text{дм}^3$ (середнє значення за рік – 0,028 $\text{мгN}/\text{дм}^3$); та нітрогену нітратного 0,02–0,30 $\text{мгN}/\text{дм}^3$ (середнє значення за рік – 0,09 $\text{мгN}/\text{дм}^3$).

Значення концентрацій фосфору фосфатів протягом року змінювалось від 0,045 $\text{мгP}/\text{дм}^3$ до 0,158 $\text{мгP}/\text{дм}^3$, що становило 0,095 $\text{мгP}/\text{дм}^3$ за рік.

Вміст фосфору загального у воді фіксувався в діапазоні 0,100-0,253 $\text{мгP}/\text{дм}^3$ з середньорічним значенням 0,165 $\text{мгP}/\text{дм}^3$.

р.Стохід с.Малинівка

Організованих джерел забруднення на річці Стохід с. Малинівка немає. На якість води можуть мати вплив змиви з сільгоспугідь та забруднення приватного сектору.

Впродовж звітного року вміст кисню у воді фіксувався на рівні 3,52– 12,0 $\text{мгO}_2/\text{дм}^3$. Середньорічне значення становило – 7,56 $\text{мгO}_2/\text{дм}^3$.

Вміст органічних речовин по БСК5 змінювався від 1,92 до 10,2 $\text{мгO}_2/\text{дм}^3$ з середньорічним значенням 3,68 $\text{мгO}_2/\text{дм}^3$.

Хімічне споживання кисню фіксувалось в межах 30,5 – 62,7 $\text{мгO}_2/\text{дм}^3$ та становило 44,2 $\text{мгO}_2/\text{дм}^3$ в середньому за рік.

Забруднення води нітрогеном амонійним фіксувалось на рівні 0,25 – 0,69 $\text{мгN}/\text{дм}^3$, з середньорічним значенням – 0,47 $\text{мгN}/\text{дм}^3$; нітрогеном нітритним на рівні 0,008 – 0,065 $\text{мгN}/\text{дм}^3$ з середньорічною концентрацією 0,032 $\text{мгN}/\text{дм}^3$.

Вміст у воді нітрогену нітратного протягом року змінювався від 0,02 до 0,31 $\text{мгN}/\text{дм}^3$. Середньорічна концентрація його становила 0,13 $\text{мгN}/\text{дм}^3$.

Середньорічна концентрація фосфору фосфатів становила 0,031 $\text{мгP}/\text{дм}^3$, а фосфору загального – 0,061 $\text{мгP}/\text{дм}^3$.

р.Стохід смт Любешів

Організованих джерел забруднення на річці Стохід немає. Внаслідок дуже частих підтоплень на р.Стохід на якість води можуть мати вплив змиви з сільгоспугідь та забруднення приватного сектору.

Середньорічний вміст кисню у воді становив 7,70 $\text{мгO}_2/\text{дм}^3$, з мінімальною концентрацією 4,80 $\text{мгO}_2/\text{дм}^3$ та максимальною – 11,8 $\text{мгO}_2/\text{дм}^3$.

Біохімічне споживання кисню фіксувалось в межах від 0,32 до 4,48 $\text{мгO}_2/\text{дм}^3$, з середньорічним значенням 3,08 $\text{мгO}_2/\text{дм}^3$.

Середньорічне хімічне споживання кисню становило 42,9 $\text{мгO}_2/\text{дм}^3$ з інтервалом коливань від 38,0 до 51,2 $\text{мгO}_2/\text{дм}^3$.

В середньому за рік забруднення води нітрогеном амонійним становило $0,45 \text{ мгN/дм}^3$, при максимальному значенні – $0,72 \text{ мгN/дм}^3$ та мінімальному – $0,10 \text{ мгN/дм}^3$.

Мінімальна концентрація нітрогену нітритного була рівна $0,002 \text{ мгN/дм}^3$, максимальна – $0,028 \text{ мгN/дм}^3$.

Протягом року забруднення води нітрогеном нітратним знаходилося в межах від $0,02$ до $0,13 \text{ мгN/дм}^3$.

Кількість у воді фосфору фосфатів впродовж року змінювалась від $0,027 \text{ мгP/дм}^3$ до $0,044 \text{ мгP/дм}^3$. Середньорічна концентрація рівна $0,035 \text{ мгP/дм}^3$.

Середньорічний вміст у воді фосфору загального – $0,070 \text{ мгP/дм}^3$ з діапазоном коливань від $0,056$ до $0,087 \text{ мгP/дм}^3$.

р.Стир м. Луцьк

На якість води р.Стир у даному створі мають вплив забруднення, що потрапляють з р.Іква ЖКП «Млинівське» та ДКП «Дубнівське», а також стічні води, що переносяться з Львівської області – КП «Радехівське ВКГ» (через р.Острівка) та КП «Бродиводоканал» (через р.Болдурка).

Вміст розчиненого кисню у воді даного створу коливався в межах $7,68 \text{ мгO}_2/\text{дм}^3$ – $12,9 \text{ мгO}_2/\text{дм}^3$ при середньорічному значенні – $10,4 \text{ мгO}_2/\text{дм}^3$.

Біохімічне споживання кисню коливалось від $1,30$ до $7,44 \text{ мгO}_2/\text{дм}^3$, з середньорічним значенням $3,86 \text{ мгO}_2/\text{дм}^3$.

Хімічне споживання кисню впродовж року фіксувалось на рівні $22,0$ – $30,5 \text{ мгO}_2/\text{дм}^3$ при середньорічному значенні – $26,0 \text{ мгO}_2/\text{дм}^3$.

Рівень забруднення води нітрогеном амонійним в середньому за рік становив $0,25 \text{ мгN/дм}^3$ при максимальному значенні $0,43 \text{ мгN/дм}^3$.

Діапазон коливань концентрацій нітрогену нітритного становив $0,007$ – $0,086 \text{ мгN/дм}^3$; та нітрогену нітратного $0,02$ – $0,28 \text{ мгN/дм}^3$.

Забруднення води фосфором фосфатів в середньому за рік становило $0,034 \text{ мгP/дм}^3$; фосфором загальним – $0,074 \text{ мгP/дм}^3$.

р.Стир, міст Жидичин - с. Княгининок

Якість води у зазначеному пункті спостереження зазнає впливу стічних вод КП “Луцькводоканал”.

Мінімальний вміст розчиненого кисню у воді становив $4,96 \text{ мгO}_2/\text{дм}^3$, максимальний – $11,9 \text{ мгO}_2/\text{дм}^3$ з середньорічним значенням $8,61 \text{ мгO}_2/\text{дм}^3$.

Вміст органічних сполук по БСК₅ впродовж року фіксувався в межах $1,88$ – $8,08 \text{ мгO}_2/\text{дм}^3$. Середньорічна концентрація біохімічного споживання кисню дорівнювала $4,15 \text{ мгO}_2/\text{дм}^3$.

Концентрація хімічного споживання кисню фіксувалась в інтервалі $25,4$ – $37,1 \text{ мгO}_2/\text{дм}^3$, з середньою за рік $29,0 \text{ мгO}_2/\text{дм}^3$.

Концентрації нітрогену амонійного фіксувались в діапазоні $0,15$ – $1,05 \text{ мгN/дм}^3$, нітрогену нітритного: $0,016$ – $0,054 \text{ мгN/дм}^3$ та нітрогену нітратного: $0,03$ – $0,20 \text{ мгN/дм}^3$.

Середньорічна концентрація фосфору фосфатів у воді даного створу становила $0,058 \text{ мгР/дм}^3$ з діапазоном коливань $0,039 - 0,088 \text{ мгР/дм}^3$; а фосфору загального – $0,110 \text{ мгР/дм}^3$ з діапазоном коливань від $0,081$ до $0,141 \text{ мгР/дм}^3$.

р.Стир с.Маюничі

Протягом звітного року вміст кисню у воді данного створу фіксувався в межах від $8,00$ до $13,4 \text{ мгO}_2/\text{дм}^3$. Середньорічне значення становило $9,66 \text{ мгO}_2/\text{дм}^3$.

Вміст органічних речовин по БСК₅ змінювався від $1,98$ до $7,36 \text{ мгO}_2/\text{дм}^3$. Середньорічне значення цього показника – $3,83 \text{ мгO}_2/\text{дм}^3$.

Максимальне значення хімічного споживання кисню становило $34,6 \text{ мгO}_2/\text{дм}^3$. Середньорічне значення його дорівнювало $30,2 \text{ мгO}_2/\text{дм}^3$.

Забруднення води нітрогеном амонійним знаходилось в межах $0,18-0,73 \text{ мгN/дм}^3$, при середньорічному значенні $0,40 \text{ мгN/дм}^3$.

Впродовж року спостерігався рівень забруднення води нітрогеном нітритним в діапазоні $0,005-0,112 \text{ мгN/дм}^3$ та нітрогеном нітратним $0,03 - 0,24 \text{ мгN/дм}^3$.

Кількість у воді фосфору фосфатів впродовж року змінювалась від $0,033 \text{ мгР/дм}^3$ до $0,053 \text{ мгР/дм}^3$.

Середньорічна концентрація фосфору загального становила $0,082 \text{ мгР/дм}^3$, при мінімальній концентрації – $0,066 \text{ мгР/дм}^3$ та максимальній – $0,108 \text{ мгР/дм}^3$.

р.Путилівка а/міст міст в смт Цумань

На якість води р.Путилівка мають вплив неорганізовані джерела забруднення приватного сектору смт Цумань.

Вміст розчиненого кисню у воді в середньому за рік становив $8,94 \text{ мгO}_2/\text{дм}^3$ з мінімальним значенням $5,92$ та максимальним $10,2 \text{ мгO}_2/\text{дм}^3$.

Вміст органічних сполук по БСК₅ фіксувався в межах від $2,08$ до $5,44 \text{ мгO}_2/\text{дм}^3$.

Діапазон концентрацій хімічного споживання кисню становив $17,6 - 26,5 \text{ мгN/дм}^3$ з середньорічним значенням $22,2 \text{ мгO}_2/\text{дм}^3$.

Максимальна концентрація нітрогену амонійного дорівнювала $0,50 \text{ мгN/дм}^3$, мінімальна $0,10 \text{ мгN/дм}^3$ з середньою за рік $0,25 \text{ мгN/дм}^3$. Максимальна концентрація нітрогену нітритного становила $0,043 \text{ мг/дм}^3$ при середньорічному значенні $0,024 \text{ мг/дм}^3$.

Забруднення води нітрогеном нітратним знаходилось в межах від $0,02$ до $0,35 \text{ мгN/дм}^3$.

Середньорічна концентрація фосфору фосфатів становила $0,028/\text{дм}^3$ з інтервалом значень $0,017 - 0,035 \text{ мгР/дм}^3$, фосфору загального $0,057 \text{ мгР/дм}^3$ з мінімальним значенням $0,047 \text{ мгР/дм}^3$ та максимальним - $0,071 \text{ мгР/дм}^3$.

оз.Світязь с.Світязь

Організованих джерел забруднення на оз. Світязь в даному пункті спостереження немає. На якість води може мати вплив забруднення від численних баз відпочинку та приватного сектору.

Вміст розчиненого кисню у воді даного створу фіксувався на рівні 9,28 – 11,2 мгО₂/дм³ при середньорічному значенні 10,3 мгО₂/дм³.

Середньорічний вміст органічних сполук по БСК₅ дорівнював 1,60 мгО₂/дм³ змаксимальною концентрацією 2,90 мг/дм³

Хімічне споживання кисню впродовж року фіксувалось на рівні 19,5–26,5 мгО₂/дм³ при середньорічному значенні – 22,0 мгО₂/дм³.

Вміст у воді нітрогену амонійного знаходився в межах 0,07 – 0,23 мгN/дм³ при середньому значенні за рік – 0,16 мгN/дм³).

Діапазон коливань концентрацій нітрогену нітритного становив 0,002–0,014 мгN/дм³ з середньорічним значенням – 0,004 мгN/дм³); та нітрогену нітратного 0,01–0,14 мгN/дм³ з середньорічним вмістом 0,04 мгN/дм³.

Забруднення води фосфором фосфатів в середньому за рік становило 0,028 мгP/ дм³ з максимальним значенням 0,041 мг/дм³ ; фосфором загальним – 0,052 мгP/дм³, з максимальною концентрацією 0,069 мг/дм³

Якість питної води та її вплив на здоров'я населення

В області забезпечення населення питною водою здійснюється із джерел підземних водоносних горизонтів. Поверхневі водойми використовуються для організованого відпочинку, купання та заняття спортом. Контроль за якістю питної води на території Волинської області здійснювали Державна установа «Волинський ОЛЦ МОЗ України» та Головне управління Держпродспоживслужби в області.

Централізоване водопостачання населення області здійснюється лише з підземного водоносного горизонту.

Під наглядом Головного управління Держпродспоживслужби у Волинській області перебуває 378 водопроводів та 792 джерела нецентралізованого водопостачання.

Обслуговування 341 (90 %) водопроводів здійснюється спеціалізованими ліцензованими підприємствами (комунальними підприємствами, виробничими управліннями житлово-комунального господарства тощо), 29 (7,7 %) водопровідних мереж перебувають у відомчій належності територіальних громад (Локачинської, Поромівської, Дубечненської, Дубівської, Забродівської, Самарівської, Боратинської, Городищенської, Копачівської, Підгайцівської) та не передані на баланс спеціалізованих підприємств.

Окремо варто акцентувати увагу на водопроводах сіл Підкормілля, Проходи, Березна Воля та Деревок Любешівської територіальної громади Камінь-Каширського району, а також Карпилівка, Сильне, Башлики Цуманської територіальної громади Луцького району. Зазначені водопроводи знаходяться на утриманні жителів населених пунктів та не взяті на баланс ані територіальними громадами, ані спеціалізованими підприємствами, тобто

фактично є безгосподарними. Створення комунальних служб по технічному обслуговуванню, експлуатації джерел і систем водопостачання у вказаних сільських населених пунктах відповідними територіальними громадами не передбачалось.

На період воєнного стану Урядом України припинено проведення заходів державного нагляду, тому основним методом контролю забезпечення населення якісною та безпечною для людини питною водою є комісійні обстеження об'єктів водопостачання щодо дотримання вимог санітарного законодавства під час їх експлуатації, а також посилення виробничого контролю питної води, що подається населенню.

Протягом 2023 року обстежено 170 водопроводів, що складає 45% від їх загальної кількості по області.

Порушення вимог санітарного законодавства встановлено на кожному водопроводі. Основними недоліками у роботі систем господарсько-питного водопостачання залишаються:

- відсутність дозвільної та технічної документації у сфері водопостачання (паспортів на артсвердловини, складених в установленому законодавством порядку, спеціальних проєктів зон санітарної охорони споруд водопостачання, технологічних регламентів або інших документів з описом технологічного процесу виробництва питної води, робочих програм виробничого контролю у сфері питної води та питного водопостачання, актів проведення дезінфекції);

- порушення утримання та режиму експлуатації систем і споруд водопостачання (недотримання охорони джерел водопостачання у межах першого поясу зони санітарної охорони, часткове пошкодження чи відсутність огорожі свердловин, відсутність водовідбірних кранів свердловин, негерметичність оглядових вікон водонапірних башт, неналежний санітарний стан споруд);

- відсутність систематичного виробничого контролю за безпечністю та якістю води від місця водозабору до місця її споживання.

Виявлені порушення свідчать про неналежне функціонування таких об'єктів, що може призвести до погіршення якості питної води, яка постачається населенню.

Повідомлень про спалахи гострих кишкових інфекцій з водним шляхом передачі до Головного управління не надходило.

За підсумками здійсненої роботи вжито відповідних заходів реагування.

Керівникам підприємств питного водопостачання, головам територіальних громад надано 36 листів з пропозиціями щодо усунення виявлених порушень, з яких 48 % виконано. Зокрема, в рамках програми «Питна вода Волинської області» Камінь-Каширською міською радою виділено кошти для проведення очищення башт, гідроочищення водопровідних мереж, Маневицькою селищною радою проведено роботи щодо підключення Маневицького ліцею № 1 до централізованих мереж водопроводу Маневицького виробничого управління житлово-комунального господарства та придбано глибинні насоси для Комунального підприємства «Маневицький

райсількомунгосп», завдяки чому водогони переведено на безбаштовий метод подачі води.

Причини невиконання вказаних пропозицій в повному обсязі полягали у недостатньому фінансуванні сфери водопостачання з бюджету територіальних громад, обмеження капітальних видатків на період воєнного стану.

За результатами лабораторних досліджень, проведених у 2023 році ДУ «Волинський ОЦКХП МОЗ України» та його відокремлених структурних підрозділів вірусологічних, паразитологічних, радіологічних досліджень питної води відхилень від гігієнічних нормативів не встановлено. За санітарно-хімічними показниками питома вага невідповідних проб централізованого водопостачання становить 6,5% (у 2022р. – 4,1%), за бактеріологічними показниками 2,6% (у 2022р. – 1,5%). Значна кількість проб з відхиленнями від гігієнічних нормативів за санітарно-хімічними показниками виявлена на локальних (37,8%), сільських (14,5%), відомчих (16,7%) водопроводах, за бактеріологічними показниками - на локальних водопроводах (11,6%), сільських – (9,8%). Залишкової кількості пестицидів, ПАР у досліджених пробах питної водопровідної води не виявлено.

Збільшилися показники питомої ваги невідповідних проб питної води децентралізованого водопостачання. За санітарно-хімічними показниками становить 25,0% (у 2022р. – 18,3%), за бактеріологічними показниками 15,5% (у 2022р. – 11,2%). Залишається високим показник питомої ваги невідповідних проб води колодязів, в основному, що споживають діти до 3 років, за надмірним вмістом нітратів (30%), що свідчить про значний ризик виникнення захворювання метгемоглобінемією. Проведення лабораторних досліджень питної води та активна санітарно-освітня робота дають можливість запобігти цьому.

Інфекційних захворювань, пов'язаних з водним фактором в області не зареєстровано.

З неінфекційних захворювань зареєстровано 1 випадок метгемоглобінемії у 3-місячного малюка, пов'язаного із споживанням молочної суміші, розведеної на воді колодязя з надмірним вмістом нітратів. Голові територіальної громади за місцем проживання дитини спеціалістами надіслані рекомендації щодо профілактики водно-нітратної метгемоглобінемії. Проведена роз'яснювальна робота в громаді, з батьками про заборону використання питної води, якість і безпечність якої не відповідає нормативам.

По виявлених невідповідних пробах питної води власникам, органам місцевого самоврядування надавалися рекомендації щодо припинення споживання такої води, проведення очистки джерел, мереж водопостачання з їх знезараженням та наступним лабораторним дослідженням. Інформація передавалась в територіальні органи Держпродспоживслужби області для вжиття заходів реагування.

У літній період 2023 року за результатами лабораторних досліджень 221 проба води відкритих водойм у місцях відпочинку (водних рекреаціях, пляжах) за мікробіологічними показниками питома вага невідповідних становила 13,1% проти

32% у 2022 році. Не відповідали вимогам проби води річок Турія (м. Ковель), Стир, Сапалаївка (м. Луцьк), озер у Ковельському районі. За результатами невідповідних проб власникам місць масового відпочинку, органам місцевого самоврядування надавались рекомендації щодо заборони купання у таких водоймах. Інформація висвітлювалась у ЗМІ та передавалась у територіальні органи Держпродспоживслужби області для вжиття заходів реагування.

4.3.4. Радіаційний стан поверхневих вод

Спостереження за радіоактивним забрудненням поверхневих вод у зонах впливу атомних станцій виконувалися Рівненською гідрогеолого-меліоративною експедицією на пунктах спостережень в зоні Рівненської АЕС, що розташовані на території області на річках Турія, Стир, Західний Буг, Стохід. Кількісні значення ^{90}Sr та ^{137}Cs , які були зафіксовані в 2023 році, коливаються в допустимих межах.

4.5. Державна політика та заходи щодо поліпшення стану водних об'єктів

Природоохоронні заходи, спрямовані на охорону і раціональне використання водних ресурсів в області, виконувалися в межах реалізації Регіональної екологічної програми «Екологія 2023 - 2026», затвердженої наказом голови обласної військової адміністрації від 20 лютого 2023 року № 59 (зі змінами) та місцевих програм екологічного спрямування.

У 2023 році органами виконавчої влади та підприємствами в області було заплановано виконання заходів на суму 16 100,14 тис. гривень. Фактично освоєно кошти в сумі 15 476,745 тис. гривень (96 %), з них:

- 5 489,67 тис. гривень – кошти обласного фонду охорони навколишнього природного середовища;
- 9 220,575 тис. гривень – кошти місцевого бюджету (в тому числі 3 040,623 тис. гривень кошти місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища);
- 766,5 тис. гривень – власні кошти підприємств.

Кошти, які були спрямовані на охорону і раціональне використання водних ресурсів були використані в основному на заходи із забезпечення експлуатації внутрішньогосподарських меліоративних систем, будівництва і реконструкції каналізаційно-очисних споруд та систем водовідведення в населених пунктах, зменшення шкідливого впливу на водні об'єкти промислових відходів, захисту сільських населених пунктів і сільськогосподарських угідь від шкідливої дії вод та відродження і підтримання сприятливого гідрологічного стану річок.

За кошти обласного екологічного фонду у співфінансуванні з місцевими бюджетами у 2023 році:

- продовжено будівництво очисних споруд на вул. Незалежності в смт Торчин Луцького району;
- розпочато реконструкцію каналізаційної мережі Берестечківського психоневрологічного інтернату;

- виготовлено проєктно-кошторисну документацію об'єктів: «Нове будівництво каналізаційної мережі центральної частини с. Пульмо Ковельського району Волинської області» та «Реконструкція каналізаційної мережі центральної частини смт Шацьк Ковельського району Волинської області»;

- проведено очистку меліоративних каналів на території Центрального парку ім. Лесі Українки з метою покращення санітарного стану парку та прилеглої території в межах м. Луцька;

- проведено капітальні ремонти мереж водовідведення та здійснено заходи щодо запобігання підтопленню, облаштування та очистки каналів на території Сошичненської, Дубівської, Ратнівської територіальних громад Ковельського району та Литовезької територіальної громади Володимирського району Волинської області;

- проведено біологічну меліорацію (шляхом зариблення) водних об'єктів: Гущанського та Великого Новоугрузького озер у Рівненській територіальній громаді Ковельського району Волинської області.

В результаті виконання запланованих робіт створюється можливість запобігання забрудненню навколишнього середовища (в тому числі водних об'єктів) стічними водами, відходами та недопущення попадання стічних вод на рельєф та у підземні водоносні горизонти, а також захищення від підтоплення повеневими і паводковими водами населених пунктів області.

5. Збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, розвиток природно-заповідного фонду та формування національної екологічної мережі

5.1. Збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, формування національної екологічної мережі

5.1.1 Загальна характеристика

У статті 2 Конвенції про біологічне різноманіття (1992) термін біорізноманіття визначається як розмаїття живих організмів з усіх джерел, зокрема наземних, водних екосистем та екологічних комплексів, складовими яких вони є. Це поняття охоплює розмаїття в межах виду, між видами і розмаїттям екосистем. Біологічне різноманіття є національним багатством України, яке забезпечує екосистемні та біосферні функції живих організмів, їх угруповань та формує середовище життєдіяльності людини. На жаль, сьогодні біологічне різноманіття втрачається під час забудов, розорювання землі, меліорації, спорудження водосховищ, створення мереж транспортної інфраструктури та здійснення інших видів господарської діяльності. Головні загрози біорізноманіттю пов'язані сьогодні з діяльністю людини. Вони полягають у знищенні природних середовищ існування тварин і місць зростання рослин, їх фрагментації та деградації (включаючи забруднення), у глобальній зміні клімату, екологічно - незбалансованій експлуатації видів людиною, поширенні чужорідних видів, розповсюдженні хвороб тощо. Знищення природних середовищ існування тварин і місць зростання рослин відбувається

внаслідок розорювання земель, вирубування лісів, осушення або обводнення територій, промислового, житлового та дачного будівництва тощо.

Разом з тим, скорочуються території, зайняті природною рослинністю, що призводить до виникнення загрози втрати гено - та ценофонду. Тим часом, біологічне різноманіття, як результат багатовікової еволюції, повинно бути передано прийдешнім поколінням у максимально збереженому стані.

5.1.2. Загрози та вплив антропогенних чинників на структурні елементи екомережі, біологічне та ландшафтне різноманіття

Вплив антропогенних чинників на структурні елементи екомережі, біорізноманіття, природні ресурси полягає в збільшенні площі деградованих, малопродуктивних та техногенно-забруднених земель, які потребують консервації. В області нараховується 14,2 тис. га - сильно розмитих, 20,7 тис. га – сильно дефляційно небезпечних та 52,5 тис. га – перезволожених деградованих сільськогосподарських земель, що складає 4,3 % від площі області.

Відтворення природного стану елементів екомережі полягало в збереженні природних угідь у заплавах, недопущення випалу сухої рослинності через пропаганду серед місцевого населення та засоби масової інформації, здійснення перевірок на основних водоймах області з метою забезпечення орендарями водойм заходів по збереженню рибних запасів, вжиття заходів щодо недопущення задухи риби, підтримання сприятливого моніторингу за скупченнями мігруючих водоплавних птахів, а на водоймах області проводився моніторинг за зимуючими водоплавними та навколо водними птахами, що необхідно для розробки заходів по їх охороні під час міграцій та зимівлі.

5.1.3. Заходи щодо збереження біологічного та ландшафтного різноманіття

Збереження біорізноманіття в лісах здійснюється їх власниками та постійними лісокористувачами на видовому, популяційному та екосистемному рівнях. До слова, на території Шацького національного парку, із цільових заходів по збереженню біорізноманіття, слід відмітити здійснення активної охорони низькоберезових угруповань, занесених у Червону книгу України, локалітети якої у регіоні небагаточисельні і перебувають близько південної межі ареалу її поширення.

Шацький НПП бере участь в проекті ПРООН/ГЕФ «Зміцнення управління та фінансової стійкості національної системи природоохоронних територій в Україні».

На території НПП на межах усіх постійних пробних площ інвентаризовано та поновлено спеціальні межові стовпчики з зазначенням нумерації.

Біля території національного природного парку «Прип'ять-Стохід» діє метеостанція в смт Любешів, а на території НПП – 1 гідрологічний пост в с. Люб'язь, які підпорядковані Гідрометцентру України. Крім того, продовжувався збір даних на 8 власних гідропостах в межах території НПП,

продовжувалися дослідження ґрунтів на окремих ділянках НПП.

Проведені роботи з огляду і ремонту штучних гніздівель для птахів на постійних пробних площах (дуплогніздівників) та гоголятників, а також ремонту драбин на постійних площах.

Загалом, протягом 2023 року в НПП проводилися науково-дослідні роботи, а саме: польові дослідження з інвентаризації фауни, флори і грибів, фенологічні спостереження за живою і неживою природою, науково-дослідні роботи на постійних пробних площах та кільцювання птахів.

Протягом звітної періоду продовжено збір картографічних матеріалів про ґрунти та ідентифікацію їх з територією НПП, з подальшим узагальненням, розробку теоретичних засад проведення системи ґрунтових розрізів на території НПП, проведення яких планується у майбутньому.

Натомість, власними силами проводилася інвентаризація флори та фауни, ведення переліків рослин і тварин, що підлягають особливій охороні, вивчення фенологічних та міграційних аспектів.

5.1.4. Формування національної екомережі

На регіональному рівні сталий розвиток передбачає розробку соціально-економічних та екологічних програм розвитку територій, формування місцевих бюджетів з урахуванням пріоритетності цілей і завдань сталого розвитку, реалізацію комплексу заходів збалансованого розвитку регіонів.

17.01.2005 року створена обласна Координаційна рада з питань формування національної екологічної мережі, а 17.08.2007 року – Координаційна рада з питань розвитку територій та об'єктів природно-заповідного фонду в області.

Основною метою формування екомережі є максимальне збереження природності об'єктів і процесів, локалізація та мінімізація антропогенного впливу. До складу екомережі області входять:

- природно-заповідні об'єкти;
- землі водного фонду, водно-болотні угіддя, водоохоронні зони;
- землі лісового фонду;
- полезахисні лісові смуги та інші захисні насадження, які не віднесені до земель лісового фонду;
- землі оздоровчого призначення з їх природними ресурсами;
- землі рекреаційного призначення;
- інші природні об'єкти, які мають особливу природну цінність.

Найкраще вивчене видове різноманіття флори і фауни у межах природного заповідника і національних природних парків області, які через свій особливий природоохоронний статус виділяються найбільшою концентрацією місцезнаходжень ендемічних, реліктових, рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин, занесених до Червоної книги України та міжнародних природоохоронних переліків.

Важливими складовими об'єктами екомережі є також території, цінні як місця локалізації у їхніх межах рідкісних і зникаючих видів рослин і тварин,

занесених у Червону книгу України і в інші чинні для України природоохоронні переліки – Європейський червоний список (ЄЧС), Червоний список Міжнародного союзу охорони природи (ЧС МСОП), Додаток I Бернської конвенції, списки Конвенції про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів та ін.; та рідкісних рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України. Хоча існує певна проблема із їх збереженням і охороною через недостатній рівень вивченості цих видів та недостовірність інформації про місця їхньої локалізації та чисельності. Природні масиви Полісся є об'єднуючими елементами, що тісно пов'язують національну екомережу з такими ж системами Польщі і Білорусі.

До основних екомережоформувальних вузлів міжнародного і національного рівнів регіональної екомережі належать: Шацький (цінний озерний комплекс), Прип'ятсько-Стохідський (водно-болотний), Білоозерсько-Черемський (болотний), Цуманський (комплекс дубових насаджень) (рис. 5.1.2). Поліський широтний і Західнобузький меридіональний природні коридори європейського рівня, просторово обмежені долинами річок Прип'яті і Західного Бугу, об'єднують транскордонні елементи регіональної і національної екомереж, засвідчуючи важливість ролі Волинського Полісся як необхідного функціонального складника екологічної структури Європи.

На території Волинської області є декілька поліфункціональних природоохоронних об'єктів з виокремленими у їхніх межах функціональними зонами, що відрізняються за цільовим призначенням та режимом охорони. Вони слугують біосфероформувальними вузлами, у їхніх межах, враховуючи функціональне зонування, виокремлюються центри концентрації біорізноманіття та буферні зони. Основою біосфероформувальних вузлів є екологічні ядра екомережі міжнародного та національного рівнів (екомережоформувальні вузли), що складаються з об'єктів природно-заповідного фонду.

Ландшафтне та біорізноманіття Верхньоприп'ятського фізико-географічного району Волинського Полісся репрезентують екомережоформувальні вузли міжнародного значення Шацький та Прип'ять-Стохідський та регіональні природні ядра: Липинсько-Турське, Доманівсько-Смольненське, Оріхівсько-Озерянське, Згоранське, Підріченське, Святобузаківське (табл. 5.1.1, див. рис. 5.1.3).

Просторові зв'язки між ключовими територіями регіональної екомережі (процеси міграції, обміну та поширення видів на суміжні території) забезпечують природні коридори. Ширина екологічних коридорів загальнодержавного значення (межі яких практично співпадають з природними) складають від 10–15 до 20–30 км, ширина коридорів регіонального рівня – від 0,5 до 2 км.

Поліський широтний екологічний коридор національного значення (ширина у межах області варіює від 25 до 30 км), який проходить через усю зону мішаних хвойно-широколистяних лісів, бере початок на північному заході Волинського Полісся. Він включає транскордонні елементи загальноєвропейської екомережі, має важливе гідрологічне значення, є одним з головних міграційних шляхів птахів та осередком специфічної післяльодовикової рослинності. Поліський екокоридор у

межах Волинської області простягається вздовж долини р. Прип'яті, пов'язуючи природні ядра міжнародного значення (екомережоформувальні вузли) – Шацьке та Прип'ятсько-Стохідське і низку регіональних.

Екомережоформувальні вузли та природні ядра у межах ландшафтних районів Волинської області

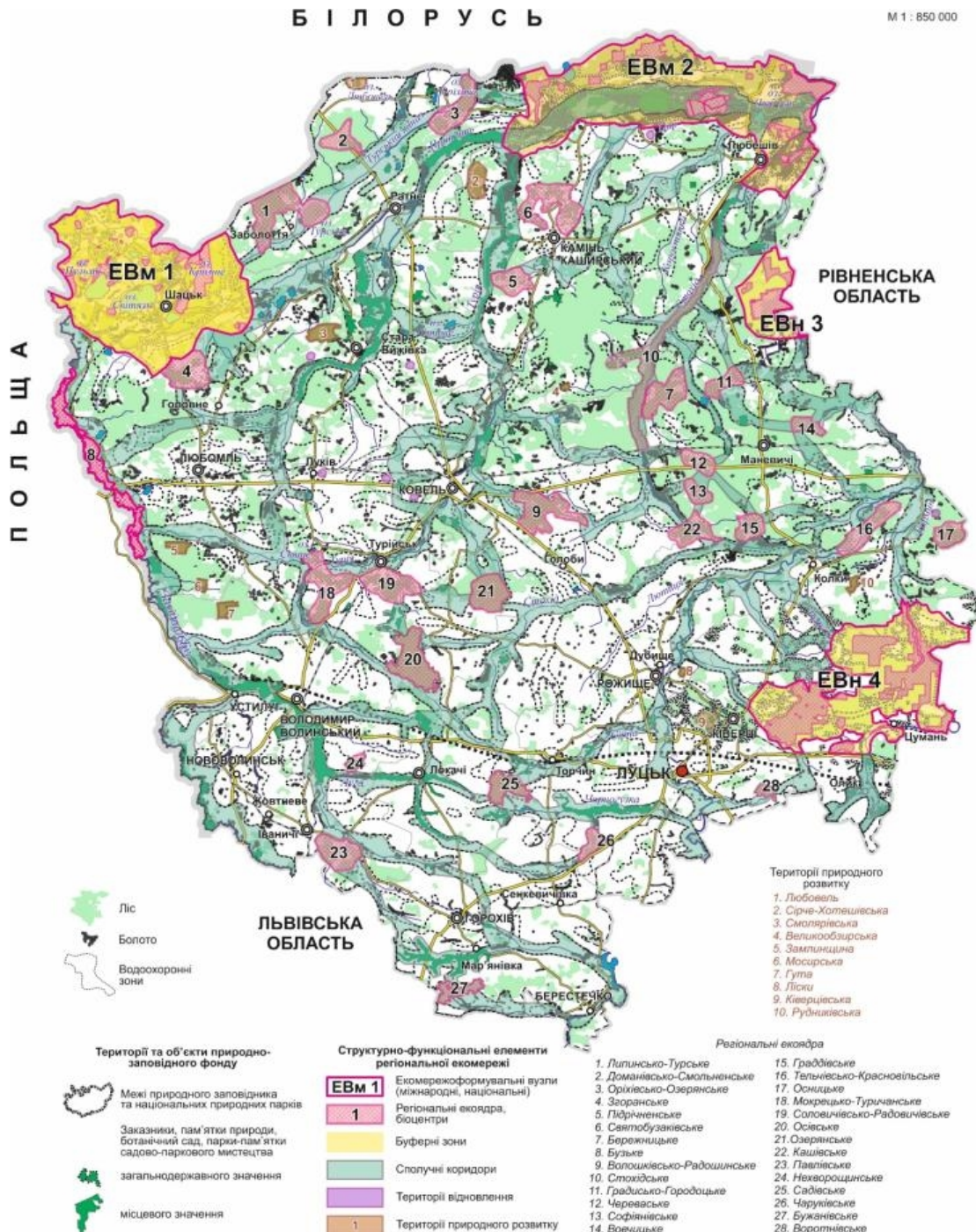
Таблиця 5.1.1

Фізико-географічна область	Ландшафтний район	Назва екомережоформувального вузла, природного ядра	Площа, га	Статус в регіональній екомережі
Волинське Полісся	Верхньо-прип'ятський	Шацький (ЕВм 1)	75075	міжнародний
		Прип'ять-Стохідський (ЕВм 2)	80350	міжнародний
		Липинсько-Турське	4700	регіональний
		Доманівсько-Смольненське	1700	регіональний
		Оріхівсько-Озерянське	1500	регіональний
		Згоранське	750	регіональний
		Підрічненське	200	регіональний
		Святобузаківське	3000	регіональний
	Нижньостирський	Черемський	6000	національний
		Бережницьке	1550	регіональний
	Любомльсько-Ковельський	Бузьке	3600	регіональний
		Волошківсько-Радошинське	3000	регіональний
		Стохідське	6000	регіональний
	Маневицько-Володимирецький	Градисько-Городоцьке	850	регіональний
		Череваське	550	регіональний
		Софіянівське	600	регіональний
		Вовчицьке	700	регіональний
	Колківсько-Сарненський	Градівське	1300	регіональний
		Тельчівсько-Красновільське	700	регіональний
		Осницьке	1400	регіональний
	Турійсько-Рожищенський	Мокрецько-Туричанське	1700	регіональний
		Соловичівсько-Радовичівське	2050	регіональний
		Осівське	1550	регіональний
		Озерянське	2750	регіональний
		Кашівське	1250	регіональний
	Ківерцівсько-Цуманський	Ківерцівський	50600	національний
Волинська височинна область	Нововолинсько-Сокальський	Павлівський	1550	регіональний
	Локачівсько-Торчинський	Нехворощинське	600	регіональний
		Садівське	2700	регіональний
		Чаруківське	650	регіональний
	Горохівсько-Берестечківський	Бужанівське	1550	регіональний
	Олицько-Рівненський	Воротнівське	650	регіональний

Західнобузький меридіональний екологічний коридор національного

значення (шириною у межах області від 15 до 22 км), важливий функціональний елемент загальноєвропейської та національної екомереж, простягається вздовж долини р. Західного Бугу. У межах області на протязі 200 км фарватером річки проходить державний кордон між Україною і Польшею.

Рис. 5.1.2. Структурно-функціональні елементи регіональної екомережі Волинської області

Екокоридори регіонального рівня за територіальною цілісністю є суцільними смугами долинного типу звивистої і лінійної форми, ними слугують

річкові долини середніх і малих поліських річок. У водоохоронні зони спеціалістами Волинського філіалу інституту Укземпроект та Укрдіпроводгосп з врахуванням природних умов і видів водокористування включені заплавні і осушені землі, схили більше 5 °, які прилягають до заплав і розміщені на них яри і балки, які безпосередньо впадають у річкову долину, з яких талі та зливові води виносять твердий стік у річки, або ж у водоймища. Межі водоохоронних зон виведені з врахуванням меж річкових долин, балок, контурів угідь, доріг і лісосмуг (див. рис. 5.1.3). Пересічна ширина прибережних смуг – територій суворого обмеження господарської діяльності, встановлена з обох сторін русел річки Західний Буг, Прип'ять, Стир, Стохід і Турія – 100 м, р. Виживка – 50 м, р. Цир – 30 м, інших річок – не менше 20 м, струмків – 10 м, периметром водоймищ загалом 20 м і більше. Якщо в межах прибережних смуг розташовуються болота, ліси, чагарники, то вся площа цих угідь включається у прибережні смуги, наприклад, на озерах Люб'язь, Тур, Тучне, Скорінь, Шини, Рогізне, вся група Шацьких озер та інші.

5.1.5. Біобезпека та поводження з генетично модифікованими організмами

В області відсутні спеціалізовані заклади, які займаються біобезпекою та генною інженерією по створенню генетично модифікованих організмів.

5.2. Охорона, використання та відтворення рослинного світу

5.2.1. Загальна характеристика рослинного світу

Згідно з сучасним геоботанічним районуванням, територія області входить до складу двох округів: Західнополіського соснових, дубово-соснових, евтрофних боліт та Волинського дубово-грабових та дубових лісів Поліської підпровінції Східноєвропейської провінції хвойно-широколистяних та широколистяних лісів Європейської широколистянолісової області.

Рослинність Волинського Полісся, як і Українського в цілому, відносно молода і сформувалася в післяльодовиковий період із різних ботаніко-географічних центрів.

За особливостями рослинного покриву – це рівнина, фрагментарно вкрита сосновими, березовими, ялиновими, чорновільховими та мішаними лісами, обширними заболоченими рівнинами та міжрічковими луками.

Лісові формації Волинського Полісся – це переважно бори, субори, сугруди, груди. Соснові ліси – одні з найпоширеніших. Вони поділяються за умовами зволоження, трофності, флористичного складу на лишайникові, зеленомохові, рунякові, сфагнові.

На дюно-горбистих місцевостях із глибоким заляганням ґрунтових вод поширені лишайникові сосняки. Поліські ялинові ліси з домішкою сосни звичайної, берези бородавчастої і пухнастої, вільхи чорної, осоки збереглися лише невеличкими острівцями в північній частині на перезволожений, заболочених зниженнях. Великі площі займають міжрічкові луки: суходільні і низинні. Заплавні луки поширені в долинах Прип'яті, Стиру, Стоходу, Турії.

Багата та різноманітна прибережно-водна і водна флора. До складу

прибережно-водних формацій належать очерет, рогіз вузьколистий, вербозілля звичайне, лепешняк великий, верба попеляста.

Значною є роль у прибережних ценозах м'яти водяної, чистецю болотяного, незабудки болотяної, щавлю прибережного. Із водних ценозів найбільшу площу займають угруповання водяного різак алоеподібного, рдесників вузлуватого та блискучого.

У невеликих затоках та на спокійних місцях поблизу берегів трапляються ценози трьох видів лататтєвих – латаття білого, латаття сніжно-білого та глечиків жовтих.

На болотах росте багато рідкісних видів рослин, занесених до Червоної книги України: альдрованда пухирчата, баранець звичайний, гніздівка звичайна, росянки англійська та середня, шейхцерія болотяна, різні види зозульок: м'ясочервона, плямиста, травнева, Фукса, жировик Льозеля, любка дволиста, ситник бульбастий, осоки Давелла і затінкова та інші.

У межах західної частини Волинського Полісся ростуть реліктові плейстоценового віку види рослин: береза низька, вовчі ягоди пахучі, рододендрон жовтий, відкаслик осотоподібний, плющ звичайний, кадило сарматське, які дуже чутливі до зміни екологічних умов і часто зникають внаслідок осушення земель.

Збереження заслуговують ендеміки регіону: гвоздики несправжньоопізня та несправжньорозчепірена, смілка литовська.

У складі флори Волині значне місце посідають види рослин, які підлягають охороні на міжнародному рівні, а саме Європейським Червоним списком та Додатком I Бернської конвенції.

Деякі рослинні угруповання занесені у Зелену книгу України: лісові – групи асоціацій лісів зелено мохових і чорницевих, дубових лісів із *Quercus robur*, дубово-соснових лісів ліщиново-трясучкоподібноосокових та крушиново-трясучкоподібноосокових; болотні – ценози формації осоки Давелла; водні – угруповання альдрованди пухирчатої, латаття сніжно-білого.

На півдні області на лесовій Волинській височині поширені природні дубові ліси із домішкою липи серцелистої, клена гостролистого, ясена звичайного. Трапляються степові і лісостепові види – ковила волосиста, осока низька, горицвіт весняний та інші.

Джерело: Карпюк З.К. Природно-заповідний фонд Волинської області: альбом-каталог / З.К. Карпюк, В.О. Фесюк, О.А. Антипюк. – Луцьк, 2018 р. – 136 с.

5.2.2. Охорона, використання та відтворення лісів

Загальна площа лісів на Волині становить 687,2 тис. га. Це 34% від загальної площі області. До сфери управління Держлісагентства належить 615 тис. 735 га лісів.

Пріоритетним напрямком розвитку лісогосподарської галузі на сьогодні є забезпечення розширеного відтворення лісів. Одночасно з лісовідновленням лісівники також систематично працюють над питанням збільшення лісистості області, створюючи нові ліси на землях, що раніше не були вкритими лісовою

рослинністю. Головна мета – збільшення лісистості області до оптимального рівня 36 %.

Протягом останніх років лісогосподарськими підприємства Волині перевага надається природному відновленню лісів. На сьогодні відсоток природного відтворення лісів складає 58%. Це проводиться на ділянках, які мають відповідні ґрунтово-кліматичні умови, що дає змогу з мінімальними затратами створювати високопродуктивні та біологічно стійкі деревостани протягом короткого періоду.

З метою природного відновлення залишаються площі з достатньою кількістю життєздатного самосіву і підросту головних і супутніх порід, що відповідають корінним типам деревостанів та площі, на яких проведення заходів щодо сприяння природному відновленню буде достатнім для наступного відновлення цінних порід і формування високопродуктивних молодняків.

Заходи сприяння, які використовуються з метою забезпечення природного лісовідновлення – збереження під час лісозаготівлі життєздатного підросту і молодняку господарсько-цінних порід, догляд за підростом та самосівом після закінчення лісосічних робіт, мінералізація ґрунту.

Ділянки з недостатньою кількістю або нерівномірним розміщенням природного поновлення відновлюються шляхом висівання насіння або садіння сіянців чи саджанців головної та супутніх порід.

Лісогосподарськими філіями, діяльність яких координується Поліським лісовим офісом у 2023 році проведено значні об'єми робіт із лісокультурного виробництва.

Протягом всього періоду 2023 року відтворено лісів на землях лісового фонду загальною площею 3011 га, в тому числі:

- садіння та висівання лісу – 1660 га, з них нові ліси – 2 га.
- сприяння природному відновленню та природне зарощування – 1351 га.

Окрім того, закладено 55 га плантацій новорічних ялинок.

З метою природного відновлення залишаються площі з достатньою кількістю життєздатного самосіву і підросту головних і супутніх порід, що відповідають корінним типам деревостанів та площі, на яких проведення заходів щодо сприяння природному відновленню буде достатнім для наступного відновлення цінних порід і формування високопродуктивних молодняків.

Щорічно на розсадниках підприємств вирощується понад 16 млн шт. стандартного садивного матеріалу, в тому числі головних порід – сосни звичайної 11 млн та дуба звичайного 2 млн шт. При цьому за останні роки значно збільшено вирощування сіянців ялини звичайної, модрина європейської, ясена звичайного, вільхи чорної та берези повислої.

У звітному періоді висіяно лісового насіння в розсадниках на площі 9,4 га. Очікуваний вихід стандартних сіянців 17 млн. Така кількість садивного матеріалу в повній мірі забезпечить потреби лісогосподарських Філій при проведенні лісовідновлювальних робіт та лісорозведення.

Щорічний об'єм доглядів за лісовими культурами становить 16 тис. га.

Головним завданням державної лісової охорони є забезпечення пожежної безпеки в лісі шляхом проведення планових профілактичних заходів, оперативного виявлення і ліквідації лісових пожеж на території лісового фонду лісогосподарських підприємств.

В підпорядкуванні Поліського лісового офісу функціонує 10 філій, які в свою чергу розділені на 108 лісництв. Безпосередньою охороною лісових масивів займається державна лісова охорона в кількості 969 чоловік, в тому числі 546 майстрів лісу. Для боротьби з лісовими пожежами по Поліському лісовому офісу функціонує 23 лісові пожежні станції, 59 пожежно-спостережних вишок, з них 52 обладнані системою телевізійного нагляду за лісовими масивами, 50 пожежних автомобілів, 1 пожежна машина високої прохідності на базі тракторів ТДТ-74, 92 мотопомпи, 25 лісопожежних модулів, 20 пожежних цистерн, 7 професійних квадрокоптерів, 117 колісних тракторів з плугами типу ПКЛ -70 та інше протипожежне обладнання та засоби пожежогасіння.

Упродовж даного періоду зафіксовано 224 випадків незаконних рубок дерев і чагарників, унаслідок яких було знищено та пошкоджено 483 м³ деревини, заподіяно шкоди лісовому господарству на 19 млн 991 тис. гривень. Значна увага в роботі державної лісової охорони приділяється проведенню профілактичної та роз'яснювальної роботи серед населення через засоби масової інформації.

5.2.2.1. Стан використання природних недеревних рослинних ресурсів

Заготівля другорядних лісових матеріалів, побічні лісові користування і використання корисних властивостей лісів для культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних, туристичних, освітньо-виховних цілей та проведення науково-дослідних робіт відносяться до спеціального використання лісових ресурсів місцевого значення.

Спеціальне використання недеревних рослинних ресурсів в Україні регулюється через визначення лімітів та видачу дозволів на таке використання в розрізі окремих видів та обсягів збору на місцевому чи державному рівні.

Відповідно до розпорядження голови обласної державної адміністрації від 06.07.2020 № 390 «Про обласну постійно діючу комісію з координації дій державних органів, що здійснюють державний контроль за заготівлею другорядних лісових матеріалів, здійсненням побічних лісових користувань та використанням корисних властивостей лісів» в області діє постійно діюча комісія з координації дій державних органів, що здійснюють державний контроль за заготівлею другорядних лісових матеріалів, здійсненням побічних лісових користувань та використанням корисних властивостей лісів. На виконання наказу Волинського обласного управління лісового та мисливського господарства від 24.02.2023 № 4 «Про затвердження проіндексованої рентної плати за заготівлю другорядних лісових матеріалів та використання корисних властивостей лісів» обласною постійно діючою комісією районним військовим адміністраціям надіслано лист для використання в роботі перераховану рентну

плату за здійснення побічних лісових користувань, заготівлю другорядних лісових матеріалів та використання корисних властивостей лісів на 2023 рік.

За інформацією районних комісій протягом 2023 року за заготівлю ягід, грибів, лікарської сировини до бюджетів місцевого самоврядування сплачено понад 2 086 933 грн (у 2022 році – 3 466 546 грн) як збір за спеціальне використання (рентної плати) лісових ресурсів, а саме:

- Камінь-Каширський район – 1 006 322 грн;
- Ковельський район – 943 939 грн;
- Луцький район – 136 732 грн;
- Володимирський район – 0 гривень.

У цілому по області заготовлено:

- ягода чорниці обсягом 695 тонн (14,1 %) при затвердженому ліміті у 4915 тонн та сплачено збір за спеціальне використання лісових ресурсів у сумі 1 821 280 грн;
- ягода брусниці обсягом 1,3 тонни (0,9 %) при затвердженому ліміті 141,16 тонн та сплачено збір за спеціальне використання лісових ресурсів у сумі 1248 грн;
- гриби лисички обсягом 24,3 тонни (2,9 %) тонни при затвердженому ліміті в 826 тонн та сплачено збір за спеціальне використання лісових ресурсів у сумі 113 773,5 грн;
- гриби білі обсягом 6,235 тонни (0,7 %) при затвердженому ліміті в 890 тонн та сплачено збір за спеціальне використання лісових ресурсів у сумі 48 701,5 грн;
- гриби інші обсягом 62 тонни (4 %) при затвердженому ліміті в 1538,77 тонн та сплачено збір за спеціальне використання лісових ресурсів у сумі 93 230,5 грн;
- ялинки новорічні кількістю 10 500 шт. при затвердженому ліміті в 112500 штук та сплачено збір за спеціальне використання лісових ресурсів у сумі 8 760 гривень.

Відповідно до рішення Ради оборони Волинської області визначено лісові масиви у районах області, де можливий збір дикоросів. У зв'язку з цим, визначені правила заготівлі лісової продукції загального та спеціального використання.

Рентна плата за здійснення побічних лісових користувань, заготівлю другорядних лісових матеріалів та використання корисних властивостей лісів у 2023 році*

Таблиця 5.1.2

Вид лісових ресурсів	Одиниця виміру	Ставки збору, копійок
		для лісокористувачів та заготівельників (згідно ст.18 Лісового кодексу України)
1. Збір за здійснення побічних лісових користувань та заготівлю другорядних лісових матеріалів		
Дикорослі плоди		
чорниця	1 кг	262,8
журавлина	1 кг	416,0
ожина	1 кг	175,2
малина	1 кг	175,2

брусниця	1 кг	416,0
лохина	1 кг	204,6
горобина звичайна	1 кг	100,6
бузина чорна	1 кг	175,2
горіхи ліщини	1 кг	341,9
горіхи грецькі	1 кг	111,5
Гриби		
білі	1 кг	781,1
лисички	1 кг	488,3
Інші (в т.ч. польський гриб, масляки, маховики, опеньки, зелениці)	1 кг	154,1
Лікарсько-технічна сировина (у сухому вигляді)		
листя, трава	1 кг	418,7
квіти, суцвіття	1 кг	525,5
корінь, кора, плоди (супліддя), бруньки	1 кг	697,6
Сік березовий	1 л	87,9
Очерет звичайний	1 сніп	82,8
Лоза	1 ц	988,1
Новорічні ялинки	1 шт	175,2
Соснові пні	1 м³	1091,2
2. Збір за використання корисних властивостей лісів		
використання корисних властивостей лісів для культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних, туристичних, і освітньо-виховних цілей та проведення науково-дослідних робіт	1 га	5 % від нормативно-грошово оцінки лісової земельної ділянки в рік

* згідно з наказом Волинського обласного управління лісового та мисливського господарства від 24.02.2023 № 4 «Про затвердження проіндексованої рентної плати за заготівлю другорядних лісових матеріалів та використання корисних властивостей лісів».

Спеціальне використання природних рослинних ресурсів у 2023 році

Таблиця 5.1.3

№ з/п	Назви районів, у тому числі територій селищних, сільських рад	Назва рослинного ресурсу	Ліміт, т		Кількість виданих дозволів, шт.
			встановлений	фактично використаний	
1	2	3	4	5	6
1	Володимирський	Ягоди чорниці	5	1	-
2	Камінь-Каширський	Ягоди чорниці	1863	346	-
		Гриби лисички	600	9,8	-
		Гриби білі	515	1	-
		Гриби різні	987,45	33,5	-
		Ягода брусниці	116	1,3	-
		Ягода ожини	278	1	-
		Ягода журавлини	278,24	1	-
3	Ковельський	Ягоди чорниці	2760	297	-
		Гриби лисички	180	14,5	-
		Гриби білі	242	6,235	-
		Гриби різні	272,2	28,5	-

4	Луцький	Ягоди чорниці	273	52	-
---	---------	---------------	-----	----	---

5.2.3. Охорона та відтворення видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України, та тих, що підпадають під дію міжнародних договорів

Всі види рослин, занесені до Червоної книги України, скорочують своє поширення внаслідок антропогенного впливу, тому необхідно укрупнювати ареали їх зростання за рахунок збільшення площі заповідних територій місцевого та загальнодержавного значення, включаючи до них суміжні території зростання цих рослин.

Відповідно до видання Червоної книги України у 2009 році для видів застосовано наступні критерії, які скорочено вказані у таблиці:

Зниклі (З): види, про які після неодноразових пошуків, проведених у типових місцевостях або в інших відомих та можливих місцях поширення, відсутня будь-яка інформація про наявність їх у природі чи спеціально створених умовах;

Зниклі в природі (ЗвП): види, які зникли в природі, але збереглися у спеціально створених умовах;

Зникаючі (Зч): види, які перебувають під загрозою зникнення у природних умовах і збереження яких є малоймовірним, якщо триватиме дія факторів, що негативно впливають на стан їх популяцій;

Вразливі (В): види, які у найближчому майбутньому можуть бути віднесені до категорії зникаючих, якщо триватиме дія факторів, що негативно впливають на стан їх популяцій;

Рідкісні (Р): види, популяції яких невеликі і на даний час не належать до категорії зникаючих чи вразливих, хоча їм і загрожує небезпека;

Неоцінені (Н): види, про які відомо, що вони можуть належати до категорії зникаючих, вразливих чи рідкісних, але ще не віднесені до неї;

Недостатньо відомі (НВ): види, які не можна віднести до жодної із зазначених категорій через відсутність необхідної повної і достовірної інформації.

У таблиці зазначено види рослин, що занесені до додатку II Бернської конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі.

У таблиці відображено дані відповідно до додатку II Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES), який включає всі види, які зараз хоч і не обов'язково знаходяться під загрозою зникнення, але можуть опинитися під такою загрозою, якщо торгівля зразками таких видів строго не регулюватиметься в цілях недопущення такого використання, яке несумісне з їх виживанням; а також інші види, які повинні підлягати регулюванню для того, щоб над торгівлею зразками деяких видів з першого списку міг бути встановлений ефективний контроль.

Відповідно до категорій Міжнародного союзу охорони природи на території Волинської області охороняються види, які включені до списку за наступними критеріями:

Види на межі зникнення (англ. Critically Endangered (**CR**)) є найвищою категорією Міжнародного союзу охорони природи (IUCN) для видів, які існують у живій природі. Віднесення видів до цієї категорії означає, що їхня чисельність скоротилася або може скоротитись на 80 % протягом трьох поколінь.

Види під загрозою вимирання, або вимираючі види (англ. endangered species (**EN**)) – біологічні види, які є під загрозою вимирання через свою малу чисельність або певні чинники довкілля.

Види, близькі до загрозливого стану (англ. Near Threatened (**NT**)) – види або нижчі таксони, які можуть розглядатися як загрозливі з небезпекою зникнення у найближчому майбутньому, хоча у наш час (станом на 2011 рік) вони не претендують на статус загрозливих.

Вимерлий у природі (англ. Extinct in the Wild (**EW**)) – категорія МСОП та його червоного списку, до якої відносять види або нижчі таксони, відомі представники яких живуть в людському утриманні, або їх популяції є реінтродукованими поза історичним ареалом.

Даних недостатньо (англ. Data Deficient (**DD**)) – категорія, застосовувана МСОП, іншими установами, і окремими видами, коли наявна інформація недостатня для належної оцінки охоронного статусу і для того, щоб була визначена оцінка ризику зникнення.

Найменший ризик (англ. Least Concern (**LC**)) – категорія МСОП та його червоного списку, що надається сучасним видам або таксонам нижчого рангу, які пройшли оцінку стану популяції, але не були занесені до будь-якої іншої категорії.

Недосліджений (**NE**) – статус МСОП, а також інших організацій, для видів про яких зібрано недостатню кількість інформації (ареал, популяція, місце в екосистемі і т.д.) і тому такі види не можуть бути включені до Червоного Списку Міжнародного Союзу Охорони Природи.

Уразливі види (англ. Vulnerable species (**VU**)) є однією з категорій МСОП. Для такого таксона є високий ризик зникнення в дикій природі у найближчому майбутньому.

Регіонально рідкісні види – види рослин відповідно до рішення Волинської обласної ради від 20.12.2018 № 22/8 «Про затвердження Переліку видів рослин, що підлягають особливій охороні на території Волинської області».

Оцінка природоохоронного статусу видів рослин, що підлягають особливій охороні на території Волинської області, проведена за категоризацією МСОП, відповідно до неї встановлені види різних категорій загрозливості. Загалом використано шість категорій: RE – вид зниклий у регіоні дослідження, CR – критично загрожений вид, EN – загрожений вид, VU – вразливий вид, LC – вид, який потребує уваги, DD – вид недостатньо досліджений.

Перелік видів рослин та грибів, що підлягають особливій охороні на території області (станом на 01.01.2024 року)

Таблиця 5.2.1

Назва виду (українська, латинська)	Червона книга України	Бернська конвенція	Регіонально- рідкісні види*	CITES	Європейський червоний список	МСОП
1	2	3	4	5	6	7
Альдрованда пухирчаста <i>Aldrovanda vesiculosa</i>	P	I				EN
Астрагал піщаний <i>Astragalus arenarius</i>	B					LC
Аденофора лілієлиста <i>Adenophora liliifolia</i>			DD			
Айстра степова <i>Aster amellus</i>			DD			
Аконіт строкатий <i>Aconitum variegatum</i>			DD			
Анемона (вітеринка) лісова <i>Anemone sylvestris</i> L.			DD			
Апозерис смердючий <i>Aposeris foetida</i>			DD			
Армерія звичайна <i>Armeria vulgaris</i> Willd.			LR			
Арнозерис дрібний <i>Arnoseris minima</i> (L.) Schweigg. & Koerte			DD			
Асплений волосоподібний <i>Asplenium trichomanes</i> L.			VU			
Астрагал еспарцетний <i>Astragalus onobrychis</i> L.			LR			
Астрагал нутовий <i>Astragalus cicer</i> L.			LR			
Астранція велика <i>Astrantia major</i> L.			LR			
Ахірофорус плямистий <i>Achyrophorus maculatus</i> (L.) Scop.			LR			
Багатоніжка звичайна <i>Polypodium vulgare</i> L.			VU			
Бамбузіна Бребіссона <i>Bambusina brebissonii</i>	P					
Баранець звичайний <i>Huperzia selago</i>	H					LC
Барвінок малий <i>Vinca minor</i> L.			LR			
Береза низька <i>Betula humilis</i>	B					LC
Береза темна <i>Betula obscura</i>	P					
Билинець довгорогий	B			II		DD

<i>Gymnadenia conopsea</i>						
Билинець щільноквітковий <i>Gymnadenia densiflora</i>	B			II		
Борідник паростковий <i>Jovibarba sobolifera</i>	P					
Булатка великоквіткова <i>Cephalanthera damasonium</i>	P			II		
Булатка довголиста <i>Cephalanthera longifolia</i>	P			II		
Булатка червона <i>Cephalanthera rubra</i>	P			II		
Бульбохета майже квадратна <i>Bulbochaete subquadrata</i>	B					
Верба лапландська <i>Salix lapponum</i>	B					
Верба Старке <i>Salix starkeana</i>	B					
Верба чорнична <i>Salix myrtilloides</i>	B					
Відкаслик татарниколистий, дев'ятисил татарниколистий <i>Carlina onopordifolia</i>	B	I				VU
Вовче лико пахуче (боровик) <i>Daphne sneorum</i>	B					
Водяний горіх плаваючий <i>Trapa natans</i>	H	I				LC
В'яз корковий <i>Ulmus suberosa</i> Moench			LR			
Верба мирзинолиста або чорніюча <i>Salix myrsinifolia</i> Salisb.			VU			
Відкаслик звичайний <i>Carlina vulgaris</i> L.			DD			
Вільха сіра <i>Alnus incana</i> (L.) Moench			LR			
Вовчі ягоди звичайні <i>Daphne mezereum</i> L.			LR			
Вовчок жовтий <i>Orobancha lutea</i> Baumg.			DD			
Водяний жовтець водний <i>Batrachium aquatile</i> (L.) Dumort.			VU			
Волошка фрігійська <i>Centaurea phrygia</i> L.			LR			
Вольфія без коренева <i>Wolffia arrhiza</i> (L.) Horkel ex Wimmer			VU			
Воронець колосистий <i>Actaea spicata</i> L.			LR			
Вужачка звичайна <i>Ophioglossum vulgatum</i> L.			VU			
Гвоздика несправжньоопізня <i>Dianthus pseudoserotinus</i>	B					
Гвоздика картузіанська <i>Dianthus carthusianorum</i> L.			LR			

Гвоздика стиснуточашечна <i>Dianthus stenocalyx</i> Juz.			LR			
Гелодій Бландова <i>Helodium blandowii</i>	B					
Герицій коралоподібний <i>Hericium coralloides</i>	B					
Глевчак однолистий (малаксис однолистий) <i>Malaxis monophyllos</i>	B			II		
Гніздівка звичайна <i>Neottia nidus-avis</i>	H			II		LC
Гонатозігон волохатий <i>Gonatozygon pilosum</i>	P					
Горицвіт весняний <i>Adonis vernalis</i>	H			II		
Голокучник дубовий <i>Gymnocarpium dryopteris</i> (L.) Newm.			VU			
Горобейник лікарський <i>Lithospermum officinale</i> L.			LR			
Горошок тонколистий <i>Vicia tenuifolia</i> Roth			LR			
Голокучник дубовий <i>Gymnocarpium dryopteris</i> (L.) Newm.			VU			
Горобейник лікарський <i>Lithospermum officinale</i> L.			LR			
Гронянка півмісяцева (ключ-трава) <i>Botrychium lunaria</i>	B					
Гудієра повзуча <i>Goodyera repens</i>	B			II		
Десмідіум Бейлі <i>Desmidium baileyi</i>	P					
Дрочок крилатий <i>Genistella sagittalis</i>	P					LC
Дзвоники оленячі <i>Campanula cervicaria</i> L.			LR			
Дзвоники персиколісті <i>Campanula persicifolia</i> L.			LR			
Дзвоники сибірські <i>Campanula sibirica</i> L.			LR			
Дивина фіолетова <i>Verbascum phoeniceum</i> L.			LR			
Дрік германський <i>Genista germanica</i> L.			LR			
Дуб скельний <i>Quercus petraea</i> (Mattuschka) Liebl.			LR			
Евастропсис Ріхтера <i>Euastropsis richteri</i>	B					
Жировик Льюзеля <i>Liparis loeselii</i>	B	I		II		
Жовтозілля Бессера <i>Senecio besserianus</i>	B				R	
Журавлина дрібнопліда <i>Oxycoccus microcarpus</i>	B					

Жимолость пухната <i>Lonicera xylosteum</i> L.			LR			
Жовтець бульбастий <i>Ranunculus bulbosus</i> L.			LR			
Жовтець сланкий <i>Ranunculus reptans</i> L.			EN			
Жовтозілля арктичне <i>Senecio arcticus</i> Rupr.			VU			
Жовтозілля болотне <i>Senecio paludosus</i> L.			VU			
Зелениця сплюснута (Дифазіаструм сплюснутий) <i>Diphasiastrum complanatum</i>	P					
Зелениця триколоскова (дифазіаструм триколосковий) <i>Ipshasiastrum tristachyum</i>	Зч					
Зелениця Цайллера (дифазіаструм Цайллера) <i>Diphasiastrum zeilleri</i>	Зч					
Зіновать подільська, рокитничок подільський <i>Chamaecytisus podolicus</i>	B				R	
Змієголовник Рюйша <i>Dracocephalum ruyschiana</i>	H	I				
Звіробій гірський <i>Hypericum montanum</i> L.			LR			
Звіробій сланкий <i>Hypericum humifusum</i> L.			LR			
Звіробій чотирикрилий <i>Hypericum tetrapterum</i> Fries			VU			
Зимолюбка зонтична <i>Chimaphylla umbellata</i> (L.) W.Barton			LR			
Зіновать регенсбурзька <i>Chamaecytisus ratisbonensis</i> (Schaeff.) Rothm.			LR			
Золототисячник гарний <i>Centaureum pulchellum</i> (Sw.) Druce			LR			
Зубниця бульбиста <i>Dentaria bulbifera</i> L.			LR			
Зубниця залозиста <i>Dentaria glandulosa</i> Waldst. et Kit.			LR			
Зозулинець шоломоносний <i>Orchis militaris</i>	B			II		
Зозулині сльози яйцеподібні <i>Listera ovata</i>	H			II		
Зозулині черевички справжні <i>Cypripedium calceolus</i>	B	I		II		LC
Зозульки бузинові (пальчатокорінник бузиновий) <i>Dactylorhiza sambucina</i>	B			II		LC
Зозульки м'ясочервоні (пальчатокорінник м'ясочервоний) <i>Dactylorhiza incarnata</i>	B			II		
Зозульки пляmistі (пальчатокорінник пляmistий) <i>Dactylorhiza maculata</i>	B			II		

Зозульки травневі (пальчатокорінник травневий) <i>Dactylorhiza majalis</i>	P			II		LC
Зозульки Фукса (пальчатокорінник Фукса) <i>Dactylorhiza fuchsii</i>	H			II		
Їжача голівка маленька <i>Sparganium minimum</i> Wallr.			VU			
Кальдезія білозоролиста <i>Caldesia parnassifolia</i>	Зч	I				LC
Кадило сарматське <i>Melittis sarmatica</i> Klok.			DD			
Кипець великий <i>Koeleria grandis</i> Bess. ex Gorski			VU			
Китятки гіркуваті <i>Polygala amarella</i> Crantz			VU			
Клен несправжньо-платановий, <i>Acer pseudoplatanus</i> L.			LR			
Кладонія зірчаста, кладонія альпійська <i>Cladonia stellaris</i>	P					
Клопогін європейський <i>Cimicifuga europaea</i> Schipcz.			DD			
Комоничок зігнутий <i>Succisella inflexa</i>	P					
Коральковець тричінадрізаний <i>Corallorhiza trifida</i>	P			II		
Коручка болотна <i>Epipactis palustris</i>	B			II		LC
Коручка темно-червона <i>Epipactis atrorubens</i>	B			II		
Коручка чемерникоподібна (коручка широколиста) <i>Epipactis helleborine</i>	H			II		
Косарики черепитчасті <i>Gladiolus imbricatus</i>	B					
Конюшина альпійська <i>Trifolium alpestre</i> L.			LR			
Конюшина гірська <i>Trifolium montanum</i> L.			LR			
Костриця піщанолубива <i>Festuca psammophila</i> (Hack. ex Celak.) Fritsch			EN			
Костриця поліська <i>Festuca polesica</i> Zapal.			VU			
Костриця тонколиста <i>Festuca filiformis</i> Pourr			VU			
Котячі лапки дводомні <i>Antennaria dioica</i> (L.) Gaertn.			LR			
Куга колюча <i>Schoenoplectus pungens</i> (Vahl) Palla			CR			
Куга щетиновидна <i>Schoenoplectus setaceus</i> (L.) Palla			RE			
Купальниця європейська <i>Trollius europaeus</i> L.			VU			
Кушир підводний <i>Ceratophyllum submersum</i> L.			VU			

Лінея північна <i>Linnaea borealis</i>	Зч					
Листочня кучерява, спарасис кучерявий <i>Sparassis crispa</i>	Зч					
Лілія лісова <i>Lilium martagon</i>	Н					
Ломикамінь болотний <i>Saxifraga hirculus</i>	В	I				LC
Любка дволиста <i>Platanthera bifolia</i>	Н			II		
Любка зеленоквіткова <i>Platanthera chlorantha</i>	Н			II		
Ласкавець серповидний <i>Bupleurum falcatum</i> L.			LR			
Латаття біле <i>Nymphaea alba</i> L.			VU			
Латаття сніжно-біле <i>Nymphaea candida</i> C.Presl.			LR			
Лерхенфельдія звивиста <i>Lerchenfeldia flexuosa</i> (L.) Schur			VU			
Лециця волотиста <i>Gypsophila paniculata</i> L.			LR			
Лециця рівно вершинна <i>Gypsophila fastigiata</i> L.			LR			
Ломикамінь трипальчастий <i>Saxifraga tridactylites</i> L.			VU			
Ломиніс прямий <i>Clematis recta</i> L.			VU			
Льон багаторічний <i>Linum perenne</i> L.			LR			
Льон жовтий <i>Linum flavum</i> L.			VU			
Льонолижник льонолистий <i>Thesium linophyllum</i> L.			VU			
Марсilea чотирилиста <i>Marsilea quadrifolia</i>	В	I				LC
Меезія тригранна <i>Meesia triquetra</i>	Зч					
Меч-трава болотна <i>Cladium mariscus</i>	В					LC
Молодильник озерний <i>Isoetes lacustris</i>	В					LC
Маруна щиткова <i>Pyrethrum corymbosum</i> (L.) Scop.			LR			
Миколайчики плоскі <i>Eryngium planum</i> L.			LR			
Миколайчики польові <i>Eryngium campestre</i> L.			EN			
Молодило руське <i>Sempervivum ruthenicum</i> Schnittsp. et C.B.Lehm.			VU			
Молочай ребристий <i>Euphorbia angulata</i> Jacq.			VU			

Мучниця звичайна <i>Arctostaphylos uva-ursi</i> (L.) Spreng.			EN			
Мутин малиновий <i>Mutinus ravenelii</i>	P					
Мутин собачий <i>Mutinus caninus</i>	P					
М'якух болотний (хаммарбія болотна) <i>Hammarbya paludosa</i>	Зч			II		LC
Наперстянка великоцвіта <i>Digitalis grandiflora</i> Mill.			VU			
Неотіанта каптурувата <i>Neottianthe cucullata</i>	Зч			II		
Нітела струнка <i>Nitella gracilis</i>	B					
Нітелопсіс притуплений <i>Nitelopsis obtusa</i>	P					
Осока дводомна <i>Carex dioica</i>	B					
Осока Девелла <i>Carex davalliana</i>	B					LC
Осока затінкова <i>Carex umbrosa</i>	H					LC
Осока тонкокореневищна <i>Carex chordorrhiza</i>	B					LC
Осока торфова <i>Carex heleonastes</i>	Зч					DD
Осока Хоста <i>Carex hostiana</i>	B					
Одноквітка звичайна <i>Moneses uniflora</i> (L.) A.Gray			VU			
Ожика лісова <i>Luzula sylvatica</i> (Huds.) Gaudin			VU			
Ожина шорстка <i>Rubus hirtus</i> Waldst. et Kit.			VU			
Оман високий <i>Inula helenium</i> L.			DD			
Оман мечолистий <i>Inula ensifolia</i> L.			VU			
Омела австрійська <i>Viscum austriacum</i> Wiesb.			VU			
Орлики звичайні <i>Aquilegia vulgaris</i> L.			VU			
Ортилія однобока <i>Orthilia secunda</i> (L.) House			VU			
Осока багнова <i>Carex limosa</i> L.			VU			
Осока волотиста <i>Carex paniculata</i> L.			EN			
Осока Гартмана <i>Carex hartmanii</i> Gajand.			VU			
Осока дворядна <i>Carex disticha</i> Huds.			VU			
Осока колхідська <i>Carex colchica</i> J.Gay			EN			

Осока кульконосна <i>Carex pilulifera</i> L.			VU			
Осока слабка (повисла) <i>Carex flacca</i> Schreb.			VU			
Осот паннонський <i>Cirsium pannonicum</i> L. fil. Link			VU			
Палудела відстовбурчена <i>Paludella squarrosa</i>	Зч					
Педіаструм Каврайського <i>Pediastrum kawraiskyi</i>	В					
Підсніжник білосніжний (підсніжник звичайний) <i>Galanthus nivalis</i>	Н			II		NT
Плаун річний <i>Lycopodium annotinum</i>	В					
Плаунець заплавний (лікоподієлла заплавна) <i>Lycopodiella inundata</i>	Р					LC
Плодоріжка блощи́чна (зозулинець блощи́чний) <i>Anacamptis coriophora</i>	В			II		
Плодоріжка болотна (зозулинець болотний) <i>Anacamptis palustris</i>	В			II		LC
Плодоріжка салепова (зозулинець салеповий) <i>Anacamptis morio</i>	В			II		
Псевдокалієргон плауноподібний <i>Pseudocalliergon lycopodioides</i>	В					
Псевдокалієргон трирядний <i>Pseudocalliergon trifarium</i>	Зч					
Пухирник малий <i>Utricularia minor</i>	В					LC
Пухирник середній <i>Utricularia intermedia</i>	В					LC
Первоцвіт високий <i>Primula elatior</i> (L.) Hill			VU			
Перестріч польовий <i>Melampyrum arvense</i> L.			VU			
Перстач білий <i>Potentilla alba</i> L.			VU			
Печіночниця звичайна <i>Hepatica nobilis</i> Mill.			LR			
Плющ звичайний <i>Hedera helix</i> L.			VU			
Порізник проміжний <i>Libanotis intermedia</i> Rupr.			VU			
Приворотень балтійський <i>Alchemilla baltica</i> Sam. ex Juz.			VU			
Проліска дволиста <i>Scilla bifolia</i> L.			VU			
Пухирник ломкий <i>Cystopteris fragilis</i> (L.) Bernh.			VU			
Пухівка струнка <i>Eriophorum gracile</i> Koch			EN			

Пухівочка альпійська <i>Trichophorum alpinum</i> (L.) Pers.			CR			
Росичка англійська (росичка довголиста) <i>Drosera anglica</i>	B					
Росичка середня <i>Drosera intermedia</i>	B					
Рдесник альпійський <i>Potamogeton alpinus</i> Balb.			EN			
Рдесник маленький <i>Potamogeton pusillus</i> L.			VU			
Рдесник довгий <i>Potamogeton praelongus</i> Wulf.			EN			
Рдесник туполистий <i>Potamogeton obtusifolius</i> Mert. & Koch			EN			
Ринхоспора біла <i>Rhynchospora alba</i> (L.) Vahl.			LR			
Рівноплідник рутвицелистий <i>Isopyrum thalictroides</i> L.			VU			
Різак звичайний <i>Falcaria vulgaris</i> Bernh.			VU			
Різуха морська <i>Najas major</i> All.			LR			
Роман напівфарбувальний <i>Anthemis subtinctoria</i> Dobrocz.			VU			
Росичка кругло листа <i>Drosera rotundifolia</i> L.			VU			
Рутвиця орликолиста <i>Thalictrum aquilegiifolium</i> L.			VU			
Ряст порожнистий <i>Corydalis cava</i> (L.) Schweigg. et Koerte			LR			
Сашник іржавий <i>Schoenus ferrugineus</i>	B					
Ситник бульбистий <i>Juncus bulbosus</i>	B					LC
Ситняг сосочкоподібний <i>Eleocharis mamillata</i>	B					
Скорпідій скорпіоноподібний <i>Scorpidium scorpioides</i>	B					
Смілька литовська <i>Silene lithuanica</i>	H				I	
Сон лучний (сон чорніючий, сон богемський) <i>Pulsatilla pratensis</i>	H					
Синюха голуба <i>Polemonium caeruleum</i> L.			VU			
Ситник головчастий <i>Juncus capitatus</i> Weigel			LR			
Ситник нитковидний <i>Juncus filiformis</i> L.			VU			
Ситник темноцвітий <i>Juncus atratus</i> Krock.			VU			
Ситняг п'ятиквітковий <i>Eleocharis quinqueflora</i> (F.X.Hartm.) O.Schwartz			VU			

Скереда болотна <i>Crepis paludosa</i> (L.) Moench			VU			
Скереда м'яковолосиста <i>Crepis mollis</i> (Jacq.) Aschers.			EN			
Скорзонера низька <i>Scorzonera humilis</i> L.			VU			
Скорзонера пурпурова <i>Scorzonera purpurea</i> L.			VU			
Смовдь оленяча <i>Peucedanum cervaria</i> (L.) Lapeyr.			VU			
Сонцецвіт яйцевидний <i>Helyanthemum ovatum</i> (Viv.) Dun.			VU			
Стародуб широколистий <i>Laserpitium latifolium</i> L.			VU			
Стожильник сумнівний <i>Cnidium dubium</i> (Schkuhr) Thell.			VU			
Суниці зелені <i>Fragaria viridis</i> Duch.			LR			
Суховершки великоквіткові <i>Prunella grandiflora</i> (L.) Scholl.			VU			
Товстянка звичайна <i>Pinguicula vulgaris</i>	B					LC
Тофільдія чашечкова <i>Tofieldia calyculata</i>	B					
Траунштейнера куляста <i>Traunsteinera globosa</i>	B					
Таволжник звичайний <i>Aruncus vulgaris</i> Rafin.			VU			
Талабанниця (тисдалія) голостебла <i>Teesdalia nudicaulis</i> (L.) R.Br.			LR			
Тимофіївка степова <i>Phleum phleoides</i> (L.) Karst.			EN			
Тирлич звичайний <i>Gentiana pneumonanthe</i> L.			VU			
Тирлич хрещатий <i>Gentiana cruciata</i> L.			EN			
Фегоптерис з'єднуючий <i>Phegopteris connectilis</i> (Michx.) Watt			VU			
Фіалка багнова <i>Viola uliginosa</i> Bess.			VU			
Фіалка ставкова <i>Viola stagnina</i> Kit.			VU			
Фітеума колосиста <i>Phyteuma spicatum</i> L.			VU			
Фітеума куляста <i>Phyteuma orbiculare</i> L.			EN			
Хамедафна чашечкова (торфяниця чашечкова) <i>Chamaedaphne calyculata</i>	B					LC
Хара витончена <i>Chara delicatula</i>	P					
Хара мохувата <i>Chara muscosa</i>	B					
Хвощ великий			VU			

<i>Equisetum telmateia</i> Ehrh.						
Хвощ лучний <i>Equisetum pratense</i> L.			VU			
Хвощ рябий <i>Equisetum variegatum</i> Schleich. ex Web. et Mohr.			VU			
Хвощ зимуючий – <i>Equisetum hiemale</i> L.			VU			
Холодок лікарський <i>Asparagus officinalis</i> L.			VU			
Цибуля ведмежа (черемша) <i>Allium ursinum</i>	Н					
Цанікелія болотна <i>Zannichellia palustris</i> L.			EN			
Цибуля гірська <i>Allium montanum</i> F.W.Schmidt			VU			
Цибуля виноградникові <i>Allium vineale</i> L.			VU			
Цирцея середня <i>Circaea intermedia</i> Ehrh.			VU			
Чаполоч повзуча <i>Hierochloë repens</i> (Host) Beauv.			VU			
Чемериця чорна <i>Veratrum nigrum</i> L.			VU			
Чистець прямий <i>Stachys recta</i> L.			VU			
Чихавка вербо листа <i>Ptarmica salicifolia</i> (Besser) Serg.			VU			
Шафран Гейфелів <i>Crocus heuffelianus</i>	Н					
Шейхцерія болотна <i>Scheuchzeria palustris</i>	В					LC
Шипшина м'яка <i>Rosa mollis</i> Smithl.			EN			
Шолудивник болотний <i>Pedicularis palustris</i> L.			VU			
Шпергель Морісона <i>Spergula morisonii</i> Boreau			LR			
Щитник австрійський <i>Dryopteris austriaca</i> (Jacq.) Woynar ex Schinz et Thell.			VU			
Щитник гребенястий <i>Dryopteris cristata</i> (L.) A.Gray			VU			
Шолудивник королівський <i>Pedicularis sceptrum-carolinum</i>	В					
Шолудивник лісовий <i>Pedicularis sylvatica</i>	В					
Щитолісник звичайний <i>Hydrocotyle vulgaris</i>	Р					LC
Язичник сибірський (буковинський, український) <i>Ligularia sibirica</i>	В	І				
Усього	109	10	165	30	3	33

На території Черемського природного заповідника зростає 62 види рослин, занесених до Червоної книги України (2009) (молодильник озерний

Isoetes lacustris, зелениця сплюснута (дифазіаструм сплюснутий) *Diphasiastrum complanatum*, плавунець заплашний (лікоподієлла заплавна) *Lucopodiella inundata*, плаун річний *Lycopodium annotinum*, баранець звичайний *Huperzia selago*, осока Давелла *Carex davalliana*, осока дводомна *Carex dioica*, ситник бульбастий *Juncus bulbosus*, лілія лісова *Lilium martagon*, булатка червона, коральковець тричінадрізаний, зозулині черевички справжні), 3 - види рослин, занесені до Європейського Червоного списку (глід український *Crataegus ucrainica*, смілка литовська *Silene lithuanica*, козельці українські *Tragopogon ucrainicus*). Тут також зростають 3 види рослин, занесені до Додатку I Бернської конвенції (зозулині черевички справжні *Cypripedium calceolus*, жировик Льозеля *Liparis loeselii*, дикран зелений *Dicranum viride*), 13 - видів зозулинцевих рослин, занесені до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (Вашингтонська конвенція, 1973).

5.2.4. Охорона природних рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України

У складі флори Волині значне місце посідають види рослин, які підлягають охороні на міжнародному рівні, а саме Європейським Червоним списком та Додатком I Бернської конвенції.

Деякі рослинні угруповання занесені у Зелену книгу України: лісові – групи асоціацій лісів зелено мохових і чорницевих, дубових лісів із *Quercus robur*, дубово-соснових лісів ліщиново-трясучкоподібноосокових та крушиново-трясучкоподібноосокових; болотні – ценози формації осоки Давелла; водні – угруповання альдрованди пухирчастої, латаття сніжно-білого.

На півдні області на лесовій Волинській височині поширені природні дубові ліси із домішкою липи серцелистої, клена гостролистого, ясена звичайного. Трапляються степові і лісостепові види – ковила волосиста, осока низька, горицвіт весняний та інші.

Окрім того, в області значна увага приділяється охороні та збереженню рідкісних та зникаючих видів рослин.

Рішенням Волинської обласної ради від 26.05.2009 № 29/30 затверджено Список регіонального рідкісних, зникаючих видів рослин, грибів і тварин, які потребують охорони у Волинській області (далі – Список).

Відповідно до статті 30 Закону України «Про рослинний світ» рішенням Волинської обласної ради від 20.12.2018 № 22/8 за поданням Волинської облдержадміністрації затверджено Перелік видів рослин, що підлягають особливій охороні на території Волинської області.

Положення про перелік видів рослин, що підлягають особливій охороні на території Волинської області, які не занесені до Червоної книги України, але є рідкісними або такими, що перебувають під загрозою зникнення на території Волинської області, є основним документом, у якому містяться відомості про видовий склад рослин, які ростуть на території області і потребують охорони.

Охорона та відтворення популяцій видів рослин, занесених до згаданого переліку, забезпечуватиметься шляхом:

- встановлення особливого правового статусу регіонально рідкісних видів рослин, які не занесені до «Червоної книги України», але є рідкісними або такими, що перебувають під загрозою зникнення на території Волинської області, з метою збереження їх популяцій та середовищ існування;
- проведення наукових досліджень з метою розробки наукових основ охорони та відтворення згаданих видів рослин;
- проведення систематичного моніторингу за станом та чисельністю їх популяцій;
- створення спеціальних об'єктів природно-заповідного фонду з метою збереження популяцій рідкісних видів рослин та середовищ їх існування;
- врахування спеціальних вимог щодо охорони цих видів під час розміщення продуктивних сил, вирішення питань відведення земельних ділянок, розробки проектної, проектно-експертної документації та проведення оцінки впливу на довкілля чи стратегічної екологічної оцінки.

Підставою для занесення до переліку певного виду рослин є дані про чисельність його популяції та її динаміку, зміни умов існування, що підтверджують необхідність вжиття заходів щодо його охорони. Пропозиції про занесення видів рослин до переліку можуть вносити науково-дослідні установи, вищі навчальні заклади, державні та громадські організації, науковці та окремі громадяни.

Пропозиція про занесення певного виду рослин до переліку має включати: наукове обґрунтування необхідності занесення цього виду до переліку, відомості про його минуле та сучасне поширення та території області, необхідні заходи щодо збереження та відтворення у природних або спеціально створених умовах.

Особи, винні у порушенні вимог охорони та відтворення видів рослин, занесених до переліку, притягаються до адміністративної, та іншої відповідальності відповідно до законодавства України.

5.2.5. Охорона, використання та відтворення зелених насаджень

Одним із основних елементів благоустрою населених пунктів є зелені насадження. Крім естетичного, вони мають ще й величезне санітарне значення, захищаючи міста і села від диму, вихлопних газів, пилу тощо. Зелений масив приміської зони є резервуаром чистого повітря для населеного пункту. Парки, сади, алеї і бульвари - це своєрідні легені, які очищають забруднене повітря, створюють сприятливий мікроклімат і оздоровлюють довкілля. Вдале поєднання різних рослин дозволяє значно зменшити шкідливі санітарні фактори урбанізації. Так, насадження дерев і кущів значно зменшують амплітуду температурних коливань, збільшують у спекотні дні вологість повітря, покращуючи таким чином теплообмін людини і її самопочуття.

Зелені насадження мають меліоративне, водоохоронне і вітрозахисне значення. Зменшуючи силу вітру, завдяки величезній фільтрувальній поверхні листяного покриву, дерева сприяють осіданню пилових частинок. Повітря на озелених вулицях в 4 рази чистіше, ніж на ділянках, які не мають зеленого

покриву.

Озеленення території міст та населених пунктів області традиційно проводиться в рамках акцій «День довкілля», «За чисте довкілля» та компенсаційними посадками забудовників. Для повноцінної організації таких акцій управлінням архітектури та містобудування обласної державної адміністрації та районних державних адміністрацій готуються схеми посадки та ландшафтні проекти.

Окрім того, зазначені питання розглядаються на засіданнях постійних профільних комісій міських рад регіону. Зокрема, схвалено Програму розвитку збереження зелених насаджень Луцької міської територіальної громади на 2021-2025 роки. Програма передбачає якісний догляд і збільшення кількості зелених насаджень.

Програма розвитку збереження зелених насаджень Луцької міської територіальної громади на 2021-2025 роки містить чотири основні напрямки:

1. Збереження зелених насаджень міста, їх інвентаризація і облік.
2. Виготовлення правовстановлюючих документів на земельні ділянки під зеленими насадженнями.
3. Догляд та утримання за зеленими насадженнями.
4. Збільшення кількості зелених насаджень.

Згідно із статтею 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» вирішення питань щодо організації благоустрою населених пунктів, здійснення контролю за станом благоустрою виробничих територій, організації озеленення, охорони зелених насаджень, а також здійснення контролю за дотриманням земельного та природоохоронного законодавства належить до компетенції виконавчих органів сільських, селищних, міських рад.

5.2.6. Інвазійні чужорідні види рослин у флорі в межах адміністративно-територіальної одиниці

Однією із перших адвентивних рослин, відомих на Волині, можна вважати нетребу звичайну. Серед, порівняно недавно заселених нових видів рослин, можна назвати борщівник Сосновського та золотушник канадський.

Найвідомішим інвазійним видом рослин на території області є борщівник Сосновського.

За інформацією Головного управління Держпродспоживслужби у Волинській області основними місцями поширення Борщівника Сосновського (*Heracleum sosnowskyi* Manden) є береги річок, узбіччя доріг, деградовані пасовища і покинуті поля. Зростає до 3-5 метрів в висоту, товщина стебла — до 10 сантиметрів. Насіння борщівника Сосновського дозріває навіть тоді, коли стовбур рослини зрізано. Воно проростає при температурі 1-2 0C, а сходи з'являються при 7-10 0C. У ґрунті насіння борщівника може зберігати життєздатність 3-5, іноді 10-15 років.

Рослина містить фотоактивні сполуки, небезпечні для шкіри людини при сонячному опроміненні. Зелена маса борщівника містить фуурокумарин,

який під впливом сонячної енергії спричиняє дуже сильні опіки при контакті з рослиною відкритими частинами тіла.

З метою локалізації та ліквідації вищезазначених вогнищ регульованих шкідливих організмів проводилась роз'яснювальна робота серед населення шляхом виступів в радіо - та телеефірах, на нарадах, друкування інформаційних повідомлень в засобах масової інформації, проведенням лекцій та бесід із суб'єктами різних форм господарювання.

Крім того, за рахунок місцевих бюджетів проведені заходи щодо запобігання поширення чужорідних видів рослин, які загрожують природним екосистемам, зокрема локалізація та ліквідація борщівника Сосновського у м. Луцьку та м. Ковелі на загальну суму 225,0 тис. гривень.

Варто зазначити, що цьогоріч наказом Міндовкілля затверджено перелік чужорідних видів дерев, заборонених у відтворенні лісів. Вказаний перелік включає 13 інвазійних видів дерев.

Типовими інвазійними видами дерев на території Волинської області є дуб червоний та робінія (псевдоакація), які витісняють місцеві види дерев із лісів. Чимало науковців вважають, що він агресивно витісняє місцеві види дерев у лісах, тому загрожує нашим екосистемам.

Нагадаємо, що до 2021 року в Україні був відсутній всебічний підхід до розв'язання цього питання. За ініціативи Міндовкілля, були оновлені Правила відтворення лісів, ухвалена Державна стратегія управління лісами України до 2035 року та Стратегія біобезпеки та біологічного захисту, які, серед іншого, забороняють використання чужорідних видів дерев.

Окрім того, Міндовкілля розробило Національну стратегію щодо поводження з видами-вселенцями інвазійними чужорідними видами флори і фауни в Україні на період до 2030 року.

Розроблення стратегії щодо поводження з видами-вселенцями удосконалить державну екологічну політику щодо запобігання проникненню інвазійних чужорідних видів і посилить контроль за проникнення їх до природних екосистем. Крім того, мінімізує несприятливий вплив таких видів на господарську діяльність та здоров'я людини. Стратегія встановить правові механізми щодо поводження з ІЧВ, зокрема буде схвалено нормативно-правові акти, методичні рекомендації, а також внесено відповідні зміни до чинних нормативно-правових актів стосовно сільського, рибного, лісового, мисливського, житлово-комунального господарств, транспортної інфраструктури, природно-заповідного фонду, ветеринарної медицини, карантину та захисту рослин, санітарного та епідемічного благополуччя населення, митної справи. Також, Стратегія визначає необхідність розроблення і затвердження відповідних планів заходів на місцевому рівні.

Разом з тим, більш широкий перелік інвазійних видів рослин та тварин та заходів боротьби із ними має бути розроблений і затверджений окремо.

5.3. Охорона, використання та відтворення тваринного світу

5.3.1. Загальна характеристика тваринного світу

За сучасним зоогеографічним районуванням територія області належить до Західного району Поліського зоогеографічного округу Мішанолісової зоогеографічної провінції (поліська частина області) та Волинського височинного району Західнолісостепового округу Лісостепової зоогеографічної провінції (Волинське опілля) Європейської під області Голарктичної області.

Ландшафтне різноманіття, комплекс лісових та болотних екосистем, щільне розміщення озер, сприятливі кліматичні умови зумовлюють своєрідність та багатство біологічного різноманіття області.

Аборигенними є 90 % хребетних тварин, решта – інтродуковані. Фонові види ссавців області – це їжак білочеревий, вівірка звичайна, куниця лісова, лисиця руда, заєць-русак, дикий кабан, сарна європейська, лось та ін.

Інтродуковані види: сиг чудський, товстолобики амурський та строкатий, амур білий, собака єнотоподібний, норка американська, ондатра, олень плямистий.

Зафіксовано й низку видів-вселенців. Багато поліських видів хребетних тварин перебувають у охоронних списках через свою низьку чисельність і можливість зникнення – в Червоній книзу України: мінога українська, карась золотистий, ропуха очеретяна, лелека чорний, тетерук, глушець, білозубка білочерева, нічниця війчаста, широковух, вухань звичайний, кажан північний, мишівка лісова, горностаї, рись звичайна; у Європейському Червоному списку тварин, які перебувають під загрозою зникнення у світовому масштабі: орлан білохвіст, очеретянка прудка, рись звичайна; у Червоному списку Міжнародного союзу охорони природи: короп, черепаха болотяна, ящірка живородна, гуска білолоба мала, скопа, деркач; охороняються Конвенцією про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі або Бернською конвенцією: лелека чорний, синиця біла, нічниця ставкова, вечірниця мала; Конвенцією про міжнародну торгівлю видами, які перебувають під загрозою зникнення або Вашингтонською конвенцією: шуліка рудий, зміїд, сапсан, рись звичайна.

Фауністичний комплекс лісів найбагатший за своїм видовим складом. У них трапляються усі види земноводних, плазунів, переважна більшість птахів і ссавців. Типовими в соснових лісах є ящірки живородна та прудка, ропуха звичайна. У таких лісах гніздяться дрімлюги, щеврики лісові, жайворонки лісові, дятли строкаті, сойки звичайні, тетеруки. Із ссавців трапляються борозубки звичайні, лисиця руда, свиня дика тощо.

Зооценози мішаних лісів значно багатші за видовим складом через ширшу кормову базу, чергування у плодоношенні хвойних і широколистяних порід, ярусність насаджень, значну кількість місць, зручних для переховування та обладнання нир.

Серед земноводних і плазунів тут поширені жаби трав'яна і гостро морда, ропуха зелена, рахавка звичайна, веретільниці ламкі, вужі, гадюки та зрідка мідянки звичайні.

Орнітофауна багата фоновими видами: зозуля звичайна, сорока сіра, синиці, дрозди, голуби, горобині та інші. Території мішаних лісів населяють олені європейські, борсуки, ласки, вовки, дикі кабани тощо.

Водно-болотяні комплекси дуже строкаті. Іхтіофауна поліських річок та озер представлена щукою звичайною, карасем сріблястим, пліткою, головнем, лящем, окунем, краснопівками, линами, в'юнами.

Із водними умовами пов'язане мешкання жаби озерної, тритона гребінчастого. Поширені види птахів – багато пастушків, журавлів, куликів, мартинів, норців, гусей, сов, горобиних, чайок, сова болотяна, вівсянка очеретяна, жайворонок польовий, ластівка берегова.

Поширеними видами напівводних ссавців є видра річкова, бобер європейський. У міжнародні та українські охоронні списки занесені минь річковий, зуйок великий.

Типово болотяні види птахів – журавель сірий, лунь очеретяний, вівсянка очеретяна. Уздовж боліт полюють деякі види кажанів. Незважаючи на відносно бідний порівняно з іншими фауністичними комплексами видовий склад, тут зареєстровано 25 рідкісних видів хребетних тварин, що занесені до Червоної книги України, Європейського червоного списку, Червоного списку Міжнародного союзу охорони природи.

Хребетні тварини, які формують біоценози, часто відзначаються значною мобільністю й можуть тимчасово перебувати і в інших фауністичних комплексах, здійснювати сезонні, добові переміщення. Частині видів притаманна пластичність – вони перебувають у межах кількох фауністичних комплексів. Збереження видового різноманіття флори і фауни – одне із головних завдань природоохоронної справи, бо стійкість геосистем підтримується за умови формування складної просторової структури та насичення природних комплексів компонентами з високою біотичною продуктивністю, що сприяють підтриманню кількісних і якісних параметрів інших компонентів.

Джерело: Карпюк З.К. Природно-заповідний фонд Волинської області: альбом-каталог/ З.К. Карпюк, В.О. Фесюк, О.А. Антипук. – Луцьк, 2018 р. – 136 с.

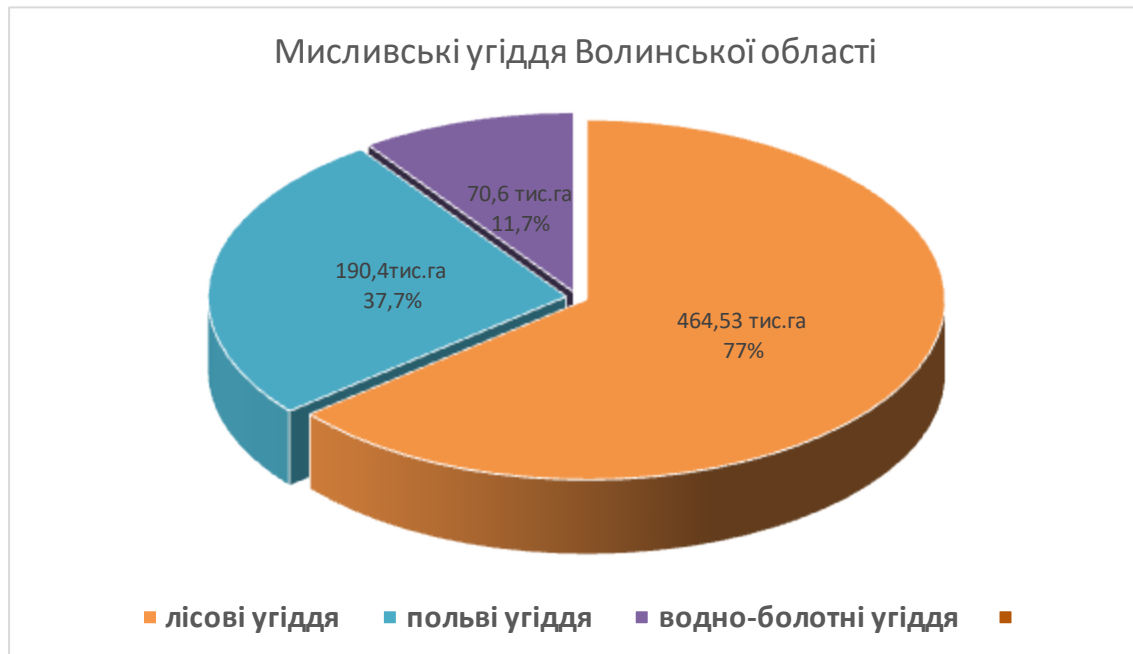
5.3.2. Стан і ведення мисливського господарства

Мисливство відіграє одну з важливих ролей у житті суспільства. Це підтверджується історією його розвитку. Питання ведення мисливського господарства в області всебічно координується та контролюється Північно-Західним міжрегіональним управлінням лісового та мисливського господарства, Державною екологічною інспекцією у Волинській області, Управлінням екології та природних ресурсів облдержадміністрації, а також правоохоронними органами.

Загальна площа закріплених мисливських угідь Волинської області становить **600,452 тис. га.**, у тому числі:

– лісових – 464,53 тис.га (77 % від загальної площі мисливських угідь області);

- польових – 190,4 тис.га (31,7 % від загальної площі мисливських угідь області);
- водно-болотних – 70,6 тис.га (11,7 % від загальної площі мисливських угідь області).

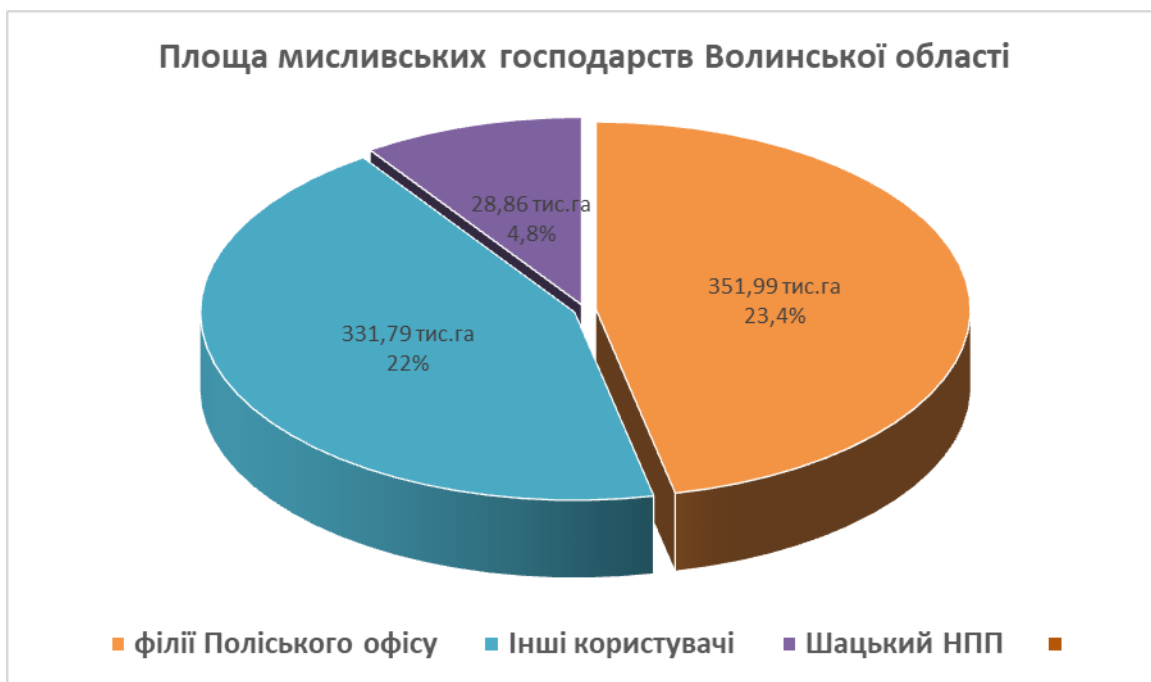

Веденням мисливського господарства в області у 2023 році займалися 34 користувача мисливських угідь, серед них:

- 11 філій Поліського офісу ДП «Ліси України», яким надано угідь на площі 387,1 тис. га, або 64,5% від загальної площі мисливських угідь області;

- 23 користувачі інших форм власності (клуби, громадські організації, приватні підприємства, товариства з обмеженою відповідальністю тощо), яким надано угідь на площі 213,36 тис. га, або 35,5% від загальної площі мисливських угідь області;

- Шацький НПП, якому надано угідь на площі 28,86 тис. га, або 4,8 % від загальної площі мисливських угідь області.

У 2023 році на ведення мисливського господарства в області витрачено 28050,6 тис. грн, в тому числі філіями Поліського офісу – 18080,6 тис. грн, іншими користувачами – 9970 тис. гривень. Із загальних витрат на охорону та відтворення мисливських тварин витрачено 12224,6 тис. грн, що в перерахунку на 1 тис.га складає 20,359 тис. гривень.

В мисливському господарстві області відповідно до статистичних даних по формі 2 - тп (мисливство) за 2023 рік кількість штатних працівників становить 111 чоловіка, з них: 16 мисливствознавці та 83 штатних єгерів (у філіях, підпорядкованих офісу – 9 мисливствознавців та 41 єгер, в інших користувачів – 7 мисливствознавців та 42 єгеря).

В середньому по користувачам мисливських угідь на одного єгеря припадає:

- в філіях – 9,4 тис. га;
- в інших користувачів – 5,1 тис.га.

В середньому по області на 1 єгеря припадає 7,2 тис.га мисливських угідь.

Відповідно до Закону України «Про мисливське господарство та полювання», Указу Президента України від 23.05.2005 № 837/2005 «Про невідкладні заходи у сфері збереження, відтворення та раціонального використання мисливських тварин», користувачами мисливських угідь проведені зимові обліки мисливських тварин.

Облік проводився по основних видах мисливських тварин (лось, олень благородний, олень плямистий, кабан, козуля європейська) відповідно до Інструкції з обліків чисельності основних видів мисливських тварин України.

Під час обліку проводився також аналіз наявних біотехнічних споруд для підгодівлі диких тварин (олень, кабана та козулі).

Аналіз зібраної інформації свідчить, що біотехнічні споруди у обстежених господарствах облаштовані в повному обсязі і заповнені відповідними кормами (сіном, коренеплодами, різного роду зерновими).

За результатами проведеного зимового обліку чисельності мисливських тварин станом на січень 2024 року в мисливських угіддях та угіддях резерву області нараховується 15 тис. 186 голів диких копитних тварин, з них:

- зубр 2 гол.;
- лося – 634 гол.;
- оленя європейського – 1072 гол.;
- оленя плямистого – 792 гол.;
- козулі – 9836 гол.;
- кабана – 2803 гол.;
- лані – 47;

та 73 тис. голів основних видів мисливських хутрових звірів, в тому числі:

- зайця - русака – 36353 гол.;
- лисиці – 3799 гол.;
- вовка – 85 гол.;
- єнотоподібного собаки – 866 гол.;
- куниці лісової – 2531 гол.;
- куниці кам'яної – 1620 гол.;
- тхір лісовий – 1449 гол.;
- горностай – 796 гол.;
- сіра куріпка – 10358 гол.;
- рябчик – 4177 гол.

Одна з найболючіших проблем, яка стоїть перед мисливським господарством області вже багато років – це браконьєрство. У 2023 році на порушників правил полювання складено 119 протоколів, з них стягнуто штрафів 32 тис. 231 грн. Накладено штрафів 33 тис. 251 грн., відшкодовано завданих збитків 72 тис. грн. До адміністративної відповідальності притягнуто 119 порушників правил полювання.

Основні показники ведення мисливського господарства за 2023 рік

Волинська область	Одиниця виміру	область	зокрема:	
		всього	ДАЛР	ІНШІ
Площа наданих у користування угідь	тис.га	600,46	387,1	213,36
у % до наданих у користування угідь регіону	%	100	64,47	35,53
Площа наданих у користування: лісових угідь	тис.га	464,53	262,01	202,52
Польових угідь	тис.га	190,4	91,66	98,74
водно -болотних угідь	тис.га	70,6	33,42	37,18
Проведено мисливське впорядкування угідь	тис.га	269,95	73,93	196,01

у % до наданих у користування угідь	%	45	19,1	91,9
Всього працюючих у мисливському г-ві	чол.	111	50	61
з них: мисливствознавці	чол.	16	9	7
штатні єгери	чол.	83	41	42
Припадає угідь на 1 штатного єгера	тис.га	7,2	9,4	5,1
Загальні витрати на ведення мисливського г-ва	тис.грн.	28050,6	18080,6	9970,0
у середньому на 1 тис.га	грн.	46716	46708	46729
Витрати на охорону, відтворення тварин	тис.грн.	12224,6	8048,2	4176,4
в середньому на 1 тис.га	грн.	20359	20791	19575
з них витрати на відтворення тварин, біотехнію	тис.грн.	6004,8	4044,5	1960,3
в середньому на 1 тис.га	грн.	10000	10448	9188
Складено протоколів - всього	шт.	119	96	0
у % до всіх протоколів складених в регіоні	%	100	80,7	0

На протязі 2023 року мисливцям надано 29 адміністративних послуг, а саме видано щорічні контрольні картки обліку добутої дичини.

5.3.3. Стан і ведення рибного господарства.

На території області протікає 137 річок загальною довжиною 3447,7 км.

В області налічується:

- 266 озер, загальною площею водного дзеркала 13097,7 га.
- 11 водосховищ, загальною площею водного дзеркала 2170,7 га.
- 1252 ставків, загальною площею водного дзеркала 5435,5 га.

Рибне населення (іхтіофауна) водойм області представлена 37 видами риб, що відноситься до 11 родин. Переважають: лящ, щука, окунь, карась, лин, короп, плітка. З 2009 року 10 видів риб (карась звичайний (золотий), минь звичайний, марена звичайна, ялець звичайний, вугор європейський, гольян озерний) та мінога українська занесені до Червоної книги України, як зникаючі та вразливі.

Хоча видове біорізноманіття іхтіофауни водойм області багате, але запаси риби малі, рибопродуктивність дуже низька.

На рибогосподарських водних об'єктах області промисловий вилов риби в 2023 році не здійснювався.

На території Волинської області в 2023 році зареєстровано 85 суб'єктів аквакультури, які мають в користуванні рибогосподарські водні об'єкти загальною площею водного дзеркала 1331,94 га. Вирощування товарної риби здійснювалось на нагульних ставах площею 1011,44 га та в басейнах, решта ставів це вирощувальні, маточні, нерестові, карантинні, зимувальні.

1297,26 га ставів не експлуатувалися (виведенні на ремонт, гідропоруди перебувають в аварійному стані, ложе ставів потребують поглиблення, розчистки від мулу та вищої водяної рослинності).

Згідно інформації суб'єктів рибного господарства обсяг вилову риби в області за 2023 році становить 463,31 тонн, що на 19,7 % менше ніж в 2022 році (576,8 тонн).

Переважаючими видами виловленої товарної риби припадає на коропа – 126,3 тонн, що становить 27 % від загального обсягу виловленої риби, лососеві (форель райдужна, голец американський) – 245,7 тонни (53 %), рослиноїдних видів риб (товстолоб, білий амур) – 40 тонн (8 %), карась сріблястий – 41,4 тонн (10%) та інші види риб (окунь, плітка, щука, судак, краснопірка, сом, лин) – 10 тонн (2 %).

Середня рибопродуктивність по вилову риби товарної з обловлених водних об'єктів становила 458 кг/га.

Значний обсяг виловленої товарної риби у 2022 році припадає на суб'єктів аквакультури, який становить 574,5 тонн. Середня рибопродуктивність по вилову риби товарної з обловлених водних об'єктів становить 1176 кг/га.

Значну частину в забезпеченні області рибою відіграють такі підприємства, як ФОП Круковський Ю.В., ФОП Дробот В.О., ФОП Бурдило Л.Д., ПСГП «Павлівська риба», ФОП Балабух С.С., СГПП «Луцька РМС», МПП «Агросервіс-Холонів», ФОП Копилов А.Б., ДП "ФІШ", ПП «Садівська дача», ТзОВ «Цумань-риба», ТОВ «НВЦ Форель», ФОП Шарікова В.М.

Однак здійснення аквакультури на орендованих водоймах залишається складним процесом, потребує великих затрат і залежить від погодно-кліматичних умов.

Основні проблемні питання вирощування продукції аквакультури в 2023 році:

- масштабна військова агресія росії проти України призвела до зменшення інвестицій у рибну галузь, інфляція національної валюти, ріст цін, вимушена міграція населення за кордон, знищення потужних рибовідтворювальних заводів та племінного стада в тих областях де відбувалися воєнні дії;

- відсутність в області потужного рибовідтворювального заводу по вирощуванню якісного рибопосадкового матеріалу (личинок коропа, рослиноїдних видів риб, судака, щуки, сома);

- висока собівартість вирощеної товарної риби (затрати на корма, рибопосадковий матеріал, орендна плата за водні об'єкти, заробітна плата);

- заборона використання для цілей аквакультури рибогосподарські технологічні водойми, рибогосподарські водні об'єкти, що розташовані на території природно-заповідного фонду (ст. 51 Водного кодексу України). 925,9 га водного дзеркала ставків знаходяться на території природно-заповідного фонду, в тому числі рибогосподарські технологічні водойми які перебували в користуванні ВАТ «Волиньрибгосп» в межах Луцького району - 380 га; в межах Локачинського району – 300 га.

З кожним роком зменшуються запаси водних біоресурсів та рибопродуктивність водних об'єктів. Поясненням цьому можуть бути несприятливі погодно-кліматичні умови (малосніжна зима, спекотне літо,

маловодність), що призвели до зменшення площ водного дзеркала ставів та водообміну. Різке коливання рівнів води, часті перепади температур повітря і води, особливо в нерестовий період, відсутність локальних рибовідтворювальних ділянок на руслах малих річок, замулення та обміління водойм. З метою недопущення гибелі риби орендарі водних об'єктів зменшили обсяги вселення рибопосадкового матеріалу, а водойми, рівень води яких був критично мінімальним для вирощування водних біоресурсів, залишили на літування без води.

Серед антропогенних чинників, які впливають на рибопродуктивність природних водойм виділяють: забруднення стічними водами промислових підприємств, комунально-побутовими стоками, змив добрив та отрутохімікатів з сільськогосподарських угідь, браконьєрський вилов риби світними знаряддями лову, за допомогою електроструму, вибухівки та отруйних речовин, зарегулювання русел великих і малих річок гідротехнічними спорудами, що унеможливорює відтворення аборигенної іхтіофауни в заплавах, затоках, притоках першого та другого порядків, меліоративне осушення боліт, що призвело до зниження рівнів води, зменшення площі водного дзеркала, розвитку вищої водної рослинності.

Наслідком цього стало значне заростання водойм та зменшення площ нагулу молоді, зниження природних нерестовищ).

5.3.4. Охорона та відтворення видів тварин, занесених до Червоної книги України, та тих, що підпадають під дію міжнародних договорів

Останніми роками на території області збільшилась заготівля деревини, в результаті такої господарської діяльності значно погіршились умови існування таких рідкісних Червонокнижних тварин, як зубр, лісовий кіт, горностай, глухар.

На території створеного Ківерцівського національного природного парку «Цуманська пушта» знаходиться Волинська популяція зубра – виду занесеного до Червоної книги України, чисельність якої з кожним роком зменшується. Проблема збереження великих за розмірами рідкісних ссавців (зубрів), що потребують для своєї життєдіяльності значних природних ресурсів (просторових, кормових, захисних тощо) є чи не найгострішою проблемою охорони тваринного світу. Відтворення і нащадкування поголів'я в існуючих осередках їх утримання проблему розв'язати не може. Тому, розглянуто і погоджено загальнодержавний план дій по збереженню та відновленню зубра у фауні України, в якому за стратегічний напрямок взято відновлення великої саморегульованої популяції зубра у Волинській області.

На виконання даного плану дій в області розроблена та затверджена Регіональна програма збереження та відновлення зубра у Волинській області. Головною метою програми є збереження зубра у Волинській області і відновлення його чисельності до оптимального рівня на територіях, де такі умови наявні.

На території Черемського природного заповідника виявлено 72 види тварин, занесених до Червоної книги України (2009) (карась звичайний

(золотий) *Carassius carassius*, мідянка *Coronella austriaca*, лелека чорний *Ciconia nigra*, гоголь, скопа *Pandion haliaetus*, шуліка чорний *Milvus migrans*, лунь лучний *Circus pygargus*, зміїд *Circaetus gallicus*, підорлик малий *Aquila pomarina*, тетерук *Lyrurus tetrix*, глушець *Tetrao urogallus*, орябок *Tetrastes bonasia*, журавель сірий, баранець великий *Gallinago media*, кульон великий *Numenius arquata*, голуб-синяк *Columba oenas*, пугач *Bubo bubo*, сич волохатий, сова бородата, сиворакша *Coracias garrulus*, жовна зелена *Picus viridis*, дятел білоспинний *Dendrocopos leucotos*, дятел трипалий *Picoides tridactylus*, сорокопуд сірий *Lanius excubitor*, рясоніжка мала *Neomys anomalus*, нічниця війчаста *Myotis nattereri*, нічниця водяна *Myotis daubentoni*, вечірниця руда (дозірна) *Nyctalus noctula*, вечірниця мала *Nyctalus leisleri*, нетопир звичайний *Pipistrellus pipistrellus*, нетопир-карлик, нетопир лісовий *Pipistrellus nathusii*, кажан пізній *Eptesicus serotinus*, мишівка лісова *Sicista betulina*, горностай, норка європейська *Mustela lutreola*, тхір лісовий *Mustela putorius*, видра *Mustela erminea*, рись звичайна *Lynx lynx*).

До Червоного списку Міжнародного союзу охорони природи включено 16 видів фауни (вечірниця мала, видра річкова, рись звичайна, норка європейська, бобр європейський, чернь білоока, баранець великий, очеретянка прудка, деркач, тритон гребенястий, кумка звичайна, рахкавка звичайна, вусач великий дубовий, сінниця Едіп, мурашка руда лісова, п'явка медична).

З Європейського червоного списку відмічено 14 видів фауни (вовк, рись, видра річкова, вовчок ліщиновий, нічниця Наттерера, шуліка рудий, очеретянка прудка, деркач, п'явка медична, вусач великий дубовий західний, сінниця Едіп, красотіл пахучий, мурашка руда лісова, мурашиний лев звичайний).

Зафіксовано 94 видів фауни занесених до II Додатку Бернської конвенції. 23 види птахів охороняється у відповідності до Конвенції збереження диких мігруючих тварин.

На території національного природного парку «Прип'ять-Стохід» зареєстровано 1138 видів тварин, серед яких 84 види, занесені до Червоної книги України (з них 70 – хребетні тварини), 22 види - Європейського червоного списку (13 - хребетні), 25 видів – Червоного списку МСОП (17 - хребетних), 44 види – регіонального списку рідкісних видів (34 - хребетні), 139 видів (хребетні тварини) – Бернської конвенції, 35 видів (хребетні) – Вашингтонської конвенції, 62 види (птахів) – Угоди про збереження афро-євразійських водно-болотних птахів і 16 видів (кажани) – Угода про збереження кажанів у Європі.

Перелік видів тварин, що охороняються, в регіоні (станом на 01.01.2024 року)

Назва виду (українська і латинська)	Червона книга України	Бернська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EUOBATS	Європейський червоний список	МСОП
-------------------------------------	-----------------------	--------------------	-------	-----	------	---------	------------------------------	------

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Бабка перев'язана <i>Sympetrum pedemontanum</i>	В							LC
Баранець великий (Дупель) <i>Gallinago media</i>	Зч	II		II	+			NT
Бистрянка російська <i>Alburnoides rossicus</i>	Зч							LC
Білозубка велика <i>Crocідura leocodon</i>	Нв							
Бражник мертва голова <i>Acherontia atropos</i>	Р							
Бражник прозерпіна <i>Proserpinus proserpina</i>	Р						V	DD
Ведмедиця велика <i>Pericallia matronula</i>	В							
Ведмедиця-господиня <i>Callimorpha dominula</i>	В							
Вечірниця руда <i>Nyctalus noctula</i>	В			II		+		LC
Видра річкова <i>Lutra lutra</i>	Н	II	I				+	+
Вусач мускусний <i>Aromia moschata</i>	В							
Вусач-червонокрил Келлера <i>Purpuricenus kaehleri</i>	В							
Вухань звичайний <i>Plecotus auritus</i>	В			II		+	V	LC
Глушець (глухар) <i>Tetrao urogallus</i>	Зч	II						LC
Гоголь <i>Vucсephala clangula</i>	Р			II	+			LC
Голуб-синяк <i>Columba oenas</i>	В							LC
Гольян озерний <i>Eupallasella percnurus</i>	Зч							
Горностай <i>Mustela erminea</i>	Н	III	III					LC
Гуска мала (гуска білолоба мала) <i>Anser erythropus</i>	В	I		I	+			VU
Джміль моховий <i>Bombus muscorum</i>	Р							
Морозець-імператор <i>Anax imperator</i>	В							LC
Доліхомітус головастий <i>Dolichomitus cephalotes</i>	Р							
Дятел білоспинний <i>Dendrocopos leucotos</i>	Р							LC
Ендроміс березовий <i>Endromis versicolora</i>	В							
Жовна зелена (дятел зелений) <i>Picus viridis</i>	В							LC
Жовтих торфовищний <i>Colias palaeno</i>	Зч							
Жук-олень, рогач звичайний <i>Lucanus cervus</i>	Р	III						

Журавель сірий <i>Grus grus</i>	P		II	II	+			LC
Зміїд <i>Circaetus gallicus</i>	P		II	II				LC
Зубр <i>Bison bonasus</i>	ЗвП	III					V	VU
Кажан північний <i>Eptesicus nilssonii</i>	P			II		+		LC
Кажан пізній <i>Eptesicus serotinus</i>	B			II		+		LC
Казарка червоно вола <i>Rufbrenta rufcollis</i>	B							
Каптурниця срібна <i>Oculia argentea</i>	P							
Карась звичайний, карась золотий <i>Carassius carassius</i>	B							LC
Кордулегастер кільчастий <i>Cordulegaster boltoni</i>	B							
Кошеніль польська <i>Porphyrophora polonica</i>	HB							
Красотіл пахучий <i>Calosoma (s.str.) sycophanta</i>	B							
Красуня діва <i>Calopteryx virgo</i>	B							LC
Ксилокопа (бджола-тесляр) фіолетова <i>Xylосora violacea</i>	P							
Кулик довгоніг (ходуличник) <i>Himantopus himantopus</i>	B			II	+			LC
Кулик-сорока <i>Haematopus ostralegus</i>	B			II	+			NT
Кульон великий (кроншнеп великий) <i>Numenius arquata</i>	Зч			II	+			NT
Кульон середній (кроншнеп середній) <i>Numenius phaeopus</i>	Зч			II	+			LC
Кутора мала <i>Neomys anomalus</i>	P							LC
Лебідь малий <i>Gydus bewickii</i>	P							
Левкоринія білолоба <i>Leucorrhinia albifrons</i>	Зч	II					V	LC
Лелека чорний <i>Ciconia nigra</i>	P		II	II	+			LC
Лилик двоколірний <i>Vespertilio murinus</i>	B			II		+		LC
Лунь лучний <i>Circus pygargus</i>	B		II	II				LC
Лунь польовий <i>Circus cyaneus</i>	P		II	II				LC
Марена дніпровська <i>Barbus borysthenicus</i>	Зч							
Махаон <i>Papilio machaon</i>	B							

Мегариса рогохвостова <i>Megarhyssa superba</i>	Р							
Мишівка лісова <i>Sicista betulina</i>	Р	II						LC
Мишівка степова <i>Sicista subtilis</i>	Зч							LC
Мідянка звичайна <i>Coronella austriaca</i>	В	II						LC
Мінога українська <i>Eudontomyzon mariae</i>	Зч	III					V	LC
Мнемозина <i>Parnassius mnemosyne</i>	В	II					Вивч.	
Нерозень <i>Anas strepera</i>	Р			II	+			LC
Нетопир звичайний <i>Pipistrellus pipistrellus</i>	В	II		II		+		LC
Нетопир Натузіуса <i>Pipistrellus nathusii</i>	Н	II		II		+		LC
Нетопир-карлик <i>Pipistrellus pigmaeus</i>	В							
Нічниця водяна <i>Myotis daubentonii</i>	В			II		+		LC
Нічниця Наттерера <i>Myotis nattereri</i>	В			II		+	V	LC
Нічниця ставкова <i>Myotis dasycneme</i>	Зч			II		+	K	NT
Норка європейська <i>Mustela lutreola</i>	Зч	II						CR
Орлан-білохвіст <i>Haliaeetus albicilla</i>	Р		I	II			R	LC
Орябок <i>Tetrastes bonasia</i>	В							
Офігомфус Цецилія <i>Orphiogomphus cecilia</i>	В	II						LC
Очеретянка прудка <i>Acrocephalus paludicola</i>	Зч			I			K	VU
Пилкохвіст український <i>Roecilimon ukrainicus</i>	В							LC
Підорлик малий <i>Aquila pomarina</i>	Р		II	II				LC
Пісочник великий (Зуйок великий, галстучник) <i>Charadrius hiaticula</i>	Р	II		II	+			LC
Подалірій <i>Iphiclides podalirius</i>	В							
Пугач <i>Bubo bubo</i>	Р		II					LC
Райдужниця велика <i>Aratura iris</i>	В							
Рись <i>Lynx lynx</i>	Р	II, III	II				Вивч.	LC
Ропуха очеретяна <i>Bufo calamita</i>	В	II						LC
Савка <i>Oxyura leucoccephala</i>	Зч	II	II	I	+		V	EN

Сатир залізний <i>Hipparchia statilinus</i>	P							LC
Сатурнія руда <i>Aglia tau</i>	B							
Сиворакша <i>Coracias garrulus</i>	Зч	II		I				LC
Синиця біла <i>Parus cyaneus</i>	P							LC
Сичик-горобець <i>Glaucidium passerinum</i>	B		II					LC
Скопа <i>Pandion haliaetus</i>	Зч			II				LC
Сова болотяна <i>Asio flammeus</i>	P		II					LC
Сова бородата <i>Strix nebulosa</i>	P		II					LC
Сова довгохвоста <i>Strix uralensis</i>	HB		II					LC
Соня садова <i>Eliomys quercinus</i>	Зч							NT
Сорокопуд сірий <i>Lanius excubitor</i>	P			II				LC
Стабілін волохатий <i>Emus hirtus</i>	P							
Стрічкарка блакитна <i>Catocala fraxini</i>	B							
Стрічкарка орденська малинова <i>Catocala sponsa</i>	P							
Стрічкарка тополева <i>Limenitis populi</i>	B							
Тетерук <i>Lyrurus tetrix</i>	Зч							LC
Тетрадонтофора блакитна <i>Tetradentophora bielensis</i>	Зч							
Турун Ештрайхера <i>Carabus (Trachycarabus) estreicheri</i>	B							
Тхір лісовий <i>Mustela putorius</i>	H							LC
Тхір степовий <i>Mustela eversmanni</i>	Зч	II						LC
Ховрах одеський <i>Spermophilus odessanus</i>	H							
Чернь білоока <i>Aythya nyroca</i>	B			I	+			NT
Широковух європейський <i>Barbastella barbastellus</i>	Зч			II		+		NT
Шовкопряд кульбабовий <i>Lemonia taraxaci</i>	B							
Шуліка рудий <i>Milvus milvus</i>	Зч		II	II			K	NT
Ялець звичайний <i>Leuciscus leuciscus</i>	B							LC
Усього	106	22	17	34	13	11	13	68

Аналіз фауни Шацького національного парку дозволяє виділити три основні фауністичні комплекси - лісовий, водно-болотний та синантропний. У кількісному відношенні домінують представники першого та другого комплексів.

До складу лісового комплексу входить до 35% ссавців і понад 50% всієї орнітофауни парку. Найбільш характерними представниками цього комплексу є: із ссавців - полівка підземна (*Microtus subterraneus* (De Selys Longchamps)), миша лісова (*Apodemus sylvaticus* L.), вовчок лісовий (*Dryomys nitedula* Pall.) та вовчок (*Glis glis* L.), білка звичайна (*Sciurus vulgaris* L.), їжак звичайний (*Erinaceus europeus* L.), кріт звичайний (*Talpa europaea* L.), бурозубки: звичайна (*Sorex araneus* L.), середня (*Sorex caecutiens* Laxm.) та мала (*S. minutus* L.), білозубки: мала (*Crocidula suaveolens* Palb.) та білочеревна (*C. leucodon* Hermann), кажан пізній (*Vespertilio serotinus* Schreb.), тхір лісовий (*Mustela putorius* L.), куниця лісова (*Martes martes* L.), горностаї (*Mustela erminea* L.), лисиця (*Vulpes vulpes* L.), дика свиня (*Sus scrofa* L.), козуля європейська (*Capreolus capreolus* L.), лось (*Alces alces* L.); із птахів - припутень (*Columba palumbus* L.), горлиця звичайна (*Streptopelia turtur* L.), яструби великий (*Accipiter gentilis* L.) та малий (*A. nisus* L.), канюк звичайний (*Buteo buteo* L.), сови сіра (*Strix aluco* L.) та вухата (*Asio otus* L.), зозуля звичайна (*Cuculus canorus* L.), дрімлюга (*Caprimulgus europaeus* L.), одуд (*Upupa epops* L.), крутиголовка (*Jynx torquilla* L.), жовна чорна (*Dryocopus martius* L.), дятли великий строкатий (*Dendrocopos major* L.), середній (*Dendrocopos medius* L.) та малий (*D. minor* L.), жайворонок лісовий (*Lullula arborea* L.), щеврик лісовий (*Anthus trivialis* L.), волове очко (*Troglodytes troglodytes* L.), вільшанка (*Erithacus rubecula* L.), соловейко східний (*Luscinia luscinia* L.), камінка звичайна (*Oenanthe oenanthe* L.), дрозди чорний (*Turdus merula* L.), співучий (*T. philomelos* L.) та чикотень (*T. pilaris* L.), берестянка (*Hippolais icterina* Vieill.), кропив'янка прудка (*Sylvia curruca* L.), вівчарики весняний (*Phylloscopus trochilus* L.), ковалик (*Ph. collybitus* Vieill.) та жовтобровий (*Ph. sibilatrix* Bechst.), мухоловки строката (*Ficedula hypoleuca* Pall.) та сіра (*Musticapa striata* Pall.), гаїчка чорноголова (*Parus montanus* L.), повзик (*Sitta europaea* L.), підкоришник звичайний (*Certhia familiaris* L.), вівсянка звичайна (*Emberiza citrinella* L.), зяблик (*Fringilla coelebs* L.), коноплянка (*Acanthis cannabina* L.), шпак звичайний (*Sturnus vulgaris* L.), іволга (*Oriolus oriolus* L.), сойка (*Garrulus glandarius* L.), гава (*Corvus cornix* L.), крук (*C. corax* L.) та інші.

До складу водно-болотного комплексу (акваторії озер, болота, вологі луки) входить біля 30% всіх теплокровних парку (біля 30 видів ссавців і 60 видів птахів). Найбільш характерними представниками цього комплексу є: із ссавців - кріт звичайний, бурозубка звичайна, білозубки, горностаї, полівки водяна (*Arvicola terrestris* L.) та темна (*Microtus agrestis* L.); із птахів - норець великий (*Podiceps cristatus* L.), чапля сіра (*Ardea cinerea* L.), лебідь-шипун (*Cygnus olor* Gm.), крижень (*Anas platyrhynchos* L.), чирок-тріскунок (*A. querquedula* L.), чернь чубата (*Aythya fuligula* L.), погонич (*Porzana porzana* L.), курочка мала (*P. parva* Scop.), пастушок (*Rallus aquaticus* L.), лиска (*Fulica atra*

L.), чайка (*V. vanellus L.*), травник (*Tringa totanus L.*), бекас (*G. gallinago L.*), слуква (*Scolopax rusticola L.*), грицик великий (*L. limosa L.*), мартин звичайний (*Larus ridibundus L.*), крячки річковий (*Stema hirundo L.*) та чорний (*Chlidonias nigra L.*), лунь болотяний (*Circus aeruginosus L.*), плиска біла (*Motacilla alba L.*) та жовта (*M. flava L.*), щеврик лісовий (*Anthus pratensis L.*), ластівка берегова (*R. riparia L.*), сорокопуд сірий (*Lanius excubitor L.*), кобилочка річкова (*Locustella fluviatilis Wolf.*), очеретянки лучна (*Acrocephalus schoenodaenus L.*), чагарникова (*A. palustris Bechst.*), ставкова (*A. scirpaceus Herm.*) та велика (*A. arundinaceus L.*), вівсянка очеретяна (*Emberiza schoeniclus l.*), сорока (*P. pica L.*), гава та інші.

До складу синантропного комплексу (агроценози, населені пункти) входить найменша кількість теплокровних - всього біля 20% від загальної кількості в парку (приблизно 27-28 видів ссавців і 40 видів птахів). Найбільш характерними представниками цього комплексу є: із ссавців - миші хатня (*Mus musculus L.*) та польова (*Apodemus agrarius Pall.*), полівка звичайна (*Microtus arvalis Pall.*), пацюк сірий (*Rattus norvegicus Berktnhout*), їжак звичайний, кріт звичайний, вухань, соні горішнікова (*Muscardinus avellanarius L.*) та вовчок, заєць-русак (*Lepus europaeus Pall.*), ласка (*Mustela nivalis L.*), тхір лісовий, куниця кам'яна (*Martes foina (Erxleben)*); із птахів - куріпка сіра (*P. perdix L.*), лелека білий (*C. ciconia L.*), голуб сизий (*Columba livia Gm.*), горлиця кільчаста (*Streptopelia decaocto Friv.*), сич хатній (*Athene noctua Scop.*), сова сіра, серпокрилець чорний (*A. apus L.*), жайворонок польовий (*Alauda arvensis L.*), плиска біла, ластівки сільська (*Hirundo rustica L.*) та міська (*Delichon urbica L.*), соловейко східний, горихвістка чорна (*Phoenicurus ochruros Gm.*), дрозди чорний та співочий, славки салова (*Sylvia borin Bodd.*) та чорноголова (*S. atricapilla L.*), в'юрок канарковий (*Serinus canaria L.*), зеленяк (*Ch. chloris L.*), щиглик (*C. carduelis L.*), коноплянка, горобці хатній (*Passer domesticus L.*) та польовий (*P. montanus L.*), шпак звичайний (*Sturnus vulgaris L.*), сорока, грак (*Corvus frugilegus L.*), галка (*C. monedula L.*) та інші.

На даний час в Шацькому парку нараховується 55 видів ссавців, із яких 20 занесено до «Червоної книги України».

На території парку за час його існування було відмічено 332 види хребетних: ссавці – 55, птахи – 241, плазуни – 7, риби - 30.

Ще потребують додаткового вивчення родини землерийкових, соневих, мишиних та звичайних кажанів. Із 55 видів – 2 акліматизовані: ондатра і єнотовидна собака.

З початку заснування Шацького національного природного парку на Волинському Поліссі розпочато систематичне вивчення орнітофауни та різноманітних питань, пов'язаних з екологією, міграцією, охороною. Важливим моментом для розгортання екологічного моніторингу є те, що інвентаризація орнітофауни парку розпочата разом з проектними роботами по його створенню і перші наслідки відображені в матеріалах «Літопису природи», а згодом, за п'ятирічний період опубліковані (Горбань, 1990). Ці обставини дають змогу об'єктивно оцінити сучасний стан орнітофауни, її історичні тенденції та здійснювати екологічний моніторинг на основі зоологічних об'єктів.

Орнітофауна Шацького національного природного парку досить своєрідна і різноманітна. Її орнітокомплекси найбільш повно характеризують і відображають весь склад орнітофауни Волинського Полісся. В фауні західно-українського Полісся, птахи найбільш представлена група серед хребетних тварин.

Різнорманітність орнітофауни в Шацькому національному парку зумовлена багатством біотопів, різноманіттям ландшафту та його утворень. Серед лісових комплексів птахів (лісових орнітокомплексів) можна виділити угруповання соснового лісу, змішаного лісу з перевагою сосни, соснових однотипних молодняків, рідколісся, ольсів, змішаних лісів з перевагою окремих листяних порід, вільхового та березового лісу, прибережних рідколісся (зустрічаються біля берегів озер Луки, Перемут, Чорне Male, Чорне Велике, Довге, Кругле). Крім цього, на території Шацького національного парку чітко виділяються орнітокомплекси сільськогосподарських угідь (поля засіяні зерновими, картоплею, буряком, льоном), пасовищ, заболочених лук. Одним з найбільш багатих і цінних для західно-українського Полісся орнітокомплексів - є озерні орнітокомплекси. Власне озерні орнітокомплекси Шацького парку ґрунтовно збагатшують орнітофауну Волинського Полісся.

Загальний стан охорони, збереження та відтворення видів тварин, занесених до Червоної книги України, та тих, що підпадають під дію міжнародних договорів України задовільний.

Разом з тим, з метою охорони, використання і відтворення видів тварин, які не занесені до Червоної книги України, але мають особливу наукову, природоохоронну та іншу цінність, наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів від 14.09.2020 № 140 затверджено Перелік видів тварин, що підлягають особливій охороні на території Волинської області.

5.3.5. Охорона, використання та відтворення водних біоресурсів

З кожним роком зменшуються запаси водних біоресурсів та рибопродуктивність водних об'єктів. Поясненням цьому можуть бути несприятливі погодно-кліматичні умови (малосніжна зима, спекотне літо, маловодність), що призвели до зменшення площ водного дзеркала ставів та водообміну. Різке коливання рівнів води, часті перепади температур повітря і води, особливо в нерестовий період, відсутність локальних рибовідтворювальних ділянок на руслах малих річок, замулення та обміління водойм. З метою недопущення гибелі риби орендарі водних об'єктів зменшили обсяги вселення рибопосадкового матеріалу, а водойми, рівень води яких був критично мінімальним для вирощування водних біоресурсів, залишили на літування без води.

Серед антропогенних чинників, які впливають на рибопродуктивність природних водойм виділяють: забруднення стічними водами промислових підприємств, комунально-побутовими стоками, змив добрив та отрутохімікатів з сільськогосподарських угідь, браконьєрський вилов риби світними знаряддями лову, за допомогою електроструму, вибухівки та отруйних речовин,

зарегулювання русел великих і малих річок гідротехнічними спорудами, що унеможливило відтворення аборигенної іхтіофауни в заплавах, затоках, притоках першого та другого порядків, меліоративне осушення боліт, що призвело до зниження рівнів води, зменшення площі водного дзеркала, розвитку вищої водної рослинності.

Наслідком цього стало значне заростання водойм та зменшення площ нагулу молоді, зниження природних нерестовищ. Динаміка вилову та виявлені порушення представлено у таблицях 5.1, 5.2.

Динаміка вилову риби в 2023 році

Таблиця 5.1

Водний об'єкт	Затверджений ліміт вилову, т/рік	Фактичний вилов, т/рік
-	-	-

Примітка: на протязі 2023 року ліміт на вилов риби не видавався

Дані про виявлені порушення законодавства з охорони водних біоресурсів за 2023 рік інспекторами Волинського рибноохоронного патруля

Таблиця 5.2

Кількість проведених рейдів	Викрито порушень							Складе нобезхазяйників
	Всього	За ч. 3 ст. 85 КУПАП	За ч. 4 ст. 85 КУПАП	За ст. 85-1 КУПАП	За ст. 88-1 КУПАП	За ст. ст. 50, 86-1, 91-2, 188-5, 164 КУПАП	Кількість порушників	
2023	502	335	94	3	22	3	457	45

Зариблювати водойми або штучно відтворювати цінних представників іхтіофауни необхідно для відновлення рибогосподарського потенціалу та підтримання сталих запасів риби у водоймах. Завдяки вселенню водних біоресурсів формується суттєва частка загальної промислової рибопродукції, а також поповнюються природні популяції аборигенних видів риб, у тому числі, занесених до Червоної книги України.

Для проведення будь якого зариблення, необхідно дотримуватися чітких правил, встановлених законодавством. Проведення робіт із штучного розведення (відтворення), переселення та акліматизації водних біоресурсів регламентується Порядком штучного розведення (відтворення), вирощування водних біоресурсів та їх використання.

Варто зауважити, що відповідно до ст. 50 Закону України «Про тваринний світ» переселення тварин у нові місця перебування, акліматизація нових для фауни України видів диких тварин, а також заходи щодо схрещування диких тварин допускаються в науково-дослідних і господарських цілях з урахуванням науково обґрунтованих експертних висновків з дозволу центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, і центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства. Самовільне переселення, акліматизація і схрещування диких тварин забороняються. Підприємства, установи, організації та громадяни, які утримують або розводять у напіввільних умовах чи в неволі диких тварин, а також свійських тварин, які можуть схрещуватися з дикими тваринами або заподіяти їм шкоду, зобов'язані вживати заходів для запобігання виходу цих тварин у природне середовище.

5.3.6. Інвазійні чужорідні види тварин у фауні в межах адміністративно-територіальної одиниці

Вагомою загрозою для збереження біорізноманіття, а також для окремих видів і навіть цілих екосистем, особливо на територіях природоохоронних об'єктів, є поширення інвазивних видів тварин та риб.

Інвазійними називають види тварин, випадково занесених людиною в нові для них регіони, де вони успішно приживаються, починають розмножуватися і захоплювати нові території. Інвазійні («агресивні») види негативно впливають на місцеву флору і фауну, від чого стають шкідниками і карантинними об'єктами.

Процес розселення диких видів тварин на нові території визначається терміном біологічні інвазії.

Серед комах поширені чужорідні види, такі як колорадський жук (*Leptinotarsa decemlineata*) та сонечко-арлекін (*Harmonia axyridis*). Скупчення колорадського жука та сонечка-арлекіна зареєстрований на суміжних із Волинською областю територіях (зокрема, Рівненській та Львівській) і цілком вірогідний заліт під час масових міграцій.

5.4. Природні території та об'єкти, що підлягають особливій охороні

5.4.1. Стан і перспективи розвитку природно-заповідного фонду

Природно-заповідний фонд становлять ділянки суші і водного простору, природні комплекси та об'єкти яких мають особливу природоохоронну, наукову, естетичну, рекреаційну та іншу цінність виділені з метою збереження природної різноманітності ландшафтів, генофонду тваринного і рослинного світу, підтримання загального екологічного балансу та забезпечення фонового моніторингу навколишнього природного середовища.

На землях природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного або історико-культурного призначення забороняється будь-яка діяльність, яка негативно впливає або може негативно впливати на стан природних та історико-культурних комплексів та об'єктів чи перешкоджає їх використанню за цільовим призначенням.

Природно-заповідний фонд області (далі – ПЗФ) представлений наступними категоріями заповідності: природний заповідник, національні природні парки, заказники, заповідні урочища, пам'ятки природи, ботанічний сад, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва.

Волинською обласною державною адміністрацією постійно вживаються заходи щодо розвитку природно-заповідної справи в області: відбувається погодження створення нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду, розроблена Регіональна схема формування екологічної мережі Волинської області.

Розвиток природно-заповідного фонду є одним з основних пріоритетів екологічної політики держави. Питання охорони природного довкілля, зокрема природно-заповідного фонду, розглядається як один із пріоритетів європейської та євроатлантичної інтеграції України. Вимоги щодо вступу до Європейського Союзу передбачають впровадження протягом нетривалого перехідного періоду стратегії сталого(екологічно збалансованого) розвитку не лише на рівні документів, а й її реалізацію на практиці.

Волинською обласною державною адміністрацією постійно вживаються заходи щодо розвитку природно-заповідної справи в області: відбувається погодження створення нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду, розроблена Регіональна схема формування екологічної мережі Волинської області.

У 2023 році створено 4 ботанічні пам'ятки природи місцевого значення: «Дуб звичайний Велетень – 1», «Дуб звичайний Велетень – 2», «Дуб звичайний Велетень – 3» на території Володимирського району (рішення Волинської обласної ради від 16.11.2023 № 23/5) та «Облапська ЛИПА-довгожитель на території Дубівської сільської ради Ковельського району (рішення Волинської обласної ради від 16.11.2023 № 23/6).

Відповідно до рішення Волинської обласної ради від 16.11.2023 № 23/8 скасовано статус ботанічних пам'яток природи місцевого значення «Сосна звичайна велетень», «Дуб звичайний велетень-1», ботанічну пам'ятку природи місцевого значення «Дуб звичайний велетень-2».

Рішенням Волинської обласної ради від 16.11.2023 № 23/7 змінено межі ботанічної пам'ятки природи місцевого значення «Платан Західний».

сьогодні питома вага площі заповідності в області складає 11,72 %. Враховуючи, що більше 15 тис. га територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення увійшли до складу територій загальнодержавного значення, фактична площа заповідності області становить –10,96 %.

Природно-заповідний фонд Волинської області за категоріями розподілено згідно з таблицею 1.

Категорії об'єктів ПЗФ	Об'єкти ПЗФ			
	К-сть, од.	разом		% площі окремих категорій до загальної площі ПЗФ
		площа, га		
		усього	у т. ч. надана в постійне користування	
1	2	3	4	5
Природні заповідники	1	2975,7	2975,7	1,26
Національні природні парки	3	121767,84	30289,9	51,59
Заказники, усього	225	95344	X	40,4
в т. ч. ландшафтні	38	20640,1	X	8,75
лісові	39	5723	X	2,42
ботанічні	34	2642,7	X	1,12
загальнозоологічні	35	37241,97	X	15,78
орнітологічні	15	3586,1	X	1,52
іхтіологічні	1	46	X	0,02
гідрологічні	62	25374,03	X	10,75
загальногеологічні	1	90,1	X	0,04
Пам'ятки природи, усього	131	741,8	X	0,31
в т. ч. комплексні	1	30	X	0,01
ботанічні	101	311,85	X	0,13
зоологічні	7	44,5	X	0,02
гідрологічні	18	201,95	X	0,09
пралісові	4	153,5	X	0,07
Заповідні урочища	27	15064,02	X	6,38
Ботанічні сади	1	10	X	0,004
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва	12	110,63	X	0,05
РАЗОМ	400	236013,99	33265,63	100,00

5.4.2. Водно-болотні угіддя міжнародного значення

В Україні питання охорони, використання та відтворення водно-болотних екосистем регулюються Законом України “Про охорону навколишнього природного середовища” та Водним кодексом України. Пріоритетами національної політики у цій сфері охорони є виявлення цінних водно-болотних угідь, забезпечення їх охороною, а також екологічно безпечне використання їх ресурсів.

Реалізація на практиці пріоритетів щодо поліпшення збереження водно-болотних угідь можлива лише за умови об'єднання зусиль усіх державних та недержавних установ та організацій, всього населення країни.

Під особливим наглядом та охороною в області перебувають водно-болотні угіддя міжнародного значення із переліку «Рамсарської конвенції про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовище існування водоплавних птахів»: «Шацькі озера» (1995 р. – 13 039 га; 2002 р. – розширена до 32 850 га), «Заплава річки Прип'ять» (12 000 га), «Заплава річки Стохід» (10 000 га) (Постанова Кабінету Міністрів України № 935 від 23.11.1995 р.).

До Рамсарського списку розпорядженням Кабінету Міністрів України № 818-р від 24.10.2012 р. включений рідкісний еумезотрофний Черемський болотний комплекс, що має абсолютний заповідний режим.

Основна мета затвердження цих об'єктів, відповідно до Рамсарської конвенції, – збереження найцінніших водно-болотних угідь у природному стані при проведенні невиснажливої традиційної господарської діяльності.

Водно-болотні угіддя слугують місцями зупинки водоплавних і навколотовних птахів під час міграційних перельотів. Ці угіддя повністю або частково, згідно з резолюцією комітету Бернської конвенції, віднесено до меж ІВА (Important Bird Area) – територій міжнародного значення, що підтримують життєдіяльність багатьох видів водно-болотних птахів.

Під час весняних та осінніх міграцій в Шацькому озерному краї Волинської області зупиняються понад 100 тис. особин птахів, тому що тут перетинаються два потужних міграційних шляхи: Поліський широтний та Біломоро-Балтійсько-Середземноморський.

Найчисельнішими під час міграцій є гуси і качки, особливо гуска сіра *Anser anser* (L.), а також мартин звичайний (річковий) *Larus ridibundus* L., *Fulica atra*, норець великий (пірникоза) *Podiceps cristatus* (L.), чайка *Vanellus vanellus* (L.), кулики: коловодник звичайний (травник) *Tringa totanus* (L.), кулик болотний *Limosa limosa* (L.).

Рис. 5.1.1. Водно-болотні угіддя міжнародного значення у межах Волинської області (складено із використанням матеріалів «Волиньводпроект»)

Водно-болотні угіддя міжнародного значення «Шацькі озера», включають межі Шацького національного природного парку – 32850 га, в т.ч. 6932 га

водойм, 1344 га боліт і торфовищ, 4763 га лук. Угіддя є частиною унікального озерного комплексу, що відіграє дуже важливу роль не тільки в охороні болотяної фауни та флори, але й як місце гніздування та міграції значної кількості водно-болотних птахів.

Протягом звітнього періоду на ВБУ «Шацькі озера» продовжувались роботи, в т. ч. наукові дослідження.

На сьогодні, водно-болотні угіддя «Шацькі озера» за оцінками науковців знаходяться в доброму стані та під постійним моніторингом за різними складовими екосистем.

Черемське болото, яке в більшій своїй частині знаходиться в межах Черемського природного заповідника (ПЗ) відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України №818-р від 24.10.2012 року набуло статус міжнародного значення.

Водно – болотний масив має велике наукове значення і являється ядром біорізноманіття Західного Полісся, має абсолютний заповідний режим.

В Черемському ПЗ нараховується близько 800 видів вищих судинних рослин, з них велика кількість зростає на Черемському болотному масиві такі, як Росичка англійська, Росичка середня, Альдрованда пухирчаста й інші, та Шейхцерія болотна, яка є наче візиткою й зображена на логотипі заповідника. На території водно – болотного масиву є два озера: Редичі й Черемське, де зафіксовані рідкісні види риби такі, як уклейка, щипавка звичайна, верхівка, тощо. Однією з найрізноманітніших груп тварин Черемського болота є птахи, з них багато видів мають тут постійне гніздування. Окремі види птахів занесені до Додатку II Бернської конвенції: бугай, волове очко, гаївка болотна, жовна чорна, канюк звичайний, тощо. Окрім гніздування таких рідкісних птахів, як скопа, зміїд, журавель сірий, Черемське болото є чудовою кормовою базою для багатьох перелітних птахів. Через територію болотного масиву пролягають міграційні шляхи перельотів водно-болотних птахів.

На території Черемського озерно – болотного комплексу проходить канал, який забезпечує гідрологічний баланс усіх водно – болотних угідь. Канал є центром розмноження та міграції в'юна, щипавки звичайної, які занесені до Додатку III Бернської Конвенції, як види, що підлягають особливій охороні. Завдяки зв'язку каналу з озером сюди на нерест приходить чимало видів інших риб.

Внаслідок процесів, що відбуваються в каналі проходять негативні явища, такі як замулення, заростання прибережною рослинністю. Отож, з метою покращення гідрологічного режиму каналу та з метою покращення життєдіяльності тваринного й рослинного світу проводилась розчистка західної частини центрального каналу від загатів та завалів. Вддовж каналу вирубані вербові чагарники. Працівниками охорони із русла каналу проведена розчистка від гілок дерев. В урочищі «Гвуздець» побудований місток. Проведена робота по розширенню русла, штучно зроблені перетоки засипані ґрунтом, а також важко прохідні місця доріг.

Науковцями Черемського ПЗ ведуться спостереження за станом флори й

фауни, на постійних пробних площах, які закладені в усіх екотопах заповідника. З них 5 моніторингових ділянок функціонує на водно – болотному масиві.

На озері Черемське встановлена водомірна рейка, де ведуться спостереження за рівнем води. Через водно – болотний масив пролягає ценотичний профіль (протяжністю 3 км.), де також проводяться спостереження за тваринним й рослинним світом заповідника.

З метою охорони водно – болотних угідь постійно проводяться екологічні заходи у вигляді бесід та лекцій.

Два водно-болотні угіддя міжнародного значення (основна частина ВБУ «Заплава Прип'яті», загальною площею 12000 га та крайня північна частина ВБУ «Заплава Стоходу», загальною площею 10000 га), знаходяться на території національного природного парку «Прип'ять-Стохід».

Загалом екологічний стан ВБУ на території НПП «Прип'ять-Стохід» задовільний. Такому стану справ сприяла, зокрема стабілізація гідрологічного режиму на ключовій ділянці: р.Прип'ять - Виживський водозабір - канал Виживський - оз.Біле, а також на ділянці р. Прип'ять від Виживського водозабору до кордону з Рівненською областю (стабілізація спостерігається упродовж 2 останніх років).

На території зазначених вище ВБУ протягом вегетаційного періоду і періоду масового розмноження тварин, поряд з цим були загалом стабільні рівні води на усіх водоймах НПП, що забезпечило разом з охороною території НПП їх оптимальне відтворення.

Національний природний парк «Прип'ять-Стохід» (далі – парк) займає площу 39315,5 га, і з моменту утворення (2007 р.) ландшафтне та біологічне різноманіття взяте під посилену охорону.

На території парку знаходяться частини 2 водно-болотних угідь міжнародного значення: «Заплава Прип'яті» та «Заплава Стоходу», а також транскордонне водно-болотно-угіддя «Стохід-Прип'ять-Простир» (українсько-білоруське водно-болотне угіддя). На цих територіях під особливу охорону взяті місця зростання рідкісних видів рослин і місця поширення рідкісних видів тварин, головним чином водоплавні та болотні види птахів, які у період міграцій утворюють скупчення до 20 тисяч особин.

5.4.3. Біосферні резервати та Всесвітня природна спадщина

Біосферні резервати створені для вирішення найважливіших питань по проблемах охорони природи і збереження біологічного різноманіття і біологічних ресурсів. Концепція біосферного резервата була розроблена в 1974 році робочою групою програми «Людина і біосфера» МАВ ЮНЕСКО.

В існуючій на сьогодні в Україні мережі національних природних парків Шацький НПП, виходячи з ландшафтних позицій, представляє озерні, та болотні екосистеми західнополіського типу, і за характером озерного комплексу, флористичними, фітоценотичними і геоморфологічними особливостями, за характером орнітофауни не має аналогів в Україні. У результаті вивчення рослинного покриву та тваринного світу Шацького НПП (на площі 32830 га)

підтверджено важливе природоохоронне значення цього об'єкта для збереження біоти регіону Західного Полісся в цілому. Разом з тим репрезентативність Шацького парку ще не відповідала сучасним вимогам до природоохоронних територій такого рангу і потребувала підвищення.

З поліпшення збереження, відтворення, а також раціонального використання унікальних поліських комплексів Шацького поозер'я, посилення охорони водно-болотних угідь міжнародного значення і сприяння розвитку міжнародного співробітництва в галузі збереження біологічного та ландшафтного різноманіття Указом Президента України за № 992/99 від 16 серпня 1999 року територію парку розширено на 16166,6 га і становить 48977 га.

Рішенням 17-ї сесії Бюро Координаційного Комітету ЮНЕСКО-МАВ від 29 березня 2002 року Шацькому національному парку було надано статус «Шацького біосферного резервату ЮНЕСКО МАВ».

За результатами рішень Бюро Координаційного Комітету ЮНЕСКО МАВ адміністрації Шацького парку, було запропоновано провести відповідну роботу по розширенню території «Шацького резервату біосфери» за рахунок земель, що знаходяться на південному заході та півночі і межують із державним кордоном України, що дозволило б поєднати міждержавні природоохоронні території для збереження біорізноманіття та сталого розвитку і соціально-економічного стану регіону.

Після розширення Шацький НПП в існуючих границях має високий рівень статично-об'єктної репрезентативності щодо флори та рослинності і практично забезпечує повне виявлення біорізноманітності Західнополіського регіону. З включенням у межі парку оригінальних лісових масивів ДП «Шацьке УДЛГ», зокрема урочищ «Тугор», «Втенське», «Красний Бір», «Ялиник» флористичне і фітоценотичне представництво значно зросло. До того ж північно-західна приєднана частина сучасної території Шацького НПП є досить різноманітною і в геоморфологічному, і в ботанічному, і в лісівничому відношеннях.

В межах території приєднання знаходяться найбільші підвищення у рельєфі (околиці с.Ростань), представлені моренними горбами та підвищеннями з близьким заляганням крейди, що значно розширило спектр екологічних умов Шацького НПП. Особливості геологічних відкладів та рельєфу зумовлюють розподіл рослинності та формування рослинних угруповань, структуру екологічних рядів.

Характеризуючи рослинність цієї частини, слід зазначити, що переважаючими по площі тут є різновікові соснові та вільхові ліси. Соснові бори представлені насадженнями широкого екологічного спектру – від сухих до мокрих; значною є участь лісових культур сосни різного віку. Так, моренні гряди вкриті сосняками кладонієвими (з перевагою кладонії оленячої, лісової, бокальчатої, цетрарії ісландської та участю ксерофітів - костриці овечої, булавonoсця сіруватого тощо). Зрідка трапляються й куртини сосни з домінуванням мучниці звичайної в наземному покриві; як правило вони формуються в місцях, пройдених лісовими пожежами. Екологічний ряд соснових фітоценозів є типовим для Полісся: на вершинах горбів формуються соснові ліси

лишайникові, нижче по схилу – вересові, далі їх заміщують зеленомохові, орляково-чорницеві, молінієві, лохинові, багнові та сфагнові угруповання). Соснові ліси сфагнові з подальшим підвищенням рівня обводненості і застійності води змінюються рідколісними сосново-пухівково-сфагновими болотами (наприклад, болото Втенське). Відмічено й фрагменти таких цікавих асоціацій як сосняки мітлищеві (постпірогенні та постпасквальні варіанти сукцесійних змін соснових лісів), а також сосняки лерхенфельдієві, що приурочені до моренних відкладів.

Підвищення з близьким заляганням крейди зайняті насадженнями неморального типу з перевагою граба, дуба, участю ільма та вільхи в пониженнях. В таких насадженнях зростає багато рідкісних видів рослин-мегатрофів, але домінантами трав'яного покриву переважно є зірочник гайовий, яглиця, квасениця, деколи трапляється участь плюща в приземному ярусі фітоценозів.

Вільхові ліси, як правило, заболочені, і представлені вільшнями на побережноосоковими з участю болотного різнотрав'я, кропивними, а на сухіших ділянках – вільшнями гравілатовими.

Фрагментарно представлені похідні березові (звичайномітлищеві, чорницеві, жіночопопоротеві) та осикові ліси. Останні, як правило, формують кільцеві смуги довкола блюдцеподібних середлісових западин.

5.4.4. Формування Смарагдової мережі

Угодою про асоціацію між Україною та ЄС визначено ряд зобов'язань в сфері охорони навколишнього природного середовища, зокрема і тих, що мають відношення до природоохоронних територій.

Так на виконання Угоди про асоціацію розроблена Смарагдова мережа, яка має переважно ті самі основи формування, що й НАТУРА 2000, але діє за межами Європейського Союзу, розвиваючи загальноєвропейський підхід щодо охорони типів природних оселищ.

Об'єкти в межах Смарагдової мережі разом із територіями НАТУРА 2000 становлять ядро Загальноєвропейської екологічної мережі (PanEuropean Ecological Network (PEEN)), яка також підтримується Бернською конвенцією. Держави – члени Європейського Союзу виконують вимоги Бернської конвенції шляхом розвитку мережі НАТУРА 2000, а території особливої охорони НАТУРА 2000 відповідають територіям особливого природоохоронного значення Смарагдової мережі.

Повний перелік Смарагдової мережі України, затверджений Постійним комітетом Бернської конвенції, включає 377 територій. Постійним комітетом Бернської конвенції 06 грудня 2019 року затверджено оновлений перелік об'єктів Смарагдової мережі України, в які увійшли 15 територій Смарагдової мережі Волинської області.

Території національних природних парків Шацького та Прип'ять-Стохід, а також Черемського природного заповідника мають статус водно-болотних угідь міжнародного значення відповідно до Рамсарської конвенції про водно-

болотяні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовище існування водоплавних птахів.

5.5. Еколого-освітня та рекреаційна діяльність у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду

Волинська область володіє значними туристично-рекреаційними ресурсами, які використовуються не в повній мірі та мають потенціал для організації відпочинку та оздоровлення, в'їзного та внутрішнього туризму, екскурсійної діяльності.

Варто зазначити, що у вересні 2022 року затверджено Програму розвитку туризму на Волині протягом 2022-2026, розроблену департаментом зовнішніх зносин, залучення інвестицій та з питань туризму і курортів Волинської обласної державної адміністрації.

До слова, на Волині під охороною держави перебувають 1534 об'єкти культурної спадщини, нараховується 20 історичних населених місць, два історико-культурні заповідники, 265 озер, 231 рекреаційна зона та три Національні природні парки.

Реалізація заходів програми розвитку туризму на 2022-2026 роки дозволить розширити мережу закладів туристичної інфраструктури області, підвищити якість туристичних послуг та безпеку туристів, поживавити розвиток сільського туризму, підвищити рівень зайнятості населення, утримувати в належному стані об'єкти історико-культурної спадщини, збільшити кількість туристичних відвідувань краю та надходження від туризму до бюджетів усіх рівнів, зокрема від туристичного збору.

Серед заходів програми:

- обстеження пляжів, місць масового відпочинку, функціонування рятувальних постів;
- ведення електронного каталогу інвестиційних проєктів у сфері туризму;
- створення та облаштування еколого-освітніх стежок і туристичних маршрутів на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду;
- розробка спільних вело-, піших та інших маршрутів між близько розташованими національними парками та в межах рекреаційних пунктів області;
- розвиток мережі велоінфраструктури;
- сприяння облаштуванню туристичних об'єктів та прилеглих до них територій під'їздами, зупинками, туалетами тощо;
- установлення інформаційно-вказівних знаків до об'єктів туристичної інфраструктури українською та англійською мовами;
- створення сучасних туристично-інформаційних центрів;
- проведення конкурсу проєктів громадських ініціатив, спрямованих на розвиток туризму в області;
- створення та поновлення Е-реєстру екскурсоводів, гідів-перекладачів;
- проведення досліджень щодо створення та визнання природних територій курортами місцевого та державного значення;

- виготовлення друкованої продукції, промоматеріалів щодо туристичних можливостей області тощо.

Загалом, на території області функціонують 2 природоохоронні, науково-дослідні, рекреаційні установи загальнодержавного значення – Шацький національний природний парк та національний природний парк «Прип'ять-Стохід», на території яких, відповідно до функціонального зонування, виділено зони стаціонарної та регульованої рекреації.

Варто зазначити, що у перспективних планах оголошення рекреаційної зони Шацьких озер курортом державного значення та залучення інвестицій у будівництво цілорічних закладів санаторно-курортного типу. У результаті прогнозованих очікувань – створення позитивного туристичного іміджу курорту на державному та міжнародному рівні, оскільки до реноме Шацька як відпочинкового центру додається ще й статус оздоровчого.

Шацький НПП базується на системі природоохоронних і рекреаційних територій, доріг, туристично-екскурсійних маршрутів, центрів обслуговування, населених пунктів, в якій виділена головна під'їзна транспортно-екскурсійна дорога Ковель – Любомль – Брест, що пересікає парк з півдня на північ, визначаючи основні в'їзди в парк південний – Любомльський і північний – Брестський.

Структура території Шацького національного природного парку прийнята з врахуванням сучасного та перспективного господарського і рекреаційного використання територій і базується на комплексному аналізі, характеристики і оцінки його природних ресурсів.

Багаті рекреаційно-курортні ресурси району розташування Шацького НПП роблять його перспективним для організації відпочинку, туризму, санаторного лікування.

Система доріг і туристичних маршрутів об'єднує територію в єдину планувальну систему і сприяє оптимальному обслуговуванню і ознайомленню з ландшафтами і видатними місцями парку.

Озера Світязь, Пісочне, Пулемецьке, Люцимер, Соминець, Кримно, Чорне і прилеглі до них території, являються традиційними місцями масового організованого і не організованого відпочинку, і складають територію, яка найбільш піддається впливу урбанізації. Вона представлена типовим Поліським ландшафтом з рівнинним рельєфом та відкритими просторами прилеглими, як правило, до озер заболоченими територіями, та лісовими масивами, що складаються з соснових, дубових, вільхових, і березових насаджень.

Варто зазначити, що значна робота проведена лісогосподарськими підприємствами області в частині створення та розміщення рекреаційних пунктів короткочасного відпочинку вздовж автомобільних доріг, навколо озерних та річкових комплексів області в межах лісового фонду.

Волинські ліси – це потужний потенціал для розвитку туризму. Волинь має унікальні туристично-рекреаційні та природні ресурси, однак, не завжди цей ресурсний потенціал використовується ефективно. Тому облаштування волинськими лісівниками рекреаційних пунктів допомагає зробити регіон

туристично привабливим як для місцевих жителів, так і для іноземних туристів та потенційних інвесторів. Зокрема, йдеться про зони відпочинку у Ковельському, Володимир-Волинському, Прибузькому, Маневицькому, Колківському лісових господарствах, ДП «СЛАП «Ратнеаголіс». Загалом у лісах Волині облаштовано 127 великих та 655 малих зон відпочинку.

Водні ресурси області мають значний нереалізований потенціал і можуть служити основою для будівництва на їх берегах будинків і баз відпочинку, пансіонатів, створення рекреаційних зон короткочасного відпочинку.

5.6. Державна політика та заходи збереження біорізноманіття

Природоохоронні заходи, спрямовані на збереження біорізноманіття в області, виконувалися в межах реалізації Регіональної екологічної програми «Екологія 2023 - 2026», затвердженої наказом голови обласної військової адміністрації від 20 лютого 2023 року № 59 (зі змінами) та місцевих програм екологічного спрямування.

У 2023 році за кошти обласного та місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища (далі - фонд ОНПС) виконувалися наступні заходи:

- розробка проєкту створення ботанічних пам'яток природи місцевого значення «Дуб звичайний Велетень - 1», «Дуб звичайний Велетень - 2», «Дуб звичайний Велетень - 3» на території Володимирського району - кошти обласного фонду ОНПС 15,0 тис. гривень;

- розробка проєкту землеустрою щодо організації та встановлення меж територій природно-заповідного фонду іхтіологічного заказника місцевого значення «Соминець» на території Шацької селищної ради - кошти обласного фонду ОНПС 34,3 тис. гривень, кошти місцевого фонду ОНПС 14,7 тис. гривень;

- розробка проєкту землеустрою з організації та встановлення меж території природно-заповідного фонду гідрологічного заказника місцевого значення «Чорногузівський» на території Локачинської селищної ради Володимирського району - кошти обласного фонду ОНПС 67,9 тис. гривень, кошти місцевого фонду ОНПС 29,1 тис. гривень;

- утримання територій та об'єктів природно-заповідного фонду на території Луцької МТГ - кошти міського фонду ОНПС 334,0 тис. гривень;

- збереження природно-заповідного фонду: розроблення проєктів створення та організації їх територій (на території Луцької МТГ) - кошти міського фонду ОНПС 98,0 тис. гривень;

- підготовка наукового звіту «Інвентаризація біорізноманіття й управління територією орнітологічного заказника місцевого значення «Пташиний гай»» у м. Луцьку - кошти міського фонду ОНПС 50,0 тис. гривень;

- збереження тварин, занесених до Червоної книги (придбання кормів) на території Луцької МТГ - кошти міського фонду ОНПС 30,0 тис. гривень;

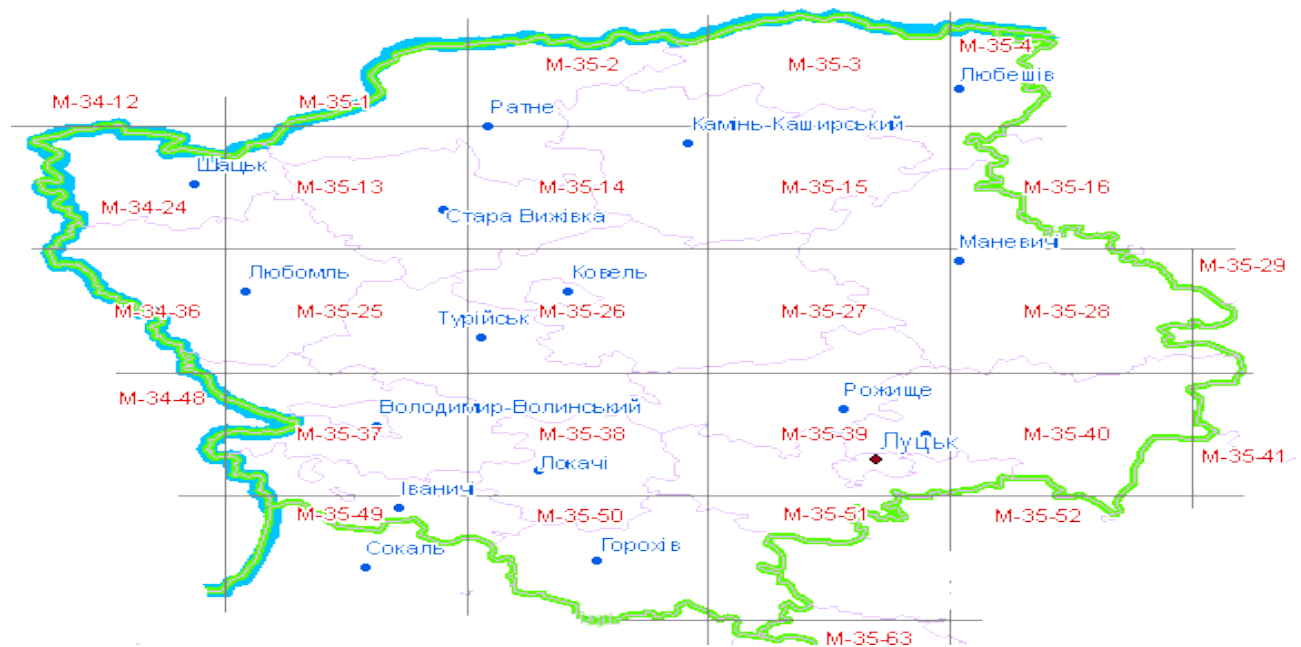
- запобігання поширенню чужорідних видів рослин, які загрожують природним екосистемам на території Луцької МТГ - кошти міського бюджету

150,0 тис. гривень та Ковельської МТГ - кошти міського фонду ОНПС 188,0 тис. гривень.

6. Земельні ресурси та ґрунти

6.1. Структура та стан земель

6.1.1. Структура та динаміка основних видів земельних угідь

Земельний фонд області за станом на 01.01.2024 року становить 2014,4 тис. га, з них 1047,5 тис. га або 52% відсотка займають сільськогосподарські угіддя, що свідчить про високий рівень сільськогосподарської освоєності земель. За останні 15 років у структурі земельного фонду Волинської області відбулися незначні зміни, загальна площа земель залишилася незмінною (2014,4 тис. га). Площа сільськогосподарських угідь збільшилась на 0,4 %.

Важливим показником, який характеризує територію з екологічного погляду є наявність відкритих земель без рослинного покриву, до котрих відносять яри, кам'яністі місця та піски. Проте землі без рослинного покриву розміщені на території області нерівномірно. Екологічно нестабільні землі переважають у північних районах області. Це можна пояснити ґрунтово-геологічними умовами поліського регіону. Найбільшу кількість земель без рослинного покриву зосереджено на території Володимир-Волинського району. Практично відсутні порушені землі без рослинного покриву у південних та центральних районах області.

Найменш аграрно освоєними є північні райони області, частка орних земель у їх структурі не перевищує 20 %. Найменше орних земель у Шацькому, Любешівському, Маневицькому, Камінь-Каширському районах. Це зумовлено високою лісистістю та наявністю природоохоронних об'єктів.

На основі різночасового аналізу структури землекористування вдалося встановити певні особливості: у межах поліської частини Волинської області

переважають території, які збереглись у природному стані, а саме: ліси та лісовкриті території, луки й пасовища; у південних лісостепових районах переважають антропогенно змінені землі – землі сільськогосподарського призначення.

Структура земельного фонду області свідчить, що більше половини території зайнято сільськогосподарськими землями.

6.1.2. Стан ґрунтів

Ґрунти є одна із найважливіших складових частин природних комплексів, оскільки вони утворилися внаслідок взаємодії компонентів ландшафту.

Ґрунтовий покрив області надзвичайно строкатий, особливо в поліській зоні, що зумовлено впливом геологічних і геоморфологічних особливостей місцевості, клімату й рослинності. Поряд із ґрунтами, які мають високу природну родючість, наявні низькородючі, що мають відповідні фізико-хімічні особливості, запаси поживних речовин, гранулометричний склад й інші показники. Це впливає на розміщення сільськогосподарських культур, технологію їх вирощування, концентрацію та спеціалізацію виробництва, на величину і якість урожаю.

Відмінні особливості природних умов Полісся й Волинської височини позначилися на процесах ґрунтоутворення. На Поліссі переважають дерново-підзолисті, дернові оглеєні, лучно-болотні, торф'яно-болотні та торфові на торфовищах низинних, а на Волинській височині – сірі й темно-сірі опідзолені та чорноземи, на заплавах приток Західного Бугу й Стиру – торф'яно-болотні та торфові на торфовищах низинних.

Торфові ґрунти охоплюють 244,3 тис. га, або 12,9 %. Займають найбільші площі в долині річки Прип'ять та межиріччя Турії й Стоходу північніше Камінь-Каширського, а також межиріччя Стоходу та Стиру північніше від Маневич і на північний захід від Любомля до Західного Бугу. Площа всіх типів ґрунтів на території Волинської області сягає 1903,0 тис. га.

У структурі ґрунтового покриву Волинської області значні площі – 1076,7 тис. га (56,7 %) – займають гідроморфні ґрунти; серед них – лучно-болотні, болотні, торфово-болотні й торфові – 411,4 тис. га (21,7 %). Вони поширені майже в усіх адміністративних районах, із них площа антропогенно-змінених ґрунтів, що утворилися внаслідок осушення, становить 59,2 тис. га (3,1 % загальної площі сільськогосподарських угідь) і має тенденцію до зростання.

Реакція ґрунтового розчину відіграє важливу роль у розвитку рослин і ґрунтових мікроорганізмів, впливає на швидкість і напрямок перебігу в ньому хімічних і біохімічних процесів. Засвоєння рослинами елементів живлення, інтенсивність мікробіологічної життєдіяльності, мінералізація органічної речовини, розкладення ґрунтових мінералів і розчинення різноманітних важкорозчинних сполук, коагуляція і пептизація колоїдів та інші фізико-хімічні процеси великою мірою визначають реакцію ґрунту.

Для забезпечення нормального розвитку сільськогосподарських культур в умовах зростаючого забруднення оточуючого середовища ґрунти потребують тривалого екологічного обстеження – моніторингу.

В області моніторинг за станом забруднення ґрунтів здійснюють:

- Волинська філія ДУ «Держґрунтохорона»;
- Державна екологічна інспекція у Волинській області;
- Головне управління Держгеокадастру у Волинській області.

Волинською філією щорічно проводиться агрохімічне обстеження та паспортизація земель сільськогосподарського призначення у господарствах всіх форм власності і сільських радах на площі близько 100 тис. гектарів, з якої відбирається 12 – 13 тисяч ґрунтових зразків і проводяться до 60 тисяч аналізів з метою визначення показників родючості ґрунтів і рівнів забруднення їх важкими металами, радіонуклідами і залишковими кількостями пестицидів. На основі цих досліджень проводиться узагальнення отриманих результатів агрохімічного обстеження ґрунтів за типами сільськогосподарських угідь, розробляються агрохімічні картограми та паспорти кожного поля (ділянки) та конкретні науково обґрунтовані рекомендації по ефективному, екологічно безпечному застосуванню агрохімічних заходів.

6.1.3. Деградація земель

Однією з найважливіших оцінок стану навколишнього природного середовища є родючість ґрунтів, збереження якої залишається ключовою проблемою охорони природи і благополучної життєдіяльності людей. Показником родючості є вміст органічної речовини ґрунту, основну частину якої складає гумус. Він визначає рівень природної родючості ґрунту, вміст елементів мінерального живлення рослин і його фізико-хімічні властивості. Гумус відіграє важливу роль у ґрунтоутворенні і розвитку родючості, в формуванні профілю ґрунту у всіх природних зонах, причому характер цієї участі в значній мірі обумовлений складом гумусових речовин.

Досвід показує, що в сільськогосподарських підприємствах, особливо останніми роками, порушуються землеробські технології господарювання – не дотримуються сівозміни, вносяться низькі норми органічних і мінеральних добрив, не виконується вапнування кислих ґрунтів. Все це призводить до недобору врожаю і зниження родючості ґрунтів, погіршення екологічної ситуації в цілому. Під деградацією ґрунтів слід розуміти погіршення властивостей, родючості і якості ґрунту, яке обумовлено зміною умов ґрунтоутворення внаслідок впливу природних або антропогенних чинників. У більш широкому розумінні поняття «деградація ґрунтів» охоплює як погіршення основних якісних показників родючості без помітних ознак руйнування або зникнення генетичних особливостей ґрунтів, так і фізичне руйнування ґрунтових горизонтів аж до втрати ґрунтом не лише своїх функцій як середовища існування, а й повного його фізичного зникнення. Це негативне явище супроводжується зменшенням вмісту гумусу, руйнуванням структури та зниженням родючості ґрунтів. Деградація ґрунтів, а нерідко і повне їх

виключення із сільськогосподарського використання, відбувається внаслідок процесів водної та вітрової ерозії, дегуміфікації, декальцинації, переущільнення сільськогосподарською технікою, нераціональної експлуатації зрошувальних систем, яка призводить до підтоплення і заболочування, вторинного засолення й осолонцювання ґрунтів, через порушення агротехніки, заростання бур'янами та чагарниками, незбалансоване застосування мінеральних добрив, забруднення токсичними речовинами, радіонуклідами, нерегульоване випасання худоби, тощо.

6.2. Основні чинники антропогенного впливу на земельні ресурси та ґрунти

Антропогенне навантаження на навколишнє природне середовище протягом багатьох десятиріч спричинило значну техногенну ураженість агросфери. Основними чинниками антропогенного впливу на земельні ресурси регіону є сільське господарство, промисловість та транспорт. Найбільшу загрозу становлять явища, які спостерігаються в ґрунтовому покриві, де внаслідок ерозії, відкритих розробок корисних копалин та будівельної сировини, забруднення хімічними речовинами і промисловими викидами, неправильної агротехніки деградовано й виведено з використання великі площі продуктивних земель.

За низької культури сільськогосподарського природокористування, недосконалості й відсутності спеціальної сільськогосподарської техніки посилюються несприятливі процеси у ландшафтних комплексах. Це призводить до того, що природне середовище втрачає притаманні йому властивості до саморегуляції. Через частий обробіток землі розпилюється поверхня ґрунту, здійснюється його ущільнення колесами важких тракторів і комбайнів. Однією з причин втрати родючості – є багаторазовий обробіток ґрунтів різними знаряддями за допомогою потужної і важкої техніки. Глобальною проблемою сьогодні є постійне зменшення вмісту гумусу, який відіграє провідну роль у формуванні ґрунту, його цінних агрохімічних властивостей.

6.3. Державна політика та заходи у сфері охорони земель

Аналізом існуючого стану факторів, що не сприяють поліпшенню ситуації в питаннях земельних відносин на території області, які в цілому негативно впливають на стан дотримання вимог законодавства про охорону земель, на ефективність системи державного управління земельними ресурсами, від чого залежить координованість діяльності органів виконавчої влади в області земельних відносин, слід віднести:

- відсутність матеріалів планування території області, районів, їх окремих частин (сільських рад та їх частин) з визначенням заходів реалізації державної політики та врахуванням державних інтересів під час планування території, історичних, економічних, екологічних, географічних і демографічних особливостей, етнічних та культурних традицій вказаних територій;

- відсутність відкоригованих у відповідності до умов сучасного розвитку планування і забудови та вимог діючого законодавства України генеральних

планів населених пунктів, в тому числі міст обласного підпорядкування;

- відсутність затвердженої проектної документації по визначенню та встановленню водоохоронних зон та прибережних водозахисних смуг вздовж відкритих водойм на території області, включаючи природно-заповідний фонд;

- відсутність проектної документації по організації територій об'єктів природно-заповідного фонду, межі ПЗФ не винесені в натуру.

6.3.1. Практичні заходи

Система заходів у сфері охорони земель включає:

1) державну комплексну систему спостережень, тобто здійснення топографо-геодезичних, картографічних, ґрунтових, агрохімічних, радіологічних та інших обстежень і розвідування стану земель і ґрунтів, їх моніторинг.

2) розробку загальнодержавних і регіональних програм використання та охорони земель, документації із землеустрою в галузі охорони земель;

3) створення екологічної мережі;

4) здійснення природно-сільськогосподарського, еколого-економічного, протиерозійного та інших видів районування (зонування) земель, що включає в себе:

- поділ земель за цільовим призначенням з урахуванням природних умов, агробіологічних вимог сільськогосподарських культур, розвитку господарської діяльності та пріоритету вимог екологічної безпеки;

- установлення вимог щодо раціонального використання земель відповідно до району (зони);

- визначення територій, що потребують особливого захисту від антропогенного впливу;

- установлення в межах окремих зон необхідних видів екологічних обмежень у використанні земель або ґрунтів з урахуванням їх геоморфологічних, природно-кліматичних, ґрунтових, протиерозійних та інших особливостей відповідно до екологічного району (зони).

5) економічне стимулювання впровадження заходів щодо охорони та використання земель і підвищення родючості ґрунтів здійснюється шляхом:

- надання податкових і кредитних пільг фізичним і юридичним особам, які здійснюють за власні кошти заходи щодо захисту земель від ерозії, підвищення родючості ґрунтів та інші заходи, передбачені загальнодержавними і регіональними програмами використання та охорони земель;

- звільнення землевласників і землекористувачів від плати за землю, за земельні ділянки, на яких виконуються роботи з меліорації, рекультивації, консервації земель та інші роботи щодо охорони земель на період тимчасової консервації, будівництва та сільськогосподарського освоєння земель відповідно до затвердженої документації із землеустрою;

- компенсування сільськогосподарським товаровиробникам недоодержаної частки доходу внаслідок консервації деградованих, малопродуктивних, а також техногенно забруднених земель;

- застосування прискореної амортизації основних фондів землеохоронного і природоохоронного призначення.

7. Надра

7.1. Мінерально-сировинна база

7.1.1. Стан та використання мінерально-сировинної бази

В надрах Волині знаходиться досить значний мінерально-сировинний потенціал. Мінерально-сировинна база області складається з корисних копалин паливно-енергетичного напрямку (газ, вугілля, торф) - 29,12%, сапропелю - 45,35%, сировини для виробництва будівельних матеріалів - 19,33%, прісних та мінеральних підземних вод - 5,73%, металічних та гірничохімічних корисних копалин - по 0,24%.

У межах області відоме одне розвідане родовище газу – Локачинське, яке введено в експлуатацію і передане в промислову розробку в 1999 р. Балансові (видобувні) запаси вільного газу по родовищу складають 1,022 млрд.м3, видобуток в 2017 р. склав 0,029 млрд.м3.

Крім того, в області налічується 2 нафтогазоперспективних об'єкта, підготовлені до глибокого буріння, перспективні ресурси (кат. С3) вільного газу на яких оцінюються в 1,553 млрд.м³, а нафти – 0,085 млн.т.

Важливе промислове значення для області має наявність власної паливно-енергетичної сировинної бази кам'яного вугілля. На сьогоднішній день в області налічується 11 розвіданих родовищ, запаси яких оцінюються в 67,4 млн.т. Розробка родовищ здійснюється 2-ма шахтами загальною виробничою потужністю 0,43 млн. т вугілля на рік і запасами 8,66 млн. т. У 2017 р. загальний видобуток по всіх діючих шахтах склав 75 тис. т. На стадії будівництва знаходиться ще одна шахта виробничою потужністю 0,9 млн. т вугілля за рік. У 2017 р. видобуток при проведенні гірничих робіт по шахті склав 1 тис. т. Підраховані запаси германію у вугіллі складають 218,3 т категорії С1. Підготовленого резерву під будівництво низки нових шахт на даний час в межах області не існує.

Одне з провідних місць за кількістю розвіданих родовищ посідає торф, геологічні запаси якого у 2020 році налічували 419388 тис.т. Незважаючи на те, що видобуток органічних та мінеральних, досить часто карбонатних, відкладів сучасних озер та торфу за останні роки значно знизився, що в свою чергу спричинило дефіцит мінеральних добрив та їх суттєве подорожчання, вже найближчим часом можливе зростання попиту на торф і сапропель.

Всі балансові запаси сапропелю придатні для добрива, а деякі види органовапнистого і змішано-водоростевого типів можуть використовуватись для підкормки худоби і в медицині. Періодично розробляється 4 родовища сапропелю у Волинській області. ТОВ «Зендер-Україна» має спеціальні дозволи на розробку озера Біле в Старовижівському районі та озера Прибич в Любомльському районі; ТОВ «ДПЗКУ – Українські органічні ресурси» та ТОВ «Волиньсапрофос» - озера Синове в Старовижівському районі; ТОВ «Корнер

Озерне» - озера «Мшане» у Ратнівському районі. У 2019 році на ділянці озера «Синове» ТОВ «Волинсьапрофос» видобуто 0,3 тис. т сапропелю.

Зруденіння міді представлені також самородною міддю в траповій формації Волино-Подільської металогенічної області. Розміри рудопроявів, в основному, не досягають промислових значень. Найбільш перспективним є Волинський рудний район (північна частина Волино-Подільської плити). За генезисом мідь самородна і супроводжується супутньою мінералізацією срібла, золота та платиноїдів. Найбільш вивченою у Волинському рудному районі є Турсько-Лугівське рудне поле. В 2016 році ВК «Геолог» відповідно до технічного завдання КП «ВОЛИНЬПРИРОДРЕСУРС» проведено геолого-економічну оцінку ділянки мідних руд Жиричі, яка розташована в межах Поліської низовини на території Ратнівського району Волинської області. За результатами робіт запаси та ресурси комплексних (Au, Ag, Pt, Pd) мідних руд та міді апробовані рішенням ДКЗ України в якості сировини, придатної для виробництва товарних концентратів за технологією КП «ВОЛИНЬПРИРОДРЕСУРС».

Вперше запаси комплексних золото-срібних руд міді враховані Держбалансом по родовищу Жиричі станом на 01.01.2017 р. Спеціальний дозвіл з метою видобування самородно-мідної руди надано КП «ВОЛИНЬПРИРОДРЕСУРС». ДП «Українська геологічна компанія» завершені пошукові роботи в межах рудопроявів Волинського міднорудного району та прогнозних ресурсів категорії РЗ. За результатами робіт проведено районування з виділенням металогенічних районів: Волинського, Кухотсько-Вольського, Маневицького, в їх межах рудоносні поля і окремі рудопрояви (Заліси-Шменьки, Південно-Рафалівський), які можна вважати потенційними родовищами.

Таким чином, металічні корисні копалини в області представлені єдиним комплексним родовищем золото-срібних мідних руд – Жиричі, запаси якого вперше враховані Держбалансом в 2017 році. За результатами геологорозвідувальних робіт запаси та перспективні ресурси золото-срібних мідних руд апробовані рішенням ДКЗ України в 2016 році. Відзначена наявність прогнозних ресурсів супутніх корисних компонентів в руді – Pt та Pd.

Будівельна індустрія області базується на власній, в цілому добре розвиненій, сировинній базі крейди, каменю будівельного, піску будівельного та цегельно-черепичної сировини.

Так, в області налічується 7 родовищ та 1 об'єкт обліку крейди із загальними запасами 27,11 млн. т, а до розробки залучено 2 родовища та 1 об'єкт обліку, на яких запаси крейди складають 11486,75 тис. т за категоріями А+В+С1. Видобуток сировини на цих родовищах у 2017 році склав 2,01 тис. т (1,11% від загального видобутку в Україні).

Дуже гострою для області є проблема будівельного піску (виготовлення бетону, силікатних виробів, будівельних розчинів, баластування залізниць, покриття автодоріг тощо). Із врахованих Державним балансом 36 родовищ та 1 об'єкту обліку, із загальними запасами піску 61252,43 тис. м³, до розробки

залучено лише 14 родовищ із сумарними запасами піску 6577,95 тис. м³ за категоріями А+В+С1. Видобуток корисної копалини у 2017 році склав 304,33 тис. м³.

Цегельно-черепична сировина посідає одне з перших місць серед будівельних матеріалів і представлена 36 розвіданими родовищами, запаси яких складають 42977,85 тис. м³ за промисловими категоріями А+В+С1. На даний час розробляється 6 родовищ з запасами 5300,36 тис. м³ за промисловими категоріями А+В+С1. Видобуток сировини в 2017 р. склав 56,13 тис. м³.

В області налічується одне родовище піску для пісочниць локомотивів – Радошинське, запаси якого підраховані за категоріями А+В+С1 кількістю 1412 тис. м³. На даний час родовище не експлуатується.

Камінь будівельний представлений одним, але великим за обсягом розвіданих запасів (17,96 млн. м³) Малоосницьким родовищем базальту. Запаси корисної копалини були затверджені ще в 1986 році. Щебінь і камінь бутовий на будівельні об'єкти завозяться із сусідніх областей.

Ресурси бурштину в Україні достатньо значні. Розміщені вони у північній її частині, в межах Прип'ятського бурштиноносного олігоценного басейну. У 2016-2017 рр. отримані спецдозволи на видобування бурштину Західної частини ділянки родовищ Маневицьке 1, Маневицьке 2, Камінь-Каширське 1, Камінь-Каширське 2 (загалом 4 родовища) із прогнозованими запасами в 999621 кг.

Перелік родовищ корисних копалин наведено в наступних таблицях*

Область Волинська										
Група ГОРЮЧІ КОРИСНІ КОПАЛИНИ										
Підгрупа Тверді корисні копалини										
Державний баланс запасів корисних копалин 22 Вугілля										
Діючі шахти										
Назва родовища та дан про надрокористувача	і	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік	
		Прив'язка	Район			А+В+С1	Кат. С2	Позабаланс	добуток	Втрати
№9 "Нововолинська" ДП Родовище на балансі Самостійного підприємства		с. Литовеж, вул. Шахтарська, 37	ІВАНИЧІВСЬКИЙ	ДГ	тис.т	2189	0	5591	18	0
										1
№9 Нововолинська Родовище на балансі ДП "Волиньвугілля"		ст. Іваничі Львівської з-ці	ІВАНИЧІВСЬКИЙ	ДГ	тис.т	0	0	0	0	0
Бужанська Родовище на балансі ДП "Волиньвугілля"		ст. Іваничі Львівської з-ці	ІВАНИЧІВСЬКИЙ	ДГ	тис.т	4917	0	3702	6	1

Перспективні для розвідки ділянки для шахт										
Назва родовища та	і	Місцезнаходження родовища		Корисна	Одиниця	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік	

дан про надрокористувача	Прив'язка	Район	а копалин а	я виміру	A+B+C1	Кат. C2	Позабал Ви	добуток	Втрати	Всього
Кречівська Верхня Родовище на балансі НАК "Надра України" ДП "Західукргеологія"	На території сс. Кречів, Мовники	ІВАНИЧІВСЬКИЙ	ДГ	тис.т	7842	0	39374	0	0	

Шахти, що будуються

Назва родовища та дан про надрокористувача	i	Місцезнаходження родовища		Корисн а копалин а	Одиниц я виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
		Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабал Ви	добуток	Втрати	Всього
№10 Нововолинська			ІВАНИЧІВСЬКИЙ	ДГ	тис.т	37806	0	16049	0	0	
ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ДИРЕКЦІЯ ПО БУДІВНИЦТВУ ОБ'ЄКТІВ", код 179737; per.№ 2995 від 12.05.2003 р. (Видобування корисних копалин) на 20 років.											

Вільні ділянки поблизу діючих шахт

Назва родовища та дан про надрокористувача	i	Місцезнаходження родовища		Корисн а копалин а	Одиниц я виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
		Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабал Ви	добуток	Втрати	Всьог о
Бубнівська Родовище на балансі НАК "Надра України" ДП "Західукргеологія"			ЛОКАЧИНСЬКИЙ	ДГ	тис.т	0	0	13284	0	0	
Бужанська Родовище на балансі НАК "Надра України" ДП "Західукргеологія"			ІВАНИЧІВСЬКИЙ	ДГ	тис.т	5063	0	2530	0	0	
Північна Родовище на балансі НАК "Надра України" ДП "Західукргеологія"			ВОЛОДИМИР-ВОЛИНСЬКИЙ	ДГ	тис.т	3273	0	30207	0	0	
Порицька Родовище на балансі НАК "Надра України" ДП "Західукргеологія"			ІВАНИЧІВСЬКИЙ	ДГ	тис.т	0	0	14024	0	0	

Закриті шахти

Назва родовища та дан про надрокористувача	i	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
		Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
№4 Нововолинська (Закрита в 1999 р.) Родовище на балансі НАК "Надра України" ДП "Західукргеологія"			ІВАНИЧІВСЬКИЙ	ДГ	тис.т	1767	0	4873	0	0	
№5 "Нововолинська" (Закрита в 2014 р.) Родовище на балансі НАК "Надра України" ДП "Західукргеологія"			ІВАНИЧІВСЬКИЙ	ДГ	тис.т	530	0	0	0	0	
Шахта №1 "Нововолинська" (Закрита в 2017 р.) Родовище на балансі НАК "Надра України" ДП "Західукргеологія"			ІВАНИЧІВСЬКИЙ	ДГ	тис.т	3967	0	1627	0	0	

Державний баланс запасів корисних копалин 92 Торф

Охоронні										
Назва родовища та дан про надрокористувача	і	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік	
		Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати
Бужня Родовище на балансі Державна служба геології та надр України		Від р.ц. Любомль на ПнЗх 34км, від с.Пульмо на ПдЗх, біля оз. Бужня. Шацький державний національний парк. Пошук.КГЕ,1978р.	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	44	0	0
Велике (Прип'ять) Родовище на балансі Державна служба геології та надр України		Від р.ц.Любомль на ПнЗх 21км, від з.ст.Любомль на ПнЗх 24км, с.Кропивники на ПдЗх 1,5км, від с.Плоске на Пн, від с.Голядин на Сх. В заплаві р. Прип'ять. Д. КГРЕ, 1985р.	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	5246	0	0
				Торф		0	0	1829	0	0
				Торф		0	0	3417	0	0
Князь-Багон Родовище на балансі Державна служба геології та надр України		Від р.ц.Любомль на Пн 28км, від з.ст.Заболоття на ПдЗх 18км, від с.Крапивники на ПнЗх 2,5км, від с.Шацьк на Сх 0,5км. Шацький національний парк. Постанова РМ УРСР №263 від 04.6.83р. Д.КГЕ, 1968р.	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	6883	0	0
Луки Родовище на балансі Державна служба геології та надр України		Від р.ц.Любомль на Пн Зх 39км, з.ст.Влада на Сх 15км, від с.Острів'я на Сх і Пд Сх 2км, від с.Мельники на Пд Зх 3км, від с.Пульмо на	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	1141	0	0
				Торф		0	0	1141	0	0

Назва родовища та дан про надрокористувача	і	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік	
		Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати
		Пн Сх 3км. Осушене.								
Ніговище Родовище на балансі Державна служба геології та надр України		Від р.ц.Любешів на Пн Сх 17км, від з.ст.Камінь-Каширський на Пд Зх 7,8км, від с.Ніговище на Пд Зх 1,5км, від с.Сваловичі на Пн 2,5км, від с.Дольськ на Сх 7км. На правому березі р.Стохід. Пошук. КГЕ. 1978р.	ЛЮБЕШІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	302	0	0
Підманове Родовище на балансі Державна служба геології та надр України		Від р.ц.Любомль на Пн Зх 28км, від с.Підманове на Пд Зх. Шацький Державний Національний парк.	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	157	0	0

	Пошук. КГЕ, 1978р.									
Пулемецьке Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц.Любомль на ПнЗх 30км, від з.ст.Влодава на Сх 6 км, с. Пулемець на Сх. Шацький Державний Національний Парк. Пост. РМ УРСР №263 від 4.06.83р.	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ Діл. Пулемець	Торф	тис.т	0	0	763	0	0	
			Торф		0	0	763	0	0	
Світязьке 1 Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц.Любомль на Пн Зх 29км, с.Світязь на Пн Зх 0,5км. Шацький Державний Національний парк. Пошук. КГЕ, 1978р.	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	91	0	0	
Світязьке 2 Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц.Любомль на ПнЗх 29км, від с.Світязь на Пд. Шацький Державний Національний парк. Пошук. КГЕ, 1978р.	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	294	0	0	
Став (Шацьке) Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Любомль на Пн Зх 32км, від с.Мельники на Пд 0,5км, від с.Шацьк на Пн 1км. Пошук. КГЕ, 1978р. Заболочене. Сінокіс. Пасовище. Шацький Державний Національний парк. Пост. РМ УРСР №263 від 4.06.83р.	КАМІНЬ-КАШИРСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	540	0	0	

Осушені											
Назва родовища та дан про надрокористувача	і	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
		Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс Ви	добуток	Втрати	Всього
Іваничі Родовище на балансі Державна служба геології та надр України		Від р.ц.Іваничі на Пн Зх. Обстеж. КГЕ, 1975р.	ІВАНИЧІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	64	0	0	
Буянівське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України		Від р.ц.Ратне на Пн в 5км, від с.Конище на Пн. Д. КГРЕ, 1982р.	РАТНІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	113	0	0	
Ведмеже Родовище на балансі Державна служба геології та надр України		Від р.ц.Маневичі на Сх 17км, від с.Велика Ведмежка на Сх. Пошук. КГЕ, 1978р.	МАНЕВИЦЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	217	0	0	

Назва родовища та дан про надрокористувача	і	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
		Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
Велике (Прип'ять)		Від р.ц.Любешів на	ЛЮБЕШІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	2372	0	0	

Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Пн 3х 22км, від з.ст.Камінь-Каширський на Пн Сх 35км, від с.Горки на Пн 3,5км, с.Мукошин на П 3х 1км, від с.Зарогізне на Пд. Осушене. Сінокіс. Ліс. Попер. КГЕ, 1972р.									
Велике (ур. Лебезин Дубовий) Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц.Маневичі на Пд3х 15км, від з.ст.Маневичі на Пд3х 15км, від с.Саф'янівка на Пд3х 2км, від с.Кашівка на ПнСх 2,5км, ДЛФ-Маневецького р-ну. Осушене. Лісові угіддя. Д.КГЕ, 1982р.	МАНЕВИЦЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	2037	0	0	
Веприк Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Камінь-Каширський на Пд Сх 31км, від з.ст.Камінь-Каширський на Пд Сх 30км, від с.Боровне на Пд Сх 5км, від с.Лешнівка на Пн 3х, від с.Коніщуківка на Пд 3х. Попер. КГЕ, 1968р.	КАМІНЬ-КАШИРСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	0	0	0	
Витуле Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц.Любешів на Пн 3х 25км, від с.Бірки на Пд 3х 2,5км. Попер. КГРЕ, 1982р.	ЛЮБЕШІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	220	0	0	
Забрани-Букатин Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц.Ратне на Пн Сх 22,5км на ПнСх в 34км, від с.Самари на 3х. Д. КГРЕ, 1989р.	РАТНІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	228	0	0	
Залухів (Ярево) Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц.Ратне на ПнСх 28км, від з.ст.Камінь-Каширський на Пн3х 28км, від с.Щитинська Воля на Пд 4км, від с.Залухів на Пн3х. Осушене. Д. ДГП "Північукреологія" 1982р.	РАТНІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	965	0	0	
Калинник Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц.Камінь-Каширський на 3х 3,5км, від з.ст.Камінь-Каширський на Пн3х 4,5км, від с.Калинник на Сх. Пошук. КГЕ, 1978р.	КАМІНЬ-КАШИРСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	160	0	0	
Коростянка 2 Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц.Камінь-Каширський на ПдСх 22км, від с.Рудка-Червинська на Пн3х 2,4км, від с.Тоболи на Пд3х 0,8км. В заплаві р.Коростяна. М. ГТР, 1960р. Д. КГРЕ, 1991р.	КАМІНЬ-КАШИРСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	82	0	0	
Крушинецьке Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц.Любомль на Пн 20км, від з.ст.Любомль на Пн 22км, від с.Шацьк на ПдСх 7км, від с.Крушинець на	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ Діл. Центральна	Торф	тис.т	114	0	1558	0	0	
			Торф	тис.т	0	0	1538	0	0	(

Назва родовища та дан про надрокористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
	ПнЗх 1км, від с.Пехи на Сх.	частина Діл. Північно-західна частина (Пехи) Діл. Крушинецька	Торф		0	0	20	0	0	
			Торф		114	0	0	0	0	
Кунівець 1 Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц.Ратне на ПнСх 22км, від з.ст.Камінь-Каширський на ПнЗх 24км, від с.Залухів на Пд 0,5км, від с.Крутин на Пн, від с.Голики на Пд. Осушене. Попер. КГЕ, 1968р.	РАТНІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	2196	0	0	
Навіз Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від м.Рожище на ПнСх 17км, від с.Незвір на Пн, від с.Навіз на ПдСх. У лівобережній заплаві р.Стир. Д.КГЕ, 1974 р.	ЛУЦЬКИЙ Діл. № 1	Торф	тис.т	0	0	496	0	0	
			Торф		0	0	496	0	0	
Осик Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц.Ратне на ПдЗх 29км, від с.Ратнінська-Гута на ПдСх 3км. Пошук. КГЕ, 1978р.	РАТНІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	203	0	0	
Острівське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц.Любомль на ПнЗх 40км, від с.Піща на ПдЗх, від с.Острів'я на Пн 2км. Пошук.КГЕ 1978р.	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ Діл. Острів'я Діл. Шацький Державний Національний парк	Торф	тис.т	0	0	193	0	0	
			Торф		0	0	120	0	0	
			Торф		0	0	73	0	0	
Островки Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц.Ратне на ПдЗх 11,5км, від с.Здомисль на Зх 1км. Пошук. КГЕ, 1978р.	РАТНІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	51	0	0	
Павлівка Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц.Іваничі на ПдСх 7км, від с.Павлівка на Пд, від з. ст.Порицьк на ПдЗх 1км. Осушене. Гончарний дренаж. Д.КГРЕ, 1984р.	ІВАНИЧІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	1639	0	0	
Переспа-Духче Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від м.Рожище на ПнЗх 8км, від з.ст.Переспа на ПдСх 2км. Від с.Рудка Козинська, від сс.Козин, Пожарець, Оленівка на Зх. Від сс.Любче, Переспа, Духче на Сх. Д.КГЕ, 1982 р.	ЛУЦЬКИЙ Діл. Переспа-Духче Діл. Козин	Торф	тис.т	0	0	1480	0	0	
			Торф		0	0	1399	0	0	
			Торф		0	0	81	0	0	
Прип'ятське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц.Стара Вижівка на ПнЗх 19км, від з.ст.Кримне на ПнЗх 5км, від с.Кропивники на ПдСх 1 км, при сс..Рокита, Лютка на П	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	4914	0	0	

Назва родовища та дан про надрокористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
	0,5км, від с.Краска на Пд. В заплаві р.Прип'ять. Д. КГЕ, 1989 р.									
Сереховичі 2 Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц.Стара Виживка на Сх 13км, від с.Неци на 3х 2км, від с.Буцинь на Сх 3км. Раніше розробл. Виживське РВСХ. Пошук. КГЕ, 1978р.	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	99	0	0	
Скриголівське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від м.Горохів на ПдСх 15км, від з.ст.Стоянів на Сх 12км, від с.Пильгани на Пн, від с.Бужани на 3х 1,5км, від с.Барилів Львів. обл. Осушене. Д. КГРЕ, 1984р.	ЛУЦЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	359	0	0	
Стара Нива Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц.Ратне на ПнЗх 15км, від с.Кортеліси на ПдСх 6км. Пошук. КГЕ, 1978р.	РАТНІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	53	0	0	
Стохід Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц.Ковель на ПдСх 30км, від с.Линівка на Пн, від с.Малий Порськ на Пд.	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	1292	0	0	
		Діл. Малий Порськ	Торф		0	0	1138	0	0	(
		Діл. Линівка	Торф		0	0	44	0	0	(
		Діл. Свідники	Торф		0	0	110	0	0	(
Топільне Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від м.Рожище на ПнСх 1,5км, від с.Топільне на Сх, від с.Дубище на ПнСх 0,2км, від с.Вишенька на ПдЗх 3,5км. Д. КГЕ, 1975р.	ЛУЦЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	1224	0	0	
Хрипське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц.Любомль на ПнЗх 48км, від с.Піща на ПнЗх 2,5км, від с.Хрипськ на ПнЗх, Пд, ПдСх. Попер. КГРЕ, 1982р.	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	445	0	0	
Череваха 2 Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц.Маневичі на ПнЗх 16км, від с.Лишнівка на ПдЗх 3,5км, від с.Нова Руда на ПнСх. Осушене. Пошук.КГЕ, 1978р.	МАНЕВИЦЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	269	0	0	
Шклин Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від м.Горохів на ПнСх 14км, від с.Михлін на Пн. В заплаві р.Полонна. Обстеж. КГЕ, 1975 р.	ЛУЦЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	693	0	0	
		Діл. Шклин	Торф		0	0	693	0	0	(

Мілкопокладові										
Назва родовища та дан про надрокористувача	i	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік	
		Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати
Зелене		Від р.ц.Ковель на ПдЗх 2,5км, від с.Зелене на ПнЗх 1км.	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	59	32	0	0
Родовище на балансі Державна										

Назва родовища та дан про надрокористувача	i	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік	
		Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати
служба геології та надр України		Пошук. КГЕ, 1978р.								
Світязь		Від р.ц. Любомль на ПнЗх 34км, від с.Пульмо на Сх 0,5км. Пошук.КГЕ, 1978р.	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	94	0	0	0
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Сваловичі 1		Від р.ц.Любешів на ПнСх в 15км, від з.ст.Камінь-Каширський на ПнСх в 50км, від с.Сваловичі на ПнЗх 2км, від с.Дольськ на ПдСх 6,5км, від с.Хоцунь на ПнСх 6,5км. В лівобер. заплаві р.Прип'ять.	ЛЮБЕШІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	69	159	0	0
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України			Діл. Заповідник	Торф		0	0	137	0	0
			Діл. Сваловичі	Торф		0	69	22	0	0
Тростне		Від р.ц.Маневичі на ПнЗх 16,5км, від с.Лешнівка на ПдСх 1,5км, від с.Карасин на ПнЗх 2км. На водорозділі р.Стохід і р.Веселуха. Пошук. КГЕ, 1978р.	РОЖИЩЕНСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	500	12	0	0
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Троянівка		Від р.ц.Маневичі на ПнЗх 19км, від с.Троянівка на Пн 1км. Пошук.КГЕ, 1978р.	МАНЕВИЦЬКИЙ	Торф	тис.т	0	29	11	0	0
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Хвилка		Від р.ц.Камінь-Каширський на ПнЗх 10км, від з.ст.Камінь-Каширський на ПнЗх 11км, від с.Мала Глуша на ПдЗх 3км, від с.Щитинь на ПдСх 0,5км, від с.Добре на Сх В заплаві р.Тур'я. Д. і пошук. КГРЕ, 1980р.	КАМІНЬ-КАШИРСЬКИЙ	Торф	тис.т	3039	394	1196	0	0
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України			Діл. Хорошів, Щитинь	Торф		3039	0	737	0	0
			Діл. Біля с. Мельники-Мостище	Торф		0	394	459	0	0

Експлуатаційні											
Назва родовища та дан про надрокористувача	i	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
		Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс Ви	добуток	Втрати	Всього
Велике Болото Родовище на балансі КП "ВОЛИНЬПРИРОДРЕСУРС"		Від р.ц.Маневичі на Зх 13,5км, від з.ст.Троянівка на Зх 1,5км, від с.Кошівка на ПнСх 2,5км, від с.Чернявка на Сх 1км. Д. КГЕ, 1973р. ГЕО, ВК "Геолог", 2016 р.	МАНЕВИЦЬКИЙ Діл. Ділянки Північна та Південна Діл. Решта площі	Торф	тис.т	7069.86	0	0	.14	0	.1
				Торф		6624.86	0	0	.14	0	.14
				Торф		445	0	0	0	0	(
Велике-Багно Родовище на балансі КП "ВОЛИНЬПРИРОДРЕСУРС"		Від р.ц.Маневичі на Пд 12,5км, від с.Довжиця на ПдЗх 1,5км, від с.Градське на ПдЗх 1,5км, від с.Копильє на ПнЗх 2км. Д.КГЕ, 1976р., ГЕО, ВК "Геолог", 2016 р.	МАНЕВИЦЬКИЙ Діл. Ділянка Південно-Східна Діл. Ділянка Північно-	Торф	тис.т	2578	0	0	33	0	3
				Торф		996	0	0	33	0	33
				Торф		1582	0	0	0	0	(

Назва родовища та дан про надрокористувача	i	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
		Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
Стоянів Родовище на балансі Стоянівський торфобрикетний завод . Державне комунальне підприємство		Від р.ц.Радехів на Пн С 4км, від с.Куликів на Пн Зх, від с.Рожищів на Пд, від с.Стоянів на Пд Сх. В заплаві р.Судилівка.	ГОРОХІВСЬКИЙ Діл. По Львівській обл. Діл. Ділянка у Волинській обл.	Торф	тис.т	4440	0	0	9	0	
				Торф		4142	0	0	6	0	
				Торф		298	0	0	3	0	

Резервні											
Назва родовища та дан про надрокористувача	i	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
		Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс Ви	добуток	Втрати	Всього
В заплаві р. Стир Родовище на балансі Державна служба геології та надр України		Від м. Рожище на ПнСх 3,8 км, від с.Вишеньки на Пд. Д. КГРЕ, 1991р.	ЛУЦЬКИЙ	Торф	тис.т	143	0	87	0	0	
В заплаві р. Чорногузка Родовище на балансі Державна служба геології та надр України		Від м.Луцьк на ПдЗх 13км, від сс.Сімаки, Одоради на Пд, від сс. Коршів, Вікторіяни, Ратне на Пн.	ЛУЦЬКИЙ	Торф	тис.т	4555	0	1046	0	0	
			Діл. Одереди	Торф		4555	0	1046	0	0	(
Веліхове Родовище на балансі Державна служба геології та надр України		Від р.ц.Ратне на ПнЗх 18км, від с.Тур на Пн 6км, від с.Гірники на Зх 12км. Попер. КГРЕ, 1991р. Д. 1991р.	РАТНІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	394	0	0	0	0	
			Діл. № 1	Торф		133	0	0	0	0	(
			Діл. № 2	Торф		261	0	0	0	0	(
Журавичі		Від р.ц.Ківерці на Пн	КІВЕРЦІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	199	0	54	0	0	

Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Сх 19км, від с.Журавич на Пд 3х, від с.Домашів на Пн Сх, при с. Журавичі на Пд3х. В заплаві р. Рудка.	Діл. Рудка	Торф		199	0	54	0	0	(
Заболотівське	Від р.ц. Ратне на Пд 3х 15 км, від с.Заліси на 3х 0,5 км, від с.Заболоття на Пд Сх. Між р. Прип'ять і р. Рита. Раніше розробл. Ратнівське РВСХ. Д.КГЕ, 1974 р.	РАТНІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	2067	0	2	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Кияж	Від м. Рожище на Пн 3х 20 км, від з. ст. Переспа на Пд 3х 12 км, від с. Доросині на 3х 0,5 км, від с. Кияж на Пд 3х 0,5 км. Д. КГРЕ, 1980 р. Попер. КГРЕ 1982 р.	ЛУЦЬКИЙ	Торф	тис.т	143	0	2	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України		Діл. Доросині	Торф		34	0	2	0	0	(
		Діл. Кияж (Н4, Н5)	Торф		109	0	0	0	0	(
Кобче	Від м. Рожище на Пн Сх 8 км, від з. ст. Рожище на Пн Сх 10 км, від с. Оленівка на Сх 1 км, від с. Кобче на Пн. В заплаві лівобережної притоки р. Стир.	ЛУЦЬКИЙ	Торф	тис.т	818	0	107	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України		Діл. № 1	Торф		803	0	91	0	0	(
		Діл. №2, №3	Торф		15	0	16	0	0	(
	Від м. Ківерці на ПнСх	ЛУЦЬКИЙ	Торф	тис.т	1077	0	45	0	0	

Назва родовища та дан про надрокористувача	і Місцезнаходження родовища		Корисна а копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець року 2022			Зміни 2022 рік за		
	Прив'язка	Район			А+В+С1	Кат. С2	Позабал Ви	добуток	Втрати	Всього
Кормін	29км, від с.Берестяне на ПдСх 4км. В заплаві р.Кормін. Д. КГРЕ, 1980р.									
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Коростянське	Від р. ц. Любешів на 3х 6 км, від з. ст. Камінь- Каширський на Пн Сх 23км, від с. Бихів на Сх, від с. Доринки на Сх, ві с. Волиця на 3х.	ЛЮБЕШІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	2187	0	209	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України		Діл. Деревок	Торф		488	0	101	0	0	(
		Діл. Пневе	Торф		1409	0	108	0	0	(
		Діл. Соснівка	Торф		290	0	0	0	0	(
Куликівщина	Від р. ц. Любешів на 3х 18 км, від з. ст. Камінь- Каширський на Пн Сх 6,5 км, від с. Цир на Пд 3х 2 км, від с. Залоззя на Пд Сх, від с.Воєгоща на Пн. Д. КГЕ, 1968 р.	ЛЮБЕШІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	12283	0	468	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України		Діл. Куликівщина 1	Торф		7773	0	352	0	0	(
		Діл. Куликівщина 2	Торф		4510	0	116	0	0	(
Ласків	Від р.ц. Володимир-Волинський на Пд 3х 6 км, від с. Оране на 3х, від с. Ласків на Сх. В заплаві р. Студянка.	ВОЛОДИМИР-ВОЛИНСЬКИЙ	Торф	тис.т	3127	0	4440	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України		Діл. Біля с.Орани	Торф		1204	0	718	0	0	(
		Діл. Кропивщина	Торф		1923	0	3722	0	0	(

Липа Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від м. Горохів на Пн, від з.ст. Горохів на Пд, від сс. Мирків, Марківці, Холонів, Горишне на Пд, від сс. Старостів, Іванівка, Борочине, Журавники на Пн. П. і Д. КГЕ, 1979 р.	ЛУЦЬКИЙ Діл. Боричичі Діл. Біля сс. Волиця, Старостав, Ольхівка, Старики	Торф	тис.т	22894	0	13718	0	0	
			Торф		11188	0	5734	0	0	(
			Торф		11706	0	7984	0	0	(
Луґа Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Локачі на Пд Зх, від р.ц.Володимир-Волинський на Пд Сх 12 км, від сс.Світанок, Нехворощі, Вуйковичі на Пн, від с. Замличі на Пд. Пошуки, КГЕ, 1972 р. Д. і П., КГЕ, 1976 р.	ЛОКАЧИНСЬКИЙ Діл. Біля сс.Ротовичі, Козлів, Целевичі, Марковичі, Павловичі. Діл. Біля сс.Бужковичі, Замлиничі, Дорошничі, Нехворощі	Торф	тис.т	7524	0	7908	0	0	
			Торф		0	0	6555	0	0	(
			Торф		7524	0	1004	0	0	(

Назва родовища та дан про надрокористувача	і	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець року 2022			Зміни 2022 рік за		
		Прив'язка	Район			А+В+С1	Кат. С2	Позабалан Ви	добуток	Втрати	Всього
			Діл. Біля с. П'ятикори	Торф		0	0	349	0	0	(
Лютка Родовище на балансі Державна служба геології та надр України			СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	97	0	0	0	0	
			Діл. Смолярівка	Торф		97	0	0	0	0	(
Мерва Родовище на балансі Державна служба геології та надр України			ЛУЦЬКИЙ	Торф	тис.т	398	0	151	0	0	
Млинівка-Безім'янка Родовище на балансі Державна служба геології та надр України			ЛУЦЬКИЙ	Торф	тис.т	2560	0	3373	0	0	
				Торф		156	0	2131	0	0	(
				Торф		2404	0	1242	0	0	(
Нарізки Родовище на балансі Державна служба геології та надр України			РОЖИЩЕНСЬКИЙ	Торф	тис.т	360	0	673	0	0	
				Торф		360	0	484	0	0	(
				Торф		0	0	189	0	0	(

Поліське і Цирське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Любешів на Пн Зх 9 км, від з.ст. Камінь-Каширський на Пн Сх 7,5 км, від с.Лахвичі на Пн 0,5 км, від с.Ветли на Пд, від с. Видерта на Сх, від с. Цир на Пн Зх, від с. Бірки на Пн Зх. Д. КГЕ, 1968-69рр.	ЛЮБЕШІВСЬКИЙ Діл. Цирське	Торф	тис.т	17590	0	579	0	0	
			Торф		17590	0	579	0	0	(
Радове Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц.Ратне на ПнСх 6км, від з.ст.Камінь-Каширський на ПнЗх 21км, від с.Якушів на Сх 0,5км, від с.Поступіль на Пн 1км, с.Мельники Речицькі н ПдСх 2км. Осушене. Раніше розробл. Ратнівське РВСХ. Д.КГЕ, 1972 р. Д.КГЕ, 1972 р.	РАТНІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	1726	0	94	0	0	
Ситовичі Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Ковель на Сх 39км, від з. ст. Голоби на Пн Сх 19км, від с.Пісочне на Сх 8,5км, від с.Сітовичі на Зх, від с.Підріття на Пн. В заплаві р.Стоход.	КОВЕЛЬСЬКИЙ Діл. Ситовичі Діл. Озерне Діл. Підріжжя	Торф	тис.т	1161	779	1001	0	0	
			Торф		1137	0	749	0	0	(
			Торф		24	0	236	0	0	(
			Торф		0	779	16	0	0	(

Назва родовища та дан про надрокористувача	і Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець року 2022			Зміни 2022 рік за		
	Прив'язка	Район			А+В+С1	Кат. С2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
Сойне Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц.Ковель на ПдСх 38км, від с.Арсеновичі на Пд, від с.Корсики на ПдСх. М. ГТР, 1963р.	КОВЕЛЬСЬКИЙ								
Стави Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц.Камінь-Каширський в 20км на Пд Сх, від с.Верхи на Сх прилягає, від с.Обзир на Зх 6,5км, від с.Стобихівка на Пн Зх 6км. Д. КГРЕ, 1991р.	КАМІНЬ-КАШИРСЬКИЙ	Торф	тис.т	142	0	0	0	0	
Стохід Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц.Любешів на Сх 0,5км, від з.ст.Камінь-Каширський на ПнСх 40км, від с.Судче на Зх, від с.Бучин на ПдСх.	ЛЮБЕШІВСЬКИЙ Діл. Центральна (Н1) Діл. Зарудчі Діл. Бучин Діл. Сваловичі	Торф	тис.т	4808	0	5933	0	0	
			Торф		4808	0	305	0	0	(
			Торф		0	0	3540	0	0	(
			Торф		0	0	588	0	0	(
			Торф		0	0	1500	0	0	(
Стрипа Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц.Іваничі на Пд Сх 9,5км, від с.Кучків на Сх, від с.Трубки на Зх, від с.Переславиці. Д. КГРЕ, 1985р.	ІВАНИЧІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	2106	0	505	0	0	

Турійське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц.Локачі на Пн 10км, від з.ст.Овадне на Пд Сх 12км, від с.Дубострівка на Сх, в с.Затурці. В заплаві р. Тур'я.	ЛОКАЧИНСЬКИЙ Діл. Озютичі Діл. Свичів Діл. Затурці	Торф	тис.т	4698	0	580	0	0	
			Торф		3582	0	424	0	0	(
			Торф		671	0	121	0	0	(
			Торф		445	0	35	0	0	(
Фомічове Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц.Ковель на ПнСх 15км, від з.ст.Тойкут на ПдСх 4км, від с.Стобихівка на ПдЗх 3км, від с.Гірне на Пд, від с.Гішин на Сх. В заплаві р.Тур'я.	КОВЕЛЬСЬКИЙ Діл. Кричевська Діл. Гішинська Діл. Сомине	Торф	тис.т	1261	4146	7	0	0	
			Торф		763	0	7	0	0	(
			Торф		0	4146	0	0	0	(
			Торф		498	0	0	0	0	(
Ясинське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Ратне на Зх - 28 км, при с. Гута на З прилягає. В заплаві р. Рита	РАТНІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	1577	0	197	0	0	

Перспективні для розвідки

Назва родовища та дан про надрокористувача	і	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
		Прив'язка	Район			А+В+С1	Кат. С2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
		Від р.ц.Любешів на	ЛЮБЕШІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	229	0	0	0	

Назва родовища та дан про надрокористувача	і	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
		Прив'язка	Район			А+В+С1	Кат. С2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
Берізка Родовище на балансі Державна служба геології та надр України		ПдСх 5 км, від с.Березичі на Пн 3,5 км. Пошук.КГЕ, 1978 р.									
Буцинь Родовище на балансі Державна служба геології та надр України		Від р. ц. Стара Вижівка на Сх 6км, від с.Синове на Зх, від с.Буцинь на Пн. Раніше розробл. Старо-Вижівське РВСХ. Пошук. КГЕ, 1978 р.	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	135	0	0	0	
Вижівське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України		Від р. ц. Стара Вижівка на Пд 4,5 км, від з. ст. Вижівка на Пд Сх 4 км, від с. Лісняки на Пд Сх 2 км. Осушене. Пошук. КГЕ, 1978р.	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	1029	0	0	0	
Воєгоща Родовище на балансі Державна служба геології та надр України		Від р. ц. Камінь-Каширський на Пд Сх 6,5 км, с. Воєгоща на Пд. Біля р. Стохід і р. Прип'ять. Урочище Мішець. Пошук. КГЕ, 1978 р.	КАМІНЬ-КАШИРСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	203	0	0	0	
Горіхове Родовище на балансі Державна служба геології та надр України		Від р. ц.Стара Вижівка на Пн Сх 20,5км, від с.Меньці на Пн Зх 2 км від с.Підсинівка на Пд 1км. Пошук. КГЕ, 1978 р.	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	211	0	0	0	

Збищине Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц.Камінь-Каширський на ПдСх 29км, від с.Нове Червище на ПдСх 0,5км, від с.Конішуківка на Пн. Попер. КГЕ, 1968р.	КАМІНЬ-КАШИРСЬКИЙ Діл. Лишнівська Діл. Тоболи	Торф	тис.т	2599	0	135	0	0	
			Торф		586	0	16	0	0	(
			Торф		2013	0	119	0	0	(
Карасин Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц.Маневичі на ПнЗх 16км, від с.Карасин на ПдЗх 3,5км, від с.Руда 1км. Пошук.КГЕ, 1978р.	МАНЕВИЦЬКИЙ	Торф	тис.т	0	182	3	0	0	
Красновольське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Ковель на Пн 2км, від з.ст.Мощена на Пн 1км, від с.Гишин на ПдЗх, від с.Красноволя на Пн, від с.Перевисся на Пн Сх, від с.Городище на Пд. В долині р.Рудка. Пошук.КГЕ, 1978 р.	КОВЕЛЬСЬКИЙ Діл. Центральна	Торф	тис.т	0	316	6	0	0	
			Торф		0	316	6	0	0	(
Кунівець Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Ратне на Пн Сх 8,5км, від з.ст.Камінь-Каширський на Пн Сх 28км, від с.Піски Речицькі на Пн Зх 2км, від с.Лагожа на Пд, від с.Бородятино на Пд. Осушене. Попер. КГЕ, 1968р.	РАТНІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	2534	0	71	0	0	
Любязь Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від смт. Любешів на Пн Сх 9,5км, від с. Любязь на Пн Сх, від с.Ходунь на Пн і Пн Зх. В заплаві р. Прип'ять.	ЛУЦЬКИЙ	Торф	тис.т	415	0	98	0	0	

Назва родовища та дан про надрокористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			А+В+С1	Кат. С2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
	Раніше розробл. Любешівське РВСХ. Попер. КГЕ, 1982р.									
Мощена (Ковельське) Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Ковель на Зх 1,5 км, від с.Мощена на Пд 1 км, від с.Черкаси на Пн 0,5 км. Раніше розробл. Ковельське РВСХ і Журавецький ТБЗ. Д. УПМТ, 1954р.	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Торф	тис.т	340	0	0	0	0	
Неци Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Стара Вижівка на Пд Сх 19 км, від с. Неци на Пд Зх 2км. Пошук. КГЕ, 1978 р.	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	48	0	0	0	
Підцаревичі 3 Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Маневичі на Пн Сх 16км, від с. Велика Медведка на Пн Сх 1 км, від с.Костюхнівка на Пд Сх 0,5 км, від с.Колодин на Пд Зх. раніше розробл. Маневичьке РВСХ.	МАНЕВИЦЬКИЙ	Торф	тис.т	0	943	206	0	0	
Путилівка і Мощаниця	Від м. Ківерці на Пд	ЛУЦЬКИЙ	Торф	тис.т	0	111	0	0	0	

Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Сх 20км, від с.Мощаниця на Пд. Раніше розробл. Ківерцівське РВСХ. Пошук. УПКП, 1963р.									
Ратнівське	Від р.ц.Ратне на ПнЗх 24км, від з.ст.Заболоття на ПнСх 24км, від с.Речиця на З 1км, від сс.Здомишель, Сеньки, Шменьки, Комарово-прил., від с.Якушів на Зх, до сЗабріддя, Лучигі, Ратне-прил. М. Гіпроторфрозв. 1965р. Попер. КГРЕ, 1989р.	РАТНІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	611	0	110	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України		Діл. Комарове	Торф		611	0	110	0	0	(
Синове (Людське)	Від р.ц.Стара Вижівка на Пн Сх 18км, від с.Синове на Сх 2,5км, від с.Підсинівка на Пн Зх 0,5км. Розроб. Старо-Вижівське РВСХ. Пошук. КГЕ, 1978р.	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	27	30	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Сир'є	Від р.ц. Камінь-Каширський на Пн Зх 15км, від с.Добре на Пн Зх 2км. Пошук. КГЕ, 1978р.	КАМІНЬ-КАШИРСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	115	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Стир	Від р.ц. Маневичі на Пд Сх 23км, від с.Колки на Пн Сх 4км, від с.Семки на Пд Зх. Пошук. КГЕ, 1978 р.	МАНЕВИЦЬКИЙ	Торф	тис.т	0	53	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Судче	Від р.ц.Любешів на Пд Сх 7км, від с.Судче на Пн Сх 1км. Пошук. КГЕ, 1978р.	ЛЮБЕШІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	163	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Турське 2	Від р.ц.Ратне на ПнСх 4,5км, від з.ст.Заболоття на ПнСх 6, 5км, с.Ясинець на Пд Зх 1,5км, с.Броди на ПнЗх, с.Гірники на	РАТНІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	8241	0	745	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										

Назва родовища та дані про надрокористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
	ПнЗх, с.Жиричі на Зх. В межах річки р. Прип'ять і р. Західний Буг. П.КГЕ, 1969 р.									
Червинське	Від р.ц.Любешів на ПнЗх, від з.ст.Камінь-Каширський на ПнСх 38км, від с.Гірки на Пн Сх 1км. Попер. КГЕ, 1972р.	ЛЮБЕШІВСЬКИЙ	Торф	тис.т	2298	0	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Шкуратівське	Від р.ц.Ковель на ПнСх 20км, від с.Мельниці на ПнЗх, від с.Байківці. Пошук. КГЕ, 1978р.	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Торф	тис.т	0	143	35	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										

Що розвідуються										
Назва родовища та дані про надрокористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
Блудний Мох	Від р. ц. Камінь-	КАМІНЬ-	Торф	тис.т	0	1356	0	0	0	

Родовище на балансі Державна служба геології та надр України Державна служба геології та надр України	Каширський на Пд Сх 12 км, від с. Полиці на Пн Сх 2 км, від с. Малі Голоби на Пн 3х 1,5 км від с. Іваномисль на Пн Сх 1,5 км. Біля р. Стохід і р. Тур'я. ПГЕО, 2013 р.	КАШИРСЬКИЙ								
Бужани Родовище на балансі ТОВ "Стоун Преміум"	Від м. Горохів на Пд Сх, від з. ст. Горохів на Пд 10 км, від с.Бужани на Пд, від с.Вориця-Борилова на Пн. Раніше розробляло Горохівське РВСХ. Рекогн. УПМТ, 1952р.	ЛУЦЬКИЙ	Торф	тис.т	0	0	0	0	0	

Група МЕТАЛІЧНІ КОРИСНІ КОПАЛИНИ											
Підгрупа Руди кольорових металів											
Державний баланс запасів корисних копалин 56 Руди міді											
Родовища, що розробляються:											
Назва родовища та дан про надрокористувача	і	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
		Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
ЖИРИЧІ КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ВОЛИНЬПРИРОДРЕСУРС" ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ, код 40422121; рег.№ 6189 від 13.03.2017 р. (Видобування корисних копалин) на 20 років.		Волинська обл., Ратнівський р-н, між Пн. околицями селищ Тур та Жиричі	РАТНІВСЬКИЙ	Золото-срібні мідні самородні	метал (Cu), тис.т	0	73	0	0	0	
				Золото-срібні мідні самородні	руда, тис.т	0	20488	0	0	0	

Шахти, що будуються											
Назва родовища та дан про надрокористувача	і	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
		Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс Ви	добуток	Втрати	Всього
№10 Нововолинська ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ДИРЕКЦІЯ ПО БУДІВНИЦТВУ ОБ'ЄКТІВ", код 179737; per.№ 2995 від 12.05.2003 р. (Видобування корисних копалин) на 20 років.			ІВАНИЧІВСЬКИЙ	Г енерг.	Вугілля (тисячі тонн)	37837	0	0	0	0	
				Г енерг.	Германій (тонни)	218.3	0	0	0	0	

Група НЕМЕТАЛІЧНІ КОРИСНІ КОПАЛИНИ												
Підгрупа Гірничохімічні корисні копалини												
Державний баланс запасів корисних копалин 95 Фосфорит												
Родовища, що не розробляються:												
Назва родовища та дані про надрокористувача	і	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік			
		Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього	
РАТНІВСЬКЕ (Поступельська)		Волинська обл., Ратнівський р-н, 0,3 км на Сх від с. Поступель, 10 км на Сх від м. Ратне	РАТНІВСЬКИЙ	Фосфорити жовнові	P2O5, тис.т	211.256	0	0	0	0		
				Фосфорит в жовнях	P2O5, тис.т	179.768	0	0	0	0	0	
				Фосфорити жовнові	руда, тис.т	2710.359	0	0	0	0	0	
				Фосфорит в жовнях	руда, тис.т	1480.018	0	0	0	0	0	

		Діл. Північний кар'єр	Фосфорити жовнові Фосфорит в жовнях	648.966 358.757	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0
		Діл. Південний кар'єр	Фосфорити жовнові Фосфорит в жовнях	815.928 476.548	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0
		Діл. Південна частина Північного кар'єру	Фосфорити жовнові Фосфорит в жовнях	1456.721 824.481	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0

Державний баланс запасів корисних копалин 110Сапропель										
Експлуатаційні										
Назва родовища та дані про надрокористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
Біле Родовище на балансі ТОВ "Зендер-Україна" Державна служба геології та надр України	Від р.д. Стара Виживка на ПнЗх 20 км, від с. Любохини на ПнЗх 1 км Зоогеновий, органо-вапнистий. Д. КГРЕ, 1983р.	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	656	0	0	0	0	
Прибич Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.д. Любомль на ПнЗх 32 км, від с. Галдин на ПдСх 2 км, від с. Столинські Смоляри на Пн 2 км, від с. Смоляри Свितязькі на ПдЗх 0,6 км. Дет. КГРЕ 1984-85 р.р. Зоогеновий.	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ Діл. Прибич Діл. Решта площі	Сапропель	тис.т	212	0	0	0	0	
			Сапропель		171	0	0	0	0	(
			Сапропель		41	0	0	0	0	(

Назва родовища та дані про надрокористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
Синове Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.д. Стара Виживка на Сх 18 км, від с. Синове на ПдСх, від с. Соколище і с. Шкроби на ПнЗх. . П. ГЕО, ВК "Геолог", 2012 р. П.ГЕО, "Екологічний консалтинг "Надра", 2014 р. Зоогеновий, органо-глинистий, органо-вапнистий.	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ Діл. Ліцензійна ділянка Діл. Ділянка ТОВ "Волиньсапро фос"	Сапропель	тис.т	1419.63	0	0	0	0	
			Сапропель		1017	0	0	0	0	(
			Сапропель		402.63	0	0	0	0	(

Резервні										
Назва родовища та дані про надрокористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
Іванівське (Щенятин) Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.д. Іваничі на ПнСх 4 км, від с. Іванівка на ПдСх 1 км. Дет. КГРЕ 1991-1992 рр. Вапнистий.	ІВАНИЧІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	1034	0	0	0	0	
Біле Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р. д. Маневичі на П 21 км; від с.Карасин ПнЗх 4 км; від с. Лишнівка ПдСх 3 км. Змішано-водоростевий. Дет. 1999-2001 рр. ДРГП "Північгеологія".	МАНЕВИЦЬКИЙ	Сапропель	тис.т	53	0	0	0	0	
Безіменне	Від р.д. Рожичне на Зх	РОЖИЩЕНСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	570	0	0	0	0	

Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	23 км, від с. Вічини на ПнЗх 2 км, від с. Тристень на Пд 0,4 км. Дет. КГРЕ 1988-1989 рр. Вапнистий.									
Болотне Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Маневичі наЗх 16 км; від с. Троянівка на Пд 2 км; від с. Черськ на ПдСх 4.5 км. Органо-залізистий. Дет. 1999-2001 рр. ДРГП "Північгеологія".	МАНЕВИЦЬКИЙ	Сапропель	тис.т	44	0	0	0	0	
Болотне Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Турійськ на Пд Сх в 20 км, від с. Озеряни на Пн 3 км, від с. Пересіка на Пд 2 км. Вапнистий. Дет. КГРЕ 1991-1992 рр.	ТУРІЙСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	448	0	0	0	0	
Борове Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Рожиче на Пн Сх в 14 км, с. Сокіл на Пд Сх в 3,5 км, с. Крижівка на Пд в 1,5 км. Органо-глинистий, органо-вапнистий, вапнистий. Дет. КГРЕ 1991-1992 рр.	РОЖИЩЕНСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	64	0	0	0	0	
Броно Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Ратне на ПнСх 25 км, ПнЗх окраїна с. Самари. Органо-залізистий, вапнисто-залізистий, лімонітовий. Дет. КГРЕ 1987-1988 рр.	РАТНІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	272	0	59	0	0	
Вінець Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Ратне на ПдСх 16 км, від с. Величче на	РАТНІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	185	0	0	0	0	

Назва родовища та дані про надкористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			А+В+С1	Кат. С2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Зх 2 км. Дет. ДГП "Північукргеологія" 1993 р. Органо-глинистий.									
Велика Близна Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Ратне на Пн Сх 21 км, від с.Піски Річицькі на Пн 2,5 км. Діатомовий. Дет. КГРЕ 1984-85 рр.	РАТНІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	126	0	50	0	0	
Велике Домашнє Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Стара Виживка на Пн Зх 15 км, в с. Кримне. Дет. КГРЕ 1992-95 р.р. Органо-глинистий, діатомовий, лімонітовий.	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	966	0	155	0	0	
Велике Згоранське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Любомль на Пн в 16 км, у Пн частині с. Згорани. Дет. КГРЕ 1987 р. Вапнистий.	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	1663	0	0	0	0	
Велике Облпське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Ковель на Пн 12 км, від с. Облпи на Пн 1,3 км. Дет. КГРЕ 1986-1987 рр. Органо-вапнистий, органо-глинистий, змішано-водоростевий.	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	102	0	0	0	0	
Велике Піщанське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Любомль на Пн Зх в 45 км, від с.м.т. Шацьк на Пн Зх в 15 км, на північній околиці с. Піща. Дет. КГРЕ 1984-85 р.р. Органо-глинистий, зоогеновий.	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	410	0	0	0	0	

Вино Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р. ц. Маневичі на ПнЗх 12 км, від с.Градиськ на Пд в 3.0 км, від с. Городок на ПдЗх 8.5 км. Зоогеново-водоростевий, органо-глинистий. Дет. 1999-2001 рр. ДРГП "Північгеологія".	МАНЕВИЦЬКИЙ	Сапропель	тис.т	124	0	0	0	0
Виторож Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Стара Виживка на Зх 19.5 км, від с. Любохини на ПдЗх 1 км Дет. КГРЕ 1992-1994 рр. Вапнистий.	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	340	0	0	0	0
Волянське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц.Ратне на Пн Сх 54 км, Пд окраїна с.Хабарище, від с. Волянське на Сх 0,3 км. Дет. КГРЕ 1987-1988 рр. Діатомовий, органо-вапнистий, органо-залізистий.	РАТНІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	1018	0	0	0	0
Ворончинське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Рожище на ПнЗх 28 км, в с. Ворончин. Дет. КГРЕ 1988-1989 рр. Вапнистий.	РОЖИЩЕНСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	468	0	0	0	0
Глухівське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Стара Виживка на ПнСх 17 км, від с. Текля на Пн 4 км, Зх окраїна с. Глухи. Дет. КГРЕ 1983 р. Органо-глинистий.	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	291	0	0	0	0
	Від р.ц. Турійськ на Пд								

Назва родовища та дані про надрокористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
Гнялбище Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Сх 21 км, від с. Озеряни на Пн Сх в 4 км, в Пн С частині с. Пересіка. Дет КГРЕ 1991-1992 рр. Вапнистий.	ТУРІЙСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	407	0	0	0	0	
Горожанське (Народне) Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Турійськ на Пн Зх 12 км, від с. Дольськ на Пн Зх 0,5 км. Дет. КГРЕ 1991-1992 рр. Вапнистий.	ТУРІЙСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	274	0	0	0	0	
Грибне Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Стара Виживка на Пн Зх 17 км, в північній частині с. Любохини. Дет. КГРЕ 1992-1994 рр. Вапнистий.	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	668	0	0	0	0	
Гривенське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Маневичі на Пн Зх 24 км, від с. Лишнівка на Пн 2 км. Дет. КГРЕ 1984-85 р.р. Органо-вапнистий.	МАНЕВИЦЬКИЙ	Сапропель	тис.т	581	0	0	0	0	
Дашно Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Ратне на ПдСх 16 км, від с. Дашно на Зх 0,5 км. Дет. ДГП "Північукргеологія". Вапнистий, органо-вапнистий.	РАТНІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	512	0	0	0	0	
Димине Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Стара Виживка на Пн Зх 0,5 км, від с. Кримно на Пд 0,5 км, від с. Любохини на Зх 0,5 км. Дет. КГРЕ 1992-1994 рр. Органо-вапнистий.	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	420	0	0	0	0	
Добре	Від р.ц. Любешів на Пн	ЛЮБЕШІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	40	0	0	0	0	

Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Зх 24 км, від с. Борки на Пн 4,5 км. Дет. КГРЕ 1988-89 р.р. Торфянистий, органо-вапнистий.									
Добре Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.д. Камінь-Каширський на Пд Зх 1,5 км, від с. Підріччя на Пд 2 км. Дет. КГРЕ 1992-1994 р. Органо-глинистий.	КАМІНЬ-КАШИРСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	167	0	0	0	0	
Довге Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.д. Маневичі Пн в 18,0 км; від с. Карасин на ПнСх 1,5 км, біля північної околиці с. Замостя. Органо-глинистий. Дет. 1999-2001 рр. ДРГП "Північгеологія".	МАНЕВИЦЬКИЙ	Сапропель	тис.т	114	0	0	0	0	
Засвяття Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.д. Ратне на Пн Сх 25 км, від с. Оріхове на Пн 2,5 км, від с. Березники на Пн Сх 1 км. Дет. КГРЕ 1987-88 р.р. Органо-глинистий, органо-залістий.	РАТНІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	287	0	0	0	0	
Зяцьке Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.д. Стара Виживка на Сх 20 км, від с. Грабове на Пн 2,5 км, від з.ст. Вижива на Сх 21 км, від с.Ниці на ПдЗх 1,5 км. Розвідка, ДП "УГК", 2013 р. Органо-вапнистий.	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	88	0	0	0	0	

Назва родовища та дані про надрокористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
Карасине Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.д. Камінь-Каширський на Пд Зх 12,5 км, від с. Підріччя на ПдЗх 1,5 км, від с. Датинь на Пн Сх 3,5 км Дет. КГРЕ 1992-1994 рр. Зоогеновий, органо-глинистий.	КАМІНЬ-КАШИРСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	259	0	0	0	0	
Карасинець Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від смт. Шацьк на Пн 2 км, від з. ст. Любомль на Пн 33 км, від с. Мельники на Пд 1,5 км. Розвідка ДП "УГК", 2013 р. Органо-вапнистий.	ШАЦЬКИЙ	Сапропель	тис.т	381	0	0	0	0	
Качин Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.д. Камінь-Каширський на Пд Зх 18 км, в центрі с. Качин Дет. ДГП "Північукргеологія" 1992-1994 рр. Вапнистий, органо-вапнистий.	КАМІНЬ-КАШИРСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	463	0	0	0	0	
Кисобул Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.д. Ратне на Пн 12 км, від с. Горники на П Сх 4 км, від с. Броди на Зх 1 км. Дет. КГРЕ 1987-88 р. Органо-глинистий, органо-залістий, лімонітовий.	РАТНІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	285	0	39	0	0	
Колпіне Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.д. Ратне на Зх 22 км, в с. Заболоття. Дет. 1987-1988 рр. КГРЕ. Зоогеново-водоростевий, органо-глинистий.	РАТНІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	74	0	0	0	0	
Комлякове	Від р.д. Турійськ на Пд в	ТУРІЙСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	93	0	0	0	0	

Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	2,5 км, від с.Обенижі на ПнСх 1,5 км. Дет.КГРЕ, 1983-1984 р.р. Органо-вапнистий.								
Кричевицьке	Від р.ц. Ковель на Пн Сх 22 км, від с. Кричевічі на Пн 5 км. Дет. КГРЕ 1986-1987 рр. Органо-глинистий, органо-вапнистий.	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	324	0	0	0	0
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України									
Кустичі	Від р.ц. Турійськ на 3х 6 км, в с. Кустичі. Дет. КГРЕ 1991-1992 рр. Вапнистий.	ТУРІЙСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	299	0	0	0	0
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України									
Ліновець	Від смт. Шацьк на 3х 4 км, від з.ст. Любомль на Пн3х 31 км, від с. Світязь на Пд 0,7 км. Розвідка ДП "УГК", 2013 р. Органо-залістий.	ШАЦЬКИЙ	Сапропель	тис.т	203	0	0	0	0
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України									
Лісне	Від р.ц. Камінь-Каширський на Пд Сх 32 км, від с. Оленіно на Сх 9,5 км, від с. Лишнівка нв ПнСх 7,5 км. Дет. КГРЕ 1992-1994 рр. Органо-залістий, органо-вапнистий.	КАМІНЬ-КАШИРСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	147	0	0	0	0
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України									

Назва родовища та дані про надрокористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
Лука	Від р.ц. Стара Виживка на Пн 3х 14 км, від с. Лютка на Пд Сх 1,5 км, від с. Дубечне на Пн3х 0,5 км. Дет. ДГП "Північукргеологія" 1992-95 р.р. Органо-глинистий, органо-залістий.	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	391	0	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Луке	Від р.ц. Любешів на Пн 3х 33 км, від с. Ветли на Пн 4 км. Дет. КГРЕ 1988-89 р.р. Зоогеново-водоростевий, органо-вапнистий, вапнистий.	ЛЮБЕШІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	488	0	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Луки	Від р.ц. Шацьк на Пн 3х 7 км, від з.ст. Любомль на Пн3х 38 км. Розвідка, ДП "УГК", 2013 р. Органо-вапнистий.	ШАЦЬКИЙ	Сапропель	тис.т	3417	0	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Луко	Від р.ц. Ратне на Пн Сх 25 км, біля Сх окраїни с. Самари. Дет. КГРЕ 1987-88 р.р. Органо-глинистий, зоогеново-водоростевий.	РАТНІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	487	0	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Любань	Від р.ц. Ратне на Пд Сх 12 км, на Пн окраїні с. Замшани. Дет. КГРЕ 1983-84 р.р. Органо-глинистий, піскуватий-забалансовий.	РАТНІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	550	0	61	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Любитів	Від р.ц. Ратне на Пн 3х 22 км, від с. Кортеліси на Пн 3х в 3 км, від с. Годинь на 3х 1 км. Дет. КГРЕ 1987-88 р.р. Органо-глинистий, діатомовий, органо-залістий, лімонітовий.	РАТНІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	504	0	79	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										

Любитівське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Ковель на Пд Сх 12 км, в с. Любитів. Дет. КГРЕ 1986-1987 рр. Вапнистий, торфянистий, органо-глинистий, органо-вапнистий, змішано-водоростевий.	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	171	0	0	0	0
Мала Близна Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Ратне на ПнСх 18 км, від с.Річиця на ПнЗх 6 км, від с.Язави на ПнСх 2,5 км. Дет. КГРЕ 1987-88 р.р. Зоогеново-водоростевий, органо-глинистий, органо-залістий.	РАТНІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	43	0	0	0	0
Мале Домашнє Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Стара Вижівка на Пн Зх 16 км, від с. Любохнини на ПнЗх 0,5 км, від с. Кримно на Пд Зх 4,5 км Дет. КГРЕ 1983 р. Органо-вапнистий, вапнистий.	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	852	0	0	0	0
Мале Згоранське	Від р.ц. Любомль на Пн 16 км, від с. Заозерне на	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	120	0	0	0	0

Назва родовища та дані про надрокористувача	і Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Сх 1,5 км, від с. Згорани на Пн 2 км. Дет. КГРЕ 1984-85 р.р. Органо-глинистий, діатомовий.									
Мале Піщанське	Від р.ц. Шацьк на ПнЗх 16 км, від з.ст.	ШАЦЬКИЙ	Сапропель	тис.т	181	0	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Любомль на ПнЗх 45 км, від с. Піща на Зх 1 км. Розвідка, ДП "УГК", 2013 р. Органо-глинистий.									
Межиліське	Від р.ц. Ковель на ПнСх 9,0 км, від с.	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	20	0	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Білин на Пн 1 км. Органо-вапнистий. Дет. ДРГП "Північгеологія", 1999-2001 рр.									
Мошне	Від р.ц. Любомль на Пн 42 км, від смт. Шацьк на Пн 9 км,від с.	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	419	0	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Мельники на Пн 4 км. Дет. КГРЕ 1984 р. Зоогеновий, органо-залістий.									
Мшане	Від р.ц. Стара Вижівка на ПнЗх 13 км, від з.ст.	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	82	0	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Кримне на ПнЗх 2,5 км, від с. Дубечне на Зх 1,5 км, від с. Мокре на ПнСх 2,0 км. Розвідка, ДП "УГК", 2013 р. Залістий, карбонатний.									
Мшане	Від р.ц. Ратне на Пн 6 км, від с.Гірини на Сх 2 км, від с. Броди на Пд 0,3 км, від с.Конище на Пн 2 км. Дет. КГРЕ 1987-88 р. П. ГЕО ТОВ "Геоінвест Консалтинг", 2014 р. Органо-глинистий, органо-залістий, діатомовий, лімонітовий.	РАТНІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	430	0	0	0	0	

Неретва Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Турійськ на Зх 24 км, від с. Овлочин на Пн Зх 1,5 км, від с. Ставки на Пн Сх 2,5 км. Дет. КГРЕ 1984-85 р.р. Вапнистий, торф'янистий, органо-вапнистий.	ТУРІЙСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	184	0	0	0	0
Озерце Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Шацьк на Пн 2,5 км, від з.ст. Любомль на Пн 33 км, від с. Мельники на Пд 1,5 км. Розвідка ДП "УГК", 2013 р. Глинисто-вапнистий.	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	242	0	0	0	0
Озерянське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Ковель на Сх 35 км, в с. Озерне. Дет. КГРЕ 1986-1987 рр. Органо-вапнистий.	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	170	0	0	0	0
Озютичівське (Брусило) Родовище на балансі Державна	Від р.ц. Локачин на Пн 12 км, від с. Озютичі на Пд 0,3 км. Дет. КГРЕ	ЛОКАЧИНСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	878	0	0	0	0

Назва родовища та дані про надкористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
служба геології та надр України	1991-1992 рр. Вапнистий.									
Окунін Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Турійськ на Пн Зх 18 км, на Пд околиці с. Окунін. Дет. КГРЕ 1983-84 р.р. Органо-вапнистий.	ТУРІЙСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	415	0	0	0	0	
Олешне Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Шацьк на ПдСх 8 км, від з.ст. Любомль на ПнСх 25 км, від с. Плоске на ПдЗх 2,5 км, від с. Пехи на Пн 0,7 км. Розвідка ДП "УГК", 2013 р. Торф'янистий.	ШАЦЬКИЙ	Сапропель	тис.т	120	0	0	0	0	
Ольбля Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Камінь-Каширський на ПнЗх 4,5 км, в с. Грудки. Дет. КГРЕ 1983-84 р.р. Органо-вапнистий.	КАМІНЬ-КАШИРСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	339	0	0	0	0	
Оріхове Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Ратне на ПнСх 26 км, у Сх частині с.Оріхове, прилягає до Пн окраїни с.Межисить. Дет. КГРЕ, 1987-1988 рр. Діатомовий, органо-залізистий, органо-глинистий, лімонітовий.	РАТНІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	2084	0	703	0	0	
Оріхове Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Стара Виживка на Сх в 20 км, від с. Соколище на ПдСх 3 км, від с. Підсинівка на Пд Зх 0,6 км. Дет. ДГП "Північукргеологія" 1992-95 р.р. Органо-глинистий, зоогеново-водоростевий.	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	333	0	0	0	0	
Оріховець Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Ратне на Пн Сх 28 км, від с. Самари на Сх 2 км, від с. Вульки на Зх 8 км. Дет. КГРЕ 1983-1984 рр. Органо-глинистий, органо-залізистий, залізистий.	РАТНІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	1283	0	80	0	0	
Острівське	Від р.ц. Шацьк на ПнЗх	ШАЦЬКИЙ	Сапропель	тис.т	2133	0	0	0	0	

Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	12 км, від з.ст. Любомль на ПнЗх 40 км, на Зх оклиці с. Острів'є. Розвідка ДП "УГК", 2013 р. Зооеновий.									
Охнич	Від р.д. Маневичі на Пн 18 км, від с. Замостя на Пн 0,6 км, від с. Карасин на Пн Сх 1,5 км. Дет. КГРЕ 1984-86 р.р. Зооеновий.	МАНЕВИЦЬКИЙ	Сапропель	тис.т	333	0	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Охотничче (Хотин)	Від р.д.Ковель на Пн 19 км, від с.Любче на Зх 0,2 км, від с.Заріччя на ПнЗх 2 км. Дет. КГРЕ, 1986-1987 рр. Торф'янистий, органо-вапнистий, змішано-водоростевий.	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	229	0	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Пісочне	Від р.д. Стара Вижівка на Пн Зх 16 км, від с. Кримно на Зх 2 км. Дет. ДГП	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	1676	0	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										

Назва родовища та дані про надрокористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабал.	добуток	Втрати	Всього
	"Північугргеологія" 1992-95 р.р. Вапнистий.									
Пересіка	Від р.д. Турійськ на Пд Сх 21 км, від с. Озеряни на Пн 4 км, від с. Пересіка на Пн Зх 1,2 км. Дет. КГРЕ 1991-1992 рр. Вапнистий.	ТУРІЙСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	195	0	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Перковицьке	Від р.д. Ковель на ПдЗх 14 км, на західній околиці с. Перековичі. Вапнистий. Дет. 1999-2001 рр. ДРГП "Північгеологія".	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	142	0	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Плотичне	Від р.д. Любешів на Пн Зх 52 км, від с. Ветли на ПнЗх 5 км, від с. Гірки на Пн Зх 15 км. Дет. КГРЕ 1980-81 р.р. Органо-вапнистий.	ЛЮБЕШІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	196	0	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Повурське	Від р.д. Ковель на Сх 36 км, від смт. Повурськ на Пд 4,5 км. Дет. КГРЕ 1986-1987 рр. Органо-глинистий, змішано-водоростевий, вапнистий.	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	113	0	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Погоріле	Від р.д. Турійськ на Пд Сх 22 км, від с. Озеряни на Пн Сх 5 км, на Пн околиці с. Пересіки. Дет. КГРЕ 1991-1992 рр. Вапнистий.	ТУРІЙСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	101	0	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Радожечі	Від р.д.Ратне на Пн 5 км, на Пд околиці с.Бродсь, від с.Гірки на Сх 1км. Дет.КГРЕ 1983-84 р. Органо-глинистий, зооеновий.	РАТНІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	448	0	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Речицьке	Від р.д. Ратне на Пн Сх 18 км, в с. Речиця. Дет. КГРЕ 1987-88 р.р. Органо-глинистий.	РАТНІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	162	0	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Рогізне	Від р.д. Любешів на Пн	ЛЮБЕШІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	0	0	0	0	

Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Зх 40 км, від с. Ветли на Пн Сх 2 км. Дет. КГРЕ 1981-82 р.р. Зоогеновий, органо-залізистий, органо-вапнистий.									
Рудне	Від р.п. Турійськ на Пд 4 км, від с. Обеніж на ПнСх 4 км. Дет. КГРЕ 1991-1992 рр. Вапнистий.	ТУРІЙСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	206	0	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Сільське 1	Від р.п. Ковель на Пн в 15км, в с.Доротище, від с.Облапи на Пн Сх 5км. Д. 1984-1985 рр. КГРЕ. Органо-вапнистий, торфянистий, органо-глинистий, змішано-водоростевий.	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	116	0	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Сільське 2	Від р.п. Ковель на Сх 8 км, в центрі с. Білин. Дет. КГРЕ 1984-85 р.р. Органо-вапнистий.	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	377	0	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										

Назва родовища та дані про надрокористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
Святе	Від р.п. Ковель на Сх 7.5 км, від с. Білин на Пд 1.0 км. Вапнистий. Дет. 1999-2001 рр. ДРГП "Північгеологія".	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	52	0	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Святе	Від р.п. Стара Виживка на Пн 5 км, від с. Чевель на Пд 1,5 км. Дет. ДГП "Північукргеологія" 1992-95 р.р. Органо-глинистий, торфянистий.	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	70	0	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Святе	Від р.п. Турійськ на Зх 12 км, від с. Дольськ на Пд Зх 1,5 км, від с. Перевали на Пд 3 км. Дет. КГРЕ 1983-84 р.р. Вапнистий.	ТУРІЙСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	630	0	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Святе (Мале)	Від р.п. Рожище на Пн Сх 23,5 км, від с. Навіз на Пн Сх 2,8 км, від с. Грузятин на Зх 2 км. Дет. КГРЕ 1988-89 рр. Вапнистий, органо-вапнистий.	РОЖИЩЕНСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	14	0	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Северинець	Від р.п. Камінь-Каширський на Пн Зх 14 км, від с. Хоташів на Пд 0,6 км, від с. Добре на Пн 1,5 км. Дет. КГР 1992-1994 рр. Вапнистий.	КАМІНЬ-КАШИРСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	218	0	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Селецьке	Від р.п. Володимир-Волинський на Пд Сх 10 км, у Зх частині с. Селець. Дет. ДГП "Північукргеологія" 1991-1992 рр. Вапнистий.	ВОЛОДИМИР-ВОЛИНСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	920	0	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Середис	Від р.п. Рожище на Пн	РОЖИЩЕНСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	32	0	0	0	0	

Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Сх 22,5 км, с. Навіз на Пн в 2 км, с. Грузятин на 3х в 3 км. С/г-добрило, підкормка, ветеринарія. Пром. хімієвиробництво. Дет. КГРЕ 1988-89 рр. Торф'янистий, зоогеново-водоростевий, органо-глинистий.								
Серхове Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.п. Стара Вишівка на Пд Сх 16,5 км, в с. Сереховичі. Дет. ДГП "Північугреологія" 1992-95 рр. Вапнистий.	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	301	0	0	0	0
Сир'є Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.п. Камінь-Каширський на Пн 3х 15 км, від с. Добре на Пн 3х 0,8 км. Дет. КГРЕ 1983-1984 рр. Органо-глинистий, діатомовий.	КАМІНЬ-КАШИРСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	454	0	0	0	0
Скомор'є Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р-п К.-Каширський на Пд 34 км, від с. Радошівка на Пн 2 км. Дет. 1984-1985 рр. КГРЕ. Торф'янистий.	КАМІНЬ-КАШИРСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	208	0	0	0	0

Назва родовища та дані про надокористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
Скорінь Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.п. Любешів на Пн 18 км, від с. Дольськ на Пн 3 км. Дет. КГРЕ 1981-1982 рр. Зоогеновий, органо-вапнистий.	ЛЮБЕШІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	1169	0	0	0	0	
Сомин Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.п. Ковель на ПнСх 24 км, від с.Кричевичі на Пн3х 3 км, від с.Скулин на ПнСх 4,5 км. Дет. КГРЕ 1986-1987 рр. Органо-вапнистий, змішано-водоростевий, вапнистий, органо-глинист	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	335	0	0	0	0	
Соминець Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.п.Стара Вишівка на Пн3х 13,5 км, від с.Кримне на ПнСх 1,5 км, від с.Мокре на 3х 2 км. Дет. "Північугреологія" 1992-95 рр. Органо-вапнистий, органо-глинистий.	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	157	0	0	0	0	
Соминець Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.п. Шацьк на Пн 3,0 км, від з.ст. Любомль на Пд3х2,0 км. Розвідка ДП "УГК", 2013 р. Органо-вапнистий.	ШАЦЬКИЙ	Сапропель	тис.т	540	0	0	0	0	
Сошичне Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.п. Камінь-Каширський на Пд 3х 10 км, від с. Підріччя на Пд Сх 2,5 км. Дет. КГРЕ 1992-1994 рр. Органо-глинистий.	КАМІНЬ-КАШИРСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	112	0	0	0	0	
Стрибуж	Від р.п. Ратне на Пн Сх	РАТНІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	318	0	0	0	0	

Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	18 км, від с. Речиця на Пн 3х 3 км, від с. Підгір'я на 3х 3,5 км. Дет. ДГП "Північукргеологія" 1993 р. Органо-залізистий, органо-глинистий.									
Судченське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.д. Любешів на Пд Сх в 6 км, в с. Судче. Дет. КГРЕ 1989 р. Органо-глинистий.	ЛЮБЕШІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	72	0	0	0	0	
Тагачинське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.д. Турійськ на Сх 9 км, від с. Тагачин на Пн 0,3 км. Дет. КГРЕ 1991-1992 рр. Вапнистий.	ТУРІЙСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	411	0	0	0	0	
Теребовичі Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.д. Ратне на Пн 20 км, на Сх окраїні с. Теребовичі. Дет. КГРЕ 1988 р. Органо-глинистий, органо-залізистий, лімонітовий.	РАТНІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	498	0	61	0	0	
Тростне Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.д. Маневичі на Пн 20 км, від с. Карасин на Пн 2 км, від с. Лишнівка на Пд Сх 4 км. Дет. КГРЕ 1984-85	МАНЕВИЦЬКИЙ	Сапропель	тис.т	148	0	0	0	0	

Назва родовища та дані про надрокористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабал.	добуток	Втрати	Всього
	р.р. Органо-глинистий.									
Тростянецьке Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.д. Володимир-Волинський на Пн 3х 4 км, від с. Устилуг на Пн Сх 4 км, від с. Тростянка на Пн Сх 1 км. Дет. КГРЕ 1991-1992 рр. Вапнистий.	ВОЛОДИМИР-ВОЛИНСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	191	0	0	0	0	
Турічанське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.д. Турійськ на 3х 16 км, від с. Дуліби на Пн 3х 1,5 км, від с. Турічани на Пн 3х 1,5 км. Дет. КГРЕ 1983-84 рр. Вапнистий, органо-вапнистий.	ТУРІЙСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	167	0	0	0	0	
Турське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.д. Ратне на 3х 22 км, на Пд Сх окраїні с. Тур, на Сх окраїні с. Заболоття. Дет. КГРЕ 1990-91 рр. Вапнисто-залізистий, лімонітовий.	РАТНІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	5083	0	324	0	0	
Тучне Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.д. Любешів на Пн 3х 42 км, від с. Ветли на Пн Сх 4 км. Д. 1981-1982 рр. КГРЕ. Зоогеновий, органо-залізистий, органо-вапнистий.	ЛЮБЕШІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	155	0	0	0	0	
Ухове Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.д. Ковель на Сх 16 км, від с. Уховець на Пд 0,5 км. Дет. КГРЕ 1984-85 р.р. Органо-вапнистий.	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	434	0	0	0	0	
Чисте Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.д. Ратне на Пн 14 км, від с. Броди на Сх 0,3 км, від с. Гірки на Пн Сх в км. Дет. КГРЕ 1987-88 рр. Змішано-зоогеново-водоростевий, органо-глинистий.	РАТНІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	187	0	0	0	0	

Чорне Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Ратне на Пд Зх 20 км, в Пн частині с. Заболоття. Дет. КГРЕ 1983-84 рр. Органо-глинистий.	РАТНІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	67	0	0	0	0
Чорне 1 Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Шацьк на ПнЗх 10,5 км, від з.ст. Любомль на Пн 36 км, від с. Острів'я на Пд 2,0 км, від с. Пульмо на Пн 1,5 км. Розвідка ДП "УГК", 2013 р. Карбонатний.	ШАЦЬКИЙ	Сапропель	тис.т	270	0	0	0	0
Чорне 2 Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Любомль на Пн 30 км, на Пд Зх околиці смт. Шацьк, від с. Світязь на Сх 2 км. Дет. КГРЕ 1984-85 рр. Органо-вапнистий.	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	869	0	0	0	0
Ягодинське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Любомль на Зх 20 км, від с. Римачі на Зх 0,3 км. Дет. КГРЕ 1986 р. Вапнистий, органо-вапнистий, піскуватий.	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	2303	0	928	0	0
Янівське	Від р.ц. Ковель на Пд 12 км, від с. Іванівка на	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	246	0	0	0	0

Назва родовища та дані про надрокористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Зх, від с. Білашів на Пд Зх 2,5 км. Дет. КГРЕ 1986-1987 рр. Вапнистий.									

Перспективні для розвідки										
Назва родовища та дані про надрокористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
Біле Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Любешів на ПнЗх 39 км, від с. Вятла на ПнЗх 9 км. Частина території Білорусії. Органо-залізистий. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр.	ЛЮБЕШІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	1192	0	0	0	0
Бариш Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Володимир-Волинський на ПнЗх 15 км, від с. Білин на Зх 3 км. Органо-вапнистий. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр.	ВОЛОДИМИР-ВОЛИНСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	60	0	0	0	0
Бездис Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Стара Вижівка на ПнЗх 20 км, в Пн Зх частині с. Дубечне. Зоогенний. Пошук. оцін КГРЕ 1983-86 рр.	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	49	0	0	0	0
Бережне Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Турійськ на ПдСх 17км, від с.Озеряни на ПнЗх 2,5км, від с.Переска на Зх 2км. Зоогеновий. Пош.оцін. КГРЕ 1983-1986 рр.	ТУРІЙСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	51	0	0	0	0
Бережновольське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Любешів на Сх 6 км, на східній околиці с. Бережна Воля. Торф'янистий. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр.	ЛЮБЕШІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	0	6	0	0	0
Божок	Від р.ц. Горохів на Пд	ГОРОХІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	38	0	0	0	0

Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	18 км, від с. Бужани на 3х в 3 км. Вапнистий. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр.								
Брунець Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.д. Стара Виживка на Пн3х 30 км, від с. Любохини на Пн 2 км. Органо-вапнистий. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр.	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	40	0	0	0
Бурків Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.д. Любешів на 3х 24 км, від с.Залаззя на Пн 3х в 4,5 км, від с.Видерта на ПнСх в 8 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-86 р.р. Торфянистий.	ЛЮБЕШІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	42	0	0	0
Вічині Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.д. Рожище на 3х 21 км, від. с. Вічині на ПдСх 1 км, від с. Береськ на Пд3х 1,5 км, від с. Кияж на Пд 4,5 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Органо-вапнистий.	РОЖИЩЕНСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	69	0	0	0
	Від р.д. Ратне на Пн 3х	РАТНІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	64	0	0	0

Назва родовища та дані про надрокористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
Веліхове Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	26,5 км, від с. Тур на Пн3х 2,5 км. Органо-глинистий. Пошук. оцін КГРЕ 1983-1986 рр.									
Велике Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.д. Ковель на ПнСх 12 км, від с. Черемошне на Пн 0,3 км. Органо-вапнистий. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр.	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	27	0	0	0	
Велике Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.д. Турійськ на 3х 25 км, в с. Овлочин. Органо-вапнистий. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр.	ТУРІЙСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	291	0	0	0	
Велище Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.д. Турійськ на Пд3х 6 км, від с. Соловичі на ПдСх 1 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Органо-вапнистий.	ТУРІЙСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	190	0	0	0	
Веприк Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.д. Маневичі на Пн 3х 16 км, від с. Лишнівка на 3х 1,5 км. Пошук. оцін. 1983-1986 р.р. Органо-залізистий, торфянистий.	МАНЕВИЦЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	61	0	0	0	
Герасимове Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.д.Любомль на Пн 40 км, від с. Острови на Сх 1,5 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Зоогенний.	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	38	0	0	0	
Глибоке Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.д. Маневичі на Пн 9 км, від с. Городок на Пн 3 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Органо-вапнистий.	МАНЕВИЦЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	26	0	0	0	
Глинське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.д. Маневичі на Пн 17 км, від с. Прилісне на Пн3х 3 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Органо-глинистий.	МАНЕВИЦЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	83	0	0	0	
Городянське 1	Від р.д. Любомль на	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	174	0	0	0	

(Панське) Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	ПнСх 15 км, від с. Городянське на ПдСх 1,5 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Органо-вапнистий.								
Городянське 2 Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Любомль на Пн Сх 15 км, від с. Городянське на Пд. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Зоогеновий.	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	46	0	0	0
Гушанське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Любомль на ПнЗх 30 км, від с. Гуша на ПнСх 0,3 км. Пошук оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Органо-залізистий.	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	127	0	0	0
Довге Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Любомль на ПдСх 33 км, від смт. Шацьк на ПнСх 3 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Зоогеновий.	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	115	0	0	0
Довге	Від р.ц. Ратне на Зх 20 км, від смт. Заболоття	РАТНІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	27	0	0	0

Назва родовища та дані про надрокористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабал.	добуток	Втрати	Всього
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	на ПнЗх 0,2 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Діатомовий.									
Дольське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Турійське на ПнЗх 12 км, в с. Дольське. Пошук. оцін. КГРЕ 1983 - 1986 р.р. Органо-вапнистий.		Сапропель	тис.т	0	226	0	0	0	
Дудареве Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Володимир-Волинський на ПнЗх 15 км, від с. Устідуг на ПдСх 1,5 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Піскуватий.	ВОЛОДИМИР-ВОЛИНСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	0	16	0	0	
Заболотське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Камінь-Каширський на ПдЗх 9 км, від с. Сошичне на Пд 2 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Торфянистий, зоогеновий.	КАМІНЬ-КАШИРСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	22	0	0	0	
Засвіття Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Маневичі на Пд 15 км, від с. Серхів на Пн 1,5 км, від с. Замостя на Пн Сх 5 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-86 р.р. Зоогеновий.	МАНЕВИЦЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	68	0	0	0	
Засвинське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Маневичі на Пн 9 км, від с. Городок на ПнЗх 3,5 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-86 р.р. Зоогеновий.	МАНЕВИЦЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	62	0	0	0	
Звединка Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Любомль на Пн 40 км, від смт. Шацьк на ПнСх 16 км, від с. Залісся на Пд 0,3 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Змішано-водоростевий.	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	26	0	0	0	
Клюське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Турійськ на Сх 4 км, від с. Клюськ на Пн 1 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-86 рр. Вапнистий.	ТУРІЙСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	73	0	0	0	
Корець	Від р.ц. Ратне на Пд Зх	РАТНІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	15	0	0	0	

Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	24 км, на південній окраїні с. Заболоття. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-86 рр. Органо-залізистий.								
Кругле	Від р.ц. Любомль на ПнСх 32 км, від смт. Шацьк на ПнСх 2 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-86 р.р. Органо-вапнистий.	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	134	0	0	0
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України									
Куснищенське	Від р.ц. Любомль на ПнЗх 10 км, в с. Куснища. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-86 р.р. Торфянистий.	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	72	0	0	0
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України									
Лісівське	Від р.ц. Маневичі на Сх 8,5 км, від с. Лісне на ПдЗх 3,5 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-86 р.р. Торфянистий.	МАНЕВИЦЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	40	0	0	0
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України									
Локоття	Від р.ц. Маневичі на Пн Сх 20 км, від с. Серхів	МАНЕВИЦЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	25	0	0	0

Назва родовища та дані про надрокористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. С2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	на ПнСх 3 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-86 р.р. Органо-глинистий.									
Люб'язь	Від р.ц. Любешів на Пн 5,5 км, на Сх околиці с. Люб'язь. Пошук. оцін. КГРЕ 1979-81 р.р. Лімонітовий.	ЛЮБЕШІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	0	4040	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Люцимер	Від р.ц. Любомль на Пн 30 км, від смт. Шацьк на Сх 0,2 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-86 р.р. Органо-залізистий.	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	2025	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Маковець	Від р.ц. Володимир-Волинський на Пн Зх 24 км, від с. Писарева Воля на Пд Зх 1 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Вапнисто-залізистий, органо-залізистий.	ВОЛОДИМИР-ВОЛИНСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	60	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Мале	Від р.ц. Ковель на Пн Сх 25,5 км, від с. Черемошне на Пн 0,5 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Органо-залізистий.	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	19	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Мале	Від р.ц. Турійськ на Зх 22 км, від с. Овочин на Зх 0,5 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-86 р.р. Органо-глинистий.	ТУРІЙСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	58	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Мале Облапське	Від р.ц. Ковель на Пн 13 км, біля с. Облапи на Сх. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Органо-вапнистий.	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	18	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Мишне	Від р.ц. Турійськ на Зх 15 км, від с. Перевали на ПнЗх 1 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-86 рр. Органо-вапнистий.	ТУРІЙСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	70	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Мочулине	Від р.ц. Камінь-	КАМІНЬ-	Сапропель	тис.т	0	89	0	0	0	

Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Каширський на Пд 8 км, від с. Нуйно на Пн 3х 4 км, від с. Підріччя на Пд Сх 4 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Змішано-водоростевий, торфянистий, зоогеновий.	КАШИРСЬКИЙ								
Мякотин	Від р.ц. Ковель на Сх 20 км, від с. Мар'янівка на Пн 3х 1 км, від с. Уховець на Пн Сх 2,5 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Змішано-водоростевий.	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	0	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Наболоцьке	Від р.ц. Камінь-Каширський на Пд Сх 12 км, від с. Радощинка на Пн Сх 2,5 км, від с. Сошичне на Пд 6 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Органо-залізистий.	КАМІНЬ-КАШИРСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	35	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										

Назва родовища та дані про надрокористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
Озеро	Від р.ц. Ківерці на Пн Сх 15 км, в центрі с. Озеро. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Органо-глинистий.	КІВЕРЦІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	87	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Озерце	Від р.ц. Ківерці на Пн 3х 9 км, від с. Озерце на П 3х 0,5 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Торфянистий.	КІВЕРЦІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	32	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Озерянське	Від р.ц. Турійськ на Пд Сх 21 км, на Пн околиці с. Озеряни. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-86 р.р. Органо-вапнистий.	ТУРІЙСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	223	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Озюрко	Від р.ц. Камінь-Каширський на Пн Сх 15 км, від с. Пневно на 3х 2 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Органо-глинистий.	КАМІНЬ-КАШИРСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	52	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Окорське	Від р.ц. Локачі на Сх 15 км, до с. Окорськ на Пд примикає. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Органо-вапнистий.	ЛОКАЧІНСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	1507	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Острівське	Від р.ц. Стара Вижівка на Пн 3х 30 км, від с. Любохнини на Пн 3 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-86 р.р. Органо-піскуватий.	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	45	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Охотники	Від р.ц. Турійськ на Пн 3х 17 км, від с. Перевали на 3х 3 км, біля с. Охотники. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-86 р.р. Вапнистий.	ТУРІЙСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	185	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Пісочанське	Від р.ц. Ковель на Сх 26 км, від смт. Поворськ на Пд 3х 6 км в с. Пісочне. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Органо-вапнистий.	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	46	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Пісочне	Від р.ц. Стара Вижівка	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	126	0	0	0	

Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	на ПнСх 10 км, від с. Брунетівка на Пд Сх 2,5 км. Пошук. оцін. 1983-86 р.р. Органо-глинистий.									
Пісочне	Від р.ц. Турійськ на Пд Сх 19 км, від с. Озеряни на Пн 2,3 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-86 р.р. Органо-вапнистий.	ТУРІЙСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	113	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Павлівське	Від р.ц. Іваничі на Пд Сх 12 км, від с. Павлівка на Пн Сх в 1 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Вапнистий, органо-вапнистий.	ІВАНИЧІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	586	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Паніне	Від р.ц. Маневичі на ПнСх 18 км, від с. Серхів на Пн 3х 2,5 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Торфянистий.	МАНЕВИЦЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	36	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										

Назва родовища та дані про надрокористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
Перевирське	Від р.ц. Турійськ на Пд Сх 20 км, на Пн околиці с. Олександрія. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-86 р.р. Вапнистий.	ТУРІЙСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	638	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Редичі	Від р.ц. Маневичі на Пн 12 км, від с. Замостя на Пн Сх 8 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-86 р.р. Органо-глинистий.	МАНЕВИЦЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	46	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Ритець	Від р.ц. Любомль Пн 35 км, від смт. Шацьк на ПнСх 14 км, від с. Кошари на Пн 0,5 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-86 р.р. Змішано-водоростевий.	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	20	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Святе	Від р.ц. Маневичі на Пн 15 км, від с. Карасін на Пн 3х 2 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-86 рр. Змішано-водоростевий.	МАНЕВИЦЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	60	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Святе	Від р.ц. Камінь-Каширський на Пд 3х 9 км, від с. Красилівка на Пд 3 км, від с. Підріччя на ПдСх 0,5 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Органо-глинистий.	КАМІНЬ-КАШИРСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	80	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Святе 1	Від р.ц. Ратне на Пн3х 24 км, від с. Тур на Пн 0,5 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-86 р.р. Органо-глинистий.	РАТНІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	229	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Святе 2	Від р.ц. Ратне на Пн Сх 35 км, від с. Волинське на Пд 5 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-86 рр. Піскуватий.	РАТНІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	0	197	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Селище	Від р.ц. Турійськ на Пд 3х 4 км, від с. Соловичі на Пн Сх 1,5 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-86 р.р. Органо-вапнистий.	ТУРІЙСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	73	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										
Сліпе 2	Від р.ц. Ковель на Пн	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	17	0	0	0	

Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Сх 33,5 км, в з.ст. Поворськ на Пн 5,5 км, від с. Зайчани на Пн 3х 3 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Торфянистий.									
Солинка Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Стара Виживка на Пн 3х 20 км, від с. Любохини на Пн 5 км, від с. Кримне на Пн 3х 4 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-86 р.р. Органо-залістий.	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	20	0	0	0	
Турійське Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Турійськ на Пн 3х 0.5 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Органо-вапнистий.	ТУРІЙСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	60	0	0	0	
Туречню Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Ратне на Пн 3х 25 км, від с. Яревище на Пн Сх 5 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-86 р.р.	РАТНІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	68	0	0	0	

Назва родовища та дані про надрокористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
	Змішано-водоростевий.									
Хаюпичівське (Холопичівське) Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Локачі на Пн Сх 10 км, від с. Холопичі на Пн 3х 0,3 км, від с. Затурці на 3х 6,5 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Органо-вапнистий.	ЛОКАЧИНСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	370	0	0	0	
Хидча (Озерце) Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Маневичі на Пн Сх 10 км, від с. Градинськ на Сх 3 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-86 рр. Торфянистий.	МАНЕВИЦЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	22	0	0	0	
Хорохорин Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від м. Луцьк на Пн 3х 27 км, в Пд частині с. Хорохорин, від с. Торчин на Пн 3х 6 км. Пош.-оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Піскуватий.	ЛУЦЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	0	37	0	0	
Хотин Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Стара Виживка на Пн Сх 30 км, від с. Глухи на Пд 3х 2,8 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-86 рр. Зооеновий.	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	115	0	0	0	
Червище (Шини) Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Любешів на Пд Сх 12 км, від с. Лобна на Пд 3х 5 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-86 рр. Органо-вапнистий.	ЛЮБЕШІВСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	345	0	0	0	
Черемошне Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Маневичі на Пн 25 км, від с. Замостя на Пн 5 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-86 рр. Глинистий.	МАНЕВИЦЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	38	0	0	0	
Шистов Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	Від р.ц. Володимир-Волинський на Пд 4 км, від с. Заріччя на Пд 2,5 км, від с. Новосілка на Сх 3,5 км, біля с. Шистов. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-86 рр. Вапнисто-залістий, піскуватий.	ВОЛОДИМИР-ВОЛИНСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	25	0	0	0	
Шкурацьке	Від р.ц. Ковель на	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	37	0	0	0	

Родовище на балансі Державна служба геології та надр України	ПнСх 27 км, від с. Шкурат на Пн Зх 2 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-1986 рр. Органовапнистий.									
Щуче	Від р.ц. Турійськ на Пд Сх 19 км, від с. Озеряни на Пн Зх 2 км. Пошук. оцін. КГРЕ 1983-86 рр. Зоогеновий.	ТУРІЙСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	0	24	0	0	0	
Родовище на балансі Державна служба геології та надр України										

Що розвідуються											
Назва родовища та дані про надрокористувача	і	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
		Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
Ділянка Крушиницька		Від с.Крушиниць на Зх	ЛЮБОМІЛЬСЬКИЙ	Сапропель	тис.т	423	0	0	0	0	
Родовище на балансі ТОВ "Гріненерго"											

Підгрупа Гірничорудні корисні копалини											
Державний баланс запасів корисних копалин 11 Бурштин											
Родовища, що розробляються:											
Назва родовища та дан про надрокористувача	і	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
		Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
КАМІНЬ-КАШИРСЬКЕ 1 КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ВОЛИНЬПРИРОДРЕСУРС" ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ, код 40422121; рег.№ 6174 від 02.02.2017 р. (Видобування корисних копалин) на 20 років.		Волинська обл., Камінь-Каширський та Любешівський р-ни, в межах річчя Цир та Стохід	КАМІНЬ-КАШИРСЬКИЙ	Бурштин	кг	0	178194.5	0	27.4	0	27.
КАМІНЬ-КАШИРСЬКЕ 2 КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ВОЛИНЬПРИРОДРЕСУРС" ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ, код 40422121; рег.№ 6175 від 02.02.2017 р. (Видобування корисних копалин) на 20 років.		Волинська обл., Камінь-Каширський та Любешівський р-ни	КАМІНЬ-КАШИРСЬКИЙ	Бурштин	кг	0	269908.9	0	25.8	0	25.
МАНЕВИЦЬКЕ 1 КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ВОЛИНЬПРИРОДРЕСУРС" ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ, код 40422121; рег.№ 6172 від 02.02.2017 р. (Видобування корисних копалин) на 20 років.		Волинська обл., Маневицький р-н, північно-західніше та північно-східніше смт Маневичі	МАНЕВИЦЬКИЙ	Бурштин	кг	0	289780.5	0	3294.29	0	3294.2
МАНЕВИЦЬКЕ 2 КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ВОЛИНЬПРИРОДРЕСУРС" ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ, код 40422121; рег.№ 6173 від 02.02.2017 р. (Видобування корисних копалин) на 20 років.		Волинська обл., Маневицький р-н, на ПдЗх та Сх від р/ц смт Маневичі	МАНЕВИЦЬКИЙ	Бурштин	кг	0	250128.6	0	1362.94	0	1362.9

Підгрупа Будівельні корисні копалини											
Державний баланс запасів корисних копалин 37 Камінь будівельний											
Родовища, що розробляються:											
Назва родовища та дан про надрокористувача	і	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
		Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
МАЛООСНИЦЬКЕ ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АРТІЛЬ", код 32269842; рег.№ 4897 від 05.02.2009 р. (Видобування корисних копалин) на 20 років.		Волинська обл., Маневицький р-н, 4 км на Сх від с. Мала Осниця	МАНЕВИЦЬКИЙ	Базальт	тис. куб.м	17966	0	0	0	0	
Державний баланс запасів корисних копалин 48 Крейда											
Родовища, що розробляються:											
Назва родовища та дан про надрокористувача	і	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
		Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
ГОРОДИЛЕЦЬКЕ		Волинська обл., Турійський р-н, 0,5 км на Зх від с. Городилець, 6,0 км на Пд Зх від м. Ковель	ТУРІЙСЬКИЙ	Крейда	тис.т	2900.73	0	0	0	0	
			Діл. Західна	Крейда		293.73	0	0	0	0	(
			ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ФОМАЛЬГАУТ-ВОЛИНЬ", код 32578794; рег.№ 4057 від 17.10.2006 р. (Видобування корисних копалин) терміном на 20 років.								
			Діл. Резерв	Крейда		2607	0	0	0	0	(
ЛУКІВСЬКЕ ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ПАН КРЕЙД", код 40514966; рег.№ 6161 від 15.12.2016 р. (Видобування корисних копалин) на 20 років.		Волинська обл., Турійський р-н, Сх. ок. с.м.т. Луків, 1-1,5 км на ПдЗх від з.ст. Мацеїв	ТУРІЙСЬКИЙ	Крейда	тис.т	10508.8	0	0	0	0	
Родовища, що не розробляються:											
Назва родовища та дан про надрокористувача	і	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
		Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
ГОРОХІВСЬКЕ		Волинська обл., Горохівський р-н, 2-5 км на ПдЗх від м. Горохів, 2,5 км на ПдЗх від з.ст. Горохів	ГОРОХІВСЬКИЙ	Крейда	тис.т	2137	0	0	0	0	
ЛИЩЕНСЬКЕ		Волинська обл., Луцький р-н, 1,5 км на ПнСх від с. Лище, 18 км на ПдСх від з.ст. Луцьк-Східний	ЛУЦЬКИЙ	Крейда	тис.т	2015	0	0	0	0	
НАТАЛИНСЬКЕ		Волинська обл., Горохівський р-н, 1,5 км на ПдСх від с. Наталина, 7 км на ПдСх від з.ст. Сенкевичівка	ГОРОХІВСЬКИЙ	Крейда	тис.т	731	0	0	0	0	
ПОЖАРКІВСЬКЕ		Волинська обл., Рожищенський р-н, 1,5 км на Пд від с. Пожарки, 9 км на ПнЗх від з.ст. Рожищев	РОЖИЩЕНСЬКИЙ	Крейда	тис.т	607.91	0	0	0	0	
САРНІВСЬКЕ		Волинська обл.,	ЛУЦЬКИЙ	Крейда	тис.т	2220	0	0	0	0	

	Луцький р-н, 1,5 км на ПдСх від с. Сарнівка, 25 км на Зх від з.ст. Луцьк									
ЮЛЯНІВСЬКЕ	Волинська обл., Ківерцівський р-н, 5 км на ПдЗх від з.ст. Ківерці, ПнЗх ок. с.	КІВЕРЦІВСЬКИЙ	Крейда	тис.т	5911	0	0	0	0	
		Діл. Ділянка	Крейда		1607	0	0	0	0	(

Назва родовища та дані про надрокористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
	Юляни	Північно-Західна								
		Діл. Ділянка №2	Крейда		4304	0	0	0	0	(

Державний баланс запасів корисних копалин 66 Пісок будівельний										
Родовища, що розробляються:										
Назва родовища та дані про надрокористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
ЗВІНЯЧІВСЬКЕ ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "СЕНД БУД", код 42542251; рег.№ 6690 від 01.05.2023 р. (Видобування корисних копалин) на 20 років.	Волинська обл., Луцький р-н, Пн Сх околу с. Звиняче	ЛУЦЬКИЙ	Пісок для бетону та благоустрою, рекультивації і планування	тис. куб.м	42	0	0	0	0	
ЗГОРАНСЬКЕ ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "БУДІВЕЛЬНИК", код 13361478; рег.№ 5245 від 16.12.2010 р. (Видобування корисних копалин) на 17 років.	Волинська обл., Любомльський р-н, 3 км на Пд від с. Згорани, 12 км на Пн від м. Любомль	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ	Пісок для дорожнього будівництва	тис. куб.м	45.92	0	0	39.77	3.03	42.
КОПИЛІВСЬКЕ ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "МІКС І Д", код 35683914; рег.№ 5754 від 05.04.2013 р. (Видобування корисних копалин) на 15 років.	Волинська обл., Маневицький р-н, 0,7 км на Пн від с. Копилля	МАНЕВИЦЬКИЙ	Пісок для дорожнього будівництва, буд. розчинів та благоустрою	тис. куб.м	107.74	0	0	0	0	
КУЛЬЧИНСЬКЕ	Волинська обл., Ківерцівський р-н, 0,5	КІВЕРЦІВСЬКИЙ	Пісок для силікатної цегли	тис. куб.м	7198.4	8800	0	6.2	.5	6.

	км на Пн Зх від с. Кульчин, 12 км на Зх від з. ст. Ківерці	Діл. Розвідка 1966 р.	Пісок для силікатної цегли		986.95	0	0	0	0	(
		Діл. Серхів ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "КУЛЬЧИНСЬКИЙ СИЛІКАТНИЙ ЗАВОД", код 5466878; рег. № 2546 від 21.09.2001 р. (Видобування корисних копалин) терміном на 30 років.	Пісок для силікатної цегли		1775.45	0	0	6.2	.5	6.7
		Діл. Валер'янівка	Пісок для силікатної цегли		1926	0	0	0	0	(

Назва родовища та дані про надкористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
		Діл. Чорний ліс	Пісок для силікатної цегли		0	5600	0	0	0	(
		Діл. Рудки	Пісок для силікатної цегли		0	3200	0	0	0	(
		Діл. Валер'янівка (Південна частина) ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ЛЕНД БУД СЕРВІС", код 42163981; рег. № 6692 від 04.05.2023 р. (Видобування корисних копалин) терміном на 20 років.	Пісок для силікатної цегли		2510	0	0	0	0	(
МЕЛЬНИЦЬКЕ ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВОЛИНСЬСЕРВІСБУД", код 39734726; рег. № 6406 від 12.06.2020 р. (Видобування корисних копалин) на 20 років.	Волинська обл., Ковельський р-н, 1 км на Зх від с. Мельниця	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Пісок для благоустрою, рекультивації та планування	тис. куб.м	140.77	0	0	74.46	2.6	77.0
НОВОУКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "РЕНТЛЕНД ГРУП", код 42714605; рег. № 6645 від 23.09.2022 р. (Видобування корисних копалин) на 20 років.	Волинська обл., Маневицький р-н, між сс. Новоукраїнка та Мар'янівка	МАНЕВИЦЬКИЙ	Пісок для бетону та благоустрою, рекультивації і планування	тис. куб.м	430.7	729.4	0	0	0	
НОСАЧЕВИЧИВСЬКЕ Родовище на балансі ФОП Котюк Сергій Сергійович	Волинська обл., Рожищенський р-н, 8 км на Пн Сх від м. Рожище	РОЖИЩЕНСЬКИЙ	Пісок для дорожнього будівництва, буд. розчинів та благоустрою	тис. куб.м	130.5	0	0	14	1.5	15.

ОМЕЛЬНЕНСЬКЕ ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЛУЦЬКИЙ ДОМОБУДВЕЛЬНИЙ КОМБІНАТ", код 30089004; рег.№ 5242 від 08.12.2010 р. (Видобування корисних копалин) на 16 років.	Волинська обл., Ківерцівський р-н, 2,5 км на Пд Сх від с. Омельне, 19 км на Пн Сх від р/ц Ківерці	КІВЕРЦІВСЬКИЙ	Пісок для будівельних розчинів та дорожнього будівництва	тис. куб.м	201.8	0	0	0	0	
ПІДКАСИНЬ ПРИВАТНА ФІРМА "ТЕХНІКА", код 13366858; рег.№ 5475 від 01.02.2012 р. (Видобування корисних копалин) на 20 років.	Волинська обл., Маневицький р-н, 1,2 км на Зх від с. Копилля	МАНЕВИЦЬКИЙ	Пісок для дорожнього будівництва, буд. розчинів та благоустрою	тис. куб.м	308.09	0	0	45.4	7.8	53.
РАДОШИНСЬКЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "УКРАЇНСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ", код 40075815; рег.№ 4662 від 28.12.2007 р. (Видобування	Волинська обл., Ковельський р-н, 1,5 км на Пд Зх від с. Радошин 10 км на Пн Зх від з. ст. Любитів	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Пісок для будівельних розчинів та дорожнього будівництва	тис. куб.м	1147.37	0	0	0	0	

Назва родовища та дані про надкористувача	і	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
		Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабал.	добуток	Втрати	Всього
корисних копалин) на 28 років.			Діл. №2 АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "УКРАЇНСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ", код 40075815; рег.№ 4662 від 28.12.2007 р. (Видобування корисних копалин) терміном на 28 років.	Пісок для будівельних розчинів та дорожнього будівництва		1147.37	0	0	0	0	(
СЕРЕХОВИЦЬКЕ ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВОЛИНЬБУДМАТЕРІАЛ", код 43629599; рег.№ 6576 від 13.10.2021 р. (Видобування корисних копалин) на 20 років.		Волинська обл., Старовижівський р-н, 4 км на Зх від с. Сереховичі, 22 км на Пн Зх від м. Ковель	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Пісок для бетону гідротехнічного	тис. куб.м	4864	0	0	0	0	
СЕРЕХОВИЦЬКЕ ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "РЕНТЛЕНД ГРУП", код 42714605; рег.№ 6244 від 06.02.2018 р. (Видобування корисних копалин) на 14 років.		Волинська обл. Старовижівський р-н, 2,8 км на Пн Зх від с. Сереховичі (д-ка №1), 2,1 км на Пн Зх від с. Сереховичі (д-ка №2).	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ Діл. № 1 ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "РЕНТЛЕНД ГРУП", код 42714605; рег.№ 6244 від 06.02.2018 р. (Видобування корисних копалин) терміном на 14 років. Діл. № 2 ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "РЕНТЛЕНД ГРУП", код 42714605; рег.№ 6244 від 06.02.2018 р. (Видобування корисних копалин) терміном на 14 років.	Пісок для бетону, дорожнього будівництва Пісок для бетону, дорожнього будівництва	тис. куб.м	280.3 53.9 226.4	0 0 0	0 0 0	76.2 76.2 0	7.5 7.5 0	83. 83.7 (

СОКІЛЬСЬКЕ	Волинська обл., Рожищенський р-н, 1 км на Пд Зх від с. Сокіл	РОЖИЩЕНСЬКИЙ Діл. Західна ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "НАДРА", код 21749506; рег.№ 6681 від 22.03.2023 р. (Видобування корисних копалин) терміном на 20 років. Діл. Східна	Пісок для силікатної цегли	тис. куб.м	1145.51	0	0	0	0	
			Пісок для силікатної цегли		914.1	0	0	0	0	(
			Пісок для силікатної цегли		231.41	0	0	0	0	(

Назва родовища та дані про надрокористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабал	добуток	Втрати	Всього
СОКІЛЬСЬКЕ 2 ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "НАДРА", код 21749506; рег.№ 5491 від 13.03.2012 р. (Видобування корисних копалин) на 20 років.	Волинська обл., Рожищенський р-н, 2 км на Пд Зх від с. Сокіл, 12 км на Пн Сх від р/ц Рожище	РОЖИЩЕНСЬКИЙ	Пісок для дорожнього будівництва та благоустрою	тис. куб.м	826.33	0	0	15.5	2.42	17.9
ШКУРАТИВСЬКЕ ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "КОВЕЛЬСЬКИЙ ПІЩАНИЙ КАР'ЄР", код 43370805; рег.№ 6643 від 09.09.2022 р. (Видобування корисних копалин) на 20 років.	Волинська обл., Ковельський р-н, 3,0 км на Пн від с. Шкурят	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Пісок для дорожнього будівництва, буд. розчинів та благоустрою	тис. куб.м	360	0	0	0	0	

Родовища, що не розробляються:										
Назва родовища та дані про надрокористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабал	добуток	Втрати	Всього
ВАЛЕР'ЯНІВСЬКЕ 2	Волинська обл., Рожищенський р-н, Сх ок. с. Валер'янівка	РОЖИЩЕНСЬКИЙ	Пісок для будівельних розчинів та дорожнього будівництва	тис. куб.м	116.9	0	0	0	0	
ГЕКТАРІВСЬКЕ	Волинська обл., Горохівський р-н, 1 км на Зх від с. Гектари, 45 км на Пд Сх від м. Горохів	ГОРОХІВСЬКИЙ	Пісок для будівельних розчинів	тис. куб.м	851	0	0	0	0	
ГОРОДИЛЕЦЬКЕ	Волинська обл., Турійський р-н, 0,6 км на Зх від с. Городилець, 6 км на Пд Зх від м. Ковель	ТУРІЙСЬКИЙ Діл. Західна Діл. Резерв	Пісок для силікатних блоків, цегли	тис. куб.м	3066.02	0	0	0	0	
			Пісок для силікатних блоків, цегли		79.02	0	0	0	0	(
			Пісок для силікатних блоків, цегли		2987	0	0	0	0	(
ДОВГОНОСИ- КЛЕВЕЦЬКЕ	Волинська обл., Ковельський р-н, 12 км на Пд Зх від м. Ковель	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Пісок для силікатної цегли	тис. куб.м	536	0	0	0	0	
ЗАМОСТИВСЬКЕ	Волинська обл., Маневицький р-н, 0,5-1 км на північ від с. Замостя, 25 км на Пн від м. Маневичі	МАНЕВИЦЬКИЙ	Пісок для благоустрою, рекультиваци та планування	тис. куб.м	201	0	0	0	0	

ЗАРУДЧИНСЬКЕ	Волинська обл., Любешівський р-н, 2 км на Пн від с. Зарудчі, 30 км на Пн Сх від з. ст. Камінь-Каширський	ЛЮБЕШІВСЬКИЙ	Пісок для силікатної цегли	тис. куб.м	359	0	0	0	0
ЙОСИПОВА ГОРА	Волинська обл., Ратнівський р-н, 2,2 км на Зх від сс. Тур, Заболоття, 1 км на Сх від автошляху Брест-Ковель	РАТНІВСЬКИЙ	Пісок для благоустрою, рекультивації та планування	тис. куб.м	4752	0	0	0	0
КАМІНЬ-КАШИРСЬКЕ	Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, 3 км на Пн Сх від м.	КАМІНЬ-КАШИРСЬКИЙ	Пісок для силікатної цегли	тис. куб.м	2197	0	0	0	0

Назва родовища та дані про надокористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
	Камінь-Каширський									
КОВЕЛЬСЬКЕ	Волинська обл., Ковельський р-н, Пн ок с. Вербка	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Пісок для будівельних розчинів	тис. куб.м	282	0	0	0	0	
КРИЖІВСЬКЕ	Волинська обл., Рожищенський р-н, 1 км на Пд Зх від с. Крижівка, 12 км на Пн від смт. Рожище	РОЖИЩЕНСЬКИЙ	Пісок для будівельних розчинів	тис. куб.м	841.43	0	0	0	0	
КУЛЬЧИНСЬКЕ 2	Волинська обл., Ківерцівський р-н, Сх ок. с. Кульчин, 9 км на Зх від з. ст. Ківерці	КІВЕРЦІВСЬКИЙ	Пісок для силікатної цегли	тис. куб.м	4595.5	0	0	0	0	
ЛУКІВСЬКЕ	Волинська обл., Рожищенський р-н, Сх ок. с. Луків, 1,6 км на Пн Сх від з. ст. Рожище	РОЖИЩЕНСЬКИЙ	Пісок для бетону, дорожнього будівництва, буд. розчинів	тис. куб.м	1248	0	0	0	0	
МАНЕВИЦЬКЕ	Волинська обл., Маневицький р-н, Пн З ок. с. Маневичі, 1 км на Пн Зх від з. ст. Маневич	МАНЕВИЦЬКИЙ	Пісок для силікатних блоків	тис. куб.м	197	0	0	0	0	
НЕЗВІРІВСЬКЕ 1	Волинська обл., Рожищенський р-н, 0,4 км на Пд від с. Незвір	РОЖИЩЕНСЬКИЙ	Пісок для будівельних розчинів та дорожнього будівництва	тис. куб.м	391	0	0	0	0	
ОЗЮТИЧІВСЬКЕ	Волинська обл., Локачинський р-н, 1,5 км на Пд від с. Озютичі	ЛОКАЧІНСЬКИЙ	Пісок для будівельних розчинів та дорожнього будівництва	тис. куб.м	147.14	0	0	0	0	
ПІДКАСІНЬ-3	Волинська обл., Луцький р-н, 1,3 км на Зх від с. Копилля	ЛУЦЬКИЙ	Пісок для благоустрою, рекультивації та планування	тис. куб.м	234	0	0	0	0	
РАДОШИНСЬКЕ	Волинська обл., Ковельський р-н, 20 км на Пд Сх від м. Ковель	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Пісок для бетону, будівельних розчинів	тис. куб.м	2153	0	0	0	0	
РАДОШИНСЬКЕ	Волинська обл., Ковельський р-н, 20 км на Пд Сх від з. ст. Ковель	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Пісок для бетону, будівельних розчинів	тис. куб.м	3292	0	0	0	0	
РАДОШИНСЬКЕ 2	Волинська обл., Ковельський р-н, 24 км на Пд Сх від м. Ковель, 1,5 км на Пн Зх від с. Радощин	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Пісок для дорожнього будівництва	тис. куб.м	473	0	0	0	0	
РАТНІВСЬКЕ	Волинська обл., Ратнівський р-н, 8 км на Зх від смт Ратне, 14 км на Пд Сх від з. ст. Заболоття	РАТНІВСЬКИЙ	Пісок для силікатної цегли	тис. куб.м	4410	0	0	0	0	
РОЖИЩЕНСЬКЕ	Волинська обл.,	РОЖИЩЕНСЬКИЙ	Пісок для бетону	тис. куб.м	909	0	0	0	0	

	Рожитенський р-н, 2,5 км на Пд Зх від з. ст. Рожиче									
СИРНИКІВСЬКЕ	Волинська обл., Луцький р-н, 0,5 км на Пн від с. Сирники, 14 км на Пн Зх від м. Луцьк	ЛУЦЬКИЙ	Пісок для благоустрою, рекультивації та планування	тис. куб.м	53.5	0	0	0	0	
СОКУЛЬСЬКЕ	Волинська обл., Рожитенський р-н, 15 км на Пн від з. ст. Рожиче	РОЖИТЕНСЬКИЙ	Пісок для бетону	тис. куб.м	1053	0	422	0	0	

Назва родовища та дані про надкористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабал.	добуток	Втрати	Всього
СТАРО-ВИЖІВСЬКЕ	Волинська обл., Старовижівський р-н, 1,5 км на Зх від смт. Стара Виживка	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Пісок для силікатної цегли	тис. куб.м	9206.5	0	0	0	0	
СТАРО-КОШАРСЬКЕ	Волинська обл., Ковельський р-н, 1,5 км на Сх від с. Старі Кошари	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Пісок для силікатної цегли	тис. куб.м	1669	0	0	0	0	
ТУРОПІНСЬКЕ	Волинська обл., Турійський р-н, Зх і Сх окол. с. Блаженник, Пд окол. с. Туропин	ТУРІЙСЬКИЙ	Пісок для бетону, дорожнього будівництва, буд. розчинів	тис. куб.м	1008	0	0	0	0	
		Діл. № 1	Пісок для бетону, дорожнього будівництва, буд. розчинів		327	0	0	0	0	(
		Діл. № 2	Пісок для бетону, дорожнього будівництва, буд. розчинів		140	0	0	0	0	(
		Діл. № 4	Пісок для бетону, дорожнього будівництва, буд. розчинів		280	0	0	0	0	(
		Діл. №6	Пісок для бетону, дорожнього будівництва, буд. розчинів		261	0	0	0	0	(

Державний баланс запасів корисних копалин 67 Пісок для пісочниць локомотивів										
<i>Родовища, що не розробляються:</i>										
Назва родовища та дані про надкористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабал.	добуток	Втрати	Всього
РАДОШІНСЬКЕ	Волинська обл., Ковельський р-н, 20 км на Пд Сх від з. ст. Ковель	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Пісок	тис. куб.м	1412	0	0	0	0	

Державний баланс запасів корисних копалин 83 Сировина скляна										
<i>Родовища, що не розробляються:</i>										
Назва родовища та дані про надкористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабал.	добуток	Втрати	Всього
АНТОНІВСЬКЕ	Волинська обл., Горохівський р-н, 0,8 км на Пн-Зх від с. Антонівка, 35 км на Пд Сх від з. ст. Горохів	ГОРОХІВСЬКИЙ	Пісок кварцовий	тис.т	1014	0	0	0	0	
СТАРОГУТІВСЬКЕ	Волинська обл., Старовижівський р-н, 1 км на Зх Пд Зх від с. Стара Гута, 15 км на Зх Пд Зх від з. ст. Вижива	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Пісок кварцовий	тис.т	1095	0	0	0	0	

Державний баланс запасів корисних копалин 98 Сировина цегельно-черепична											
Родовища, що розробляються:											
Назва родовища та дані про надрокористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік			
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього	
ВІЙНИЦЬКЕ ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЗАХІД", код 20132169; рег.№ 5344 від 13.01.2011 р. (Видобування корисних копалин) на 20 років.	Волинська обл., Локачинський р-н, 1,5 км на Сх від с. Війниця, 0,2 км на Пд та Зх від діючого Павловичівського цегельного заводу	ЛОКАЧИНСЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	240.19	0	0	8.05	1.12	9.1	
ЛОБАЧІВСЬКЕ 2 ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "НАДРА ЛЮКС", код 41523070; рег.№ 6553 від 20.08.2021 р. (Видобування корисних копалин) на 20 років.	Волинська обл., Горохівський р-н, 1 км на ПдСх від с. Лобачівка	ГОРОХІВСЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	509.1	0	0	12.8	0	12.	
НОВО-КОРШІВСЬКЕ ВИРОБНИЧО-КОМЕРЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ЛУЦЬКИЙ ЦЕГЕЛЬНИЙ ЗАВОД №1" ЛТД, код 1284548; рег.№ 283 від 02.07.1995 р. (Видобування корисних копалин) на 33 років.	Волинська обл., Луцький р-н, 3 км на П від з.ст.Несвіч Волинський, 17 км на Пд Зх від м. Луцька	ЛУЦЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	1778.8	949.6	0	0	0		
НОВО-КОРШІВСЬКЕ 2 МАЛЕ ПІДПРИЄМСТВО "ПОЛУМ'Я", код 13344310; рег.№ 5578 від 15.06.2012 р. (Видобування корисних копалин) на 20 років.	Волинська обл., Луцький р-н, 4 км на ПдСх від с.Коршів, 3 км на Пн від з.ст.Несвіч-Волинський, 12 км на ПдЗх від м. Луцька	ЛУЦЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	726.54	0	0	30.45	1.41	31.8	
ПОТОКІВСЬКЕ	Волинська обл., Старо-Вижівський р-н, 1,5 км на Сх від с. Дубечно, 3,2 км на Пн Сх від з.ст Кримно	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Глина	тис. куб.м	956.51	0	0	0	0		
			Суглинок	тис. куб.м	1303.22	0	0	0	0		
			<u>Діл. ділянка № 1</u> <u>Діл. Основна</u> ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ДУБЕЧЕНСЬКИЙ КЕРАМІЧНИЙ ЗАВОД", код 37751933; рег.№ 6118 від 12.04.2016 р. (Видобування корисних копалин) терміном на 20 років.	Глина	577	0	0	0	0	0	
				Суглинок	1172	0	0	0	0	0	
				Глина	379.51	0	0	0	0	0	
				Суглинок	131.22	0	0	0	0	0	
ПУСТОМИТІВСЬКЕ Родовище на балансі Приватне підприємство "Бетакс"	Волинська обл., Горохівський р-н, 1,5 км на ПнЗх від с. Пустомити	ГОРОХІВСЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	109	0	0	0	0		

Родовища, що не розробляються:

Назва родовища та дані про надрокористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабаланс	добуток	Втрати	Всього
АРСЕНОВИЧІВСЬКЕ	Волинська обл., Ковельський р-н, Пн ок с.Арсеновичі, 26 км на Сх від з.ст. Глоби	КОВЕЛЬСЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	368	0	0	0	0	
БЕРЕСТЕЧКІВСЬКЕ	Волинська обл., Горохівський р-н, 0,4 км на Пн від с. Кутрів, 32 км на Пд Сх від з.ст.Горохів	ГОРОХІВСЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	860	0	0	0	0	
БРАНИВСЬКЕ	Волинська обл., Горохівський р-н, Сх ок с.Брани, 12 км на Пд Зх від м.Горохів	ГОРОХІВСЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	985	0	0	0	0	
ВОЛОДИМИР-ВОЛИНСЬКЕ	Волинська обл., Володимир-Волинський р-н, 3 км на Сх від м.Володимир-Волинський	ВОЛОДИМИР-ВОЛИНСЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	288	0	0	0	0	
ВОЛОДИМИР-ВОЛИНСЬКЕ (СУХОДОЛ)	Волинська обл., Володимир Волинський р-н, 1 км на Пн Сх від с. Суходоли, 9 км на Пд Зх від з.ст. Володимир-Волинський	ВОЛОДИМИР-ВОЛИНСЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	5059	0	0	0	0	
ГАЛУЗІЙСЬКЕ	Волинська обл., Маневицький р-н, 0,2 км на Пд Сх від с. Галузія, 17 км на Пн Сх від з.ст.Маневичі	МАНЕВИЦЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	194	0	0	0	0	
ГОРОДНЕНСЬКЕ	Волинська обл., Любомильський р-н, 2,5 км на Сх від с. Городине, 11 км на Пн Сх від з.ст.Любомиль	ЛЮБОМЛЬСЬКИЙ	Глина	тис. куб.м	911	0	0	0	0	
ГОРОДОЦЬКЕ	Волинська обл., Маневицький р-н, ок. с.Городок, 12 км на Пн від з.ст Маневичі	МАНЕВИЦЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	378	0	0	0	0	
ГОРОХІВСЬКЕ	Волинська обл., Горохівський р-н, 3 км на Пд ок. м.Горохів, 4 км на ПнЗх від з.ст. Горохів	ГОРОХІВСЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	1243	0	0	0	0	
ГОРОХІВСЬКЕ 1	Волинська обл., Горохівський р-н, Пн Зх ок. м.Горохів, 9 км на Пн Зх від з.ст.Горохів	ГОРОХІВСЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	3292	0	0	0	0	
ДУБЕЧНІВСЬКЕ	Волинська обл., Старовижівський р-н, 2 км на Пд Сх від с.Дубечно, 2 км на Сх від з.ст.Кримно	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Глина	тис. куб.м	1474.1	0	0	0	0	
			Глина		39	0	0	0	0	(
			Глина		192	0	0	0	0	(
			Глина		1243.1	0	0	0	0	(
ЗАБОРОЛЬСЬКЕ (ТОРЧИНСЬКЕ 2)	Волинська обл., Луцький р-н, 2 км на П Зх від с.Забороль, 5 км на Зх від м.Луцьк	ЛУЦЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	5309	0	0	0	0	
ЗВИНЯЧЕНСЬКЕ	Волинська обл., Горохівський р-н, 1 км на Пд Сх від с. Звиняче, 14 км на Сх від м.Горохів	ГОРОХІВСЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	600	0	0	0	0	

Назва родовища та дані про надрокористувача	Місцезнаходження родовища	Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року	Зміни за 2022 рік
---	---------------------------	------------------	----------------	----------------------------	-------------------

про надрокористувача	Прив'язка	Район	копалина	виміру	A+B+C1	Кат. C2	Позабал	добуток	Втрати	Всього
КАДИЩЕНСЬКЕ	Волинська обл., Ківерцівський р-н, Пд ок. с.Кадище, 2 км на Пн Зх від з.ст.Цумань	КІВЕРЦІВСЬКИЙ	Глина	тис. куб.м	1237	0	873	0	0	
КОНОХІВСЬКЕ	Волинська обл., Локачинський р-н, 0,5 км на Пд Зх від с.Конюхи, 25 км на Пн Зх від з.ст.Звиняче	ЛОКАЧИНСЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	909	0	0	0	0	
КОСТЮХНІВСЬКЕ	Волинська обл., Маневицький р-н, Пд ок. с.Костюхівка, 17 км на Сх від смт Маневичі	МАНЕВИЦЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	120	0	0	0	0	
КРУХИНІЧІВСЬКЕ	Волинська обл., Локачинський р-н, Пд ок. с.Крухиничі	ЛОКАЧИНСЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	556	0	0	0	0	
ЛАВРІВСЬКЕ	Волинська обл., Луцький р-н, Пд Зх окоп. с. Лаврів, 15 км на Пд Зх від м. Луцька	ЛУЦЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	875.6	0	0	0	0	
ЛИЩЕНСЬКЕ	Волинська обл., Луцький р-н, Пн ок. с.Лище, 9км на Пд Сх від з.ст. Луцьк	ЛУЦЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	1082	0	0	0	0	
ЛОБАЧІВСЬКЕ	Волинська обл., Горохівський р-н, 0,3 км на Пд Сх від с.Лобачів, 13 км на Пд від з.ст.Горохів	ГОРОХІВСЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	298.79	0	0	0	0	
ЛЮБЧЕНСЬКЕ	Волинська обл., Рожищенський р-н, 0,4 км на Пд Сх від с. Любче, 4 км на Пд Зх з.ст. Переспа	РОЖИЩЕНСЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	820	0	0	0	0	
НИЗКИНИЧІВСЬКЕ	Волинська обл., Іваничський р-н, 3 км на Пн від з.ст.Будятичі	ІВАНИЧІВСЬКИЙ	Глина	тис. куб.м	149	0	0	0	0	
			Суглинок	тис. куб.м	126	0	0	0	0	
НОВОЛІШНЯНСЬКЕ (ВОЛИНСЬКЕ)	Волинська обл., Іваничський р-н, Пн ок. с.Нова Лішня, 15 км на Пн Зх від м. Іванчі	ІВАНИЧІВСЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	465	0	0	0	0	
НОВОЛОБАЧІВСЬКЕ	Волинська обл., Горохівський р-н, 0,1 км на Зх від с.Волиця Лобочевська, 14 км на Пд Сх від з.ст. Горохів	ГОРОХІВСЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	816	0	0	0	0	
ОЛИЦЬКЕ	Волинська обл., Ківерцівський р-н, 3 км на Сх від с.Олика	КІВЕРЦІВСЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	2121	0	0	0	0	
ОЛИЦЬКЕ (розвідка 1965р.)	Волинська обл., Ківерцівський р-н, Пн Зх ок. с. Олика, 9 км на Пд від з.ст.Олика	КІВЕРЦІВСЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	300	0	0	0	0	
ПАВЛОВИЧІВСЬКЕ	Волинська обл., Локачинський р-н, Пд Зх ок. с.Павловичі	ЛОКАЧИНСЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	637.31	0	0	0	0	
ПЕРЕМІЛЬСЬКЕ	Волинська обл., Горохівський р-н, 0,5 км на Зх від с. Переміль, 5 км на Пн Зх від смт Берестечко	ГОРОХІВСЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	843	0	0	0	0	
РОКИТНЯНСЬКЕ	Волинська обл., Старовижівський р-н, 0,5 км на Сх від с. Рокита, 15 км на Пн від р/ц Стара Виживка	СТАРОВИЖІВСЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	1046.81	267	0	0	0	

Назва родовища та дані про надрокористувача	Місцезнаходження родовища		Корисна копалина	Одиниця виміру	Запаси на кінець 2022 року			Зміни за 2022 рік		
	Прив'язка	Район			A+B+C1	Кат. C2	Позабал	добуток	Втрати	Всього
СЕЛЕЦЬКЕ	Волинська обл., Турійський р-н, Пн Сх ок. с.Селець, 13 км на Пд Сх від з.ст.Турійськ	ТУРІЙСЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	316	0	0	0	0	
ТОРЧИНСЬКЕ	Волинська обл., Луцький р-н, Пд Сх ок. м.Торчин, 25 км на Зх від з.ст.Луцьк	ЛУЦЬКИЙ	Суглинок	тис. куб.м	3824	0	0	0	0	

*інформацію надано листом Держгеонадра України від 01.02.2024 № 466/05-02/2-24 на підставі відомостей, що внесені ДНВП «Геоінформ України» до електронної бази даних виданих спеціальних дозволів на користування надрами станом на 30.01.2024 року.

7.2. Система моніторингу геологічного середовища

Підземні води є складовою частиною геологічного середовища. Державна система моніторингу підземних вод – це система проведення спостережень, збирання обробки, підготовки та передавання інформації про стан підземних вод, прогнозування його змін у природних умовах та під впливом господарської діяльності та розробки науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття рішень про запобігання негативним змінам гідрогеологічної обстановки та дотримання вимог екологічної безпеки.

У 2006 році на території Волинської області було затверджено Державною геологічною службою України 25 спостережних пунктів (с.п.) державного рівня моніторингу підземних вод (12 с.п. – на ґрунтові води, 9 с.п. – на міжпластові, 4 с.п. – на ділянках водозаборів). У 2018 році було проведено інвентаризацію свердловин державного рівня моніторингу, в результаті якої виявлено 10 с.п. - ліквідовано, 10 с.п. – потребують прочистки до глибини заданими буріння, стан 5 свердловин - не відомий. Станом на 01.01.2019 року у робочому стані знаходиться 8 свердловин.

У попередні роки на даній території було виявлено три осередки забруднення. З 2010 року даних до ДНВП «Геоінформ України» не надходило.

Разом з тим, спостереження за екзогенними та ендегенними геодинамічними процесами на території області можуть проводити Волинська геологічна експедиція та Рівненська комплексна геологічна корпорація ДП «Українська геологічна компанія». Проте, від зазначених організації інформація, необхідна для формування щомісячного та щоквартального моніторингу стану довкілля регіону, не надходить у зв'язку з відсутністю фінансування на проведення зазначених спостережень.

7.2.1. Підземні води: ресурси, використання, якість

Прогнозні ресурси підземних вод в Волинській області складають 2639,23 тис. м³/добу з мінералізацією до 1 г/дм³.

Волинська область розташована в межах Волино-Подільського артезіанського басейну. Основний водоносний горизонт підземних питних і технічних вод приурочений до відкладів верхньої крейди, місцями в комплексі з девонськими відкладами, представлених крейдою, мергелем тріщинуватим та вапняком. За хімічним складом води гідрокарбонатні магнієво-кальцієві. У 2017

році ДКЗ України затвердила балансові експлуатаційні запаси підземних питних вод на родовищах:

- Луцьке (ділянка Північно-Східна) у відкладах мергельно-крейдової товщі верхньої крейди у кількості 0,582 тис. м³/добу за категоріями: А – 0,175 тис. м³/добу, В – 0,175 тис. м³/добу, С1 – 0,232 тис. м³/добу;

- Павлівське (ділянка Павлівська) у відкладах мергельно-крейдової товщі верхньої крейди у кількості 0,452 тис. м³/добу за категоріями: А – 0,098 тис. м³/добу, В – 0,354 тис. м³/добу.

Сума приросту балансових експлуатаційних запасів підземних питних вод в області склала 1,034 тис. м³/добу за категоріями А+В+С1. На території області розвідані та взяті на облік балансові експлуатаційні запаси підземних питних і технічних вод, які затверджені ДКЗ СРСР, ТКЗ України, ДКЗ України на 10 родовищах, які включають 25 ділянок з експлуатаційними запасами у кількості 332,289 тис. м³/добу за сумою категорій А+В+С1 та 21,800 тис. м³/добу – за категорією С2. У 2017 році розроблялись 17 ділянок, з них використовувались 17, не розроблялись 8 ділянок.

На території області розвідані та взяті на облік балансові експлуатаційні запаси питних і технічних підземних вод, які затверджені ДКЗ СРСР, ТКЗ України, ДКЗ України по 22 ділянках з експлуатаційними запасами у кількості 329,855 тис. м³/добу за категоріями А+В+С₁ та 21,80 тис. м³/добу - за категорією С₂. Розвіданість ресурсу становить 14%.

Основні водоносні горизонти мінеральних підземних вод Волинської області приурочені до пісковиків кембрію та поліської світи протерозою, а також до відкладів верхнього девону, представлених вапняками. Мінеральні води відносяться до типу бромних, маломінералізованих без специфічних компонентів і властивостей та природно-столових. Виробуток становив 6,948 м³/добу. Одне з таких родовищ мінеральних вод – це «Лісова пісня», де на базі однойменного санаторію споруджено свердловину «Шацьк» глибиною 1258,0 м. За встановленою гідрохімічною зональністю в інтервалі глибин 1178–1252 м розкрита хлоридно-натрієва ропа з мінералізацією 70,2 г/дм³. Продуктивність свердловини незначна – 0,57 м³/год, при цьому рівень води знижується до глибини 172,0 м. Вода може використовуватися для лікувальних потреб при змішуванні з пріснішою, що циркулює у водоносних комплексах, які залягають вище.

Загалом, водозабори області працюють в сталому гідродинамічному та гідрохімічному режимі без перевищення розрахункових величин.

ВОЛИНСЬКА СТАН МІНЕРАЛЬНО-СИРОВИННОЇ БАЗИ										
№	Корисна копалина	Кількість родовищ (ділянок)		Одиниця виміру	Балансові запаси на 01.01.2022 р.				Погаш ено запас ів	
		Всього	Розроб- люється		всього		що розробляються		Видо- буток	В т р а - т
					A+B+C1	C2	A+B+C1	C2		

										и
ПІДЗЕМНІ ВОДИ*										
1	Води питні і технічні Від всього в Україні, %	26 1.71	17 1.12	тис.м3/добу	332.289 2.19	2.19	200.567		70.608 5.42	4.130 5.83
2	Води мінеральні Від всього в Україні, %	4 1.14		м3/добу	690.000 0.73		0.000 0.00			

* За даними бази даних «Державний водний кадастр» станом на 01.01.2022

7.2.2. Екзогенні геологічні процеси

У 2023 році моніторингові спостереження в межах Волинської області не проводились, тому останні дані отримані в 2021 році.

Територія Волинської області знаходиться в межах акумулятивно-денудаційних рівнин Волинського Полісся та Волинської височини. Геологічна будова, тектоніка, гідрогеологічні умови, кліматичні особливості, метеофактори обумовили широкий розвиток екзогенних геологічних процесів: карст, підтоплення, бічна ерозія, осідання денної поверхні над гірничими виробками та в районі водозаборів.

Поширення ЕГП на території Волинської області

N.º з/п	Вид ЕГП	Площа поширення, ТМСКМ²	Кількість проявів, шт	Ураженість, %
1	Карст (відклади, що здатні до карстування), з них: відкритого типу покритого типу перекритого типу	20,2 2,3 9,64 8,26	2016*	100,0 11,4 47,7 40,9
2	Підтоплення	15,6	59**	77,2
3	Лісові ґрунти, що здатні до просідання (І типу)	2,92		14,5
4	Ерозія бічна	1,99 км	17	16,1
5	Осідання на гірничих виробках	0,0262	2**	0,13

* поверхневи карстопрояв

** населений пункт

На Волинському Поліссі є всі умови для інтенсивного розвитку карстового процесу. Основними серед них є: наявність розчинних водою порід, їх водопровідність; наявність рухомих вод і їх розчинна здатність.

Інтенсивний розвиток карсту обумовлений близьким заляганням від денної поверхні крейдових відкладів. Потужність їх збільшується зі сходу на захід від декількох десятків метрів до 280-300 м (м.Любомль). Відклади крейди представлені білим мергелем, писальною крейдою та поширені на всій території області. Вони залягають вище базисів ерозії й нерідко відслонюються в долинах річок та на схилах підвищених ділянок вододілів.

Найбільше піддаються процесу карстування території з відкритим типом карсту — 2,3 тис.км² (11,4% території області) та покритим 9.64 тис.км² (47,7%). У межах області обліковано 2016 поверхневих карстопроявів, вони розміщені, переважно, в зонах розломів, тектонічних порушень, глибоких ерозійних урізів. Серед карстових форм рельєфу найбільше розвинуті воронки та западини. Багато карстових форм, які розташовані на сільгоспугіддях, розорюються та знищуються під час проведення меліоративних робіт. Крім явно карстових форм, виявлена велика кількість понижень, які за морфологічними ознаками віднесені до западин невизначеного генезису.

На території області існує багато озер карстового походження, серед яких оз. Світязь, що має глибини до 58 м. Волинське Полісся є природно підтопленою територією, але додаткове техногенне навантаження в міських зонах (витоки з водонесучих мереж, неправильна забудова) призводить до підйому рівнів ґрунтових вод до критичних.

Сезонного природного підтоплення зазнають населені пункти, розташовані в заплавах річок та в найбільш понижених ділянках рельєфу південної частини області. Зважаючи на метеорологічні умови останніх років складається тенденція до поступового зменшення підтоплюваних територій.

Осідання земної поверхні над гірничими виробками зафіксовано в південно-західній частині Волинської області в результаті розробки покладів кам'яного вугілля в Львівсько- Волинському вугільному басейні. Тут на ділянці площею 26,2 км² відбуваються зміни напруженого стану гірських порід над виробленим простором. Зсунення та деформації гірських порід та земної поверхні при несприятливих умовах може викликати деформацію об'єктів, розташованих в зоні впливу гірських виробок. Глибина осідання земної поверхні сягає 2,5-3,0 м. В зоні підробки знаходиться місто Нововолинськ та навколишні населені пункти.

Поширеність небезпечних екзогенних геологічних процесів (за останні 5 років)

Рік	Підтоплення		Карст			Зсуви					
	площа, тис. км ²	% від площі території регіону	площа поширення порід, здатних до карстування, тис. км ²	%	кількість карсто - проявів, од.	загальна кількість, од.	площа, км ²	%	кількість активних, од.	площа активних, км ²	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2019	0,045	0,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2020	0,01	0,05	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2021	0,2	1,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2022	0,24	1,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2023	0,003	0,01	-	-	-	-	-	-	-	-	-

7.3. Дозвільна діяльність у сфері використання надр

Спеціальні дозволи на користування надрами надаються Державною службою геології та надр України відповідно до Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.05.2011 № 615 (в разі отримання спеціального дозволу без проведення аукціону) та «Порядку проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 травня 2011 р. № 594 (в разі отримання спеціального дозволу за процедурою продажу з аукціону).

Отримання дозволу на користування надрами, переоформлення, внесення змін до дозволу, продовження терміну дії повинно здійснюватись у разі виникнення підстав, передбачених чинним законодавством у сфері геологічного вивчення та забезпечення раціонального використання надр.

Відповідно до відомостей, що обліковуються Державним науково-виробничим підприємством «Державний інформаційний геологічний фонд України» та внесені до електронної бази даних виданих спеціальних дозволів на користування надрами станом на 30.01.2024 року кількість виданих у 2023 році спеціальних дозволів на користування надрами на території Волинської області складає – 15, кількість анульованих дозволів – 3.

7.4. Геологічний контроль за вивченням та використанням надр

Здійснення державного контролю за геологічним вивченням та раціональним і ефективним використанням надр проводиться Державною службою геології та надр України.

7.5. Державна політика та заходи щодо геологічного вивчення та раціонального використання надр

2 листопада 2021 року між Державною службою геології та надр України, Волинською облдержадміністрацією та Волинською обласною радою підписаний Меморандум про співпрацю.

Відповідно до Меморандуму сторони співпрацюють із територіальними громадами області з метою геологічного вивчення та видобування корисних копалин на території регіону, залучення інвестицій та раціонального використання потенціалу надр Волині. Контрольоване використання надр області дасть можливість розвивати територіальні громади та наповнить їхні місцеві бюджети. Зокрема, йдеться про північні райони області, де є поклади корисних копалин і не має можливості розвивати сільське господарство.

8. Відходи

8.1. Структура утворення та накопичення відходів

Основним джерелом утворення відходів у Волинській області є підприємства гірничо-добувного, машинобудівного, будівельного, деревообробного комплексів.

Протягом 2023 року в області утворювалися відходи I-III класу небезпеки (відпрацьовані люмінесцентні лампи, акумулятори, нафтопродукти, шлами гальванічного виробництва), IV класу небезпеки (відходи деревообробної промисловості), а також побутові відходи та відходи вуглевидобувної промисловості.

Накопичення відходів суб'єктами господарювання

Таблиця 8.1

№ з/п	Показник	Одиниця виміру	Кількість	Примітка
1	Суб'єкти підприємницької діяльності, виробнича діяльність яких пов'язана з утворенням небезпечних відходів	од.	112	
2	Накопичено небезпечних відходів (I-III кл.), усього	тис.т.	108,442	
	у тому числі:			
3	відходи 1 класу небезпеки	тис.т.	4,41	
4	відходи 2 класу небезпеки	тис.т.	102,689	
5	відходи 3 класу небезпеки	тис.т.	1,343	

Показники утворення відходів у динаміці за 2021 - 2023 роки

Таблиця 8.2

№ з/п	Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік
1	Обсяги утворення відходів:			
	Промислові (у т.ч. гірничопромислові) відходи, т *	45640,0	16754,0	-
	Відходи за формою 14-МТП (номенклатура з 17 видів), т	-	-	-
	Небезпечні (токсичні) відходи(за формою звітності № 1 – небезпечні відходи), т	14,814	22,771	4,41
	Відходи житлово-комунального господарства, тис. м³	1225	1223,7	385598
	Загальна кількість відходів, т	515,783	566,103	582,493
2	Інтенсивність утворення відходів:			
	Загальна кількість відходів на одиницю ВРП, кг/ 1 млн.грн	**	**	**
	Утворення небезпечних (токсичних) відходів I-III класів небезпеки на одиницю ВРП, кг/ 1 млн.грн**	**	**	**
	Утворення твердих побутових відходів на особу, м³/ на 1 чол.	0,001	0,001	0,001

* відходи (пуста порода від днопоглиблювальних робіт);

8.2. Поводження з відходами (збирання, зберігання, утилізація та видалення)

Значна кількість небезпечних відходів, яка утворилася в 2023 році на території області була передана підприємствам, діяльність яких пов'язана із збиранням, перевезенням та утилізацією відходів.

З метою вилучення небезпечних відходів із загальної маси ТПВ в дошкільних навчальних закладах та школах Луцької міської територіальної громади встановлений 90 спеціальний контейнер для збору побутових хімічних джерел струму (батарейки та акумулятори), 5 контейнерів – для ртутних термометрів та люмінесцентних ламп та 25 приймальних пунктів небезпечних відходів у м. Ковель.

Упродовж 2023 року на території Луцької міської територіальної громади зібрано 960 кг. Відпрацьованих побутових батарейок та акумуляторів, 1669 штук відпрацьованих люмінесцентних ламп та 120 штук термометрів, які передано на утилізацію спеціалізованим підприємствам.

Разом з тим, в дошкільних навчальних закладах та школах Луцької громади встановлено 69 компостерів для органічних відходів.

Крім того, на території громади (м. Луцьк, бульвар Дружби Народів, 13 та вул. Богдана Хмельницького, 40а, а також с. Княгининок, с. Жидичин, с. Забороль) встановлені комплекти контейнерів для збору побутових відпрацьованих люмінесцентних ламп та ртутних термометрів.

Також, у м. Луцьку по вулиці Трункіна, 7 облаштували перший центр управління відходами для фізичних осіб, де можна відсортувати чотирнадцять фракцій сміття (пластик, папір, скло, побутова техніка, одяг тощо).

Значна кількість небезпечних відходів, яка утворилася в 2023 році на території області була передана підприємствам, діяльність яких пов'язана із збиранням, видаленням та утилізацією відходів. Так, приватним підприємством «Айслаг» на території Волинської області зібрано 15240 літрів відпрацьованих нафтопродуктів; відпрацьовані батарейки, які були зібрані протягом року МП «Альфа» від підприємств і установ Волинської області і відправлені на утилізацію становить 8281 шт.

Основні показники поведження з відходами I-IV класів небезпеки

Таблиця 8.3 (тис. т)

№ з/п	Показники	2021	2022	2023
1	Утворилося	630,242	566,103	582,493
2	Одержано від інших підприємств	-	-	355,502
3	у тому числі з інших країн	-	-	--
4	Використано	109,89	177,95	251,362
5	Знешкоджено (знищено)	-	-	-
6	у тому числі спалено	14,71	23,742	27,623
7	Направлено в сховища організованого складування (поховання)	242,29	189,739	109,971
8	Передано іншим підприємствам	413,045	367,644	189,429
9	у тому числі іншим країнам	-	-	-

10	Направлено в місця неорганізованого складування за межі підприємств	-	-	-
11	Втрати відходів внаслідок витікання, випаровування, пожеж, крадіжок	0,1	*	*
12	Наявність на кінець року у сховищах організованого складування та на території підприємств	7,384	34,780	8,730

* інформація надається станом на 01.01.2021 у зв'язку з відсутністю поданих Головним управлінням статистики у Волинській області статистичних даних за 2022 та 2023 роки з урахуванням Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни».

В області існує проблема поводження з твердими побутовими відходами, яких на території області за рік накопичується близько 1,0 млн. тон. Збирання побутових відходів не носить систематичного і організованого характеру.

Основним способом видалення твердих побутових відходів є їх захоронення на сміттєзвалищах, що в переважній більшості не відповідає санітарно-екологічним нормам. На даний час в області існує унітарна система збирання відходів, при якій всі побутові відходи збираються в одну ємність. Ситуацію ускладнює відсутність ефективної системи збору та формування окремих видів відходів як вторинної сировини. Як результат, на сміттєзвалище потрапляє значна кількість матеріалів, які мають високу ресурсну цінність та підлягають переробці (скло, папір, метал).

Система роздільного збирання відходів впроваджується поетапно на основі ПЕТ- пляшки.

У 2023 році збільшилась кількість населених пунктів області, де запроваджено часткове роздільне збирання побутових відходів.

Частковим роздільним збиранням побутових відходів охоплено орієнтовно до 69 % населення.

На даний час таке збирання проводиться в містах Луцьку, Ковелі, Володимирі, Нововолинську, Горохові, Ківерці, селищах міського типу Шацьк, Локачі, Турійськ, Олика та в окремих населених пунктах області.

В окремих населених пунктах, крім ПЕТ – пляшки, ще роздільно збирається скло та папір.

Станом на 01.01.2024 року на території області налічується 467 діючих місць видалення відходів, а це 11 полігонів твердих побутових відходів та 456 сміттєзвалищ, з них паспортизовано лише 28% та 6% мають оформлені державні акти на земельні ділянки або договори оренди землі, а це близько 226 га земель, на яких накопичено понад 1 млн тонн сміття.

Полігони твердих побутових відходів (далі - ТПВ) розташовані на території міст Луцька, Ковеля, Володимира, Нововолинська та Камінь-Каширського, Ковельського, Володимирського та Луцького районів та побудовані відповідно до розробленої та погодженої у встановленому законодавством порядку проектно-кошторисної документації.

Полігони твердих побутових відходів (далі - ТПВ) розташовані на території міст Луцька, Ковеля, Володимира, Нововолинська та Камінь-Каширського, Ковельського, Володимирського та Луцького районів та

побудовані відповідно до розробленої та погодженої у встановленому законодавством порядку проектно-кошторисної документації.

Із 11 діючих полігонів ТПВ, 7 полігонів переповнені, полігони м. Нововолинськ та м. Ковель заповнені від 80 до 99%, решта 2 полігони спроможні на певний період (від 2 до 5 років) забезпечити потребу своїх населених пунктів у розміщенні побутових відходів.

Основним способом видалення твердих побутових відходів в області є їх захоронення на сміттєзвалищах. Система роздільного збирання відходів впроваджується в основному на ПЕТ- пляшки.

Інформація про кількість полігонів та сміттєзвалищ ТПВ, яка надана органами місцевого самоврядування (у розрізі районів та міст обласного значення), подана в таблиці 8.4.

Інформація про кількість сміттєзвалищ (полігонів) станом на 01.01.2024 року

Таблиця 8.4

<i>№ з/п</i>	<i>Назва одиниці адміністративно-територіального устрою регіону</i>	<i>Кількість)</i>	<i>Площі під твердими побутовими відходами, га</i>	<i>Зміни площі (+/-) у відношенні до попереднього року</i>
1	2	3	4	5
	Полігони:	11	30,445 (проектна)	
	в тому числі:			
1	Володимирський район	3	7,79	
2	м. Ковель	4	10,26	
3	Луцький район	2	6,235	
4	м. Камінь-Каширський	2	6,16	
	Заводи по переробці твердих побутових відходів:	-	-	-

8.3. Транскордонне перевезення небезпечних відходів

На виконання міжнародних зобов'язань України, що впливають з її участі у Базельській конвенції про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх видаленням (1989 р.) та з метою забезпечення дотримання вимог екологічної безпеки під час транскордонних перевезень небезпечних відходів, функції компетентного органу з питань контролю за перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням в Україні, відповідно до положень постанови КМУ від 13.07.2000 № 1120 «Про затвердження Положення про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням і Жовтого та Зеленого переліків відходів», виконує Міндовкілля України.

Пунктом в) статті 17 Закону України «Про відходи» передбачено, що суб'єкти господарської діяльності у сфері поводження з відходами зобов'язані визначати склад і властивості відходів, що утворюються, а також ступінь небезпечності відходів для навколишнього природного середовища та здоров'я

людини відповідно до нормативно-правових актів, які затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Враховуючи вищезазначене, інформація щодо транскордонного переміщення небезпечних відходів за 2023 рік відсутня.

8.4. Державна політика та заходи у сфері поводження з відходами

Відповідно до Регіональної екологічної програми «Екологія 2023 - 2026», затвердженої наказом голови обласної військової адміністрації від 20 лютого 2023 року № 59 (зі змінами), Регіонального плану управління відходами у Волинській області до 2030 року, затвердженого рішенням обласної ради від 15 вересня 2021 року № 18/8, та місцевих програм екологічного спрямування у 2023 році:

- за кошти обласного фонду ОНПС:

- управлінням екології та природних ресурсів облдержадміністрації продовжено виконання договору щодо надання послуг зі збирання, перевезення та утилізації побутових ламп розжарювання (на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 10.01.2023 № 25 «Про реалізацію експериментального проєкту щодо створення сприятливих умов для забезпечення ефективного споживання електричної енергії населенням») - проведена оплата в сумі 315,693 тис. гривень за утилізацію ламп розжарювання, отриманих від населення в кількості 656 105 шт.;

- придбано гідравлічний прес для перероблення пластикових відходів у Шацькій селищній раді Ковельського району (кошти обласного фонду ОНПС - 90,0 тис. гривень, кошти міського фонду ОНПС - 38,6 тис. гривень);

- за кошти місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища в сумі 2 257,574 тис. гривень - реалізовано природоохоронні заходи із забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення і захоронення твердих побутових відходів (упорядкування сміттєзвалищ та придбання спеціального обладнання) у територіальних громадах Волинської області, Луцькою міською радою передано на утилізацію небезпечні відходи (відпрацьовані побутові батарейки, акумулятори, відпрацьовані люмінесцентні лампи, ртуть вміщуючі термометри) та використані шини з дитячих майданчиків ЗДО;

- за власні кошти ТзОВ «БАС МОТОР» та ПрАТ «СКФ Україна» в сумі 856,46 тис. гривень - виконано заходи щодо забезпечення екологічно безпечного збирання, зберігання та утилізації відходів.

На виконання вимог положення про електронний сервіс «Інтерактивна мапа Міністерства екології та природних ресурсів України» (esomara.gov.ua), затвердженого наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 23.01.2017 №17, починаючи з 2016 року управлінням через електронний кабінет електронних звернень заявників щодо виявлення місць чи об'єктів

несанкціонованих та неконтрольованих звалищ відходів приймалися звернення громадян та надавалися відповіді на порушені питання. З технічних причин, після кібератаки, що сталася в ніч з 13 на 14 січня 2022 року, відновити роботу електронного сервісу «Екомапа» <https://ecomapa.gov.ua/> не має можливості. Тому обмін інформацією (даними) на сервісі на даний момент здійснюється з використанням мережі Інтернет на безкоштовну гарячу лінію «Міндовкілля на зв'язку», експрес-чат «Допомога онлайн», що розміщений на головній сторінці вебсайту Міндовкілля та через чат-бот SaveEcoBot в Telegram та Rakuten Viber.

9.3. Радіаційна безпека

Найбільшу потенційну небезпеку для людини та навколишнього природного середовища при провадженні діяльності у сфері використання ядерної енергії несе використання радіоактивних матеріалів (ядерних матеріалів, радіонуклідних джерел іонізуючого випромінювання, радіоактивних відходів).

За інформацією Головного управління Держпродспоживслужби у Волинській області станом на 01.01.2024 на території регіону зареєстровано 19 суб'єктів господарювання (власників), які проваджують діяльність з використанням джерел іонізуючого випромінювання (далі - ДІВ). Більшість суб'єктів використовують у своїй діяльності джерела іонізуючого випромінювання у вигляді пристроїв, що генерують іонізуюче випромінювання. Переважно це суб'єкти, що застосовують радіаційні технології у медичній галузі з метою діагностування та терапії різних захворювань. Медичне опромінення, яке людина отримує під час проведення діагностичних та терапевтичних процедур, займає друге місце після природного опромінення та складає 15 % від загального опромінення людини.

Радіаційних аварій або інцидентів, пов'язаних з провадженням суб'єктами діяльності з використання радіоактивних матеріалів (радіонуклідних ДІВ) та випадків виявлення радіоактивних матеріалів у незаконному обігу на території області у 2023 році не зафіксовано.

9.3.1. Стан радіаційного забруднення території адміністративно-територіальної одиниці

До 1986 року регіон Волинського Полісся відрізнявся найнижчим рівнем антропогенного навантаження і вважався одним із найчистіших в екологічному аспекті.

В результаті аварії на Чорнобильській АЕС підвищеного радіоактивного забруднення зазнала територія трьох північних районів області – Камінь-Каширського, Любешівського і Маневицького (до проведення адміністративно-територіальної реформи в Україні).

До розміщення Чорнобильської АЕС середні рівні забруднення ґрунту цезієм-137 складали 0,046 Кі/км², стронцієм - 0,037 Кі/км², аналогічними вони були і на території області. За даними радіологічних досліджень, радіоактивного забруднення зазнала вся територія області. В порівнянні з доаварійним періодом забруднення цезієм загалом по області зросло в 5-10

разів, а на території підвищеного радіоактивного забруднення – від 20 до 50 разів.

За результатами проведених досліджень по уточненню радіаційного стану на території області шляхом здійснення аерогаммаспектрозйомки у 1990 році, наземного обстеження у 1990-1993 роках усіх 1316 населених пунктів області, включаючи хутори, сільськогосподарських угідь в 192 господарствах на прощі близько 500 тис. га, лісів Держлісфонду на площі 200 тис. га міжгосподарських лісів на площі 180 тис. га, 491 водних об'єктів, було встановлено дійсний стан радіоактивного забруднення території області. Радіоактивне забруднення – це наявність або поширення радіоактивних речовин понад їх природний вміст у навколишнього середовищі та/чи на тілі людини.

Щільність забруднення ^{137}Cs населених пунктів області коливається від 0,2 до 2 Кі/км².

Загальна площа території області зі щільністю забруднення ^{137}Cs від 1 до 5 Кі/км² складає близько 60 тис.га, серед них - близько 12 тис.га сільськогосподарських угідь. Площа міжколгоспних лісових масивів зі щільністю забруднення від 1 до 5 Кі/км² складає 15,3 тис.га, з них – у Камінь-Каширському районі – 6,3 тис.га, у Любешівському районі – 3,2 тис.га, у Маневицькому районі – 4,9 тис.га, у Ковельському- 0,75 тис.га. Площа лісів Держлісфонду із забрудненням цезієм-137 складає 27,6 тис.га, з них у Маневицькому районі – 21,0 тис.га, Камінь-Каширському районі – 3,05 тис.га, у Любешівському – 3,02 тис.га (до проведення адміністративно-територіальної реформи в Україні).

Радіоактивне забруднення води у річках, озерах та ставках не перевищує 0,25 пКі/л ^{137}Cs та ^{90}S 20 пКі/л при допустимих концентраціях - ^{137}Cs 500 пКі/л та ^{90}S – 100 пКі/л.

Відповідно до п.3 ст.2 Закону України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» - зона гарантованого добровільного відселення – це територія зі щільністю забруднення ґрунту понад доаварійний період ізотопами цезію від 5,0 до 15,0 Кі/км, або стронцію від 0,15 до 3,0 Кі/км², або плутонію від 0,01 до 0,1 Кі/км², де розрахункова ефективна еквівалентна доза опромінення людини з урахуванням коефіцієнту міграції радіонуклідів у рослини та інших факторів може перевищувати 1,0 мЗв (0,1 бер) за рік понад дозу, яку вона одержала у доаварійний період.

Відповідно додатку № 1 Постанови Кабінету Міністрів Української РСР № 106 від 23 липня 1991 року згідно з розрахунками доз додаткового опромінення с.Галузія і Прилісне Маневицького району були віднесені до зони безумовно (обов'язкового) відселення, до зони гарантованого добровільного відселення було віднесено 64 населені пункти Камінь-Каширського району, пізніше було включено с.Кримно, 47 населених пунктів Любешівського району, 53 населені пункти Маневицького району (до проведення адміністративно-територіальної реформи в Україні).

Починаючи з 1993 року, сумарна еквівалентна доза опромінення в цих населених пунктах не відповідала критерію 2 зони, тому постановою Кабінету

Міністрів України від 12 травня 2004 року № 622 до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» було внесено зміни, якими села Галузія і Прилісне колишнього Маневицького району переведено із зони безумовного (обов'язкового) відселення до зони гарантовано добровільного відселення.

На підставі експертних висновків Національної комісії з радіаційного захисту населення «Про радіологічний стан населених пунктів Волинської області» за 2012 рік, у Волинській області критерію 3 зони гарантованого (добровільного) відселення (паспортна доза більше 1 мЗв) відповідає 3 населених пункти Маневицького району: с.Галузія, с.Серхів, с.Велика Яблунька, критерію 4 зони посиленого радіоекологічного контролю (паспортна доза від 0,5 до 1 мЗв) відповідає: 14 населених пунктів Камінь-Каширського району, 4 населених пункти Любешівського району, 33 населених пункти Маневицького району (до проведення адміністративно-територіальної реформи в Україні).

Відповідно до змін, внесених до статті 2 Закону України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» Законом України від 28 грудня 2014 року № 76-VIII «Про внесення змін України та визнанням такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України» зону посиленого радіологічного контролю виключено із переліку зон, забруднених внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Однак, статус радіоактивно забруднених територій у Волинській області на підставі експертних висновків Національної комісії з радіаційного захисту населення «Про радіологічний стан населених пунктів Волинської області» за 2012 рік не змінено.

В межах реалізації заходів щодо подолання наслідків Чорнобильської катастрофи в області налагоджено та проводиться постійний та дієвий контроль за станом забруднення продуктів харчування сільськогосподарської та лісогосподарської сировини радіологами мережі радіаційного контролю України. Фінансування заходів програми «Радіологічний захист населення та екологічне оздоровлення територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» здійснюється за рахунок коштів державного бюджету.

Станом на 1 січня 2024 року до зони радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи відноситься 167 населених пунктів області: 55 населених пунктів у Камінь-Каширській міській раді, 41 населений пункт у Любешівській селищній раді, 36 населених пунктів у Маневицькій селищній раді, 11 населених пунктів у Прилісенській сільській раді, 12 населених пунктів у Сошичненській сільській раді Камінь - Каширського району та 12 населених пунктів у Колківській селищній раді Луцького району, яким надано статус третьої зони гарантованого (добровільного) відселення.

Радіологічний контроль за якістю продукції, що виробляється на забруднених територіях, проводили 8 радіологів державної мережі радіологічного контролю.

Протягом 2023 року проведені дослідження 12 177 проб різноманітної сільськогосподарської, лісгосподарської продукції, сировини у всіх населених пунктах зони радіоактивного забруднення. Виявлено перевищення допустимих рівнів вмісту цезію-137 у 153 пробах свіжих та сухих лісових грибів.

Максимальний рівень забруднення сухих грибів цезієм-137 становив 16800 Бк/кг у с. Набруска Камінь-Каширського району.

Кількість проведених досліджень наведено в таблиці:

Таблиця 9.1

Назва продукції	Кількість проб, що досліджено	Кількість перевищень ДР-2006	Виявлені мак. рівні забр. Бк/л,кг	Допуст. рівень забруд. згідно ДР-2006 Бк/л,кг
Молоко	3799	-	92	100
Гриби та ягоди лісові сухі	769	17	16800	2500
Гриби та ягоди лісові свіжі	784	136	5100	500
<i>В т.ч.</i>	9902	-	-	
<i>сільськогосподарської</i>				
<i>- лісгосподарської</i>	227533	153	-	
Всього по зоні забруднення	12177	153	16800	

Слід відмітити, що рівень забруднення сухих лісових грибів залишається досить високим.

На сучасному етапі основна частина дози опромінення населення, яке проживає на забруднених територіях, обумовлена внутрішнім опроміненням за рахунок вмісту радіонуклідів штучного походження в основних продуктах харчування (молоці, овочах, лісових ягодах і грибах). Встановлено, що надходження радіоактивного цезію до організму людини з харчовими продуктами в умовах того чи іншого населеного пункту залежить не стільки від щільності забруднення цезієм, скільки від повноти проведення протирадіаційних заходів, особливості харчового раціону. Тому, основним заходом запобігання внутрішнього опромінення є радіаційний контроль харчових продуктів і сировини, заборона виробництва та вживання місцевих продуктів з вмістом радіонуклідів вище допустимих рівнів, вилучення з раціонів харчування найбільш забруднених грибів, лісових ягід, молока, м'яса, овочів.

9.5. Державна політика та заходи з забезпечення екологічної безпеки

Екологічна безпека складається з:

- екологічного аудиту;
- моніторингу;
- прогнозу розвитку екологічної ситуації;
- екологічного менеджменту.

Серед основних заходів —ті, які спрямовані на виявлення екологічно небезпечних об'єктів і видів діяльності, природних зон і територій, що характеризуються погіршенням екологічної ситуації, з метою профілактики запобігання їх шкідливого впливу на здоров'я людини і навколишнє природне середовище. До них належать такі заходи: державна реєстрація паспортизації екологічно небезпечних підприємств і сертифікація екологічно небезпечної продукції, моделювання і прогнозування змін стану навколишнього природного середовища, інформування населення та органів державної влади про стан навколишнього природного середовища тощо.

Зокрема, інформація щодо результатів здійснення моніторингу стану атмосферного повітря, ґрунтів та водних об'єктів на території області у вигляді аналітичних довідок щомісяця та щокварталу оприлюднюється у формі відкритих даних на сторінці управління офіційного вебсайту Волинської облдержадміністрації у рубриці «Стан довкілля та природоохоронна діяльність» підрубриці «Моніторинг».

Окрім того, на виконання вимог статей 25, 25¹ Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», з метою забезпечення належного інформування населення про стан довкілля, управлінням екології та природних ресурсів облдержадміністрації здійснюється підготовка та формування Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища Волинської області та Екологічного паспорта регіону за звітний період з наступним обов'язковим оприлюдненням на офіційних інформаційних ресурсах.

10. Промисловість та її вплив на навколишнє природне середовище

10.1. Структура та обсяги промислового виробництва

Хоча Волинська область є аграрною, промисловість є важливою складовою господарського комплексу. Для області – це пріоритетна і перспективна галузь, якою створюється понад 15,4 відсотків валової доданої вартості області.

Економічний потенціал області формують підприємства таких галузей промисловості: харчової, машинобудівної, деревообробної та виробництва паперу, виробництва гумових та пластмасових виробів, виробництва меблів, металургійного виробництва, текстильного виробництва та виробництва одягу, добувної і хімічної галузей.

За наявною інформацією, зокрема на підставі даних Головного управління статистики у Волинській області, в регіоні працює понад 798 значних за обсягами виробництва підприємств, які випускають промислову продукцію, забезпечують своєчасну виплату заробітної плати працівникам та сплату податків до місцевих та державного бюджетів.

З початку повномасштабного вторгнення рф в Україну понад 80 відсотків суб'єктів господарювання області відновили свою роботу, а деякі змогли наростити виробничі потужності.

Так, Товариство з обмеженою відповідальністю «Волиньхолдінг», власник швейцарська компанія Nestle S.A., один з найбільших виробників

продуктів харчування та напоїв під торговою маркою «ТОРЧИН», за 2023 рік інвестувало у виробництво 388,0 млн гривень. У 2022 році ця компанія розпочала будівництво нового виробничого майданчика у с.Смолигів (цех з виробництва вермішелі швидкого приготування та спецій). На новому виробництві працюватиме близько 300 осіб, що в результаті забезпечить подальший розвиток місцевої громади. Заплановані інвестиції у виробництво на 2024 рік складають 1 млрд 439,0 млн гривень.

За підсумками 2023 року в області позитивна динаміка щодо обсягів зовнішньоторговельних операцій. Так, обсяги зовнішньоторговельних операцій за 2023 рік зросли порівняно з 2022 роком на 17,2 відсотка та становить 5 млрд 119,545 млн дол.

Найбільші експортери у 2023 році:

- ТОВ «КРОМБЕРГ ЕНД ШУБЕРТ» – 7 млрд 123,6 млн грн;
- ТОВ «ВОЛИНЬ-ЗЕРНО_ПРОДУКТ» – 3 млрд 715,5 млн грн;
- СПІ ТОВ «МОДЕРН_ЕКСПО» – 2 млрд 152,9 млн грн;
- ПрАТ «СКФ Україна» – 1 млрд 424,7 млн грн.

Експорт товарів у січні–квітні 2024 року становив 266,8 млн.дол. США, імпорт – 824,7 млн.дол. Порівняно із 2023 роком обсяги експорту зменшився на 19,7 %, імпорту зріс на 2,5%. Від’ємне сальдо дорівнювало 557,8 млн.дол. Зовнішньоторговельні операції проводились з партнерами із 112 країн світу.

У загальному обсязі експорту товарів переважали зернові культури (24,1%), деревина і вироби з деревини (23,2%), меблі (8,5%), готові харчові продукти (6,0%), недорогоцінні метали та вироби з них (5,3%), жири та олії тваринного або рослинного походження (5,1%), живі тварини; продукти тваринного походження (3,7%), машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання (3,5%), полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них (2,2%).

Основу товарної структури імпорту складали наземного транспорту, крім залізничного (35,8%), палива мінеральні; нафта і продукти її перегонки (30,0%), машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання (10,2%), полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них (6,6%), продукція хімічної та пов’язаної з нею галузей промисловості (3,9%), живі тварини; продукти тваринного походження (2,5%).

Основними партнерами в експортно-імпортних операціях були країни Європейського Союзу (ЄС), на які припадало 70,5% загального обсягу експорту та 76,0% імпорту товарів.

Серед країн ЄС значними були обсяги торгівельних операцій з Німеччиною, Польщею, Нідерландами, Литвою, Угорщиною та Італією. Обсяг експорту послуг у порівнянні із 2021 роком збільшився на 11,7% і склав 97,2 млн дол. США, імпорт зменшився на 9,5% і становив 35,3 млн дол.США. Позитивне сальдо склало 61,9 млн.дол.США.

Структуру експорту формували послуги з переробки матеріальних ресурсів, транспортні, послуги у сфері телекомунікації, комп’ютерні та інформаційні, ділові, імпорту – транспортні послуги, пов’язані з подорожами, роялті та інші послуги, пов’язані з використанням інтелектуальної власності,

послуги, пов'язані з фінансовою діяльністю, послуги з ремонту та технічного обслуговування, ділові.

Серед країн ЄС найбільше послуг надано Австрії, Польщі, Німеччині, отримано – від Польщі, Німеччини, Швеції.

10.2. Вплив на навколишнє середовище

Вплив промислового виробництва на довкілля вкрай негативний. У результаті виробничих процесів виникає велика кількість відходів, які повертаються в природне середовище. Промисловість здійснює забруднення всіх оболонок Землі: літосфери (захоронення шкідливих твердих відходів, зміна рельєфу: терикони, відвали, кар'єри), гідросфери (забруднення промисловими стоками), атмосфери (викиди в атмосферу), біосфери (у результаті забруднення зникає велика кількість організмів).

Основними забруднювачами повітря були підприємства харчової промисловості, сільського та лісового господарства, підприємства з видобування природного газу та нафтопереробки, а також здійснення діяльності у сфері транспорту. На них припадає понад 60% загальнообласних викидів.

10.2.1. Гірничодобувна промисловість

Добувну галузь в промисловості Волинської області представляють чотири вугільних підприємства: шахта «Бужанська», шахта №9 «Нововолинська», шахта №1 «Нововолинська» та шахта №10 «Нововолинська».

Станом на початок 2024 року видобуток вугілля в області здійснюють два підприємства: ДП «Шахта №9 «Нововолинська» та ДП «Волиньвугілля», до якого входить діюча шахта «Бужанська».

На сьогодні в умовах військового часу ДП «Шахта №9 «Нововолинська», працюючи в режимі підготовки до ліквідації, забезпечує видобуток вугілля та вирішує ряд питань соціально правового характеру. А це - своєчасна виплата заробітної плати, погашено заборгованість по електроенергії, забезпечується сплата ПДВ, ЄСВ, здійснюється матеріальна і грошова допомога ЗСУ, загиблим та ветеранам шахти.

На шахті №1 «Нововолинська» продовжується процес підготовки до ліквідації, проводяться роботи відповідно до нормативних документів. Державним науково-дослідним, проектно-конструкторським і проектним інститутом вугільної промисловості «УКРНДІПРОЕКТ» розроблено проект ліквідації шахти №1 «Нововолинська».

З метою ліквідації підприємства, Нововолинською міською радою при розробці проекту запропоновано передбачити природоохоронні заходи такі, як гірничотехнічна рекультивация на землях, що зазнали змін у структурі рельєфу, екологічному стані ґрунтів і материнських порід та у гідрологічному режимі внаслідок проведення гірничодобувних, геологорозвідувальних, будівельних та інших робіт, а також проведення робіт по рекультивации породного відвалу, які необхідно виконувати відповідно до діючих стандартів.

При виконанні рекультивації особлива увага приділяється водовідвідній, водопонижувачій каналі на території підприємства, яку в процесі виконання робіт необхідно очистити та поглибити.

З жовтня 2018 року будівництво ДП «Шахта №10 «Нововолинська» призупинено, здійснюється утримання комплексів загальношахтного призначення у безаварійному стані.

15 листопада 2023 року у с.Будятичі Волинської області у рамках реалізації проєкту «Підтримка структурних змін у вугільних регіонах України» відбулося стартове засідання, на якому вперше було обговорено стратегічну важливість добудови та введення в експлуатацію першої черги лави №1 шахти №10 «Нововолинська». Враховуючи, що введення в експлуатацію першої черги лави №1 та видобуток вугілля позитивно вплине на соціально-економічний розвиток регіону та забезпечить підтримку енергетичної незалежності України в умовах російської агресії, обласна військова адміністрація зверталася до Міненерго України та Мінекономіки України щодо виключення об'єкту незавершеного будівництва «Будівництво шахти №10 «Нововолинська» з переліку об'єктів, що підлягають приватизації.

Розпорядженням начальника Волинської обласної військової адміністрації від 30.11.2023 №502 утворено робочу групу з розроблення проєкту Плану дій зі справедливої трансформації Волинського вугільного мікрорегіону Волинської області на період до 2030 року, що є в рамках реалізації Ініціативи щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях. Окремо регіональних програм, спрямованих на відтворення соціальної інфраструктури шахтарських населених пунктів, на території яких розміщуються вугледобувні та вуглепереробні підприємства, що перебувають в стадії ліквідації (консервації) в області не розроблено.

Обласною військовою адміністрацією спільно з Нововолинською, Литовезькою та Поромівською територіальними громадами сформовані та надані до Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України пропозиції до завдань та заходів з виконання проєкту Державної цільової програми справедливої трансформації вугільних регіонів України на період до 2030 року по Волинській області на загальну суму 41 729,6 млн гривень.

Основні проблемні питання по вугільних підприємствах області:

1. Залишається невирішеним питання завершення будівництва шахти №10 «Нововолинська», яка є одним з важливих перспективних об'єктів соціально-економічного розвитку Волинської області і єдиним в Україні вугледобувним підприємством, що будується.

2. Вугільні підприємства області щомісяця перебувають у переліку боржників з виплати заробітної плати, що є основною причиною, яка створює соціальну напругу серед шахтарів. А саме, за оперативною інформацією станом на 21.06.2024 заборгованість вугільних підприємств становила 13 386,0 тис. грн., з неї:

ДП «Волиньвугілля» - 13 226,0 тис. грн;

ДП «Шахта №1 «Нововолинська» - 160,0 тис. гривень.

Питання стабільної роботи вугільних підприємств області, збереження робочих місць, вчасної оплати праці, наповнення місцевих і державного бюджетів та перспективи їх розвитку завжди в центрі уваги обласної військової адміністрації.

10.2.2. Металургійна промисловість

До підприємств галузі відносяться ТОВ «Ковельський завод сучасних будівельних матеріалів», ТОВ «Завод «Промлит», ТОВ «Механічно-ливарний завод», ПАТ «Нововолинський ливарний завод» та інші.

ПАТ «Нововолинський ливарний завод» - один з найбільших ливарних заводів західного регіону України. Підприємство займається сталевим, чавунним, кольоровим металевим литвом, відливанням дзвонів, переплавом брухту чорних та кольорових металів. На підприємстві впроваджено та сертифіковано систему управління якістю.

Відпрацьована технологія виготовлення дзвонів вагою від 0,5 до 8000 кг. Підприємство брало участь у міжнародних виставках Польщі та інших країн.

За 25-літню історію виготовлення дзвонів завод став відомим не тільки в регіоні, а й далеко за межами України. Дзвони підприємства з величчю звучать у всіх єпархіях України (в т.ч. Золотоверхому Михайлівському соборі, чоловічому Свято-Троїцькому монастирі), в Білорусії, Грузії, Польщі, Франції, Канаді, Чехії, США, Словаччині, Молдові.

ТОВ «Завод «Промлит» займається литтям кольорових і чорних металів, а саме: полотен пластинчастих живильників, церковних дзвонів, чанів для купання.

ТОВ «Механічно-ливарний завод» займається литвом з чорних та кольорових сплавів (виготовлення литва згідно креслень замовника). Виготовлення запчастин до гірничорудної, кранової, авто та сільськогосподарської техніки. Підприємство має можливість виготовляти конуса пічні, колеса до вагонеток, опорні та підтримуючі катки, кранові колеса і т.д. Рівень технологічного розвитку підприємства дозволяє одержувати виливки широкого спектру марок чавуну і сталі. Перевірка якості металу - невід'ємна складова процесу випуску продукції.

10.2.3. Хімічна та нафтохімічна промисловість

До підприємств із виробництва хімічних речовин і хімічної продукції належать наступні підприємства.

ТОВ «ВІКІ» - одне з перших українських підприємств, яке спеціалізується на виготовленні косметики, асортиментний ряд якого нараховує більше 200 позицій. Продукція підприємства включає професійну та звичайну косметику для волосся (шампуні, відновлюючі маски та маски-спреї, кондиціонери, бальзами, гелі, пінка, лак та ін.), косметику для тіла (рідке мило, гелі для душу та інтимної гігієни, піни для ванн). Вся продукція тестована Міністерством охорони здоров'я України та сертифікована в державній системі УкрСЕПРО. На підприємстві діє система управління якістю ISO 9001-2009.

10.2.4. Харчова промисловість

Харчова промисловість Волині - це більше сотні великих, середніх і малих підприємств різної форми власності, які виробляють 24 відсотки реалізованої промислової продукції регіону.

Волинь має досвід співпраці щодо експорту з країнами Європейського Союзу, адже цьому сприяє географічне розташування області. Також експортується продукція волинських аграріїв та харчових підприємств області на ринки Середньої Азії та Близького Сходу.

В області є можливості збільшити експорт виробів харчової промисловості кондитерські вироби, продукти переробки м'яса, овочів і фруктів, цукор, олія, борошно та ін., адже виробники харчових продуктів мають впроваджені комплексні системи контролю якості на усіх етапах ланцюга створення вартості (виробництво, пакування, перевезення та/або зберігання), щоб забезпечити придатність своєї продукції для постачання на експортні ринки.

Важливе значення для розширення економічних зв'язків та пропаганди вітчизняних харчових продуктів мають виставково-ярмаркові заходи, в яких підприємства харчової промисловості області беруть активну участь.

Серед провідних підприємств харчової промисловості приватне акціонерне товариство «Волиньхолдінг» (виробляє майонези, соуси, приправи), публічне акціонерне товариство, «Луцьк Фудз» (соуси томатні, оцет, безалкогольні напої, вода мінеральна), «Гнідавський цукровий завод» (цукор), товариства з обмеженою відповідальністю «Нововолинський олійно-жировий комбінат» (маргарин), «Волинь-зерно-продукт» (борошно торгової марки «Вілія»), «Агротехніка», «Птахокомплекс «Губин», хлібозаводи, та інші.

Вагома частка випущеної продукції належить підприємствам з виробництва готових кормів для тварин, олії, тваринних жирів, м'яса та м'ясних продуктів, прянощів та приправ.

Серед підприємств, що займаються виробництвом м'яса, м'ясних продуктів товариства з обмеженою відповідальністю «Птахокомплекс «Губин», ПАТ «Володимир-Волинська птахофабрика», ПрАТ «Волиньхолдінг».

ТЗОВ «Птахокомплекс «Губин» - найбільший підрозділ Агропромгрупи «Пан Курчак», який функціонує в цілому ряді районів Волинської області. Робота проводиться у двох напрямках: вирощування птиці та виробництво м'яса птиці. У складі комплексу діють 5 відгодівельних ферм та виробляється понад 30 позицій фасованої курячої продукції в охолодженому та замороженому вигляді.

ПАТ «Володимир-Волинська птахофабрика» входить в п'ятірку найбільших українських підприємств з виробництва м'яса птиці (кури бройлери), продукція якого відома під торговою маркою «Курка-Чеботурка». У структурі підприємства – комбікормовий завод, забійний та переробний цехи. ПрАТ «Волиньхолдінг» - український лідер з виробництва холодних соусів під торгівельною маркою «Торчин» (виробляє майонези, соуси, приправи).

10.3. Державна політика та заходи з екологізації промислового виробництва

Сьогодні під екологізацією розуміють процес поступового і послідовного впровадження систем технологічних, управлінських та інших рішень, які дозволяють підвищувати ефективність використання природних ресурсів і умов поряд з покращенням або хоча б збереженням якості природного середовища. Це одна з головних вимог сучасності в умовах глобальної екологічної кризи.

Локомотивом технологічного оновлення стане створення спеціальних економічних режимів. Зокрема, формування промислового агрокластера - індустріальний парк «Ковель».

Пріоритетними для розміщення галузями діяльності є підприємства з агропереробки та переробки лісової продукції, машинобудування, виробництва харчових продуктів, а також об'єкти логістики, сервісного обслуговування та іншого. Також розроблено інвестиційний проєкт «Екотехнопарк «Волинь».

Розвиток індустріальних парків дозволить економічно, екологічно та естетично структурувати населені пункти, «очистивши» міста від промислового виробництва. Концентрація промислового виробництва на обмежених площах за межами житлових, історико-культурних та рекреаційних територій не лише зробить економіку громади більш ефективною через зниження трансакційних витрат, але й дозволить покращити якість життя та екологічний стан у відповідному населеному пункті.

В плані заходів на 2021-2023 роки з реалізації Стратегії розвитку Волинської області на період до 2027 року передбачена реалізація таких проєктів по розвитку галузі:

- створення підприємства по виробництву сірників в с.Нові Березичі Любешівського району Волинської області;
- будівництво вітрової електростанції «Суходоли»;
- будівництво заводу з переробки картоплі на крохмаль;
- відкриття виробництва «ЕсоСвіт» з переробки фруктів і ягід, горіхів на пастилу та інші корисні десерти.

11. Сільське господарство та його вплив на навколишнє природне середовище

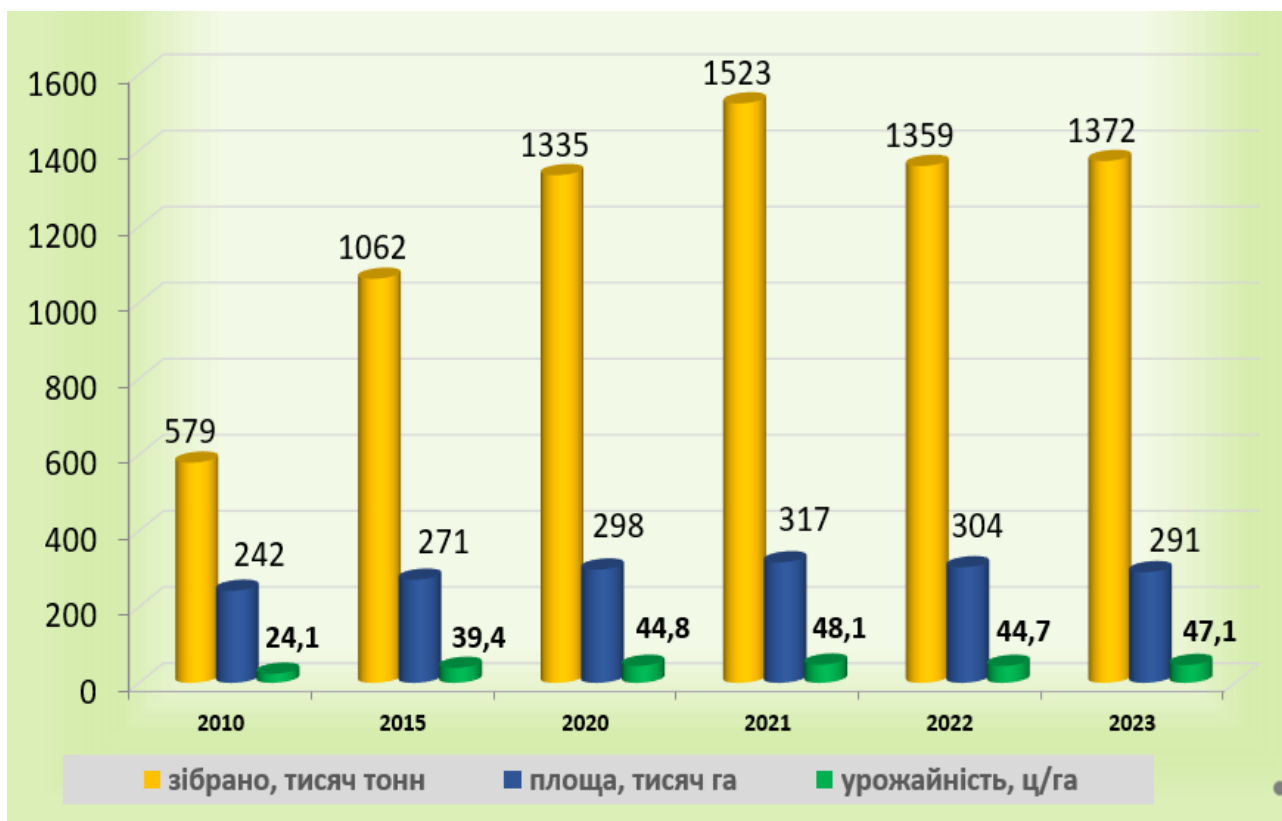
11.1. Тенденції розвитку сільського господарства

Агропромисловий комплекс Волині, незважаючи на третій рік війни в цілому не зазнав значних втрат. Індекс сільськогосподарської продукції у 2023 році становив 100,1 % до рівня 2022 року (у цінах 2021 року). Виробництвом сільськогосподарської продукції в області займаються понад 1000 агропідприємств, із них – більше 700 фермерських господарств, а також понад 144 тисячі особистих селянських господарств.

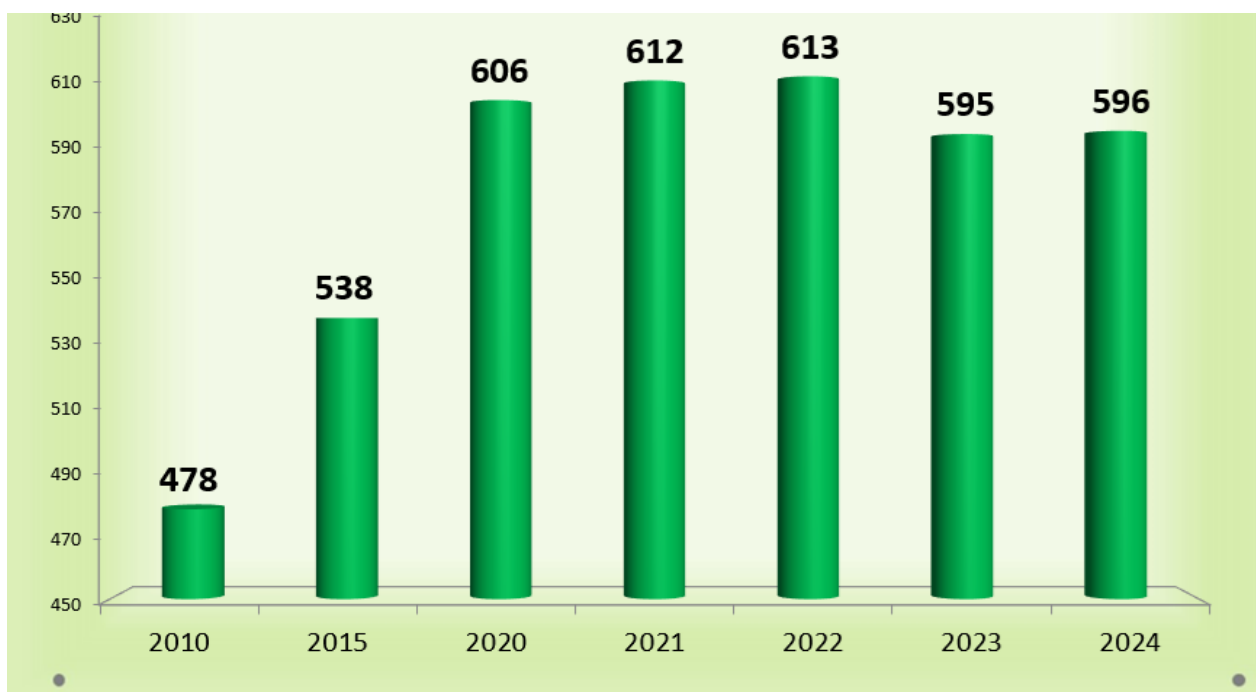
У 2023 році зареєстровано 26 сімейних фермерських господарств у формі ФОП та 4 фермерські господарства – юридичні особи. Індекс продукції рослинництва у 2023 році становив 101,2 % (у цінах 2021 року) до рівня 2022 року. У 2023 році в області зібрано 1,4 млн тонн зернових та зернобобових із площі 291,3 тис. га (у 2022 році – 1,3 млн тонн), в т.ч. пшениці – 660 тис. тонн,

кукурудзи – 489,7 тис. тонн, ячменю – 89,5 тис. тонн. Крім того зібрано цукрового буряку – 622,6 тис. тонн, ріпаку – 160,4 тис. тонн, сої – 138,7 тис. тонн, соняшнику – 65 тис. тонн, картоплі – 1,3 млн тонн, овочів – 294,6 тис. тонн. Уся посівна площа становила – 595,4 тис. га. Зернове господарство області було і залишається найпотужнішою складовою галузі рослинництва.

Динаміка валового збору зернових та зернобобових культур

Динаміка посівних площ сільськогосподарських культур, тис. га

Структура посівних площ не зазнала особливих змін. Посівні площі зернових та зернобобових скоротилися на 3 відсотки і становлять 47 відсотків, технічні культури займають 26 відсотків площ, 17 відсотків – картопля та овочі, 10 відсотків - кормові культури.

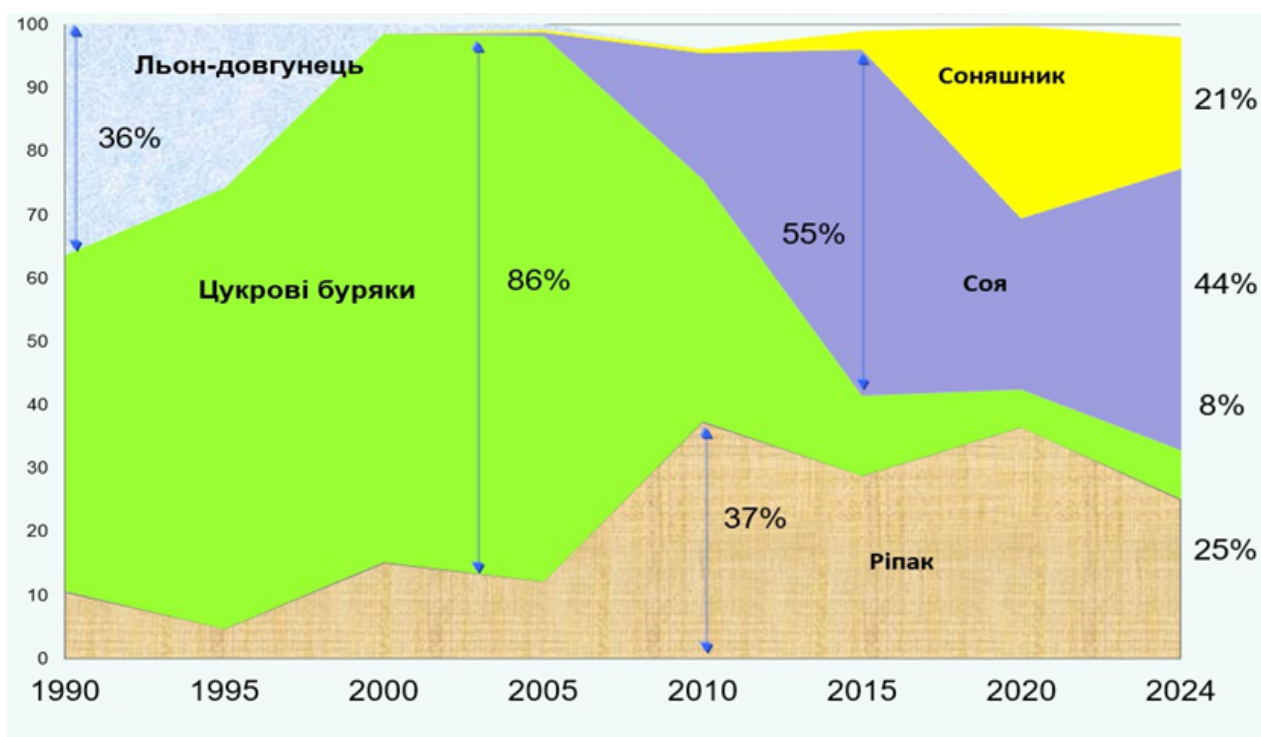
Структура посівних площ, посіяних під урожай 2024 року, у %

Протягом останнього десятиліття динаміка посівів технічних культур області зазнала суттєвої трансформації, причиною цього є ряд чинників. Зокрема, зміна клімату, виведення високоадаптивних сортів та гібридів, що дозволило успішно вирощувати сільськогосподарські культури, які раніше не вирощувались у наших широтах, а також цінова ситуація на технічні культури такі як соняшник, соя, ріпак.

Динаміка посівів технічних культур, у %

У тваринництві спостерігається незначне зменшення виробництва. Індекс продукції тваринництва у 2023 році становив 97,4 % (у цінах 2021 року) до рівня 2022 року. У господарствах усіх категорій області станом на 1 січня 2024 року утримувалось: 94 тисячі голів ВРХ (94% до рівня 2023 року), в т.ч. 62 тисячі корів (93%), 220 тисяч свиней (99% до 2023 року).

Протягом 2023 року господарствами усіх категорій реалізовано на забій 138,4 тисячі тонн живої маси сільськогосподарських тварин (98,3 % до рівня 2022 року), вироблено 291 тисячу тонн молока (90 % до рівня 2022 року) та 190 млн шт. яєць (97 % до рівня 2022 року).

За 2023 рік аграрії експортували продукції за суму 416,2 млн дол. США – 692 тис. тонн (50,5% в експорті Волині), імпортували на суму 118,6 млн дол. США (4,6% в імпорті Волині), позитивне сальдо аграрної продукції – 297,6 млн дол. США.

За 2023 рік волинські аграрії залучили 55,2 млн грн, що дало змогу створити 150 нових робочих місць.

У 2024 році очікуємо незначний спад виробництва практично за всіма видами сільськогосподарської продукції, що зумовлено ситуацією в країні, а зокрема браком робочої сили через мобілізацію, що ще більше загострило проблеми в сільськогосподарській галузі. Однак, сподіваємося, що пільгове кредитування та державні підтримки стабілізують сільське господарство та підвищать його конкурентоспроможність.

Для підтримки агропромислового сектору, в області реалізовується Комплексна програма розвитку агропромислового комплексу Волинської області на 2023–2026 роки. У 2024 році кошти передбачено тільки на виплату дотації за вирощування молодняка великої рогатої худоби.

11.2. Вплив на наколишне середовище

11.2.1. Внесення мінеральних і органічних добрив на оброблювані землі та під багаторічні насадження

За оперативними даними у 2023 році сільгоспідприємствами області було внесено 97,7 тис.тонн мінеральних добрив (39,7 тис.тонн у перерахунку на поживну речовину) на площі 223,4 тис.га (93,6% посівної площі). В середньому по області на 1 га посівної площі обсяг внесених поживних речовин склав 166 кг/га або 178 кг/га на оброблену площу.

В минулому році за оперативними даними було внесено 393,9 тис.тонн органічних добрив, на площу 26,5 тис.га (11,1% посівної площі), що в розрахунку на 1 га посівної площі становить 1,6 т/га, обробленої площі – 14,9 т/га.

Під багаторічні насадження (плодово-ягідні, горіхи) агроформуваннями області у минулому році за оперативними даними було внесено 316,3 тонн мінеральних добрив (128,4 тис.тонн у перерахунку на поживну речовину) на площу 772,5 га (81,2% площі насаджень). В середньому по області на 1 га наявних площі багаторічних культур обсяг внесених поживних речовин склав 135 кг/га або 166 кг/га на оброблену площу.

11.2.2. Використання пестицидів

У 2023 році за оперативними даними сільгоспідприємствами області було внесено 435,7 тон пестицидів на площі 228,4 тис.га (95,7% посівної площі), в тому числі 287,1 тон гербіцидів, 96,5 тони фунгіцидів, 32,9 тон інсектицидів. В середньому по області на 1 га посівної площі обсяг внесених пестицидів склав 1,8 кг/га або 1,9 кг/га на оброблену площу.

11.2.3. Зрошення та осушення земель

Меліорація - це система заходів, пов'язаних із корінним поліпшенням властивостей ґрунтів і спрямованих на підвищення їхньої родючості. Внутрішньогосподарська меліоративна мережа забезпечує захист територій від затоплення і підтоплення поверхневими і паводковими водами, забезпечує зволоження пожежонебезпечних ділянок.

Станом на 01.01.2024 площа осушених земель становила 416,6 тис.га, в тому числі 236,6 тис.га осушено гончарним дренажем. Осушувально-зволожувальні меліоративні системи займають площу – 156,9 тис.га, на 47,9 тис.га побудовані польдерні системи.

Загальна протяжність відкритої мережі каналів становить 18,5 тис. км, в тому числі 4,6 тис. км міжгосподарських, 13,9 тис. км внутрішньогосподарських.

Протяжність дамб 360 км, із них міжгосподарських 288 км, внутрішньогосподарських - 72 кілометри. В складі осушувальних систем нараховується понад 800 кілометрів експлуатаційних доріг, 15252 гідротехнічні споруди, з них 2601- на балансі Регіонального офісу водних ресурсів у Волинській області.

Для відведення надлишкових вод з польдерних систем та заакумулювання води у водосховищах на міжгосподарській мережі функціонує 46 насосних станцій, в тому числі 44 стаціонарних.

В області нараховується 11 водосховищ загальною площею 2,170 тис.га, повним об'ємом 39,243 млн м³, корисним - 23,59 млн м³,

Для здійснення контролю за рівнями ґрунтових вод та меліоративним станом осушених земель і прилеглих до них територій функціонує 1170 свердловин.

З метою забезпечення зволоження осушених торфовищ у пожежонебезпечні періоди року розроблено і було задіяно в роботі 62 схеми закумулювання води в каналах меліоративних систем на загальній площі 20 тис. гектарів.

У 2023 році по програмі «Експлуатація державного водогосподарського комплексу та управління водними ресурсами» використано 56,4 млн. грн. коштів загального фонду та 6,5 млн грн. коштів спеціального фонду. На покриття дефіциту коштів загального фонду направлено 1,097 млн. грн. коштів спеціального фонду.

11.2.4. Тенденції в тваринництві

Тваринництво – особлива галузь сільського господарства, стан розвитку якої вагомо впливає на економічний потенціал агропромислового розвитку області.

Вплив тваринництва на забруднення навколишнього середовища невеликий і загроза з його боку для змін клімату незначна, оскільки спостерігається позитивна динаміка скорочення цього впливу.

Екологічне значення галузі полягає в забезпеченні землеробства органічними добривами, внесення у ґрунт яких повертає в природу значну кількість органічної маси, сприяє підвищенню його родючості, вмісту гумусу, розвитку мікрофлори. Свинячий гній після переробки личинками мух стає цінним органічним добривом, яке має нематодоцидну дію. Особливо воно цінне для закритого ґрунту. Внесення біоперегною в ґрунт зменшує чисельність галової нематоди і затримує строки її появи.

Одним із напрямів скорочення негативного впливу на довкілля полягає в утилізації відходів у сільському господарстві шляхом отримання біогазу.

Також важливим аспектом являється розвиток органічного виробництва, що забезпечує населення безпечною, екологічно чистою та високоякісною тваринницькою продукцією.

11.3. Органічне сільське господарство

Органічне сільське господарство - це цілісні системи управління сільськогосподарським виробництвом, які сприяють поліпшенню стану агроекологічних систем, включаючи біорізноманіття і діяльність ґрунтових мікроорганізмів. Органічна діяльність полягає у повній відмові від застосування ГМО, антибіотиків, отрутохімікатів та мінеральних добрив. Це призводить до підвищення природної біологічної активності у ґрунті,

відновлення балансу поживних речовин, підсилюються відновлювальні властивості, нормалізується робота живих організмів, відбувається приріст гумусу, і як результат - збільшення урожайності сільськогосподарських культур.

На Волині органічне виробництво – це 5,2 тисячі гектарів сільськогосподарських земель (органічних і перехідного періоду), на яких працюють 32 сертифікованих операторів органічної продукції, посвідчених сертифікатом «Органік стандарт».

Практично всі волинські господарства сертифіковані на виробництво продукції рослинництва, і лише ТОВ «Старий Порицьк» – на виробництво продукції рослинництва і тваринництва. Це єдине підприємство на Волині, що виробляє органічну молочну продукцію (органічну сироварню відкрито ще у 2016 році). Саме у цьому господарстві можна побачити високотехнологічні методи органічного виробництва, які вони успішно впроваджують.

Питання органічного виробництва та органічного сільського господарства є одним з пріоритетних завдань Стратегії розвитку Волинської області на період до 2027 року, а саме щодо популяризації споживання органічної продукції та здорового способу життя, а також диверсифікації аграрного виробництва, вирощування нішевих культур, в т.ч. органічної продукції.

12. Енергетика та її вплив на наколишне природне середовище

12.1. Структура виробництва та використання енергії

Важливе місце в розв'язанні екологічних проблем області належить енергетиці, від розвитку якої залежить економічний стан суспільства, а також стан навколишнього середовища.

Паливно-енергетичний комплекс Волинської області представлений підприємствами добувної промисловості, що спеціалізуються на видобутку і переробці твердого мінерального палива (кам'яне вугілля, торф), природного газу (Локачинська дільниця газопромислового управління «Львівгазвидобування» ПАТ «Укргазвидобування») та підприємствами, що здійснюють виробництво, постачання та розподіл природного газу та електроенергії.

Основною енергопостачальною організацією Волинської області є ПрАТ «Волиньобленерго», яке обслуговує понад 400 000 клієнтів, 389 150 побутових та більше 14 500 юридичних споживачів. До складу «Волиньобленерго» входять 11 філій. На балансі перебуває 23660 км повітряних ліній електропередачі всіх напруг, 1423 км кабельних ліній, 113 підстанцій 35–110 кВ, 6 414 трансформаторних підстанцій 0,4–10 кВ.

12.2. Ефективність енергоспоживання та енергозбереження

Основну частину у використанні паливно-енергетичних ресурсів займають підприємства промисловості. Вони є найбільшими споживачами вугілля кам'яного, природного газу, дров та торфу.

Серед промислових підприємств основними споживачами паливно-енергетичних ресурсів є підприємства переробної промисловості, зокрема постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря.

Головним плановим документом розвитку Волині на довгострокову перспективу є Стратегія розвитку Волинської області на період до 2027 року, затверджена рішенням сесії обласної ради від 12.03.2020 № 29/16. В області на постійній основі проводиться робота по запровадженню альтернативних джерел енергії та понад 55 відсотків теплової енергії виробляється альтернативними (твердопаливними) котлами (з урахуванням сільських, селищних, відомчих котелень та паливних).

Область цілком забезпечена місцевими видами палива (торф, відходи деревообробки, виробляються паливні пелети, дерев'яна щепа), оскільки в області працює більше 20 промислових підприємств, які виробляють паливні брикети, пелети та гранули з відходів деревини, відходів сільського господарства, енергетичної лози, торфу тощо та реалізують їх. На території області здійснює свою виробничу діяльність з вирощування енергетичної лози ТЗОВ «Салікс Енерджі».

12.3. Вплив енергетичної галузі на наколишне природне середовище

На зменшення викидів забруднюючих речовин (твердих частинок, двоокису сірки, оксидів азоту) та парникових газів в атмосферне повітря, запобігання (мінімізації) забруднення поверхневих і підземних вод, зменшення забруднення земель, угідь, що відводяться під енергооб'єкти, склади та відвали, рекультивація земель, зайнятих об'єктами, що вичерпали свій ресурс, для їх подальшого використання спрямована політика впровадження біоенергетичних технологій в області.

12.4. Використання відновлювальних джерел енергії та розвиток альтернативної енергетики

Місцева енергетика базується на економічно доступних ресурсах регіону, які можуть бути використані в якості палива для вирішення проблем тепло- та гарячого водопостачання. Основними ресурсами, на які багата Волинь є запаси торфу, відходи лісозаготівель і лісопереробки, а також відходи сільськогосподарського виробництва.

В області на постійній основі проводиться робота по запровадженню альтернативних джерел енергії та понад 55 відсотків теплової енергії виробляється альтернативними (твердопаливними) котлами (з урахуванням сільських, селищних, відомчих котелень та паливних).

Теплопостачальними підприємствами впроваджуються заходи зі зменшення використання природного газу та підвищення ефективності теплового господарства, зокрема: заміна на котельних пальникових пристроїв з використанням струменево-нішевої технології; заміна насосного обладнання; облаштування в житлових будинках індивідуальних теплових пунктів; виведення з експлуатації неефективних підвальних котелень із переведенням мешканців одноповерхових житлових будинків на індивідуальне опалення. На

постійній основі проводиться робота з переведення споживачів приватних та малоповерхових житлових будинків на альтернативні види опалення. В окремих громадах затверджено програми, які стимулюють мешканців багатоповерхових будинків та об'єднання співвласників багатоквартирного будинку до термомодернізації.

13. Транспорт та його вплив на навколишнє середовище

13.1. Транспортна мережа адміністративно-територіальної одиниці

На території Волинської області існує розгалужена транспортна мережа, яка забезпечує зовнішні та внутрішні транспортно-економічні зв'язки господарського комплексу області. Транспортна система області представлена автомобільним, залізничним і трубопровідним транспортом. Вони утворюють складне, багатогалузеве господарство з певними особливостями розміщення, технічного оснащення, експлуатаційної діяльності, форм організації праці.

На розвиток і розміщення окремих видів транспорту Волинської області значний вплив мають природні умови території, хоча їх вплив на роботу транспорту з розвитком науково-технічного прогресу зменшується й позначається по-різному на окремих видах транспорту.

Транзитне положення території, яка перетинається важливими залізничними та автомобільними магістралями загальнодержавного й міжнародного значення, магістральними газопроводами, що сходяться в центрі області, зокрема в Ковельському транспортному вузлі, забезпечує високий рівень розвитку транспортних зв'язків не лише в межах області, а й з іншими суміжними територіями. Через територію Волинської області проходять два транспортні коридори: Балтика – Чорне море та Євразійський як єдине ціле створюють транспортні зв'язки з країнами Південної Азії й Африки з Європою, Середньої Азії з Європою та Близького Сходу з Європою. Завдяки наявним транспортним комунікаціям область має вихід в усі регіони України.

Волинь також має чотири транспортні виходи по автомагістралях (Дольськ, Доманове, Піща і Пулемець) та один залізничний вихід (Заболоття) у Білорусь і далі в країни Балтії, Польщу, північно-західні регіони Росії. Наявність двох залізничних (Ягодин, Ізов) і двох автомобільних переходів (Ягодин, Устилуг) через р. Західний Буг на кордоні з Польщею – вагома перевага транспортно-географічного положення області.

13.1.2. Склад парку та середній вік транспортних засобів

Автомобільний транспорт відіграє виключно важливу роль у пасажирських перевезеннях. За темпами розвитку автомобільні пасажирські перевезення займають перше місце.

Згідно інформації департаменту інфраструктури облдержадміністрації кількість приміських та міжміських маршрутів області складало 264 і 308 відповідно. Кількість транспортних засобів, які здійснюють пасажирські перевезення становить 366 одиниці.

Середній вік транспортних засобів на маршрутах становить 13,9 років. Основним із заходів щодо зменшення впливу транспорту на довкілля є

встановлення певних вимог до транспортних засобів та наявність у перевізників – фізичних осіб-підприємців та підприємств, які здійснюють пасажирські перевезення, сертифікатів відповідності та екологічності. Вимоги до транспортного засобу повинні встановлюватися виключно Організаторами перевезень виходячи із необхідних умов організації перевезень пасажирів, екологічного стану місцевості та економічної доцільності застосування певного парку транспортних засобів.

13.2. Вплив транспорту на навколишнє середовище

Автотранспорт є потужним джерелом викидів забруднюючих речовин, що значно погіршує умови розсіювання, створює їх високі концентрації в районах автомагістралей і прилеглих до них житлових забудов, де, як правило, проживає і працює значна кількість населення. Також функціонування транспорту створює високий рівень шуму, забруднює ґрунти та водойми в результаті змиву та протікання паливно - мастильних матеріалів, призводить до утворення пилу та інших забруднюючих речовин, які здійснюють несприятливу дію на навколишнє середовище та безпосередньо на людину. Загальні викиди токсичних речовин залежать від потужності і типу двигуна, режиму його роботи, технічного стану автомобіля, швидкості руху, стану дороги, якості палива.

Негативний вплив транспортних засобів на довкілля пов'язаний насамперед із викидами в атмосферу токсикантів з відпрацьованими газами транспортних двигунів, а також дещо меншою мірою – із забрудненням поверхневих водних об'єктів, утворенням твердих відходів та несприятливим впливом транспортних шумів і вібрацій.

Найбільшим забруднювачем навколишнього середовища в транспортній галузі є автомобільний транспорт та інфраструктура автотранспортного комплексу: шкідливі викиди в атмосферу від автомобілів за обсягами в багато разів перевищують відповідний сукупний показник від усіх інших видів транспорту.

В останні роки спостерігається збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від автотранспорту у зв'язку зі збільшенням його кількості.

Головними забруднювачами атмосфери, як і в попередні роки, були пересувні засоби, від яких в повітря надійшло близько 90 % загального обсягу викидів.

Основними токсичними інгредієнтами, якими забруднювалося повітря під час експлуатації транспортних засобів, були оксид вуглецю і сполуки азоту.

13.3. Державна політика та заходи щодо зменшення впливу транспорту на навколишнє середовище

Одним із найбільших забруднювачів довкілля в області є транспорт. Зменшення негативного впливу транспортного комплексу міста на якість довкілля відбувається шляхом збільшення кількості тролейбусів, контролю за показниками викидів автобусів, що приймають участь в конкурсах на

перевезення пасажирів, впровадженням удосконаленої схеми дорожнього руху, збільшенням протяжності велосипедних доріжок та нарощування велоінфраструктури, покращення дорожнього покриття.

Також з метою регулювання навантаження на довкілля від автомобільного транспорту впроваджено ряд заходів, а саме: рух транспорту контролюється системою GPS навігації, що сприяє координації дій в плані кількості одиниць автотранспорту, графіків руху тощо; у вихідні дні зменшено кількість громадського автотранспорту у місті; до участі у конкурсах на перевезення пасажирів по місту допускаються автобуси класу не нижче Євро-2.

Основним із заходів щодо зменшення впливу транспорту на довкілля є встановлення певних вимог до транспортних засобів та наявність у перевізників – фізичних осіб-підприємців та підприємств, які здійснюють пасажирські перевезення, сертифікатів відповідності та екологічності. Вимоги до транспортного засобу повинні встановлюватися виключно організаторами перевезень, виходячи із необхідних умов організації перевезень пасажирів, екологічного стану місцевості та економічної доцільності застосування певного парку транспортних засобів.

Засобами зменшення викидів від автотранспорту можуть стати технічні, технологічні та організаційні заходи впливу для покращення стану атмосферного повітря.

З метою зменшення шкідливого впливу на довкілля, в області запроваджується стимулювання розвитку електричного, велосипедного та інших видів екологічно чистого транспорту.

14. Стале споживання та виробництво

14.1. Тенденції та характеристика споживання

Сьогодні сучасне глобалізоване суспільство налаштовує людей до все більшого і більшого споживання за допомогою різноманітних маркетингових технологій, внаслідок чого зростає навантаження на довкілля, вичерпуються ресурси. Завдяки технологічному розвитку можна вивести населення з виробничої кризи, але лише при умові зміни у ставленні людей до процесу споживання. Поставивши задоволення суспільних потреб вище задоволення особистих потреб споживача, можна забезпечити стабільність усієї геосистеми.

Волинь – сільськогосподарська область, де в достатній кількості виробляється продукції сільського господарства та забезпечується її переробка на продукти харчування.

Область повністю забезпечує регіональну потребу в продовольчому зерні, картоплі, овочах, молоці та цукрі. Є можливість реалізовувати сільськогосподарську продукцію за межі регіону.

У задоволенні потреб населення товарами значне місце належить ринкам. Найбільша кількість ринків зосереджена в обласному центрі, Ківерцівському районі та м. Володимир-Волинський.

За сприянням місцевих органів влади в області періодично проводяться ярмарки з продажу сільськогосподарської продукції та продовольчих товарів за

цінами виробників із залученням фермерських та особистих селянських господарств, обслуговуючих сільськогосподарських кооперативів, переробних підприємств, суб'єктів підприємницької діяльності. Створені належні умови для організації ними торгівлі власною продукцією.

В області проводиться постійна робота щодо залучення товаровиробників (власників особистих селянських господарств, фермерських господарств, переробних підприємств) до торгівлі власною продукцією за ціною виробника у вихідні і передсвяткові дні ярмарків з продажу сільськогосподарської продукції у містах, районних центрах, селищах і селах.

14.2. Запровадження елементів сталого споживання та виробництва

За останні роки в області значно зросло використання природного газу, вугілля та дизпалива. З метою зменшення використання традиційних видів палива та зменшення негативного впливу на середовище здійснювалася робота щодо залучення до паливно-енергетичного балансу області енергоносіїв з місцевих видів палива.

Після повної реконструкції відкрито фабрику з виробництва паливних гранул "Старовижівське паливо-торф". На підприємстві встановлено технологічне обладнання для виробництва 10 тисяч тонн паливних гранул в рік. Це дасть можливість забезпечити бюджетні заклади району та населення навколишніх сіл дешевим та екологічним паливом.

На виробничій базі державних підприємств "Володимир-Волинське лісомисливське господарство" та "Городоцьке лісове господарство" підприємством "ЕКОЕНЕРГОСИСТЕМ" організовано виробництво деревних пеллет потужністю 8,4 тис. тонн в рік.

15. Державне управління у сфері охорони навколишнього природного середовища

15.1. Національна та регіональна екологічна політика

Державна екологічна політика, яку проводить Управління, базується на поєднанні вирішення економічних і екологічних проблем, створенні умов та безпосередньої участі в розв'язанні екологічних проблем на регіональному та місцевому рівнях.

Волинь вважається в країні регіоном, де населення і влада традиційно дбають про збереження унікальних природних ландшафтів, раціональне використання ресурсів лісу, озер, боліт, надр, піклуються збереженням чистоти атмосфери і води.

У звітному періоді основна увага діяльності Управління була зосереджена на пріоритетних питаннях, передбачених річним планом заходів з виконання покладених завдань на 2023 рік, згідно з політичними пріоритетами, стратегічними напрямками і завданнями щодо реалізації в області державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів та екологічної безпеки.

15.2. Удосконалення нормативно-правового регулювання у сфері охорони довкілля та екологічної безпеки

Удосконалювати систему управління у сфері охорони довкілля та екологічної безпеки можливо за допомогою наступних дій: загальних, які здійснюють законодавчі, виконавчі і правові органи, та спеціальних, які здійснюються суб'єктами, що мають спеціальні повноваження відповідно до чинного законодавства.

До загальних дій належать:

1) законодавчо нормативного регулювання (формування й розвиток законодавчо-правової, нормативної сфер у галузі охорони довкілля; використання ресурсів навколишнього природного середовища; регулювання антропогенної діяльності тощо).

2) планування й прогнозування (розробка, затвердження, впровадження на практиці природоохоронних програм і проектів на основі системно-екологічного підходу; передбачення негативних та кризових ситуацій, планування природоохоронних заходів у всіх галузях економіки).

3) організація і координування – організація всіх видів робіт з екологічного менеджменту на різних рівнях та в установах; організація виконання запланованих природоохоронних рішень та дотримання екологічних нормативів; погодження інтересів держави й бізнесу в галузі охорони довкілля. Управління у сфері охорони довкілля покладено на управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації.

4) контролювання – проведення контролю за дотриманням природоохоронного законодавства організаціями незалежно від форм власності на всіх рівнях. Здійснення державного контролю за дотриманням природоохоронного законодавства на території області покладено на державну екологічну інспекцію у області.

До спеціальних дій відносять:

1) розподіл і впорядкування навколишнього природного середовища та його ресурсів – планування, організація та контроль просторово-територіального устрою довкілля, виокремлення територій з особливим статусом охорони, надання об'єктів довкілля в оренду, лісовідновлення;

2) облік та статистична звітність – планування, ведення, оновлення, використання кадастрів природних ресурсів (сукупності кількісних, якісних та інших характеристик господарського, екологічного, правового стану природних ресурсів), формування і аналіз екологічної статистичної звітності;

3) нормування – розробка нормативів гранично-допустимих викидів і скидів та інших видів шкідливого впливу, обґрунтування значень гранично допустимої концентрації (ГДК) для об'єктів довкілля;

4) моніторинг – проведення спостережень, збір та обробка інформації про стан довкілля суб'єктами моніторингу довкілля. Нині, моніторинг довкілля на регіональному рівні здійснюється понад 12 суб'єктами моніторингу довкілля, за своїми програмами і планами робіт, визначеними центральними органами виконавчої влади;

5) інформування громадськості, органів влади, суб'єктів бізнесу про стан навколишнього природного середовища, можливі ризики і загрози. Основними документами для інформування громадськості, що підлягають оприлюдненню, є Національна та регіональні доповіді про стан довкілля;

6) ліцензування – надання дозволів на здійснення певної діяльності: розвідка та експлуатація корисних копалин, економічно небезпечних видів діяльності;

7) стандартизація – розробка затвердження, гармонізація всіх видів нормативних документів, методик, термінології, значень ГДК, тощо;

8) аудит – незалежна оцінка аудиторськими фірмами відповідності екологічного стану, діяльності, систем управління якості, систем екологічного управління екологічним вимогам та розробка рекомендацій щодо поліпшення всіх видів діяльності організацій, що мають вплив на навколишнє середовище;

9) маркетинг – організація і спрямування діяльності установи, пов'язаної з екологічно орієнтованим попитом на товари і послуги, що сприяють збереженню якісного та кількісного рівня довкілля протягом усього життєвого циклу, зниження навантаження на навколишнє природне середовище, діяльність зі збереження середовища існування людини, генофонду біосфери, екологічне маркетування товарів.

15.3. Державний нагляд (контроль) у сфері охорони навколишнього природного середовища

Державний контроль за додержанням вимог природоохоронного законодавства в регіоні здійснюється Державною екологічною інспекцією у Волинській області.

Державна екологічна інспекція у Волинській області (далі - Інспекція) здійснює державний нагляд (контроль) за додержанням органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, громадянами України вимог природоохоронного законодавства на території області.

Державний контроль за додержанням вимог природоохоронного законодавства у 2023 році

Таблиця

№ з/п	Назва заходу	Одиниця виміру	2023
1	2	3	
1	Кількість перевірених об'єктів контролю	од.	-
2	Кількість складених актів перевірок	од.	-
3	Кількість складених протоколів про адміністративне правопорушення		
3.1	усього	од.	750
3.2	у тому числі передано для розгляду у судові органи	од.	10
4	Притягнуто до адміністративної відповідальності		
4.1	усього	осіб	740

4.2	у тому числі у вигляді попередження	осіб	-
5	Стягнуто адміністративних штрафів	грн	185823
6	Загальна сума розрахованих збитків		
6.1	усього	грн	114506841
6.2	у т.ч. нанесених невстановленими особами	грн	111374226
7	Пред'явлено претензійно-позовних матеріалів	од./грн	112
8	Стягнуто претензійно-позовних матеріалів	од./грн	112
9	Кількість переданих до судових органів позовів для прийняття рішення про тимчасову заборону (зупинення) діяльності	од.	-
10	Кількість прийнятих судовими органами рішень про тимчасову заборону (зупинення) діяльності	од.	-
11	Передано матеріалів до правоохоронних органів:		
11.1	усього	од.	6
11.2	до органів прокуратури	од.	
11.3	до органів МВС, СБУ, інших	од.	6
11.4	з ознаками кримінального правопорушення	од.	6
12	Відкрито кримінальних проваджень	од.	2
13	Кількість об'єктів, на яких виявлено перевищення		
13.1	лімітів забору води із водного об'єкта	од.	-
13.2	лімітів використання води із водного об'єкта	од.	-
13.3	лімітів скиду забруднюючих речовин у водний об'єкт	од.	-
13.4	нормативів граничнодопустимого скиду забруднюючих речовин із зворотними водами у водний об'єкт	од.	-
13.5	нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин стаціонарних джерел в атмосферне повітря	од.	-
13.6	технологічних нормативів допустимого викиду забруднюючих речовин в атмосферне повітря	од.	-
13.7	лімітів та дозволів на спеціальне використання природних ресурсів на територіях та об'єктах	од.	-
13.8	лімітів на спеціальне використання мисливських тварин	од.	-
13.9	лімітів (квот) на спеціальне використання водних біоресурсів	од.	-
14	Внесено подань про припинення дії виданих дозволів	од.	-

15.4. Виконання державних цільових екологічних програм

Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» визначені основні стратегічні цілі та завдання державної екологічної політики.

З метою реалізації державної екологічної політики, стабілізації і поліпшення екологічного стану довкілля та зниження екологічних ризиків шляхом забезпечення охорони, раціонального використання і відтворення природних ресурсів в області діє Регіональна екологічна програма «Екологія 2023 - 2026» (далі - Програма), затверджена наказом голови обласної військової адміністрації від 20 лютого 2023 року № 59 (зі змінами).

Відповідно до Програми у 2023 році передбачено виконання природоохоронних заходів на суму 36 795,0 тис. гривень, у той же час, відповідно до звітів, наданих райдержадміністраціями, органами місцевого самоврядування та підприємствами, було заплановано виконання природоохоронних заходів у 2023 році на суму 73 072,971 тис. гривень.

Фактичне спрямування коштів бюджетів усіх рівнів на виконання природоохоронних заходів у 2023 році становить 56 852,27 тис. гривень.

Тобто, у звітному періоді виконання заходів до програмних показників програми становить – 155 %, а виконання до запланованого виконавцями на рік – 78 %.

Основними напрямками в проведенні природоохоронних заходів були заходи з охорони і раціонального використання водних ресурсів, атмосферного повітря, природних рослинних ресурсів та раціонального використання і зберігання відходів.

Розділ Регіональної екологічної програми «Екологія 2023-2026»	Сума коштів, спрямованих на виконання заходів у 2023 році, тис. гривень
Охорона і раціональне використання рослинних ресурсів і ресурсів тваринного світу	36 029,42
Охорона і раціональне використання водних ресурсів	15 476,745
Раціональне використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів	3 558,327
Охорона атмосферного повітря	964,788
Збереження природно-заповідного фонду	643,0
Наука, екологічна освіта	179,99

Відповідно до наданих звітів розподіл коштів, спрямованих на виконання природоохоронних заходів, передбачених Програмою, у 2023 році за джерелами фінансування виглядає наступним чином:

Фінансування природоохоронних заходів у 2023 році

тис. гривень

Джерела фінансування	Заплановано на 2023 рік	Фактично профінансовано у січні-грудні 2023 року	% фінансування
Державний бюджет	-	-	-
Державний фонд охорони навколишнього природного середовища	-	-	-
Обласний бюджет, в т. ч.:	6 230,129	6 229,634	100
обласний фонд охорони навколишнього природного середовища	6 230,129	6 229,634	100
Бюджети міст і районів, в т. ч.:	14 046,962	13 375,756	95
місцеві фонди охорони навколишнього природного середовища	6 715,863	6 667,557	99
Власні кошти підприємств	52 795,88	37 246,88	71

Кошти державного бюджету на виконання природоохоронних заходів у звітному періоді не виділялися.

Щодо коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища (далі - обласний фонд ОНПС) слід зазначити наступне.

У 2023 році сума коштів обласного фонду ОНПС, яка підлягає розподілу, складає 6 230 128,85 гривень, з яких:

- 4 165 500,0 гривень - планові надходження на 2023 рік;
- 2 064 628,85 гривень - залишки, що утворилися станом на 01.01.2023.

Пропозиції управління щодо розподілу коштів обласного фонду ОНПС на виконання природоохоронних заходів у 2023 році розглянуто на засіданні постійної комісії обласної ради з питань екології, раціонального використання природних ресурсів та погоджено, відповідно до висновків від 15 лютого 2023 року № 10/5.

Відповідно до наказу обласної військової адміністрації від 14 грудня 2022 року № 522 «Про обласний бюджет на 2023 рік» (зі змінами) та розпорядження обласної військової адміністрації від 24 лютого 2023 року № 75 «Про затвердження Переліку природоохоронних заходів, що фінансуються у 2023 році за рахунок коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища» (зі змінами), кошти обласного фонду ОНПС розподілені:

- 394 683,45 гривень - управлінню екології та природних ресурсів облдержадміністрації (далі - Управління);
- 1 119 426,94 гривень - департаменту соціальної та ветеранської політики облдержадміністрації;
- 4 716 018,46 гривень - субвенція з обласного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію природоохоронних заходів (в тому числі 1 115 596,0 гривень - погашення кредиторської заборгованості за 2022 рік).

Департаментом соціальної та ветеранської політики облдержадміністрації надана інформація, що, з ТзОВ «ОПАЛ» укладено договір на проведення робіт за проектом «Реконструкція каналізаційної мережі Берестечківського психоневрологічного інтернату». Відповідно до актів виконаних робіт касові видатки складають 1 118 932,31 гривень.

Управлінням кошти, передбачені в сумі 394 683,45 гривень, освоєні в повному обсязі. З них перераховано:

- 63 990,0 гривень ТОВ «АТОН Інжиніринг» за заключний етап по заходу «Розроблення Регіонального плану управління відходами у Волинській області до 2030 року» (погашення кредиторської заборгованості);
- 15 000,0 гривень ВНУ імені Лесі Українки за надання послуг із розробки проекту створення ботанічних пам'яток природи місцевого значення «Дуб звичайний Велетень - 1», «Дуб звичайний Велетень - 2», «Дуб звичайний Велетень - 3» на території Володимирського району;
- 152 481,52 гривень проведена оплата за актом виконаних робіт, наданим ДКП «Боднарівка» Львівського КП «Зелений Львів», за утилізацію ламп розжарювання, отриманих від населення в кількості 267 529 шт.;

- 163 201,92 гривень проведена оплата за актом виконаних робіт, наданим ТОВ «АБМ РЕЦИКЛІНГ», за утилізацію ламп розжарювання, отриманих від населення в кількості 388 576 шт.

З метою виконання зобов'язань за договором «Надання послуг зі збирання, перевезення та утилізації побутових ламп розжарювання», відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 10.01.2023 № 25 «Про реалізацію експериментального проєкту щодо створення сприятливих умов для забезпечення ефективного споживання електричної енергії населенням», укладеним з ТОВ «АБМ РЕЦИКЛІНГ», Управлінню у 2024 році необхідно передбачити кошти в сумі 172 800,0 гривень.

Законом України від 08 листопада 2023 року № 3428-IX внесені зміни до Бюджетного Кодексу України в частині спрямування у період дії військового стану залишків коштів спеціального фонду місцевих бюджетів, які утворилися на кінець бюджетного періоду, на потреби забезпечення підтримки обороноздатності держави та розвитку оборонно-промислового комплексу України.

Перед завершенням 2023 року з отримувачами Субвенції була проведена робота щодо уточнення залишків коштів та їх перерозподілу на виконання інших природоохоронних заходів.

За результатами опрацювання територіальними громадами повідомлено про неможливість виконання природоохоронних заходів на суму 138 600,0 гривень, а саме:

- Камінь-Каширською міською радою по заходах «Розробка проєкту землеустрою та технічної документації із землеустрою щодо встановлення (зміни) меж території та об'єкту природно-заповідного фонду гідрологічного заказника місцевого значення „Озеро Лука” на території Камінь-Каширської міської ради» (передбачалися кошти в сумі 35 000,0 гривень) та «Розробка проєкту землеустрою та технічної документації із землеустрою щодо встановлення (зміни) меж території та об'єкту природно-заповідного фонду ландшафтного заказника місцевого значення „Мішеч” на території Камінь-Каширської міської ради» (передбачалися кошти в сумі 35 000,0 гривень);

- Шацькою селищною радою по заходах «Розробка проєкту землеустрою щодо організації та встановлення меж територій природно-заповідного фонду гідрологічного заказника місцевого значення „Пулеметський” на території Шацької селищної ради» (передбачалися кошти в сумі 34 300,0 гривень) та «Розробка проєкту землеустрою щодо організації та встановлення меж територій природно-заповідного фонду гідрологічного заказника місцевого значення „Піщанський” на території Шацької селищної ради» (передбачалися кошти в сумі 34 300,0 гривень).

Крім того, за результатами виконання зобов'язань за договорами та відповідно до актів виконаних робіт утворилася економія коштів Субвенції в сумі 108 028,39 гривень.

Загалом залишки коштів ОФОНПС мали би складати 419 426,94 гривень, з яких залишок по Субвенції - 246 628,39 гривень, кошти Управління, що залишилися за результатами виконання договору «Надання послуг зі збирання,

перевезення та утилізації побутових ламп розжарювання» у 2023 році - 172 798,55 гривень. Проте, вони були перерозподілені департаменту соціальної та ветеранської політики облдержадміністрації на виконання заходу «Реконструкція каналізаційної мережі Берестечківського психоневрологічного інтернату».

**Використання субвенції з обласного бюджету місцевим бюджетам
на реалізацію природоохоронних заходів у 2023 році**

гривень

Назва природоохоронного заходу	Відповідальний виконавець (отримувач субвенції)	Сума наданої субвенції	Касові видатки (субвенція)	Примітка
Нове будівництво очисних споруд на вул. Незалежності в смт Торчин Луцького району Волинської області	Торчинська СТГ	763 708,0	763 708,0	оплачено кредиторську заборгованість за роботи, виконані у 2022 році
Завершення реалізації проєкту «Реконструкція каналізаційних очисних споруд смт Цумань Луцького району Волинської області. Пусконаладжувальні роботи»	Цуманська СТГ	116 550,0	116 550,0	оплачено кредиторську заборгованість за роботи, виконані у 2022 році
Капітальний ремонт мережі водовідведення та здійснення заходів щодо запобігання підтопленню, облаштування та очистки каналів на території Колодяженської сільської ради Ковельського району Волинської області	Колодяженська СТГ	192 563,0	192 563,0	оплачено кредиторську заборгованість за роботи, виконані у 2022 році
Заходи з поліпшення технічного стану та благоустрій меліоративної системи Прудник на відрізу від залізничної колії до вулиці Чкалова у м. Ківерці	Ківерцівська МТГ	137 238,36	137 238,36	оплачено кредиторську заборгованість за роботи, виконані у 2022 році
Капітальний ремонт внутрішньогосподарських каналів К-1-12, К-1-15, К-1-16, К-1-20 Ставищенської осушувальної системи на території Сошиченської сільської ради Камінь-Каширського району	Сошиченська СТГ	205 536,0	205 536,0	оплачено кредиторську заборгованість за роботи, виконані у 2022 році
Проведення лабораторних досліджень якості атмосферного повітря у м. Луцьку	Луцька МТГ	45 832,0	45 832,0	захід виконано, видатки з місцевого бюджету - 44 460,0 гривень
Проведення лабораторно-діагностичних досліджень у сфері навколишнього середовища (за станом атмосферного повітря за адресою м. Ковель, вул. Заводська, 31 Волинської області)	Ковельська МТГ	59 000,0	59 000,0	захід виконано, видатки з місцевого бюджету - 25 347,0 гривень
Дослідження якісного стану атмосферного повітря в житловій забудові в районі розташування ліцею № 5, 15-й мікрорайон, 35 в м. Нововолинську	Нововолинська МТГ	48 248,63	48 248,63	захід виконано, видатки з місцевого бюджету - 21 982,0 гривень
Організація роздільного збирання твердих побутових відходів на території Шацької селищної територіальної громади (придбання гідралічного преса для перероблення пластикових відходів)	Шацька СТГ	90 000,0	90 000,0	захід виконано, видатки з місцевого бюджету - 38 600,0 гривень
Розробка проєктно-кошторисної	Шацька СТГ	434 991,62	434 991,62	виготовлення ПКД

документації об'єкта: «Нове будівництво каналізаційної мережі центральної частини с. Пульмо Ковельського району Волинської області»				завершено, видатки з місцевого бюджету - 186 425,0 гривень
Розробка проектно-кошторисної документації об'єкта: «Реконструкція каналізаційної мережі центральної частини смт Шацьк Ковельського району Волинської області»	Шацька СТГ	530 532,85	530 532,85	виготовлення ПКД завершено, видатки з місцевого бюджету - 275 236,0 гривень
Проведення очистки меліоративних каналів на території Центрального парку ім. Лесі Українки з метою покращення санітарного стану парку та прилеглої території в межах м. Луцька	Луцька МТГ	500 000,0	500 000,0	захід виконано, видатки з місцевого бюджету - 1 138 100,0 гривень
Капітальний ремонт внутрішньогосподарських каналів К-1-8 та К-1-10 Ставищенської осушувальної системи на території Сошичненської сільської ради Камінь-Каширського району	Сошичненська СТГ	200 000,0	200 000,0	захід виконано, видатки з місцевого бюджету - 244 890,0 гривень
Капітальний ремонт відкритих і закритих мереж поверхневого водовідведення в с. Буцинь Дубівської сільської ради Ковельського району Волинської області	Дубівська СТГ	200 000,0	200 000,0	захід виконано, видатки з місцевого бюджету - 365 213,0 гривень
Капітальний ремонт внутрішньогосподарської меліоративної мережі Турської та Гірниківської осушувальних систем на території Гірниківського старостату Ковельського району Волинської області	Ратнівська СТГ	300 000,0	300 000,0	захід виконано, видатки з місцевого бюджету - 128 000,0 гривень
Капітальний ремонт внутрішньогосподарської меліоративної мережі Бузької осушувальної системи на території Заболотцівського старостинства Литовезької територіальної громади Володимирського району Волинської області (в т. ч. виготовлення проектно-кошторисної документації)	Литовезька СТГ	719 618,0	719 618,0	захід виконано, видатки з місцевого бюджету - 308 408,0 гривень
Проведення біологічної меліорації (шляхом зариблення) водних об'єктів: Гушанського та Великого Новоугрузького озер у Рівненській територіальній громаді	Рівненська СТГ	70 000,0	70 000,0	захід виконано, видатки з місцевого бюджету - 35 400,0 гривень
Розробка проекту землеустрою щодо організації та встановлення меж територій природно-заповідного фонду іхтіологічного заказника місцевого значення «Соминець» на території Шацької селищної ради	Шацька СТГ	34 300,0	34 300,0	захід виконано, видатки з місцевого бюджету - 14 700,0 гривень
Розробка проекту землеустрою з організації та встановлення меж території природно-заповідного фонду гідрологічного заказника місцевого значення «Чорногузівський» на території	Локачинська СТГ	67 900,0	67 900,0	захід виконано, видатки з місцевого бюджету - 29 100,0 гривень

Локачинської селищної ради Володимирського району				
Всього		4 716 018,46	4 716 018,46	100 %

За рахунок коштів місцевих бюджетів (в тому числі фондів охорони навколишнього природного середовища) громадами заплановані та проведені природоохоронні заходи щодо запобігання та ліквідації наслідків підтоплення окремих територій м. Ковеля та Самарівської СТГ, поточні ремонти каналів на території Камінь-Каширської, Люблинецької, Ратнівської, Дубівської, Рівненської, Забродівської територіальних громад, придбання насосного і технологічного обладнання, для заміни такого, що використало свої технічні можливості на комунальних каналізаційних системах Локачинської СТГ, відновлення та підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану водних об'єктів на території Луцької, Ківерцівської, Любешівської територіальних громад, упорядкування джерела в с. Петрове Поромівської СТГ, заходи по локалізації та ліквідації борщівника Сосновського на території Луцької та Ковельської МТГ та з озеленення на території Луцької МТГ, утримання та збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду на території Луцької МТГ, впорядкування та ліквідація сміттєзвалищ на території Старовижівської СТГ, Любешівської СТГ, Заболоттівської СТГ, Прилісненської СТГ, Колківської СТГ, Зимнівської СТГ, Горохівської МТГ, придбання спеціального обладнання для екологічно безпечного роздільного збирання твердих побутових відходів на території Устилузької МТГ, Люблинецької СТГ, Локачинської СТГ, Маневицької СТГ, Іваничівської СТГ, Нововолинської МТГ та Луцької МТГ, а також проведення загально-міських заходів та акцій щодо охорони навколишнього природного середовища у м. Луцьк та м. Ковель.

За власні кошти, в рамках заходів Регіональної екологічної програми «Екологія 2023-2026», Поліським лісовим офісом ДП «Ліси України» проведено заходи із заліснення (посів і посадка) на землях держлісфонду Волинської області на площі 1 660 га (за звітний період виконано робіт на суму 34 918,6 тис. гривень), підприємствами проводилися заходи щодо охорони водних ресурсів, зменшення шкідливих викидів в атмосферне повітря, забезпечення екологічно безпечного збирання, зберігання та утилізації відходів, озеленення на підпорядкованих територіях.

15.5. Державна політика у сфері моніторингу навколишнього природного середовища

Суб'єктами системи екологічного моніторингу в області є спеціально уповноважені органи міністерств й відомств, управління обласної державної адміністрації, підприємства, установи та організації, які в своєму складі мають відповідні лабораторії, що мають свідоцтва про атестацію на проведення вимірювань складових довкілля, зокрема:

1. Державна екологічна інспекція у Волинській області
2. Регіональний офіс водних ресурсів у Волинській області

3. Волинський обласний центр з гідрометеорології на чотирьох постах спостережень: ПСЗ 04 на вул. Шопена, 11, м. Луцьк, ПСЗ 05 на вул. Рівненській, м. Луцьк, ПСЗ 07 на вул. Конякіна, м. Луцьк. По програмі вивчення транскордонного забруднення моніторинг здійснюється на метеостанції Світязь Шацького району Волинської області.

4. Головне управління Держпродспоживслужби у Волинській області

5. ДУ «Волинський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України».

Моніторинг довкілля на території області реалізується через незалежні відомчі мережі спостережень суб'єктів моніторингу, відповідно до своїх функціональних завдань за відомчими програмами і планами робіт.

Узагальнення результатів моніторингових спостережень (збір, обробка, систематизація та аналіз інформації) від суб'єктів державної системи моніторингу довкілля здійснює управлінням екології та природних ресурсів Волинської облдержадміністрації та розміщує на веб-порталі Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України згідно із Регламентом, затвердженим наказом Міністра від 26.04.2007 № 218 «Про надання екологічної інформації».

Для інформування населення про стан довкілля узагальнені результати моніторингових спостережень суб'єктів моніторингу довкілля (інформаційно-аналітичні огляди про стан довкілля) регулярно раз на місяць висвітлюються на офіційному веб-сайті веб-сайті Волинської обласної державної адміністрації за посиланням <https://voladm.gov.ua/article/monitoring-stanu-dovkillya-za-sichen-2021-roku/>

На виконання вимог постанови Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 827 «Деякі питання здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря», наказу Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 25.02.2021 № 147 «Про затвердження форми Програми державного моніторингу у галузі охорони атмосферного повітря», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21.04.2021 за № 543/36165, наказу Міністерства внутрішніх справ України від 21.04.2021 № 300 «Про затвердження Порядку розміщення пунктів спостережень за забрудненням атмосферного повітря в зонах та агломераціях», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13.05.2021 за № 635/36257, а також з урахуванням Методичних рекомендацій з підготовки та затвердження програм державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря, розроблених Міндовкілля України у рамках проекту «Підтримка України у наближенні до законодавства ЄС у сфері захисту довкілля (якість атмосферного повітря, управління відходами)», розроблена та наказом начальника обласної військової адміністрації від 22 серпня 2022 року № 327 затверджена «Програма державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря Волинської зони на 2021–2025 роки».

Система спостережень за станом довкілля

№	Суб'єкти	Кількість точок спостережень, од.
---	----------	-----------------------------------

з/п	моніторин гу довкілля	атмос- ферне повітря	стаціон а-рні джерел а вікидів в атмос- ферне повітря	поверх- неві води	джерела скидів зворот- них вод у поверх- неві води	морсь- кі води	джерела скидів зворот- них вод у морські води	підземні води	джерела скидів зворот- них вод у глибокі підземні водонос ні горизон ти	гру- нти
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Волинськ ий обласний центр з гідромете орології	4 ПСЗ (ЗПСЗ по м.Луцьк у 1 ПСЗ по м Світязь)	-	11 пунктів спосте реженн я по програ мі діагнос тичног о та операці йного моніто рингу	-	-	-	-	-	5 точо к по Луць кому райо ну на пест ицид и
2	Регіональ ний офіс водних ресурсів у Волинські й області	-		13	-	-	-	-	-	-
4	ДУ «Волинськ ий обласний центр контролю та профілакт ики хвороб МОЗ України»	15	-	51	-	-	-	815	-	288
5	Волинська філія ДУ “Інститут охорони грунтів України”	-	-	-	-	-	-	-	-	35

15.6. Оцінка впливу на довкілля

З 18 грудня 2017 року набув чинності Закон України «Про оцінку впливу на довкілля», яким визначено 2 категорії об'єктів, які можуть мати значний

вплив на довкілля і підлягають ОВД. Такі суб'єкти господарювання без наявності висновку ОВД не мають права здійснювати заплановану діяльність. Крім того, об'єкти першої категорії підлягають обов'язковому розгляду щодо наявності підстав для здійснення оцінки транскордонного впливу на довкілля.

На виконання вимог вищезазначеного закону в управлінні функціонує відділ з оцінки впливу на довкілля, яким протягом 2023 року розпочато 27 процедури з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля та надано 23 висновків з оцінки впливу на довкілля.

Варто зазначити, що з 12.10.2018 року (з дати введення в дію Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку») розпочато практичну реалізацію процедури стратегічної екологічної оцінки документів державного планування (підготовлено зауваження та пропозиції до 78 заяв про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки та підготовлено зауваження та пропозиції до 56 проєктів документів державного планування та звітів про стратегічну екологічну оцінку).

Окрім того, з 29.07.2023 набрав чинності пункт 2² статті 17 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (далі – Закон), який врегульовує питання проведення громадських слухань на період дії воєнного стану, зокрема:

«2². Тимчасово, на період дії воєнного стану на території України, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102–ІХ, громадські слухання, передбачені статтею 7 цього Закону, проводяться у режимі відеоконференції, про що зазначається в оголошенні про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля та у звіті про громадське обговорення».

До завершення воєнного стану, введеного відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 № 64 «Про введення воєнного стану в Україні» інформація у Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля відображається частково.

15.7. Економічні засади природокористування

15.7.1. Економічні механізми природоохоронної діяльності

На Волині, як і в Україні в цілому, впроваджено основні засади економічного механізму природокористування та природоохоронної діяльності, базовими елементами якого є:

- екологічний податок;
- грошові стягнення за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища в результаті господарської та іншої діяльності;
- система фінансування природоохоронних заходів за рахунок коштів природоохоронних фондів різних рівнів (державного, обласного, місцевих);

- система рентної плати за спеціальне використання природних ресурсів (водних, земельних, лісових, мінеральних, біологічних тощо).

Основні напрямки використання коштів природоохоронних фондів вказують на основні екологічні проблеми нашого регіону – це охорона та покращення стану водних ресурсів та раціональне поводження з відходами.

Фактичні надходження екологічних платежів до спеціального фонду місцевих бюджетів у Волинській області за 2023 рік

(тис. гривень)

Назва платежу		2022 рік (на кінець бюджетного періоду)	Річні планові показники надходжень на 2023 рік	Фактично надійшло станом на 01.01.2024	Рівень виконання у відсотках
Залишок коштів спеціального фонду місцевих бюджетів на кінець бюджетного періоду		6 726,4	x	x	x
Екологічний податок (крім радіоактивних відходів) (19010100, 19010200, 19010300), у т.ч.	Екологічний податок, який справляється за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення (за винятком викидів в атмосферне повітря двоокису вуглецю) (19010100)	x	3 225,9	3 620,4	112,2
	Надходження від скидів забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти (19010200)	x	1 746,6	3 777,6	216,3
	Надходження від розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах, крім розміщення окремих видів відходів як вторинної сировини (19010300)	x	1 482,1	1 734,1	117
	Разом	x	6 454,6	9 132,1	141,5
Грошові стягнення за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища внаслідок господарської та іншої діяльності (24062100)		x	3 166,9	8 696,6	274,6
Всього		x	9 621,5	17 828,7	185,3

Надходження рентних платежів за використання природних ресурсів до бюджетів усіх рівнів за 2023 рік

(тис. гривень)

Назва ресурсу	Всього	в тому числі:	
		Державний бюджет	Місцевий бюджет

Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів, всього: в т.ч.	104 414,29	43 261,59	61 152,70
рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів в частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування	68 669,19	43 261,59	25 407,60
рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів (крім рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів в частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування)	35 745,10	-	35 745,10
Рентна плата за спеціальне використання води	10 970,36	6 033,70	4 936,66
Рентна плата за користування надрами	153 547,37	136 804,23	16 743,14
Плата за використання інших природних ресурсів	-	-	-
Земельний податок, орендна плата за землю	565 101,89	-	565 101,89
Плата за оренду водних об'єктів на території області, які знаходяться в басейнах річок загальнодержавного значення	-	-	-
Всього по області	834 033,91	186 099,52	647 934,39

15.7.2. Стан фінансування сфери охорони навколишнього природного середовища

Головним розпорядником коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища (далі - ОФОНПС) є управління екології та природних ресурсів Волинської облдержадміністрації.

Кошти ОФОНПС виділяються на підставі пропозицій, оформлених у вигляді запиту, поданих місцевими органами виконавчої влади та місцевими органами самоврядування з урахуванням наступних умов:

- відповідність заходам Регіональної екологічної програми «Екологія 2023 - 2026», затвердженої наказом голови обласної військової адміністрації від 20 лютого 2023 року № 59 (зі змінами);

- відповідність вимогам постанови Кабінету Міністрів України від 17 вересня 1996 року № 1147 «Про затвердження переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів» (зі змінами та доповненнями);

- пріоритетність у вирішенні екологічних проблем, зазначених у розроблених місцевих програмах екологічного спрямування та екологічних паспортах міських, сільських та селищних територіальних громад;

- забезпечення співфінансування з відповідних місцевих бюджетів (в тому числі місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища) згідно вимог розпорядження голови облдержадміністрації від 05 листопада 2019 року № 653 «Про внесення змін до Порядку надання та використання коштів субвенції з обласного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію

природоохоронних заходів», яким встановлено, що основною умовою для надання зазначеної субвенції є забезпечення співфінансування з відповідних місцевих бюджетів, у тому числі місцевих фондів в обсязі не менше 30 відсотків фінансового ресурсу, необхідного для виконання природоохоронного заходу.

Управління опрацьовує надані пропозиції, формує Проект переліку природоохоронних заходів, які необхідно фінансувати з ОФОНПС у поточному році, та надає на розгляд постійної комісії Волинської обласної ради з питань екології, раціонального використання природних ресурсів.

У 2023 році розподіл коштів ОФОНПС в сумі 6 230 128,85 гривень, відповідно до розпорядження обласної військової адміністрації від 24 лютого 2023 року № 75 «Про затвердження Переліку природоохоронних заходів, що фінансуються у 2023 році за рахунок коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища» (зі змінами), виглядає наступним чином:

(тис. гривень)			
Назва природоохоронного заходу	Відповідальний виконавець (отримувач коштів)	Затверджено Переліком	Освоєно станом на 01.01.2024
Послуги зі збирання, перевезення та утилізації побутових ламп розжарювання (на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 10.01.2023 № 25 «Про реалізацію експериментального проекту щодо створення сприятливих умов для забезпечення ефективного споживання електричної енергії населенням»)	управління екології та природних ресурсів ОДА	315 693,45	315 693,45
Розробка проекту створення ботанічних пам'яток природи місцевого значення «Дуб звичайний Велетень - 1», «Дуб звичайний Велетень - 2», «Дуб звичайний Велетень - 3» на території Володимирського району	управління екології та природних ресурсів ОДА	15 000,0	15 000,0
Розроблення Регіонального плану управління відходами у Волинській області до 2030 року (оплата кінцевого етапу за договором після затвердження рішенням обласної ради від 15.09.2022 № 18/8)	управління екології та природних ресурсів ОДА	63 990,0	63 990,0
Реконструкція каналізаційної мережі Берестечківського психоневрологічного інтернату	Департамент соціальної та ветеранської політики облдержадміністрації	1 119 426,94	1 118 932,31
Нове будівництво очисних споруд на вул.	Торчинська	763 708,0	763 708,0

Незалежності в смт Торчин Луцького району Волинської області	СТГ		
Завершення реалізації проєкту «Реконструкція каналізаційних очисних споруд смт Цумань Луцького району Волинської області. Пусконаладжувальні роботи»	Цуманська СТГ	116 550,0	116 550,0
Капітальний ремонт мережі водовідведення та здійснення заходів щодо запобігання підтопленню, облаштування та очистки каналів на території Колодяжненської сільської ради Ковельського району Волинської області	Колодяжненська СТГ	192 563,0	192 563,0
Заходи з поліпшення технічного стану та благоустрій меліоративної системи Прудник на відрізку від залізничної колії до вулиці Чкалова у м. Ківерці	Ківерцівська МТГ	137 238,36	137 238,36
Капітальний ремонт внутрішньогосподарських каналів К-1-12, К-1-15, К-1-16, К-1-20 Ставищенської осушувальної системи на території Сошиченської сільської ради Камінь-Каширського району	Сошиченська СТГ	205 536,0	205 536,0
Проведення лабораторних досліджень якості атмосферного повітря у м. Луцьку	Луцька МТГ	45 832,0	45 832,0
Проведення лабораторно-діагностичних досліджень у сфері навколишнього середовища (за станом атмосферного повітря за адресою м. Ковель, вул. Заводська, 31 Волинської області)	Ковельська МТГ	59 000,0	59 000,0
Дослідження якісного стану атмосферного повітря в житловій забудові в районі розташування ліцею № 5, 15-й мікрорайон, 35 в м. Нововолинську	Нововолинська МТГ	48 248,63	48 248,63
Організація роздільного збирання твердих побутових відходів на території Шацької селищної територіальної громади (придбання гідравлічного преса для перероблення пластикових відходів)	Шацька СТГ	90 000,0	90 000,0
Розробка проєктно-кошторисної документації об'єкта: «Нове будівництво каналізаційної мережі центральної частини с. Пульмо Ковельського району Волинської області»	Шацька СТГ	434 991,62	434 991,62
Розробка проєктно-кошторисної документації об'єкта: «Реконструкція каналізаційної мережі центральної частини смт Шацьк Ковельського району Волинської області»	Шацька СТГ	530 532,85	530 532,85
Проведення очистки меліоративних каналів на території Центрального парку ім. Лесі Українки з метою покращення санітарного стану парку та прилеглої території в межах м. Луцька	Луцька МТГ	500 000,0	500 000,0
Капітальний ремонт внутрішньогосподарських каналів К-1-8 та К-1-10 Ставищенської осушувальної	Сошиченська СТГ	200 000,0	200 000,0

системи на території Сошичненської сільської ради Камінь-Каширського району			
Капітальний ремонт відкритих і закритих мереж поверхневого водовідведення в с. Буцинь Дубівської сільської ради Ковельського району Волинської області	Дубівська СТГ	200 000,0	200 000,0
Капітальний ремонт внутрішньогосподарської меліоративної мережі Турської та Гірниківської осушувальних систем на території Гірниківського старостату Ковельського району Волинської області	Ратнівська СТГ	300 000,0	300 000,0
Капітальний ремонт внутрішньогосподарської меліоративної мережі Бузької осушувальної системи на території Заболотцівського старостинства Литовезької територіальної громади Володимирського району Волинської області (в т. ч. виготовлення проектно-кошторисної документації)	Литовезька СТГ	719 618,0	719 618,0
Проведення біологічної меліорації (шляхом зариблення) водних об'єктів: Гушанського та Великого Новоугрузького озер у Рівненській територіальній громаді	Рівненська СТГ	70 000,0	70 000,0
Розробка проекту землеустрою щодо організації та встановлення меж територій природно-заповідного фонду іхтіологічного заказника місцевого значення «Соминець» на території Шацької селищної ради	Шацька СТГ	34 300,0	34 300,0
Розробка проекту землеустрою з організації та встановлення меж території природно-заповідного фонду гідрологічного заказника місцевого значення «Чорногузівський» на території Локачинської селищної ради Володимирського району	Локачинська СТГ	67 900,0	67 900,0
Всього		6 230 128,85	6 229 634,22

За результатами виконання природоохоронних заходів у 2023 році залишок коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища становив 494,63 гривень.

15.8. Технічне регулювання у сфері охорони навколишнього природного середовища, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки

В області є ряд вимірювальних лабораторій, що мають свідоцтва про атестацію на проведення вимірювань складових довкілля (викиди в атмосферне повітря, поверхневих та зворотних вод, ґрунтів, відходів тощо). Серед них:

- Державна екологічна інспекція у області
- Волинський обласний центр з гідрометеорології
- Волинська філія ДУ «Держґрунтохорона»
- Головне управління Держпродспоживслужби у Волинській області.

15.9. Державне регулювання природокористування

Відповідно до вимог Законів України «Про адміністративні послуги», «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності», «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг», з урахуванням розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.05.2014 № 523-р «Деякі питання надання адміністративних послуг через центри надання адміністративних послуг» (у редакції розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.05.2022 № 391-2022-р), в частині надання публічних, в тому числі адміністративних послуг та видачі документів дозвільного характеру, управління, відповідно до покладених на нього завдань, протягом 2023 року забезпечувало:

- видачу дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами суб'єктам господарювання для об'єктів другої та третьої групи;
- анулювання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами суб'єктам господарювання;
- видачу дозволу на спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
- анулювання дозволу на спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
- видачу висновку з оцінки впливу на довкілля.

З вказаного вище переліку послуг через автоматизовані інформаційні системи (ресурси), зокрема Реєстр з оцінки впливу на довкілля, здійснюється проведення оцінки впливу на довкілля.

15.10. Стан та перспективи наукових досліджень у галузі охорони навколишнього природного середовища

Наукові дослідження в галузі охорони довкілля здійснюють установи природоохоронного спрямування, наукові установи та навчальні заклади області. Крім того, підтримується співпраця з освітніми, державними та громадськими закладами.

Протягом 2023 року у вищих навчальних закладах області, в яких є кафедра «Екологія та охорона навколишнього середовища» триває проведення ряду наукових досліджень в галузі екології, які відображалися в монографіях, статтях, посібниках, науково-практичних конференціях.

Наукова діяльність кафедри екології та охорони навколишнього середовища Волинського національного університету імені Лесі Українки охоплює широкий спектр напрямів організації та виконання науково-дослідної роботи, активну участь у міжнародних, всеукраїнських, регіональних та університетських науково-практичних конференціях; підготовку та видання монографій, науково-практичних рекомендацій, публікацій статей, встановлення наукових зв'язків з вищими закладами України і зарубіжжя; науково-дослідну роботу студентів.

Відповідно до Тематичного плану кафедральних науково-дослідних робіт університету у галузі охорони довкілля, які зареєстровано в Державній науковій

установі «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» протягом 2023 року тематика досліджень була наступною:

1. Еколого-фауністичні дослідження тваринного світу Волинського Полісся, науковий керівник Сухомлін К.Б., д.біол.н., проф.;

2. Оцінка гідроекологічного стану і регіональні проблеми раціонального використання та охорони вод Волинської області, науковий керівник Фесюк В.О., д.геогр.наук, проф.

3. Гідрологія, гідрохімія регіональних річкових басейнів, гідроекологія, питання антропогенного навантаження та екологічної збалансованості ландшафтів басейну річок, управління якістю водними ресурсами та їх охорона, оцінка якості води річок басейну Прип'яті у Волинській області;

Серед науково-дослідних робіт у галузі охорони довкілля у 2023 році, що виконувались з власної ініціативи (безоплатно):

1. Вивчення природи Західного Полісся;

2. Інвентаризація природної та інтродукованої флори Волині;

3. Математико-картографічне моделювання суспільно-географічних систем за даними дистанційного зондування Землі засобами ГІС-технологій;

4. Моніторинг стану довкілля природно-антропогенних територіальних комплексів в системі просторово--планувальної організації території;

5. Моніторинг стану довкілля природно-територіальних та антропогенних комплексів при здійсненні післяпроектного моніторингу;

6. Моніторингова оцінка техногенного забруднення лісових, аграрних та убокосистем Волинського Полісся;

7. Рослинний світ Волинської області у спектрі раціонального природокористування;

8. Селекція і насінництво лісових деревних порід у Західному Поліссі;

9. Морфо-фізіологічні особливості сосни звичайної Західного Полісся;

10. Лісовідновлення та лісорозведення на території Волинської області з позицій екологічно орієнтованого лісівництва;

11. Озеленення населених місць, екологічні та біологічні особливості розвитку деревних рослин;

12. Еколого-фауністичні дослідження тварин західних областей України;

13. Дослідження природи Західного Полісся;

14. Гідрологія, гідрохімія регіональних річкових басейнів, гідроекологія, питання антропогенного навантаження та екологічної збалансованості ландшафтів басейну річок, управління якістю водними ресурсами та їх охорона, оцінка якості води річок Волинської області;

15. Екологічні ризики природокористування, гідрологічний режим річок Волинської області в умовах кліматичних змін, вітровий режим, ПЗФ Волинської області;

16. Конструктивно-географічний аналіз та оцінка стану меліорованих агроландшафтів Волинської області, конструктивно-географічне дослідження порушених земель Волинської області та напрямків оптимізації їх стану, вивчення географічних та економічних передумов проведення

сільськогосподарської, лісгосподарської та рекреаційної рекультивації порушених земель області;

17. Дослідження сучасного стану торфово-болотних ландшафтів у Волинській області;

18. Екологічні мережі Волинської області;

19. Дослідження угруповань ґрунтової мезофауни соснових лісів Шацького національного природного парку та їх антропогенні зміни;

20. Мікрокліматичні особливості, проблеми забруднення та охорони атмосферного повітря у м. Луцьк;

21. Вивчення регіональних особливостей сучасних змін клімату, прояв глобальних еколого-кліматичних та ґрунтово-екологічних проблем, біорізноманіття та сучасні ландшафти Волині;

22. Сучасний стан лісового фонду Волинської та Рівненської областей;

23. Сакральні ландшафти України;

24. Обґрунтування системи раціонального рекреаційного природокористування, здійснення рекреаційного моніторингу і оцінки еколого-рекреаційної ситуації;

25. Робота з координації та розвитку оздоровчого, спортивного, пізнавального, екстремального, екологічного та інших видів туризму.

Серед науково-дослідних робіт у галузі охорони довкілля у 2023 році, що виконувались на замовлення:

1. Здійснення моніторингу ділянки реалізації планованої діяльності на об'єкті «Капітальний ремонт русла річки Турія в районі вул. Сагайдачного в м. Ковель Волинської області» біологічних показників: склад та середні кількісні показники оселищ сальвінії плаваючої та інших водних та навколоводних рослинних угруповань»;

2. Наукове обґрунтування щодо зміни меж парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення «Здоров'я» (Ковельський район Волинської області);

3. Обстеження території проведення робіт ділянка Маневицька-1, Маневицька-2, Камінь-Каширська-1, Камінь-Каширська-2, торфовище «Велике Багно»;

4. Оцінка сучасного екологічного стану р. Луга в межах м. Володимир;

5. Польові дослідження флори, фауни та біорізноманіття в районі нового будівництва полігону твердих побутових відходів в урочищі Люблинець Ковельської територіальної громади;

6. Польові дослідження флори, фауни та біорізноманіття в районі родовища торфу «Бужани»;

7. Розробка проєкту створення ботанічних пам'яток природи місцевого значення «Дуб звичайний Велетень-1», «Дуб звичайний Велетень-2», «Дуб звичайний Велетень-3» на території Володимирського району.

15.12. Участь громадськості в процесі прийняття рішень з питань, що стосуються охорони навколишнього природного середовища

З метою реалізації державної політики у контексті відкритого та вільного доступу громадськості до процесу прийняття рішень з найважливіших суспільних процесів в області, управлінням здійснюється забезпечення проведення консультацій з громадськістю, зокрема публічних громадських обговорень (слухань) у відповідності з діючими нормами чинного законодавства.

Для підвищення ролі громадянського суспільства у різних сферах діяльності місцевих органів виконавчої влади управлінням створені сприятливі умови шляхом залучення представників інститутів громадянського суспільства під час впровадження реформ та прийняття нових нормативно-правових актів з питань охорони довкілля.

Протягом 2023 року в рамках взаємодії із засобами масової інформації та зв'язків з громадськістю управління забезпечило участь та проведення 154 інформаційно-просвітницьких заходів із залученням телебачення, радіомовлення, мережі Інтернет, періодичних видань тощо.

У рамках проведення консультацій з громадськістю управлінням забезпечено:

- 6 засідань «круглих столів»: щодо виконання Регіональної екологічної програми «Екологія 2023-2026», щодо збереження природно-заповідного фонду та розроблення місцевих схем формування екологічної мережі тощо;

- 1 інтернет-конференція (у відеоселекторному режимі) з актуальних питань щодо стану навколишнього природного середовища регіону;

- 7 громадських слухань (у форматі відеоконференції) з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності суб'єктів господарювання;

- 2 екологічні акції («День довкілля» та загальноміська екологічна толока «Весна НаДії»);

- 2 семінари: щодо презентації проєкту “Підтримка реалізації системи управління відходами на місцевому рівні” за підтримки проєкту USAID «ГОВЕРЛА», щодо створення та впровадження у Волинській області нової форми управління меліоративними системами – організації водокористувачів.

- 1 брифінг ОДА про підсумки роботи управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації за I-ше півріччя 2023 року;

- 1 форум під назвою «Угода мерів в Україні: працюємо разом над зеленим відновленням» у м.Львові;

- 1 зустріч з громадськістю на обласному етапі Всеукраїнського зльоту учнівських лісництв, який відбувся на базі Луцького національного технічного університету.

Крім того, управлінням забезпечується систематичне та своєчасне оприлюднення проєктів розпорядчих документів (за їх наявності), що підлягають громадському обговоренню, у встановлені законодавством терміни на офіційному вебсайті облдержадміністрації.

З метою забезпечення інформування громадськості про найважливіші події, явища і тенденції суспільно-політичного становища області, протягом звітного періоду на офіційному вебсайті Волинської облдержадміністрації, у межах компетенції, підготовлено та розміщено 82 статті на актуальну

екологічну тематику, а також на офіційній сторінці управління у мережі Фейсбук – 72 публікації відповідно.

15.13. Екологічна освіта та інформування

Основною метою екологічної освіти на сьогодні є формування екологічної свідомості та культури особистості дітей, усвідомлення себе частиною природи, відчуття відповідальності за неї, як за національне багатство, гармонізація стосунків у системі «людина-суспільство-природа».

Плідна співпраця управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації налагоджена із вищими навчальними закладами області. Працівники вищих навчальних закладів беруть участь у роботі семінарів, є науковими керівниками учнівських науково-дослідницьких робіт. Налагоджена співпраця з громадськими екологічними організаціями області, які проводять цікаві масові заходи (конкурси, акції, операції).

Становлення екологічної свідомості учнів, виховання особистої відповідальності за стан довкілля – важлива складова частина гармонійного та всебічного розвитку особистості, що активно здійснюється шляхом еколого-натуралістичної роботи.

Великого значення набуває профільне навчання, яке спрямоване на виявлення зацікавленості учня у поглибленні знань з природничого напрямку, набуття навичок самостійної науково-практичної, дослідницько-пошукової роботи.

Провідною установою в галузі розвитку позашкільної біологічної, екологічної, аграрної освіти в області є Волинський обласний еколого-натуралістичний центр.

Основними завданнями екологічного виховання є: збагачення дітей екологічними знаннями, виховання любові до природи, прагнення берегти і примножувати її багатства та формування умінь і навичок природоохоронної діяльності.

Однією із традиційних форм залучення учнівської молоді до охорони природи є учнівські лісництва. Мета їх створення - плекати у дітей дбайливе ставлення до природи, розширення і поглиблення знань у галузі природничих наук.

Розвиток шкільних лісництв на Волині має вже більш ніж 50-річну історію і є однією з найефективніших форм природоохоронної та профорієнтаційної роботи з учнівською молоддю. Саме у процесі засвоєння теоретичних основ із лісівництва, практичної, науково-дослідницької роботи на закріплених за учнівськими лісництвами ділянках державного лісового фонду, а також агітаційної діяльності формується позитивний природоохоронний світогляд особистості.

Практичну допомогу в організації вищезазначених заходах надає Волинське обласне управління лісового та мисливського господарства.

Загалом, робота педагогічного колективу ВОЕНЦ проводиться за такими напрямками:

- природоохоронний (координація роботи екологічних гуртків, клубів, експедицій; формування в учнівської молоді екологічної свідомості; залучення школярів до Міжнародних, Всеукраїнських та регіональних природоохоронних акцій);

- профорієнтаційний (сприяння самовизначенню школярів та свідомому вибору професій агробіологічного, екологічного спрямування через залучення їх до профільних творчих об'єднань школярів та посильної суспільно-корисної праці);

- реабілітаційно-оздоровчий (проведення просвітницької роботи у напрямку реалізації проєктів з боротьби та профілактики ВІЛ-інфекції, куріння, вживання алкоголю та наркотиків; організація роботи таборів відпочинку.

Організація діяльності груп гуртків, секцій та інших творчих об'єднань початкового, основного або вищого рівнів навчання здійснюється відповідно до типових навчальних планів і навчальних програм, затверджених Міністерством освіти і науки України.

Основними завданнями екологічного виховання в області є нагромадження у дітей екологічних знань, виховання любові до природи, прагнення берегти і примножувати її багатства та формування вмінь і навичок природоохоронної діяльності.

Ці завдання в області вирішуються через залучення дітей та учнівської молоді до роботи в екологічних гуртках, студіях, факультативах, клубах вихідного дня, участі у природоохоронних конкурсах, акціях та операціях.

Однією з найактивніших в своїй діяльності є Волинська обласна організація «Всеукраїнська екологічна ліга». Основним напрямом роботи Волинської обласної організації ВЕЛ є популяризація екологічних знань серед молоді. Правління обласної організації спрямовує свою увагу на молодь, залучаючи до лав ВЕЛ студентів, молодих викладачів і науковців, учителів і старшокласників. Саме вони повинні формувати новий підхід до розв'язання екологічних проблем Волині. Періодично Волинська обласна організація ВЕЛ розробляє різні організаційно-експериментальні проєкти.

Волинська обласна організація ВЕЛ систематично співпрацює з органами влади: управлінням екології та природних ресурсів ОДА, управлінням освіти, обласною радою (виконання цікавих природоохоронних заходів – видання картосхем, проектування екологічної мережі тощо).

Варто зазначити, що управлінням екології та природних ресурсів облдержадміністрації також здійснюється робота щодо формування екологічної освіти населення та обізнаності про стан довкілля. З метою формування екологічної освіти населення слід виділити наступні заходи, які проводились управлінням екології та природних ресурсів облдержадміністрації:

- виготовлення друкованої поліграфічної продукції на екологічну тематику (брошури та буклети);

- проведення природоохоронних кампаній та акцій («екотолок» тощо) з громадськими активістами області (з урахуванням обмежень у зв'язку із запровадженням воєнного стану відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 № 64 «Про введення воєнного стану в Україні» у 2022 році), на яких

систематично обговорюються актуальні питання щодо збереження та невиснажливого ставлення до екосистеми тощо.

15.14. Міжнародне співробітництво у сфері охорони навколишнього природного середовища

Міжнародне співробітництво в галузі охорони навколишнього природного середовища здійснюється на основі діючих міжнародних угод.

06 березня 2018 року на спільній робочій нараді відбулось підписання Меморандуму між Волинською обласною державною адміністрацією, Установою «Агенція регіонального розвитку» та Товариством з обмеженою відповідальністю «КЛВ-ЕКО» про співпрацю із впровадження проєкту будівництва заводу по переробці ТПВ і реалізації Стратегії управління відходами у Волинській області.

Завдяки цьому проєкту в Шацькій громаді поліпшиться екологічна ситуація та підвищиться туристична привабливість краю.

Крім того, наступна програма «Interreg NEXT Польща-Україна 2021-2027» розрахована на спільні проєкти для поляків та українців з прикордонних громад. Загальна сума грантів становитиме 187,4 млн євро. Подавати заявки на грант можуть будь-які некомерційні установи, спільноти, громадські організації. Важливо, що проєкт має бути поданий спільно з польською організацією-партнером. За умовами програми транскордонного співробітництва, 90% проєкту фінансуються із фондів ЄС, 10% – переможці гранту. Великі інфраструктурні проєкти подають обласні державні адміністрації.

Гранти надаватимуться за п'ятьма пріоритетами: довкілля (сприяння адаптації до зміни клімату, стійкість до стихійних лих, доступ до води, каналізування, захист природи, зменшення забруднення), здоров'я (доступ до меддопомоги, паліативна, геріатрична медицина), туризм, співпраця, а також розбудова прикордонної інфраструктури.

Програма Interreg NEXT Польща-Україна 2021-2027 вже затверджена Європейською комісією, термін подання грантових заявок - з 2023 року.

Висновки

Підсумовуючи вищезгадане, можна вважати, що основними екологічними проблемами області сьогодення залишаються:

- відсутність на території області сміттєпереробного заводу, що призводить до збільшення накопичення твердих побутових відходів на сміттєзвалищах (в тому числі матеріалів, які мають високу ресурсну цінність та підлягають переробці);

- відмови землекористувачів, землевласників та деяких органів місцевого самоврядування у погодженні створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також відсутність коштів на утримання та винесення меж в натуру вже створених об'єктів ПЗФ.

Таким чином, пріоритетними напрямками діяльності на наступний рік визначено:

1) в галузі дозвільного природокористування: посилення роботи органів виконавчої влади по питаннях охоплення суб'єктів господарювання дозвільними документами з метою збільшення дохідної частини обласного та місцевих бюджетів;

2) в галузі заповідної справи: погодження створення ботанічних пам'яток природи у лісових насадженнях понад 120 років.

3) в галузі економіки природокористування: залучення коштів Державного фонду охорони навколишнього природного середовища на виконання природоохоронних заходів в області;

4) в галузі моніторингу довкілля, екологічної освіти і зв'язків з громадськістю: інформування широкого загалу населення про стан довкілля, формування екологічної культури та свідомості громадян з метою відновлення пріоритетів екологічно чистого середовища.

СТРУКТУРА

доповіді про стан навколишнього природного середовища

Вступне слово	
1.	Загальні відомості 3
1.1	Географічне розташування та кліматичні особливості території
1.2	Соціальний та економічний розвиток території
2.	Атмосферне повітря 5
2.1	Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря
2.1.1	Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря
2.1.2	Основні забруднювачі атмосферного повітря (за видами економічної діяльності)
2.2	Транскордонне забруднення атмосферного повітря
2.3	Якість атмосферного повітря в населених пунктах
2.4	Стан радіаційного забруднення атмосферного повітря
2.5	Вплив забруднюючих речовин на здоров'я людини та біорізноманіття
2.6	Державна політика та заходи у сфері поліпшення та відновлення стану атмосферного повітря
3.	Зміна клімату 14
3.1	Тенденції зміни клімату
3.2	Політика та заходи у сфері скорочення антропогенних викидів парникових газів та адаптації до зміни клімату
3.3	Політика та заходи у сфері охорони озонowego шару
4.	Водні ресурси 22
4.1	Водні ресурси та їх використання
4.1.1	Загальна характеристика
4.1.2	Водокористування та водовідведення
4.2	Забруднення поверхневих вод
4.2.1	Скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти та очистка стічних вод
4.2.2	Основні забруднювачі водних об'єктів (за сферами діяльності)
4.2.3	Транскордонне забруднення поверхневих вод
4.3	Стан поверхневих вод
4.3.1	Екологічний стан та потенціал масивів поверхневих вод
4.3.2	Мікробіологічна оцінка якості вод з огляду на епідемічну ситуацію
4.3.3	Радіаційний стан поверхневих вод
4.5	Державна політика та заходи щодо поліпшення стану водних об'єктів
5.	Збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, розвиток природно-заповідного фонду та формування національної екологічної мережі 35
5.1.1	Загальна характеристика
5.1.2	Загрози та вплив антропогенних чинників на структурні елементи екомережі, біологічне та ландшафтне різноманіття

5.1.3	Заходи щодо збереження біологічного та ландшафтного різноманіття	
5.1.4	Формування національної екомережі	
5.1.5	Біобезпека та поводження з генетично модифікованими організмами	
5.2	Охорона, використання та відтворення рослинного світу	39
5.2.1	Загальна характеристика рослинного світу	
5.2.2	Охорона, використання та відтворення лісів та інших рослинних ресурсів	
5.2.3	Охорона та відтворення видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України, та тих, що підпадають під дію міжнародних договорів	46
5.2.4	Охорона рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України	
5.2.5	Охорона, використання та відтворення зелених насаджень	
5.2.6	Інвазійні чужорідні види рослин у флорі в межах адміністративно-територіальної одиниці	
5.3	Охорона, використання та відтворення тваринного світу	63
5.3.1	Загальна характеристика тваринного світу	
5.3.2	Стан і ведення мисливського господарства	
5.3.3	Стан і ведення рибного господарства	
5.3.4	Охорона та відтворення видів тварин, занесених до Червоної книги України, та тих, що підпадають під дію міжнародних договорів	
5.3.5	Охорона, використання та відтворення водних біоресурсів	
5.3.6	Інвазійні чужорідні види тварин у фауні в межах адміністративно-територіальної одиниці	
5.4	Природні території та об'єкти, що підлягають особливій охороні	81
5.4.1	Стан і перспективи розвитку природно-заповідного фонду	
5.4.2	Водно-болотні угіддя міжнародного значення	
5.4.3	Біосферні резервати та Всесвітня природна спадщина	
5.4.4	Формування Смарагдової мережі	
5.5	Еколого-освітня та рекреаційна діяльність у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду	
5.6	Державна політика та заходи збереження біорізноманіття	
6.	Земельні ресурси та ґрунти	91
6.1.1	Структура та динаміка основних видів земельних угідь	
6.1.2	Стан ґрунтів	
6.1.3	Деградація земель	
6.2	Основні чинники антропогенного впливу на земельні ресурси та ґрунти	
6.3	Державна політика та заходи у сфері охорони земель	
7.	Надра	96
7.1.	Мінерально-сировинна база	
7.1.1.	Стан та використання мінерально-сировинної бази	

7.2. Система моніторингу геологічного середовища	
7.2.1. Підземні води: ресурси, використання, якість	
7.2.2. Екзогенні геологічні процеси	
7.3. Дозвільна діяльність у сфері використання надр	
7.4. Геологічний контроль за вивченням та використанням надр	
7.5 Державна політика та заходи щодо геологічного вивчення та раціонального використання надр	
8. Відходи	149
8.1 Структура утворення та накопичення відходів	
8.2 Поводження з відходами (збирання, зберігання, утилізація та видалення)	
8.3 Транскордонне перевезення небезпечних відходів	
8.4 Державна політика та заходи у сфері поведінки з відходами	
9. Екологічна безпека	
9.1 Екологічна безпека як складова національної безпеки	
9.2 Об'єкти підвищеної небезпеки	
9.3 Радіаційна безпека	
9.3.1 Стан радіаційного забруднення території адміністративно-територіальної одиниці	
9.3.2 Поводження з радіоактивними відходами	
9.3.3 Стан радіаційної безпеки у зоні відчуження і зоні безумовного (обов'язкового) відселення	
10. Промисловість та її вплив на навколишнє природне середовище	158
10.1 Структура та обсяги промислового виробництва	
10.2 Вплив на навколишнє середовище	
10.2.1 Гірничодобувна промисловість	
10.2.2 Металургійна промисловість	
10.2.3 Хімічна та нафтохімічна промисловість	
10.2.4 Харчова промисловість	
10.3 Державна політика та заходи з екологізації промислового виробництва	
11. Сільське господарство та його вплив на навколишнє природне середовище	164
11.1 Тенденції розвитку сільського господарства	
11.2 Вплив на навколишнє середовище	
11.2.1 Внесення мінеральних і органічних добрив на оброблювані землі та під багаторічні насадження	
11.2.2 Використання пестицидів	
11.2.3 Зрошення та осушення земель	
11.2.4 Тенденції в тваринництві	
11.3 Органічне сільське господарство	
11.4 Державна політика та заходи з екологізації сільського господарства	
12. Енергетика та її вплив на навколишнє природне середовище	
12.1 Структура виробництва та використання енергії	

12.2	Ефективність енергоспоживання та енергозбереження	
12.3	Вплив енергетичної галузі на навколишнє природне середовище	
12.4	Використання відновлювальних джерел енергії та розвиток альтернативної енергетики	
12.5	Державна політика та заходи щодо зменшення впливу енергетики на навколишнє природне середовище	
13.	Транспорт та його вплив на навколишнє середовище	171
13.1	Транспортна мережа адміністративно - територіальної одиниці	
13.1.1	Структура та обсяги транспортних перевезень	
13.1.2	Склад парку та середній вік транспортних засобів	
13.2	Вплив транспорту на навколишнє середовище	
13.3	Державна політика та заходи щодо зменшення впливу транспорту на навколишнє середовище	
14.	Стале споживання та виробництво	
14.1.	Тенденції та характеристика споживання	
14.2	Запровадження елементів сталого споживання та виробництва	
15.	Державне управління у сфері охорони навколишнього природного середовища	175
15.1	Національна та регіональна екологічна політика	
15.2	Удосконалення нормативно-правового регулювання у сфері охорони навколишнього природного середовища	
15.3	Державний нагляд (контроль) у сфері охорони навколишнього природного середовища	
15.4	Виконання державних цільових екологічних програм	
15.5	Державна політика у сфері моніторингу навколишнього природного середовища	
15.6	Оцінка впливу на довкілля	
15.7	Економічні засади природокористування	
15.7.1	Економічні механізми природоохоронної діяльності	
15.7.2	Стан фінансування сфери охорони навколишнього природного середовища	
15.8	Технічне регулювання у сфері охорони навколишнього природного середовища, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки	
15.9	Державне регулювання природокористування	
15.10	Стан та перспективи наукових досліджень у галузі охорони навколишнього природного середовища	
15.11	Участь громадськості в процесі прийняття рішень з питань, що стосуються охорони навколишнього природного середовища	
15.12	Екологічна освіта та інформування	
15.13	Міжнародне співробітництво у галузі охорони навколишнього природного середовища	